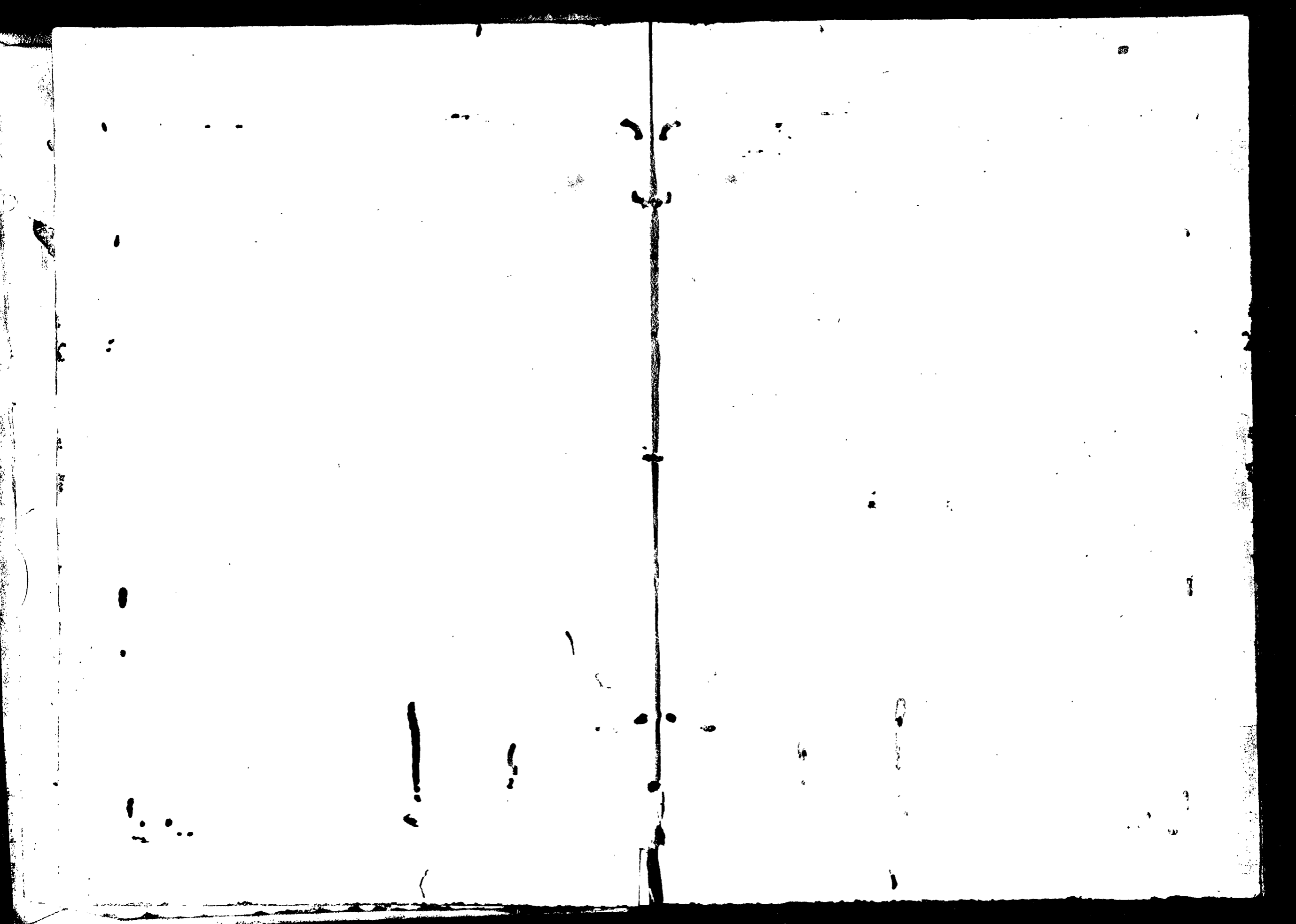

SIGNATURA: I 256

26-5-203,

I-267

203 I 267
256

54

Conclusiones sententiarum

21. 4. 21

Prologus

Opus singulare (quod conclusiones sententiarum dicitur de theologo patre: erimij doctoris Henrici goricke) sup quatuor sententiarum libros Petri lombardi mira subtilitate magistri intentione in qualibet distinctioe p tres conclusiones seu ppositiones copendiosissime declarans Incipit feliciter.

Ospietes aliqd

Iste liber dicitur e sententiarum e conclusiones antiquorum patrum et doctorum de catholicis veritatibus hinc inde collectas summatis comprehendit. Et prima sui divisione dividit in tres partes. scilicet in preambulum. tractatum. et epilogum. Prima pars preambulis incipit in principio libri et extendit se usque ibi (Ueteris ac nove) Tractatus vero abinde usque per fine libri: ubi dicitur (Vexat pedibus sedetis sup solium excelsum) Epilogus autem abinde usque ad fine libri totius. Prohemium inquit quod restat ad preambulum legendum dividitur in tres partes. In quarum prima redditur studentes benivolos. et hoc a principio libri usque ibi (Vox g deo odibile) In secunda redditur eos doctiles. et hoc a loco iam dicto usque ibi (Nondum igitur h labor) In tertia facit eos attentos. et hoc a loco iam ultimo allegato usque ad fine preambuli. Et e fine magistri in hoc prohemio in generaliter. In speciali autem eius summa stat in hac conclusionis tripartita. Sicut per hoc quod magister ad copulatores huius libri cause attrahentes causas retrahentes plus monebit: ipsius libri auditor benivolus efficiatur. Sic per quatuor causas eius assignatores docentur redduntur ac per eiusdem utilitatis expositione atque sermo constituitur. Prima pars huius conclusionis probat sic. Quilibet bonus discipulus deus trahi benivolentie alicuius doctrine studio impeditur quia aliter esset ingratus. et per consequens non bonus discipulus. Sed magister tam benivolus ad traditionem huius libri doctrine erudit quod causas retrahentes non proderant ut doctrinam traderet huius libri: ut per lauit. Igitur per hoc quod causas retrahentibus causas attrahentes magister in huius voluminis editioe stuit quilibet eius studentem per sua benivolentia benivolus ad eius studium efficit. ut intendit prima pars huius conclusionis. Ad hoc huius rationis e manifesta. Ad hoc autem ante

ponit magister in sua dices. quod ipsum cupiente aliquid mutere de penuria ac tenuitate scie et ingenij in gazophiliacum domini. id est in doctrina sacre scripture in quo oes sancti presertim posuerunt sua opera: attrahit cum desiderium proficiendi: sed retrahit cum defectus scie et ingenij. vel retrahit eum alia causa. scilicet altitudo materie libri et opis: et magnitudo laboris. Et per oppositum statim subiungit eam contrarias mouentem et attrahentem que e confidentia diuini auxilij: et primo a se promissus. Sed predictas causas magister retrahentes ab huius opis promotione vincit amor intensus. que magister habet ad ecclesiam. quo inflammatus opus aggreditur. Et sua intentione principaliter dicit circa tria versari. scilicet circa fidei defensionem. catholicę veritatis explanationem. et sacramentorum manifestationem. Secunda pars huius conclusionis probat etc. scilicet per assignationem quatuor causarum huius libri auditor efficiatur docentur probatur sic. Tunc cum libet scire seu doctrine auditor redditur magis docilis. quanto ipsa scia habuerit causas. formale fructuosior. efficienter ineffabilior. materiale certior. et formale aptior. Sed huius libri scia huius eam finale fructuosissima. materiale certissima. efficienter ineffabilissima. et formale aptissima. g. causa huius scie assignatio eius auditoribus e docilitatis ministratio. ut sonat secunda pars conclusionis premissę. Ad hoc huius rationis e euidens. sed modorem magister ponit in sua cum dicit (Vox g deo odibile etc) ubi primo ponit eam finale duplicem. scilicet destructionem erroris et manifestationem veritatis. Secundo ponit eam efficientem sicut duplicem. scilicet principalem sicut e deus. et minus principalem seu instrumentalem sicut seipsum. Tertio materiale seu autoritates sacri canonis et sanctorum patrum sententias. Quarto eam formalem. scilicet formam tractatus que consistit in distinctioe huius operis in libros. distinctioes. et capitula. Et etiam formam tractandi que e idem quod modus agendi id est dividendi vel crepla ponendi. Tertia pars eiusdem conclusionis. scilicet per expositionem utilitatis doctrine huius libri discipulus eius attentus constituitur probatur sic. Quanto maioris utilitatis consistit doctrina alicuius libri seu scientie cunctis eius auditoribus: eisdem reddit magis attentos. sed huius libri scientia seu doctrina est maxime utilitatis. ergo per huiusmodi utilitates suos auditores reddit attentos. Ad hoc huius rationis e nota. Ad hoc probatur

2° ps gms

3° ps gms

Liber

et litera in q magr dicit q iste labor no e su-
plius sed e necessari. eo q illa q alibi spar-
sim r diffuse pcurant in ipo breuiter tracta-
tur: ita q no sit necesse libroru multitudine per-
currere cu breuitas ea q collecta sut in hoc
libro pmpre offert qsi sine labore. Et bec e
sua huius pbemij in spali.

Incipit distinctio prima.

Uteris ac noue

Ista e secunda pars pncipalis bu-
ius libri in q magister determina-
to pbemio Incipit suu tractatu in quatuor
libros ptiales diuidere. Cuius ro scdm phi-
losophu e. qz scie secant queadmodu et res
de qbus sut. In quoru pmo libro magr agit
de deo absolute scdm roem sue natural pfe-
ctionis. In secundo agit de eo in qtu ei po-
tentia relucet in effectu creatiois. In tercio
agit de ipo in qtu claret ei sapia in opere
demptois. In quarto agit de eo in qtu ei
bonitas seu clemetia resulget in fructu glo-
rificationis. Quatu igit ad pnu libru magi-
ster duo facit. Primo pmitit quedam gnalia
quasi totius opis pnbantia. Secundo suaz
intentioem creatur: r hoc in pncipio secunde
distinctionis q incipit ibi (Bec itaqz vera)
In pma em huius libri distinctioe magr tria
facit. Primo determinat suu intentu. Seco
mouet qones circa determinata. Tercio de-
terminata breuiter recapitulat. Pnu facit
a pncipio distinctiois vsqz ibi (Cu autem
hoies) Secundu vo abinde vsqz ibi (Dia
igit que dicta sunt) Terciu vo ab inde vsqz
ad fine distinctiois istu. Et in istis videt sta-
re snia pntis distinctiois in generali. In spe-
ciali vo magistri snia stat in tribus ppoib?
Quaz pta e Totia sacra pagina pstat spe-
cialiter circa res r signa vcrari. Et hac pro-
bat magister autoritate be. Aug. sermo ca. d.
doctrina xpiana dicet. (Omnia doctrina vt
reru e vel signozu) Et intelligit hic p signa
non terminos significates ad placitu ipsius
instructiois sed qualdam res exteiores et diui-
na ordinatoe aliqd significates: cuiusmodi
sunt sacrameta cu suis materijs ruz veteris
q noue legis. Per res vo intelligit res ab-
solutas p terminos significabiles: que. s. ita
cadut sub determinatoe pnsideratois sacre
scripture qd vterius nihil spalius designat
vt est de christus, creatura r bndi. Qd at

sacrameta ta veteris q noue legis aliqd si-
gnificent patet. qz sacrameta veteris legis
significabat inuisibile gram qua no cofere-
bant. sacrameta vo noue legis sig nificat gra-
tiam inuisibile qua era pcurt qtu ex tpe
ipoz. vt plenius patbit in quarto buo. Et
subdit q oe signu e res aliqua. qz quod no
est res aliqua oino nihil e. vt dicit Aug. in
eode. r non e contra. Ois res non e signu. qz
alique sunt res nihil significates. Et tande
subinfert q pmo sit determinandu de reb?
r postea de signis. Secunda g ppo e bec.
Sola trinitate increata e pprie fruendum.
Patet bec ppo varijs sanctoru doctoz auto-
ritatibus. Et pbat rone sic. Illo solo e frue-
dum qd ppter se r nullu aliq sine e diligen-
du. sed hoc solu est trinitas increata. igit ea
tm pprie e fruendu. r p sequez ppo vera
Diuis rois maior patet p descriptoes fru-
itionis in litera qua dicit (Fru e amore in-
berere aliqui rei tm ppter seipam.) Adioz
pbat sic. Sola trinitas increata e oim nrm
beatificatio. igit ipa sola e ppf finalit di-
ligeda. Coseqntia tenet et vbi de. Augus-
dicetis. Dicimus ea re nos frui qua diligi-
mus ppter se. r ea nobis fruendu esse tm q
efficiamur beati. Antecedens patz ex textu vbi
dicit (Res qbus fruendu e sunt pater r filius
r spullactus.) r p oia ppo vera. Tertia
ppo est bec. Unus r simplici distinctioes
accipimus penes rlatiua r absoluta dile-
ctionis inhesionem. Patet bec ppo in textu p
terminoz de clar. dem. Un dicit. Fru e rei
amore inberere solu ppter seipam. Sed vti
e rei amore inberere no finaliter ppf seipaz
sed in qtu ordinata e ad illa qua i. ueduz
est. igitur ppo vera. Consequenter circa ista
tria mouet dubia. quozu pnu est. An ho-
minibus sit fruendu. Est dicendu q no sunt
pliciter. sed in deo. Et ideo dicitur in textu.
(Cum em homine in deo frucri: vo pot?
q homine frucri) Secundu est. An dei ad
nos sit vsus vel fruio. Dicendu est q non
sit vsus. quia deus non diligit aliquid pro-
pter aliud a se. sed oia diligit ppter ipas p-
prium bonitatem. Tercium est. An virtuti-
bus sit fruendum. Respondetur q non nisi
instrumentaliter eo q non querutur propter
se. sed ppter beatitudinem r propter deum
Et in his stat sententia huius distinctiois
in special

3° de au.
2
3
fmg h.

beda.
aug.
pma ppo.
vire signi
noie rej

27
37
39
fcm
vhi
pda
27
37

de rebz for?
t. thuitate p p. In binitate
een auctoz facci comois
& p pte betis & noui testa

Primus

Dist. ij. De itaqz vera.

Bec e secunda distinctio huius p-
ni libri. in qua magister inquisi-
ta r impeta materia de qua e agendu: hoc
volumine incipit scdm ordines pmissum in
pnti distinctioe tractare de rebz. Et pmo
de rebz fruibz in pmo libro. Secundo
de rebz vtilibus in secundo libro. Tercio d
illis rebz que vtilis ordinant ad fruibz
in tercio libro. Designus vo postea agit in
quarto. Primus itaqz liber diuiditur i du-
as ptes pncipales. In quaz pma deter-
minat d re fruibz. h. deo scdm suu pfectos
i essendo. s. de essentia diuinitate: ac plo-
naru distinctioe r emanatioe. In secunda
tractat de deo scdm suu pfectoem in causan-
do. s. de attributis diuina r appropuatis:
sciantia. volutate. r bonitate. In pnti disti-
ctione magister tria facit. Primo em offen-
dit modu inuestigadi vnitatem in trinitate: r
trinitatem in vnitatem. Secundo pbat vnitatem
trinitatis autoritate veteris testameti. Ter-
tio declarat eiusde trinitatis vnitatem p no-
u testameti autoritate. Primus qdem facit
a pncipio huius distinctiois vsqz ibi (Pro-
ponamus igitur in mediu) Secundu autem
abunde vsqz ibi (Nuc vo p testimoia) Terti-
um vo abunde vsqz ad fine distinctiois. In
speciali em sententia magistri in hac distin-
ctione stat in tribus cōclusionibus. Quaruz
cōclusionu pma est bec. Necesse est quelibet
catholicu sola r etia pia fide eterna tri-
nitatem in summa vnitatem affirmare. Et pba-
tur sic. Hoc oportet quelibet catholicu sola
r pia fide affirmare quod sine fide: vel non
nisi credendo potest sciri vel inuestigari. Sz
talis est eterna trinitas in summa vnitatem:
igitur eterna trinitatem in summa vnitatem oportet
quelibet catholicu sola r pia fide affir-
mare. Tenet argumentum. r maiore ponit
magister in pmo capitulo huius distinctiois.
Et minore pbat magister ibide transumen-
do autoritate beati Augu. pmo de trinitate
cap. ij. dicetis (Trinitas e vnus solus de-
pater r filius r spullactus. Bec trinitas vni-
tate substantie vel essentie dicitur. credi-
t intelligitur. igitur cōclusio vera.) Seco-
cōclusio est bec. Nulli bono catholico licet
diuina psonaz alietate seu distinctioe vlla

tenus dubitare. Que pbatur sic virtualiter.
In illo nullus boni catholici pot propter
materie arduitate dubitare i quo videt oes
catholicos doctores ex interioe vnamiter
pcondare. sed talis e diuina psonaz alie-
tas r trinitas in vnitatem essentie. ergo nul-
li bono catholico licet vllatenus distinctioe
ne diuina psonaz dubitare. Tenet argumtu
sed maiore r minore ponit magr in secundo
capitulo huius distinctiois. igit cōclusio
vera. Tercia cōclusio est bec. Non obstat
catholicu pluralitate diuina psonaz auto-
ritate r testimoia vtilis testameti posse copro-
bare. Ista cōclusio pbatur sic. nam dicit Be-
n. (Faciamus boiem ad imaginem r similitu-
dinem nostram) In hoc q dicitur faciamus plu-
liter ostenditur pluralitas psonaz. Sz p hoc
q dicitur imaginem singulariter ostendit vnitatem
essentie. Et hanc expōem cōfirmat magr au-
toritate Aug. q habet in usura. Et hoc ides
probat etia magister autoritatibus noui te-
stameti que patet in textu. Et bec est senten-
tia magistri in speciali huius distinctiois.

Dist. iij. Postol' naqz.

Bec e distinctio tertia huius p-
ni libri. in qua magister ostensa
in pcedente distinctioe psonaru trinitate r
essentie vnitatem p scripturas: ostendit hoc ide
p ratios r creaturas. Et circa hoc quatuor
facit. Primo em ostendit p rones naturales
diuine essentie vnitatem. Secundo inquirunt p
similitudine vestigi diuina psonaru plitate.
Tercio ostendit vtruz p assimilatoem imagi-
nis mentis create. Quarto manifestat omnia
assimilatoes creaturarū ad deum p insuffi-
cientia r inequalitate. Pnu facit a pnci-
pio huius distinctiois vsqz ibi (Nunc res-
stat ostendere) Secundu facit abunde vsqz
ibi (Nunc vo ad eam) Terciu vo subiungit
abunde vsqz ibi (Veritatem cāneat ne hac
imaginem) Quartum vo facit ab illo loco
vsqz ad finem huius distinctiois. Et bec e
sententia magistri huius distinctiois in ge-
nerali. In speciali sententia magistri in hac
distinctioe stat in quatuor ppoibus. Qua-
rum pma e bec. Unitas diuine essentie po-
test p rones naturales quodammodo indaga-
ri. Ista ppo probat primo autoritate apo-
stoli dicit (q inuisibilia di a creatura mo-
di a q)

39
p pmo
auctas apph

per ea que facta sunt intellecta cōspiciuntur) Et exponit q̄ p̄ creaturā mundi notat homi- nē p̄pter nature dignitatem & cōuenientiaz quā habet cū omni creatura. Unde p̄ponit q̄ hō auctō naturalis rōis & inspectōne cre- aturā in cognitiōe dī puenire pōt. Se- cundo p̄bat unitates diuine essentie quatuor rōibus. Quāz prima reformari potest. Quicūq; fecit quod nulla creatura facere potest ille est potētissimus. sed qui fecit celū & terram ex nihilo: fecit quod nulla creatura facere potest. igitur ille ē potētissimus. Sed nullus fecit celū & terrā ex nihilo nisi solus deus. igitur solus deus ē potētissimus. Hanc rōem cōfirmat magister auctoritate be. Am- brosiū dicens (Ut deus qui natura inuisibi- lis est etiā a visibilibus posset dari, op̄ fecit quod opifices visibilitate sui manifestant) ubi in primo capitulo huius distinctiōis in- tellectu rōis p̄dicte apte explicat. Secūda ratio. Qui fecit omnia mutabilia immutabi- lissimus ē. sed qui fecit corporalia & spūs mu- tabiles ille fecit omnia mutabilia. igitur ille immutabilissimus est. sed ex quo hoc null? fecit nisi deus. sequitur q̄ solus sit immuta- bilissimus. Itam ratiōem cōfirmat magi- ster auctoritate Augustini de ciuitate dei di- centis (Uiderūt summi philosphi nullum corp? esse deum. & ideo cuncta corpora trāscē- derunt querentes deum. Uiderūt etiā nul- lum mutabile posse esse summū bonū: om- nīq; p̄cipium. & ideo om̄ aīas mutabileq; spūs transcendunt) sed quodlibet tale os- esse ab alio. Tertia ratio formatur sic. Qui fecit omnia bona & meliora optimus ē: sed qui fecit omnia spiritalia & corporalia ē hu- iusmodi: igitur ille est optimus. sed null? fe- cit ea nisi solus deus. sequitur ergo q̄ ipse so- lus deus sit optimus. Hanc ratiōem magi- ster confirmat ex p̄p̄is in tertio capitulo di- stinctionis. Quarta ratio est. Qui fecit om- nia pulchra & pulchriora pulcherrimus ē ipse sed qui fecit omnia corporalia & spiritalia est huiusmodi. igitur ille est pulcherrimus. s; nul- lus hoc fecit nisi solus deus. igitur solus de- us ē pulcherrimus. Hanc ratiōem ponit ma- gister fundamentaliter in quarto capto hui- us distinctiōis. Et ex his quatuor ratiōi- bus magister nititur arguere & p̄bare disti- ctionem diuine essentie. quod patet sic. Nam ipse quatuor ratiōes deum esse concludit potē-

tissimū. immutabilissimū. optimū. & pulcherrimū. sed impossibile est q̄ sint plures poten- tissimi v̄l plures immutabilissimi: optimi aut pulcherrimi q̄ solus deus. q̄ si essent duo ta- les: vnus esset sup̄fluous: & alter diminutus quozum vtrūq; est in cōueniens. Relinquitur igitur ex his ratiōibus q̄ non sit nisi vnus deus. & p̄ consequens prima p̄positiō vera. Secūda p̄pō est hec. Trinitas diuinarū p̄sonarum potest per vestigiales similitudi- nes a nobis quodāmodo intelligi. Hanc p̄positiōem ponit magister sententialiter quinto capitulo huius distinctiōis. ubi tran- sumit dictum Augustini. vi. de ciuitate dei. (Oportet vt creatorem p̄ ea que facta sunt intellectu cōspicientes trinitatem intelligamus. huius em̄ trinitatis vestigium in crea- turis apparet. hec em̄ que arte diuina facta sunt. & mutatem quādam in se ostendunt et species & ordinem) que tribus personis ap- propriatur (Nam quodlibet horum creato- rum & vnū aliquid est: sicut sunt nature corp- orum & animarū. Et aliqua specie formā- tur sicut sunt figure & qualitates corporū & doctrine ac artes animarū. Et ordinē ali- quē petat & tenet. sic sūt pōdera. collocatōes corporum. & amores vel dēclatōes ani- marū. Hec autē tria tribus personis appro- priantur. & ita in creaturis relucet vestigiū trinitatis. In illa em̄ trinitate sūma origo ē om̄ rerū) Ex quibus patet p̄dictam p̄po- sitiōnem esse veram. Subdit q̄ p̄ creaturā ratiōem cognitiōem trinitatis cognitiō haberi non potest nisi interioris inspiratiōis reuelatione. Tertia p̄pō est hec. Diuine essen- tie unitatem ac p̄sonarum trinitatem p̄ ima- ginem create mentis possumus ex parte con- templari. Que probatur sic. Quicūq; pos- sunt in imagine create cognosci: illa etiā de imagine increata possunt ductu luminis ra- tionis naturalis speculari. sed in mente no- stra inq̄tum est unago deitatis possum? cog- noscere quodāmodo unitatem in trinitate ac trinitatem in unitate. igitur in mente no- stra possumus ex parte contemplari trinitates in unitate & e cōuerso. vt dicit p̄positio. Te- net argumentum & maior. Sed min? p̄o- bat magister diffuse dicens (Sicut i deo est diuina essentia & tres p̄sone inter se disti- ctę. & sicut iste tres p̄sone distinguuntur scōs- uarias earum p̄cessiones. quia pater intel-

h 4° vobis vobis
3° ostenditur

Ambr.

2° R^o

Aug

3° R^o

4° R^o

ligendo se format verbum est. et sic per mo- dum intellectus producit filium. Pater autem cum filio diligendo seipos mutuo p̄ modum voluntatis: simul spirant spiritum sanctum. Ita etiam mens nostra cum seipam actuali- ter intelligit et memoria producit intellectum & tandem ex memoria & intellectu producit vo- luntatem. Et sicut p̄sone diuine inter se sūt equales: ita q̄ vna non est minor q̄ oēs nec oēs sunt magis q̄ vna. sic q̄libet harū pote- stiarum capit omnes tres. & omnes tres ca- piunt vnāquāq; iparum. & sic de consimili- bus. & sic p̄posito vero. Quarta p̄pō est hec. Nulla imago trinitatis creata est si- ne magna dissimilitudine trinitatis increate rep̄- sentata. Et probatur sic. Inter quocūq; & rea- lis differentia cum notabili dissimilitudine: inter ea non potest esse similitudo sine ma- gna difformitate. Sed inter omnes imagi- nem trinitatis create & trinitatem increate est realis differentia cum notabili dissimili- tudine. igitur inter ea nō potest esse dissimili- tudo sine magna difformitate. & p̄ cōsequens vna non potest esse alterius adequate rep̄- sentativa. vt asserit p̄pō probanda. Tenet argumentum & etiam maior p̄pō. Sed mi- nores ponit magister in tertio assignans di- uas diuersitates in quibus trinitas creata dis- fert a trinitate increata. Quarum prima est. q̄ deus trinitas que est pater filius spiritus sanctus cui homo scōm has tres personas assumulatur per tres vires anime sue. cuius- modi sunt memoria. intellectus. & volūtas ille tres persone sunt vnus deus essentialis. & e cōuerso vnus deus est iste tres perso- ne. sed homo qui per tres istas vires anime imago dei dicitur non est iste tres potentie: sed dicitur eas habere: cuiusmodi deus trini- tas est tres persone. Secūda dissimilitu- do est q̄ sc̄z pater & filius et spiritus sanctus sunt tres p̄sone. s; memoria intellectus. vo- luntas nō sunt p̄sone. sed bene sunt tres po- tentie vnus p̄sone. igitur &c.

Hec dicitur questio
Dec est quarta distinctio huius
primi libri in qua magister ostē-
dit q̄ unitas essentie & trinitas p̄sonarum
diuina potest intelligi seu conuici quo-
dammodo ex vtriusq; testamēt scripturis.

ac per vestigiū & imaginem rep̄tas in cre- aturis: Incipit determinare de personarum origine & distinctione. Et quantum ad hoc p̄cedens distinctio diuiditur in tres partes. In quarum prima determinat quādam que- stionem. In secūda opponit contra deter- minata: & soluit obiectionem. In tertia re- probat quādam contrariam opinionem. Primum agit a principio distinctiōis vsq; ibi (Sed adhuc opponunt garruli ratiōa- tores dices. Si de p̄ genit. Scōm ve- ro facit abinde vsq; ibi (Quidam tamē ve- ritatis aduersarij cōcedūt patrē & filiū & sp̄- ritū sc̄m sine tres personas esse vnū deum & vnā substantiam) Tertium vero subingit abinde vsq; ad finem distinctiōis in genera- li. In specialitero sententia magistri stat in- tribus p̄positiōibus. Quarum prima est hec. Deum seipsum genuisse: vel a se alium deum essentialiter generando produxisse om- nino est negandū. Et p̄bat sic. Illud se simplr ap̄ fideles negandū: quo concessio sequere- tur idem generasse seipsum. Vel plures esse deos. sed deum se: vel a se essentialiter alius deum genuisse est huiusmodi. igitur p̄posi- tio vera. Tenet argumentum: et maior est euidens. Sed minorē probat magister in- litera querens an hec sit vera. (Deus genu- it deum.) q̄ sic. quia deus pater genuit de- um filium. & tamen non sequitur. ergo genu- it se deum vel alium deum. scilicet alium in- deitate. sed alium in personalitate seu in p̄- sone. Secūda p̄positio est hec. Deum patrem originasse i eternitate vnū deū fili- um a se patre alium sola personalitate est huiusmodi. ergo hoc est affirmandū. & per consequens p̄positio vera. Argumentum apparet bonum: & maior est euidens. Sed circa minoris probationem procedit magi- ster i litera sic. Et supposita determinatione questionis p̄missę qua dicebat q̄ deus ge- nuit deum. & tamē nec se nec aliū deū: argui- tur (Si deus genuit deum. aut igit de p̄ genit deū q̄ est deus p̄. & sic de genit se a iij

p̄ma p̄pō

2° p̄pō

Hinc de veritate

Ita est distinctio. viij. huius primi... In qua dicitur quod tenetur sit de veritate gignens. Agitur de natura coicata p actu generatois. Et quantum hoc concernit materiam pntis distinctiois...

un generare. si sic. ergo pater voluit et potuit aliquid quod non potuit nec voluit filius. Uel oportet etiam filium posse et velle generare...

Pe. Non quidem est malum nisi est contra vel relatio... 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

eo est. seu in eo esse de. h. de? bndi. igitur ipse by simplicitate sine cuiuslibet multiplicat[is] ppo s[er]u[er]e. Argument[um] p[er] p[er]t[in]et p[er]t[in]et p[er]t[in]et...

Hinc ad distinctio

Ita est distinctio. In qua magister postquam egit de natura coicata p generationem. Tractat de coeternitate genitoris et geniti. Et tria facit. Nam primo ostendit patris et filii coeternitate...

Et probat sic. Illud est ineffabile quod omnem sensum superat non solum hominum sed et angelorum. Sed eterna generatio filii a patre est bndi. igitur ipsa est ineffabilis. Tunc argumentum et maior. sed minor patet in textu...

Hinc post filium

Ita est distinctio. In qua magister postquam egit de generatione filii a patre et filio. Et circa hoc tria facit. Primum est ostendit spiritum sanctum amorem esse patris et filii...

3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

noze pbans mgr in tertu pponit primo q spussactus sit amor vel dilectio patris r h...

minat nose pucine amobus. sed ff. babs com a pre r filio origine. igit conuenienter...

De dicendum est

Hec e di. in qua magister post q egit de mo quo ff. pcedit: agit de principio a quo pcedit. Et tria circa hoc...

cessione ff. r in nulla fit ibi mencio de filio. r qd ibi loquitur de filio hoc latini apposuerunt...

M.

3. ppo.

Tem quentur.

Ista e. rj. dist. in qua ma. postq egit de principio a quo ff. pcedit...

3. ppo.

3. ppo.

Uel ergo pcedit iaz nato vel filio. v' nodu nato filio. si nato filio. igit natiuitas filij p...

R.

2. ppo.

3. ppo.

Est hec coside.

Hec e di. rj. in qua mgr postq egit de mo pncipio r ordine pro...

3. ppo.

Dist. xiiij.

Reterea diligere

De re et de se. Hoc sciret si filii? prae et filii dice...

Dece di. tu. i. q. mgr postq. egit de processione...

2. ppo.

R.

or gesso se hui p mem

3. ppo.

gentuz Ingentuz

9. 32.

concordia inter augst & hieron.

2. ppo.

2. ppo.

3. ppo.

Spullat? a nlla creatura qntaciq. fulgeat...

De consideradu

Ista e. di. xv. i. q. mgr postq. egit...

i sermo e. d. initate q. h. m. m. a. p. r. e. r. filio...

De spiritu

Ista e. di. xvi. i. q. mgr postq. egit...

2. ppo.

3. ppo.

visibilis meatus

an...

Error.

ff. m. s. & m. s. b. t. r.

Quar ppōnū pma ē hec. Spūssāctus ad modū filij ē missus dupl. s. visibiliter & inuisibiliter. Et pbat sic. Spūssācti tēpālis missio ē creature sanctificatio. s. creature sāctificatio dupl. fit. aliqñ cū appetitā aliqñ visibil. signi. qñq; pō effectu solū infōzi sine visibili sig. igit missio s. ē dupl. s. visibil. & inuisibilis. Itā rōem intēdit mgr i textu vnde pponit pmo. Sicut fili? dupl. ē missus. s. in carnes visibil. et in castas mentes inuisibiliter. sic s. visibiliter appuit i die pē tēbocostes in spē linguar. ignear. aliqñ vici bus in spē colūbe & quondie illabit metib? fidelū inuisibiliter. Et subdit postea q illa visibilis spūssācti missio nō fuit nisi quedā ipius appetitā vel manifestatio in corpali creatura tāq in signo manifestatōis vt magister inducit i textu ex autoritate be. Aug. Secūda ppō ē hec. Spūssācti nō dicit minor realiter tota trinitate ppter ipi? visibile missione sicut filius ppter sua. Vāc p positione mgr inuisibilis quent. Quare spūssācti rōne sue visibil. missiois nō dicit minor pte sicut fili? rōe sue incarnatōis seu visibil. missionis dicit minor tota trinitate. Et rōe dicit q spūssāctus nō assūpsit colūbā vt eet colūba: sed vt in ea appareret. & vt p eā desi gnaret inuisibilis missio. filius aut assūpsit humanā naturā nō solū vt in ea appare ret: s. etā vt eet hō. Et iō filius scdm illā su am visibil. missione dicit minor nō solū pte sed etā seipō & angelis vt patet ibi. Ad inuisi bilitē cū paulomnis ab angelis rē. Ad quod mgr inducit multas autoritates vt ps i lra. Tercia ppō ē hec. Pater autoritate dona tionis ē maior filio sibi essentialiter equali. Vāc ppōem pbat magister autoritate Dy lary. ar. de trinitate dicentis. Si donantis autoritate pte ē maior: nūquid p doni pcessi onē filius ē minor? Ad maior itaq; donas est sed minor iam nō ē cū vñ esse donat. Vñ patet bāc ppōem ee verā. D. xvij.

Am nunc acce.
Ita ē dist. xvij. in q mgr postq regit de missione s. visibili sub spe ciebus creatis. Agit de missione eius inuisi bilis p infusione charitatis. Et trā pncipalr facit. Primo est ostēdit qd charitas scdm es sentia dicit. Secō subdit quō in nobis au gerat. Tercio pcludit quō actū dilectōis in

nobis opat. Primū facit vsq; ibi. (Dic qñt si spūssāctus charitas ē) Scdm abinde vs q; ibi. (Supradictū ē q spūssācti ē charitas ē) Tercio vō vsq; ad finē distin. Et hoc i ge nerali. In spūali sūa mgr stat in trā? ppōis bus Quar pma ē. Spūssāctus crīstī charitas qua deū & primū diligimus sic nob inuisibilis mittit vel dat: cū talē dilectōem i nobis efficit vel opat. Et probat sic. Sola charitas que facit nos i deo manere & deū in nobis ē maximū dei donū. spūssācti q ē maximū dei donū facit deum ee in nobis & nos manere i deo. igit solus s. ē charitas. Vāc sūam mgr pones in lra dicit q s. qui tēpāliter missione dat inuisibili ē charitas q deū & primū diligimus. Et tūc inuisibiliter mittit vel dat: cū bñōi dilectōem dei & pro ximi in nobis occulte opatur. Et hoc probat mgr bñi Aug. autoritate. Postea mgr exclu dit inuisibil. qua possit dca deū esse charita tē. & hoc debet intelligi p cāstratē sic etā dicit. Deus ē patetia nra & spes nostra. qā paterias & spem in nobis opat & caritatē. sic etā dca debeat deū esse charitatē. id est cha ritatē in nobis causās sed hoc remouet ma gister & dicit q hoc nōmē cōsonat facie scri pturē in qua bene reperitur. Deus pater mea & spes mea. sed nullibi inuenit dca. Deus charitas mea. vel aliqd talū. sed simplr di citur. Deus charitas ē qd non fieret nisi es sentialr charitas eet. Secō ppō est hec. Spūssāctus q charitas ē in nobis augeri vel minui scdm q in ipō psumus vel dechimus nullaten? catholice ē negadū. Et p batur sic. Illud catholice de deo nō negat: qd puenit i similitudine in sacra scriptura cō cellum cōit recipit. s. spūssācti in nobis auge ri vel minui scdm q in ipō psumus vel de ficimus ē hñōi. igit illō catholice nō negat. Argumētū apparet cūdes & maior. sed in nois pbatōes mgr ponit in textu vbi obij cit p sūam i pma ppōe. s. q s. sit charitas: scq; tur q sicut charitas augetur in boier nō habēti dat vt eā habeat. & habēti vt plerū eā habeat. sic etā s. augetur & minuetur i boie. & daret non habēti. q oia sunt incōue nientia vt apper. eo q videret ponere mu tationē in deo. & ipm non ee vbiq; Ad quā mgr rñdet. d. Spūssācti q charitas sine oī mutatiōe augeri vel minui & dari nō bñi dicit. q non recipit maius aut minus in se

2° ppō

2° ppō

2° ppō

Primus

de pte q. quōt spū pō pbat q
f. dono.

essentialiter sed in boie. & nō augetur nec minuit sibi sed potius ipi boi vel in ipō boi nunc a quo magis vel minus habet. sic dicit tur etā in nobis magnificari vel exaltari: s. tñ in senec magnificetur nec exaltet. Dicitur etā darinō habēti: nō q alicubi veniat vbi prius non fuit qd ee non pot: cū sit vbiq; s. qz alio mō alicubi esse incipit qualiter ibi p us nō fuit. Postea adducit plures autorita tes qbus pbat s. ab aliq; magis & ab ali quibus minus bñ: exēplis illud p Dely scdm ppbam q duplice Dely petijt spiritus Per alias etā autoritates pbat q veritas dicit pferre eo q hō in ea pfiat. Tercia ppō ē. Spūssāctum diligēdi p seipm sine vitate media in nobis opat. Et pbat sic. Et eodē argumēto arguit p prius dicta. s. q s. dicit charitas. & arguit sic. Dilectō qua nos diligimus deū nō ē dilectio q deus dili git nos. igit charitas q nos diligimus deū nō ē spūssāctus. pna tenet p tūto q dilectō q nos diligit deus & s. & illa q nos diligit deū nō ē illa qua deū diligit nos. seqē nostra charitate nō esse spūssācti. Assumptū vō ps p autoritate be. Aug. que hñ. it. cap. bñus distinctōis. Ad argumētū rñdet mgr negādo antecedēs. Ad autē b. Au. rñdet ma gister q be. Aug. noluit dicere illis verb q alia esset charitas qua deus diligit nos: & alia qua nos diligit deū. sed voluit dicē q no me charitatis puenit deo nō solū qz ipse dili git nos: sed etā qz nos p ipam sui dilectō res facit. Secō obijcit p ide. Nihil ē a seipō sed charitas ē ab ipō s. igit charitas non est ipse s. minō ē pbat mgr autoritate Aug. dicētis q dilectio qua deū diligit? ē a spū sancto sicut fides q in deū credimus. Ad qd rñdet mgr. d. q nō ē incōueniēs idē ee a seipō nō simplicr s. qz a seipō dat nob. Et q tū ad hoc dicit b. Aug. q charitas a s. ē rīpa caritas ē s. fidel. at qz nō ē de dās s. aliqd a dō datū Tercio obijcit. Nulla affectio ē cōnatural. s. s. charitas q nos deū diligimus ē affectio ani mi. igit nō ē s. Ad minor ē be. Aug. dicentis. Charitate vō motū animi. Et rñdet mgr. d. q charitas igit dicit motū animi. qz nos ad diligēdiū effectuē mouet. Nec mirum ē q charitas que s. ē: dī motū animi. cū de ipsa dimina sapientia dicit q sit mobilior oibus mobilibus. Itis aut sic positus mgr soluit duas qōes. Quar vna sumit ex rñsione tan

ultime dicta. Nā ex quo charitas mouet me tem ita bñ ad credēdiū & ad sperādiū sic ad diligēdiū. quare nō ita bñ dicit affectio me ris ad credēdiū: ad sperādiū sicut ad dilige diū. Rñdet mgr. hoc non pot fieri iō. qz cha ritas sine s. alios actus & mot? virtuti opa tur mediātib? habitibus inuisis. vt pote cre dere mediāte habitu fidei. sperare median te habitu spei. sed actum diligēdi per se sine quocūq; habitu opat. Alia qō. Cū p do nū qd ē s. dicit & oia alia dona. Et rñdet q sic. & tñ non oēs qui habet s. habet oia do na. sed aliq; illa. aliq; ista. & sic de alijs. Et p dicta opinio mgr non tenet nec debite sol ut obiectōem. igit rē.

Reterea diligē.

Ita ē dist. xvij. i qua mgr postq tractat de pessione s. tēpāli tā visibili q inuisibili: agit de ppritate scdm quā puenit spūssācti tēpāliter pcedere. s. d ppritate doni. Et circa hoc trā facit. Nam pmo ostēdit q s. donū & datū dicit. Secō subdit vnde ipm donū ee singulariter suma tur. Tercio excludit q scdm rōes doni & da ti diuersimode referat. Primū facit a pncipi pio dist. vsq; ibi. (Et notandū.) Scdm ab inde vsq; ibi. (Et scdm hoc q sempiternē.) Tercū abinde vsq; ad finē dist. Et hec i ge nerali. In spūali sen. ma. st. in tri. p. Quar p. ē. Spūssāctus dicit donū ex sua eterna p cessione & datum ex tēpāli. Et pbat sic. Itā pncipie de spūssācti dicit ex eterna p cessione qd sibi puenit aī oēm creaturā. & il lud ex tēpāli qd cōnotat vel coetigit creatu rarū existētiā. s. ee donū cōuenit sibi aī oīm creaturā existētiā. igit ps pclusionis pbatē ve ra. Itā rōem inuestigat mgr in textu qren do Au s. eadē rōne dicit donū & datū. Et arguit q sic. qz donū & datū sunt eiusdē rō nis: eo q vtrūq; eor dicit a datōne. Et rñ det mgr q s. alia rōne dicitur donū: & alia rōne dicit datū. Nam dī donū eo q ab eter no fuit donabilis nob q futuri cramus i rē pore. Et dicit datū seu datū ab actuali da tione eo q tēpāliter nobis dat. Et istis mo uet dubiū: quare etā filius non dicit donū vel datū: cū etā ab eterno pcessit vt dona bilis nobis. qd patet ex hoc q tēpāliter dat ē nobis: iuxta illud. Filius datus est nobis. Ad qd rñdet. s. filius tēpāli & eter

p. q.
Ro.

2° ppō
B m r nō tenetur

2° ppō
doni etnate
datur ppritate

2° ppō
donū
datū

2° ppō

2° ppō

Quay pponit pma e bec. Spullactus ad modu filij e missus duplr. s. visibiliter r inuisibiliter. Et pbat sic. Spullactus r epalis missio e creature sanctificatio. s. creature sa...

Am nunc acce. Ita e dist. xvij. in q mgr Postea egit de missioe s. visibili sub spe...

nobis opaf. Primum facit vlgz ibi. Dic qnt si spullactus charitas e. Sedm abinde v...

ff. nyl & mlystr

2o ppo

2o ppo

Primus

essentialiter sed in boie. r no angetur neqz minus sibi sed potius ipi boi vel in ipso bo...

ultime dicta. Na ex quo charitas mouet me tem ita bñ ad credendū r ad sperandū sic ad...

Reterea dilige.

Ista e dist. xvij. i qua mgr post q tractat de pessione s. tpali ta...

ppo

ppo

ppo

Re

ppo

Re

ppo

Re

So lya

p. q.

Re.

2o ppo

h mr no tenetur

ppo

Re.

donu datu

dui

Re

Predicta. **D**ist. xij.

Incipit agere de diuinis nominibus. Et circa hoc duo facit. Nam pmo ponit differentias diuinorum noim. Seco subdit regulas pdicatas...

Predictis aduici. **D**ist. xij.

Incipit agere de diuinis nominibus. Et tria circa hoc facit. Nam pmo excipit hoc nomen...

Hic diligenter. **D**ist. xij.

Incipit agere de diuinis nominibus. Et tria circa hoc facit. Nam pmo excipit hoc nomen...

sumit ai terminis nuerabilibus sibi adin...

Reterea coside. **D**ist. xij.

Incipit agere de diuinis nominibus. Et tria circa hoc facit. Nam pmo excipit hoc nomen...

In spali snia ma. st. in tri. ppo. Quaz pma...

Hinc de propri. **D**ist. xij.

Incipit agere de proprietatibus ipaz psonaru...

Vertical marginal notes and symbols on the left side of the first page.

Vertical marginal notes and symbols on the right side of the first page.

Vertical marginal notes and symbols on the left side of the second page.

Vertical marginal notes and symbols on the right side of the second page.

Agit de eis 27 qd fssimant notio
Liber *shemi*

tina ecclia a catholicis illibent invsu de di
vina assumebat no qz diuis no pvenibat
qz sumpti p supposito substantete in natura
divina optime congruit sed qz verena abure
batur sumetes ipm p centia. r sic simplices
p ipm decapichat. Scdo subdit q sunt ppe
tates psonales de qbuis vult agere di. qz
no pptetas pris inqtu p q ipeno sit nat
sed certe q generat. Et pptetas filij e no q
no gnatur sed certe q sit generat vel gen
tus. Et pptetas si e non q ipse sit natus. vel
q generat: s q pte r filio pcedat. Uti p
prietas psonalis pris e generare. filij gnari.
spissantia pcedere vspirari. Dee aut pprie
tates sut relatōes qda qbuis pstone ad se in
uice relate distinguntur. r illis nominibus no
minat: paternitas. filiatio. spiratio. et no
minia psonae sicut p r filij r si. a seipis su
muntur. Tertio ostēdēdo nomē pditionis
hoy noim subūgit pbatōem ppōis p dicate
di. qz bmoi tm relatue r no accidētālī pdi
cant eo q sep ad aliqd etne r inconmutabilr
dicant. Et hoc pbat ma. anto. be. Aug. que
habet. iij. ca. h. disti. Scda ppō est bec.
Sola scda psona in deitate ppe diat filius
dei. r tertia ppne de donū dei. Danc ppōs
in gmitiminas i tettu quent. Quō bocht ve
rū q ce filij dei solū sit ppriū scde in deitate
pstone: cū tamē sepms inueniat in scriptura
q boies noient filij dei. Ad qd rīdet ma. q
ly inueniat scriptū q boies sunt filij di: hoc
tm non e nisi p gram vel p gratuitā adoptō
nem r no p gnatiōem naturalē. vt boies sut
filij solū p ralem factōem: no p gnatiōem
sicut e secūda psona i deitate. Et e etiā alia
dra. Nam cū dī q homo sit filius dei. ibi ly
deus non supponit solū p psona pris. Silt
dicō ff. q ee donū sit ff. ppriū. qz ly mtra sic
dei dona: nulli tm illoz puenit ee donū eter
nū sicut ff. bti puenit q e donū dei eterna p
e ellione sicut filius dei cū gñatiōe. r sicut
filius p generationē referat ad patre. ita ff. p
peccatiōe referat seu relatue diat ad patre r
filij. q quidē relatio ly no apparet aperte in
hoc noie. s ff. manifeste tm apper in hoc no
mine donū. Tertia ppō e bec. Quis hoc
nomē. s. spissant. terte pstone dū dūc spāt
appropietur: eo tm oēs tres pstone qngz cof
noiant. Dac ppōem pbās ma. quent. Ute
sicut qlibet psona pōt dici ff. an etiam tra
tota trinitas potest dici. ff. Et rīdet ad hoc

antoni. be. Aug. di. q tam pater q filius q
etiā tota trinitas pōt dici ff. cum quelibet
istax sit spūs r sanctus. r etiā tota trinitas
sit spūs r sit sancta. Sed qm aut pat aut fili
us aut tota trinitas dicat ff. tunc ff. no ē no
mē ppriū psonale neqz relatiuū. Pro quo
notandū q spūs pōt acapi duplī. Uno mō
put diat a spissantitate. r tūc diat essentia
liter. r puenit cuilibet pstone r etiam trinita
ti. Alio modo vt dicitur a spiratōe. r tūc dī
relatue r cōuenit solū terte pstone. Siltiter
ly ff. pōt acapi pro duabus distictōib' di
stinctis. r tūc cōuenit tā patri q filio r si. r
etiā toti trinitati. Uel pōt acapi pro vna so
la dictōe. r sic puenit solū terte pstone in tri
nitate. Ultimo magister excludit errorem
quorūda dicentū q isti terminū spissantū
r donū non sint noia psonalia tertiā perso
nā in diuis significātia. eo q non dicerēt
relatue ad hos terminos. scz pater r filius.
Qd pbant p hoc qz non pōt dici pater e spi
ritus sancti pr. r silt r hī pōt dici filius e spi
ritus sancti filius. qz als legrē ff. filij genitū
se. qd fallax e. Ad g r rīdet non obstante q
pater r si. seu donū sibūmūce no rīdeāt vo
cabulis. no minus dicitur relatue. qz i bis
oportet mag' accipe vocabula scdm sensum
relatōis q scdm sonū vocis. vt sic dicatur
Spissantus e spiratoris. ff. r donū est da
toris donū. sicut etia dicit in creatis. caput
e caput caput. r ala alati ala. igit rē.

Acquen potest
Dis. xxvij.
Ista est dis. xxvij. in q m. po ff q
egit de tibus pptatib' psona
libus. s. paternitate. filiatiōe. et spiratiōe
scdm q significat notiois pprijs: agit de
eisdem scdm q significat ueribus psonis.
Et tna circa hoc facit: Qna primo qat de
bis put significat terminis equialentib'
psonalibus. Secūdo agit de eis put signif
cantur terminis essentialibus. Primum fa
cit a principio distictōis vsqz ibi (Dic no
est ptercūdam) Secūdū abinde vsqz ibi
(Et e b aduertenda) Tertium abinde vsqz
ad finē distictōis. In specali ho sentētia
magistri stat in tribus ppositiōib'. Quaru
prima est bec. Omnia vocabula allēu pōe
propria significat nisi vnam ppetate et p
terqz. qua illa psona ppe distinguit ab

petates psonales

2o pprio

2o pprio

2o pprio

2o pprio

2o pprio

Agit de eis 27 qd fssimant notio
Primus

De ppetibus no psonalibus
p de ingenio. ff. ing. psonalibus

alij psonis determinatue. Et probatur sic
Eade est proprietate que significatur ist' noi
b' pater. paternitas. generatio actiua respec
tu patris. Et istis. filius. filiatio. generatio
passiua respectu filij. Et istis. ff. spiratio pas
siua. r procedere ab vtriusq' respectu. ff. Sed
istis pptatibus persone ppe distingui
tur ab vniuersis determinatiue. igitur omniavo
cabula alicui pstone ppria rē. Istam sciam
magister ponens quent an eadem pptetas
sit que importatur nomine patris. paterni
tatis generatōis actiue. Et similit an ea
dem sit que importatur nomine filij et fili
atōis generatōis passiue. Quam questi
ōez magister ponens sub his verbis quent
Utrū sit idē ee patrē r genuisse filij. r vtrū
idem sit esse filium r natum a patre. Ad qd
magister rīdens dicit. qz ly eadem proprie
tas significatur istis nominibus. s. esse patres.
r genuisse filij. seu pater r paternitas. hoc
tamen est b diuersis rationib'. Nam nomi
nibus personarum cuiusmodi sunt pater fi
lius r spissantus. significatur non proprie
tas tm: sed ypostasis. Sed noibus proprie
tatum cuiusmodi sunt paternitas r filiatio
significantur ipse pptetates scdm se v ac
iparum ppetatum. vt generare. nasci. vel
generari. Secunda ppō est bec. De no
mina genitū. verbum. imago. no substanti
aliter ex parte rei seu ad se: sed ad patre dicit
tur relatue. Et probatur sic. Ista noia que
proprie filio cōueniunt r eius psonalem p
rietatem pscise exprimit non substantialit
sed respectue respectu patris dici pōtunt. s.
ista nomia verbum. imago. genitū. sūt bu
iusmodi. ergo no substantialiter ex parte rei
seu ad se dicitur. sed relatue ad patrem. Ar
gumentū tenet r maior. Sed minor pbat
in textu autoritate beati Augusti. que dice
re intēdit. qz genitū dicitur genitōis geni
tus. r verbum dicentis verbum. r imago ima
ginati imago. que omia solū filio cōueniunt
respectu patris. ergo minor vera. r per cose
quens ppositio pbanda. Tertia ppō e
bec. Solum essentialia de pluribus simul r
de seipis affirmatur. Et pater p hoc q bene
poteff dici. pater r filius r spissantus sunt
deus. vel potentia diuina scia r bonitas di
uina sunt deus. Sed non pōt dici. pater et
filius sunt pater vel sunt filius. Unde patz
q solū essentialia pōtunt simul r pluri

dici. vt dicit ppō pbanda. etiam illa solam
dicuntur de se. vt lumen de lumine. deus de
deo. quod no potest dici de nominibus relati
uis. non enī potest dici pater de patre. aut
filius de filio. Quod pbat antoni. be. Augu
stini. vi. de trin. capi. v. dicentis. Hoc solum
de eis dicit nou potest. illud de illo. quod si
mal ambo non sunt. id ē illo nomine no pos
sumus vti ad ostēdendū vnus de vno quod
simul ambobus no cōueniunt. sicut verbum
de verbo dici non potest. qz non simul abo
verbum. nec imago de imagine. nec filius d
filio. quā no simul ambo filius vel imago
Et subiungit magister. qz sicut illa essentialia
nomina aliquādo intelligentiam disticti
ōnū psonarum faciunt. ita r interdum to
tus verba simul. Quod probat autoritate
Augustini libro de trinitate. capi. iij. dicen
tis. In patris noie ipse pater pronūciat per
se. In dei autē nomine r ipse r filius r spir
tus sanctus. vt cum dicitur: nemo bonus nisi
si solus deus. quia trinitas est vnus deus.
Et bec est sententia magistrī in hac disticti
ōne in spāli.

Dis. xxvij.
P**reterea consi.**

Ista est distictio vicelima octa
ua huius primi libri in qua magi
ster post q actum est de proprietatibus pers
sonalibus. Incipit agere de proprietatibus
non psonalibus. Et tna circa hoc facit. Pri
mo ostēdit quō se habeat hoc nomē ingenitū
ad alias notōes. Scdo subdit quō ista duo
se habeāt adinuicē. s. ptem ee r filij ee. Ter
tio ostēdit quomodo hoc nomē imago qn
doqz tenetur essentialiter. quādoqz psonalit
Primum facit a principio huius distictōis
vsqz ibi (Preterea queri solet) Scdm abin
de vsqz ibi (Illud etiā scire oportet) Tertium
abinde vsqz ad finem distictōis. Et tū d
stia ma. in hac distictōe i gnali. In specia
li sentētia ma. stat in tribus ppositiōib'. Qua
rum pma est bec. Ingenitū e notio solius
patris: alia tamen a paternitate qua patres
ferit ad filij. Danc ppositiōem pbans
ppōnit q pter tres pptates psonales. s. p
nitare. filiatiōez r pccōsōez sunt alie pptetas
res alijs nomiate nominibus de quoz nu
mero ē hoc nomē ingenitū qd spectat ad
ptem r importat alia pptetate qz boeno
b iij

lumi de luit dūg
den de deo. non
ppetitas

pma ppositio

Ingenitū

genitū
verbum
imago

Dea pma que significatur
hoc nore qd incipit

Liber

mepatritas qd pbat p hoc. qz ee ingeni-
tus no e de roe pris. eo q aliqs pr ee pr absi
qs hoc q sit ingenu? qz multi genti genu-
erit. Scda ppo e bec. Ide e patre quod
x filii esse. quis esse prem t ee filii careant
identitate. no sunt idem. Qd pbat per hoc
q sensus ppositi. prem esse sit ide qd filius
esse e iste. i. idem e quo pater e. r id quo filii
e. qz. l. vna diuina eentia e id quo vtrq ipoz
e. r iste sensus e verus. sed terminis traipoli-
tis sic dicedo. esse patre e ide qd ee filii: tuc
sensus e. Eade e ppietas qua pater e pr. et
q filii e filius. r iste sensus e falsus. qz pmitate
pater e pater. r filius filiatoe e filii. Ter-
tia ppo e bec. Hoc nome imago relatiue dz
de solo filio: sed eentialiter de tota trinitate.
Qna pbat mgt quo ad scdam eius ptes sic.
Imago qnis eentia acapit. vt qh acapit
p ipo creptari nature diuine. ad cui? imagi-
ne factus est homo. r hoc pbat auton. An-
gust. r Dylarij. sed quo ad pmam pre sen-
tina pbara fut. Et bec e magistri sen. i. spe-
ciali.

St preterea ali

Ista e dist. rrr. h. pmi li. in q m.
postq egit de unascibilitate put
significat hoc nore ingenuitas: agit de coi spi-
ratione put significat hoc nore pncipium.
Et dicitur in tres ptes. In quaz pma oste-
ditur qualiter tota trinitas p hoc nome pnci-
pium se habet ad creaturas. In scda subdit
quod p ide nome scs pncipium psonae se habe-
ant admittit. In tertia subiungit ocludendo
q non sit aliqd. coe nome quo exprinat rela-
tio pris r filij r fl. sicut p nome pncipium ex-
pnmnt relatio patris ad fil. Primu facit a pnci-
pium distm. vlgz ibi (Demde in codē libro)
Scdm abunde vlgz ibi (Unu aut pncipium)
Tertiu facit abunde vlgz ad fine dist. Et tm
in generali. In spali sen. ma. st. m. tri. ppo.
Quarum pma e bec. Pater r filius r fl. sur
vnu pncipium creaturaz tpaliter. Hac ppoes
ma. pbans dicit. q hoc nomen pncipium
scdm q relatiue dicitur in diuina importat
tm relatonem dei ad creaturas vel relatio-
nem psonarum admittit. r postea dicit q q
libet psona r tota trinitas dicitur pncipium
creaturarum r eozu que naturaliter esse habet
non autē peccatoz. qz naturā viciant. r do-

erone creatōnis ppter quam creatōnem res-
latio intelligitur inter deum r creaturaz. fut
em omēs pōne vnum pncipium respectu
creaturaz. r hoc ex tempore: non ab eterno. pro-
pterea dicit: q vna psona est pncipium alte-
rius. Nam pater ē pncipium filij. quia ipsum
genit. r pater r filius sunt pncipium spiri-
tulancti: r hoc non ex tpe r eentialiter: s
notionaliter. Scda ppo est bec. Pater
est pncipium filij. pater r filius sunt vnus
pncipium ipius spiritulancti. Hoc magi-
ster deditur auctoritate beati Augusti. que
sentialiter pmissa est. Tertia ppo e bec
Ratio qua pater r filius referuntur ad spiritu-
sanctū non habet aliquod nome pncipiū vni-
aliter. Vnde pponem magister probas que-
rit vtrum pater r filius sunt eadē notōne
v vnu pncipiū spiritulancti. Et respondet
q sicly non habeamus nomen illam notō-
ne exprimens. Nam nome illud scs cōmunis
spiratio quo doctores illam notōne nōmi-
nat temporibus magistri nōndū sunt in vsu
nec adhuc inuentus. Postremo notādū ē. q
hoc nomen pncipium transiens in pncipio
nem diuinorū non semper sumitur vni-
mter. Nam quādoq accipitur psonalitē. vt
cū dz pncipium de pncipio qnis notionalr
vt cū dicitur pater r filius sunt vnu pnci-
pium spūsancti: quādoq eentialiter. vt cū
dicitur. pater r filius r spiritulanctus sunt
vnu pncipium creaturaz. Et tantū in spali.

Hinc eni quedā

Ista est distinctio tricenima huius libri
in libro. In qua ma. postq egit de
unascibilitate r cōspiratōne: agit vniuersaliter
de quibsdā relatiōibz que conueniunt deo ex
tpe. Et trina fac. nā pmo ostendit deū ad creatu-
rā ex tpe referri. Scdo subdit deū p talē relā-
tione n mutari. Tertio euen plicat hoc per
spūsanctū q dicit tpaliter dan. Primū facit a
pncipio distm. vlgz ibi (Quo ergo obtine-
bitur) Scdm abunde vlgz ibi (Die potest
solm) Tertiu abinde vlgz ad fine dist. Et bec
e sen. h. dist. i. gnali. In spali sen. m. st. i. t. p.
Quaz p. e bec Stat deū ad creatas ex tpe re-
ferri. Hac ppoem ma. pbans dicit q illa que
dicit de deo relatiue: q ait dicit de ipo scs
accō: h scs accō: qd i deo sit qd i creatis

creator
Religio

Primus

et creptiat hoc p hmoi noia creator. dñs.
refugiū r silia. q no possit deo cōuenisse ab
eterno. cū ab eterno no habuit creaturā ad se
refugietes seu seruū. sed incepit bre ex tēpe
Etra qua magi obijciēs dicit q de no ince-
pit esse dñs tps q no incepit in tpe nec ex tpe
Ad qd mgt trides dicit. q deus incepit et
se dñs tps qñ tps incepit esse. Unde sicut
tēpus no incepit esse in tpe seu ex tpe. ita de-
us no incepit esse dñs tēpus in tpe seu ex tē-
pore. sed ai tpe. Scda ppositio est bec.
Deus pōem q referit ad creaturā nō mutat
Dñi? ppositiois roem veritatis mgt assignat
di. q ipsa relatio est solū in creatura realiter.
sed tm eius appellatio est in deo respectu cre-
aturarū. Qd creptians dicit q sicut num-
mus sit pau seu incipit esse pau sine sui mu-
tatōne. ita deus sine sui mutatōne sit creator
Tertia ppositio est bec. Nō sine sui mu-
tatione puris mētibus dat. Hac ppositioem
ma. pbat soluendo questione sua quā supe-
rius distm. r viij. reliquerat insolūtā. Utrum
scs fl. dās scipm possit referri ad scipm. Et re-
spōdet. q cū spūsanctus dz dat? vel missus
a se trerelatiue dz ad eū cui dat. r est relatio
scōy nome et no scōy rē. r sit mutatio in illo
cui datur. nulla mutatō facta in ipso dona-
te. Et tantū de snia magistri in hac distinctio-
ne in speciali. Distm. rrr.

Reterea cōside.

Ista est distinctio tricenima huius libri
In qua ma. Postq egit de pncipiatibz pso-
narij pncipij. Incipit agere de approprietate.
Et trina facit. Nā pmo ostendit quedā noia cō-
mūia approprietabilia aliqb psonis In scda
ostendit significatōem quorūdā noim pmanū
sed approprietabilū scdm Dylariū. Tertio assi-
gnat roem approprietatoz pus dictoz. Primū
facit vlgz ibi (Nō est b pncipiū edu q vir.)
Scdm vlgz ibi (Die dicit oportet) Tertium
do abide vlgz ad fine distinctōis. Et bec est
snia mgt in gnali. In spali snia mgt stat u-
trū? ppositioibus quarū pma. est bec. Equa-
litaz: r similitudo sunt in diuina relatiōe
tm scdm roes. Et mgt hāc ppositioem pbans
quē tres qstiones. Et pma est. Utrum hoc
nome equalē. in diuis dicit substantiam vel
relatōem Et mder q relatiue dz. eo q sicut
nihil pncipiū dz subijpfi file. ita etiā nō pot dicit
equalē pncipiū Scda qñ. Utr equalitas

scdm essentia vel relatiōem attendat. Et m-
det q scdm eentia nō scdm relatiōem. qd p
bat auctoritate b. Aug. dicitis (Querimus
scdm qd sit equalis patri filii? non scdm hoc
q ad patre dz filii? equalis est pti. Restat er-
go q scdm hoc equalis sit qd ad se dz. qd
aut ad se dz scdm substantiaz dz. restat ergo q
scdm substantia est equalis Tertio queritur
quid sit ipsa equalitas in diuis. Et mder q
sit quedā relatiō scdm nome solū. i. relatiō rō-
nis r realiter nihil aliud est q idēitas vni-
tis diuina psonaz. Et addit q idē dicitū
est de similitudinem diuis. scs q dicit r at-
tedat scdm substantia scy pncipitate eentia. Et q
sit relatiū scdm nome? Et postea ex pncipio
approbat opūione quorūdā dicitū. scs q
sile et equalē in diuinis non dicitur positue
sed negatiue eo q equalitas excludit differe-
tem magnitudinem. Similitudo autē excludit
omne diueritate. Scda ppositio est bec
In diuina scdm appropiatōem affirmatur
de patre eternitas r vnitaz. de filio ymago
r equalitas. de fl. ambrosij pncipius r caritas.
Vnde mgt insinuat ex vbi Dylarij. atqz red-
dēs rōem ex dicit b. Aug. qui dicit eterni-
tate patri approprietari. qz cū eternitas puenit
pncipiū ideo cōuenit pti. quia ppter pncipiū
pncipiū unascibilis affirmat. ymagine eq-
litate specie r pulcritudine dicit appropria-
ri filio ppter pfectā r pportioatā repncipatio-
ne pris. Repnciat em filii? cū summa similitu-
dine r equalitate. Ad diuinus aut r necū cari-
tatis. r vnam ascribit spūsanctō. eo q p ipm r
ab ipso oia nobis donant r infundit ad no-
strā vtilitate. Tertia ppositio est bec. Quā-
tus pr r filii? r fl. vnu sunt. nō tm dicit dicitur?
nili en addit de vtr dicit vtr? dena vnus crea-
toz. Tunc ro est. qz neutriū genus referit ad
essentia. ideo cū dz pr et filius r fl. sunt vnus
intelligit eentialiter vel aliqd talū. Ad asca-
suā vero gen? referit ad psonā seu ypostasiz
r ideo cū dz. pr et filii? r fl. sunt vnus. nisi si
erit additō vt diceret vnus de? vel vnus po-
tes. vel vnus scies tolleret distinctio psonaz
vel poneret ipsarū cōfusio. Et tantū de snia
in speciali. Distm. rrr.

De oritur que.

Hec est distinctio tricenima huius libri. In
q mgt postq assignatōem quorū
dā appropietatoz determinat. quas dā dubi-

39

2o pncipio
p eternitas bntas
f ymago equitas
ff. ambas nōqz h habet
numm. dñs.

3o pncipio
nō dñ bng fme
admone

op

2o

3o pncipio

7o

79

79

2o pncipio

3o pncipio

7o pncipio

79

79

rationes et assignatione huiusmodi emergentes deter-
minat. Et tria facit. Nam primo determinat qualiter
personae participant secundum proprium et appropriatum
... Secundo quod circa appropriatum filij. Tertio
quod circa virtutes similes. Primum facit a principio
distinctio visus ibi (Præterea diligenter inue-
stigan) Secundum abinde visus ibi (Præterea di-
ligenter et notandum) Tertium vero abinde visus ad
finem distinctio. Et tunc de finibus distinctio
in generali. In speciali finis magister stat in tribus pro-
positionibus quarum prima est: Pater et filius diligunt se
mutuo scilicet ab ipsis procedente. Hanc magister probat
quærent. An pater et filius diligunt se scilicet ab ipsis pro-
cedente. Et arguit quod non. Nam diligere et esse di-
vini sunt idem si quod pater et filius diligunt se scilicet.
videtur ipsos habere esse pater et filius. quod absurdum est. Et
ma. respondet quod pater et filius diligunt se capiendo ly di-
ligere notionaliter. scilicet pater idem est quod corpus spiri-
tuum. et sic differt diligere ab essentia secundum ratio-
nem. et per consequens factum argumentum illa pre-
cedit. Secunda propositio est hec. Nec pater nec
filius sapit sapientia genita vel ingenta. Hanc pro-
positioem magister probat tres determinat quæstiones.
Prima est. Utrum pater de sapientia sapientia qua ge-
nitur. Et arguit quod sic. quod pater diligit amorem qui
ab ipso procedit igitur videtur quod etiam sapientia sapientia ea
de qua genitur. Et respondet quod ista non est concedenda.
pater sapit sapientia genita. seu pater sapit per illam
sapientiam qua genitur ne filius qui est sapientia genita
videatur esse ea sapientia in pater et hoc confirmat
autoritate beati Augustini. Secunda quæstio est. Utrum
filius sit sapiens sapientia genita vel ingenta. Et
respondet magister quod filius debet dici sapiens sapientia in
genita. eo quod ipse sit sapiens sapientia genita sicut
pater. Circa quod notandum quod iste dicitur propositio.
scilicet pater sapiens sapientia ingenta. et filius est sapiens
sapientia ingenta. sunt ambe vere. sed differunt
secundum quod per ablativum in eis positi diversimodo.
de constructo pater. Uno modo in habitudine princi-
pii formalis et secundum illam modum pater est sapiens
sapientia ingenta et hoc propositioem est sensus. quod
sapientia ingenta est ipse pater. et sic scilicet sapi-
entis est formaliter. cum sit idem sibi esse et sapere
et secundum istum sensum est falsa. filius est sapiens sa-
pientia ingenta quod designat filium formaliter esse
sapientem pater. et per consequens primum formaliter esse
filium propter idem esse sapientie et esse in filio. Alio
modo potest esse ablativus constructus in habitudine princi-
pii effectivi. et sic ista est falsa. pater est sapiens
sapientia ingenta. quod significat primum esse de sapi-
entia ingenta. et sic esset a seipso quod falsum est.
Illa vero filius est sapiens sapientia ingenta isto

modo est vera. quod sensus est quod filius sit de sapientia in-
genita. et ad illum intellectum procedit a magistro in
sua. Tertio quæstio. Utrum filius possit dici sapi-
entis sapientia genita. seu scilicet quod idem est. Et respondet
quod aliquid procedit ista propositioem. filius est sapiens
sapientia genita vel seipso non tamen filius est sapiens
a seipso quod intelligi debet. filius est sapiens sapi-
entia genita vel seipso quod idem est. verus est for-
maliter sed non effectivus. Tertio propositio est
hec. Tunc una et eadem est sapientia patris inge-
nita et genita secundum re. et dicitur solum secundum ratio-
nem. Hanc magister probat tres. Utrum tantum una
sit sapientia patris et filij. Et arguit quod non. quod alia
est sapientia genita et ingenta. ergo non est tantum
una. Et magister respondet argumentum non valere. eo
quod ibi mittit fallacia figure dictionis. quod quæ-
stio ibi sumit cum his terminis genita et inge-
nita trahitur ad studium persona. Sed quoniam sim-
pliciter stat sine additioe tunc supponit primum cen-
tra. Et subdit sicut in deitate est dilectio que
est pater et filius? et sic. ipsa divina essentia. et ta-
me sic est dilectio que nec est pater nec filius. non tamen
sunt due dilectiones in deo. sed tamen una. Sic
in deo est sapientia que est pater et filius? et sic. di-
vina essentia. et sapientia genita que nec est pater nec
filius. sed filius? non tamen sunt plures sapientie sed tamen una.
et per consequens sapientia ingenta dicitur sapientia pa-
tris eo quod per ea formaliter sapit. sapientia etiam ge-
nita dicitur sapientia patris non tamen quod ea formaliter sapit
sed quod ea genitur. non tamen sequitur quod sunt due sapi-
entie sed tamen una que est divina essentia.
Secunda quæstio est. Cur pater non dicatur sapere
sapientia genita vel ab ipso procedente. sicut dicitur
diligere dilectione ab ipso procedente. cum ta-
men idem est ibi sapere et esse. ut similitudinem di-
ligere et esse. Ad quod respondet magister quod diligere
potest capi essentialiter. et tunc tamen secundum re quod est
am secundum modum significandi absolute diligere
non est aliud quod esse et quod divina essentia. et hec ca-
piendo diligere. pater nullo modo potest se
diligere spiritualiter seu amore procedente a se.
Alio modo potest capi notionaliter per spiritaliter passi-
va. et licet sic non est aliud quod essentia divina secundum
re. non tamen secundum modum significandi est idem quod es-
sentia divina seu esse. quod essentia seu esse dicitur ab-
solute. diligere autem relative. Et idem non sequitur. pater
scilicet. vel amore diligit. igitur sic. vel amore procedens
re est. Sicut non sequitur. hoc diligit hominem a se
more ab ipso procedente. igitur hoc amor est. Cum
ergo sapere in divinis semper supponat essentialiter
et nunquam notionaliter sicut diligere. igitur ad pa-
trē sapientia genita sapere. sequitur ipsum esse

forma primo
opoi.
fo.
2m primo
p. q.
2. q.
pater sapiens sapientia
ingenta
filius sapiens sapi-
entia ingenta

se sapiam genita. Ad diligere autem non semper
sequitur diligere dilectione producta. et per conse-
quens licet pater non dicatur sapere sapientia genita. potest
tamen dici diligere dilectione procedente seu producta.
Et hec est sententia magistri in speciali.
Est super dicta.
Ista est distinctio. magister primo libro. In qua
ma. Postquam egit de propriis et appro-
priatis. Incipit agere de divinis communibus et pro-
priis. Et tria facit. Nam primo determinat vni-
tatem. Secundo respondet ad contrarias rationes. Tertio
ad contrarias autoritates. Primum quod facit a
principio distinctio visus ibi (Doc autem aliqui
negant. etc.) Secundum autem abinde visus ibi (Utrum
tamen nodum etc.) Tertium visus ad finem. In speciali
sententia magister stat in tribus propositionibus quarum pri-
ma est hec. Proprietates personales sunt idem
cum personis et natura divina. Hanc magister probat quod
non. Utrum proprietates sunt ipse personae et utrum
sunt ipsa divina essentia. Postquam soluit dicitur. quod
proprietates tripliciter sunt in personis. Iuxta illud
beati Gregorii in psalmo dicens. Et in personis pro-
prietates. et in essentia vnitatis. proprietates enim sue-
runt ab eterno et non potest dici quod fuerunt sine sub-
iecto igitur videtur fore dicendum. quod fuerunt in perso-
na. Secundo ostendit quod proprietates sunt ipse per-
sonae. Nam proprietates sunt in personis. sed in per-
sonis nulla est diversitas. igitur proprietates
sunt ipse personae. Et hoc confirmat autoritate
beati Hieronymi. Tertio quod proprietates sunt ipsa di-
vina essentia seu natura. quod probatur sic. propter di-
vinam simplicitatem deus est quod quod habet non repu-
gnat relativi oppositum. sed divina essentia habet
proprietates. ergo proprietates sunt ipsa divina essen-
tia seu natura. Hanc rationem magister confirmat autoritati
beati Hieronymi dicens. quod patet in textu. Secunda
propositio est hec. Etiam quod ex hoc quod pro-
prietates personales sunt divina essentia inferuntur divi-
na essentia posse generare. Hanc magister probat per
errore quorundam dicentium. quod licet sint propieta-
tes in personis non tamen sunt ipse personae. sed sunt
quasi extrinsecus affere. Postquam secundum hunc erro-
rem inducit tres rationes. Quarum prima est ista.
Suppletates sunt personae. quod non distinguunt ne-
que determinat personas. sequentia patet et hoc
quod nihil distinguunt neque determinat seipso. Res-
pondet magister negando consequentiam. quod probatur
dicitur non esse inconueniens idem distinguere seu de-
terminare seipso. quod probatur autoritate beati Hieronymi.
Secundo sic. Suppletates sunt divina essen-

tia. ergo sicut personae dicuntur convenire in essen-
tia. ita etiam debet dici personae convenire in pro-
prietate. quod falsum est. Respondet magister dicens
ista materiam propter unitatem sui altitudine huius-
modi non excedere intellectum quod probatur autoritate beati Hieronymi.
Tertio sic. In quocumque est unitas in divinis
hoc generat. sed in essentia est unitas. quod gene-
rat. et similitudinem arguit de filiatioe. Et respondet ma-
gister distinctioem dicens. quod proprietates esse in a-
liquo potest intelligi dupliciter. Uno modo illud
in quo sunt determinando et distinguendo.
Et isto modo sunt in personis. et in quo-
cumque isto modo est unitas hoc potest generare.
Alio modo illud in quo sunt non determinando
nec distinguendo et sic dicant esse in di-
vina essentia. et in quocumque sic est paternitas il-
li non convenit generare. nec illi in quo sic est fi-
liatio convenit generari. cum ergo proprietates sunt
in divina essentia non determinando eam.
patet argumentum ad propositum non con-
cludere. Contra solutionem magister insistit
querendo. si proprietates non possunt esse in
personis nisi eas determinant. quomodo tunc
possunt esse in essentia eam non determinando
quod. Et respondet quod hoc exprimitur est super
intellectum humanum. quod confirmat magister
beati Hieronymi autoritate. Tertio pro-
positio est hec. Falluntur qui ex identitate
paternitatis et essentie arguunt. seu conclu-
dunt paternitatem patrem esse deum. Divina
ratio est. quia proprietates sunt in divinis ut
determinantes et distinguentes. cuiusmodi sunt
in personis. Et confirmatur autoritate beati
Augustini. Et tantum de sententia magister distinctioem
in speciali.
Redictis tamen.
Ista est distinctio. magister primo libro. In qua
ma. Postquam egit de proprio et appropriato ad per-
sonas. Agit de proprio et appropriato ad essentiam. Et
tria facit. Nam primo agit de personae et essentie diver-
sitate. Secundo tractat de essentie ad personam cali-
tate. Tertio recapitulat de attributo personae genera-
te. Primum facit a principio huius distinctioem visus ibi.
(Dic considerandum est) Secundum visus ibi. (Ex huius
causa ostendit) Tertium abinde visus ad finem distinctioem.
Et tamen de sententia in generali. In speciali magister stat in tribus
propositionibus quarum prima est hec. Nos catholici tenemus personam divinam
afferre esse idem cum divina essentia. et eas solum ratione
differre. Hanc propositioem magister probat tres
propositiones quarum prima est hec. Si proprietates sunt divina essen-

3m primo
2m primo
p. q.
2. q.
p. q.
2. q.

29. Z. In quo acto deo & de eis patet qd ipm concernit
agit de no 27 condicoes q ipm respiciunt inopando & p de fia. ab.
Libet

na n̄ esse ide. qz si esset eade eentia p̄ q̄ fili?
ergo eade res gene at z generaf. Et istud cō
firmat auoitate Dylarij. d. qz res nature z
natura nō sunt ide. sed p̄sona divina est res
divine nature. essentia aut dz ipsa natura. et
go distinetur h̄ndeo qz verbū Dylarij in crea
tura intelligēdu est nō in oivis. ubi natura
et res nature sunt ide. qd patz auoitate Dyl
larij. d. qz deus nō est aliud ab h̄is q̄ insunt
id est attributs z p̄sonis. Postea mgr̄ r̄idct
ad rōem dicēs qd scdm̄ rōem differūt eentia
z ypostalis. z dicit qz generis et generatum
p̄ueniūt in substātia nō tñ p̄ueniūt in p̄sona
litate. **S**ecūda p̄posito est hec. Quāms tres
p̄sonas vni? esse eentie debeamus dicere. nō
tñ vni deū trū p̄sonarū ystata locurōne de
bem̄ allercere. Hanc p̄positōem mgr̄ p̄bans
querit. Et quo de? sit divina essentia vtrū ita
dicat vni deus tres p̄sonae z vtrū ita valeat
sane dici vni deus trū p̄sonarū. vel tres p̄
sonae vni deus. sicut dz vna essentia trū p̄
sonarū. z tres p̄sonae vni essentia. Et r̄idct
qz nō. quia sic de? significaret in aliqua babi
tudine p̄ncipij respectu p̄sonarū. Nec est s̄ile
de essentia. qz aliud est modus significādi nō
mie dei z aliud noie essentie. Cuius rō est. qz
ly deus significat in rōne p̄ncipij effectui. ef
fentia vero nō. **T**ertia p̄posito est hec. At
tribuumus p̄i potētiā. filio sapiām. z s̄. bo
nitatez nō q̄stare qz oibus eque essentialit
sue distinctioe simul p̄ueniūt. Hanc mgr̄ p̄
bans dicit qz attribuiūt p̄i potētiā. eo qz
in creaturis p̄ribus inesse cōsuevit debilitas
Sciētia filio. eo qz in creaturis filij solēt eē
ignari. Et bonitate. s̄. eo qz i creaturis sp̄s
tumore z inflationē importat. Postea dicit
qz hoc noie omōnyōn ab antiqz p̄mo fuit
cōcessus. tandē p̄pter malū vsuz hereticorum
fuit dānatū z p̄hibitiū. Sed finaliter p̄pter
veritate rei iterato fuit receptū. Deniqz dicit
de noibus trāstare z nō vult aliud dicere
nisi qz assignāda est rō scdm̄ quā trāstertur.
Et tantum de fia. b? dist. in sp̄ali. Dist. xxv.

Quia supra dis.
Ista est dist. xxv. b? p̄mi libri. In qua mgr̄ postq̄ egit de deo. et
conditōibus eius que ipm p̄ueniūt in essen
do. Incipit agere de ipso scdm̄ conditōes que
ipsum respiciūt in opando. Et tria circa hoc
facit. Nam p̄mo ostēdit quō multipliciter ac

cipiatur sciētia dei. Secūdo inquirīt an sciē
tia dei dependet a rebus scitis. Tertio inqui
rit que sint a deo scita et quali. P̄mū facit
a p̄ncipio vsqz ibi. (Dic considerari oportet)
Secundum vsqz ibi. (Propterea omnia dicitur)
Tertū vero vsqz ad finē distinctōis. Et
hec est sentētia mgr̄ in generali. In sp̄ali sen
tētia mgr̄ stat in tribus p̄positōibus qua
rū p̄ma est hec. Unica et inuariabilis est dei
sciētia. que p̄pter varios rerū status diuersis
noiatur vocabulis. Dāc mgr̄ p̄bans dicit qz
sciētia dei q̄ est vna de attributs eentialib? sp̄a
lem requirit tractatū. z nō solū scia. sed etiaz
p̄scia. dispō. p̄destinatio z p̄uidētia. P̄sci
entia em̄ dz respectu oim̄ futurorū s̄ibe bono
rū sine maloz. Dispositō vero respectu s̄icō
rū. P̄destinatio est de boibus saluandis et
de bonis q̄ hic a malo liberant et i futuro co
ronabunt. P̄uidētia est de gubernādis et
s̄it dispositō. sed differenter. qz dispō ad fies
n z ce rei. p̄uidētia autē spectat ad bene b̄itē
z ad rei cōseruatiōem. Interdū tñ p̄uidētia
accipit p̄ p̄scia. Sciētia vero sine p̄scia dz res
pectu oim̄ vtr̄ sine p̄scia p̄ntorū futurorū
bonozū z maloz. z nō solū respectu sp̄alium
sed etiā respectu eternorū. **S**ecūda p̄posito ē
hec. Si nulla eent futura tūc respectus in
deo scia nō diceret. Dāc p̄p̄dem mgr̄ inuesti
gās querit. Utrū si nulla essent vel fuissent
futura an adhuc p̄scia dispositō. p̄destinatio
in deo fuissent? Et arguit p̄mo qz nō. Nā oia
ista dicitur p̄ respectu ad futura. qz si nulla ef
sent vel fuissent futura ista in deo locū nō ha
buisent. In cōtranus arguit sic. p̄destinatio
dei dispositō z p̄scia s̄it ide qd scia dei. s̄z scia
est ide qd eentia. qz a p̄mo ad vltimū p̄scia dei
ē ide qd eentia. s̄z eentia dei est. dato etiā qz
nullū futurū esset. ergo p̄scia dei fuisset in deo
circūscripto omni futuro. Et r̄idct mgr̄ qz si
nulla fuissent futura tolleret p̄scia dei quātū
ad respectū z atrecessiōe quā iportat ad futu
ra sed nō q̄tū ad essentia q̄ tali respectu sub
iac. p̄scia ei sciam dicitur respectu. ablatō
vero respectu scia manet q̄ deo ab eterno cō
p̄nit. et propter creaturari existētiā vel dis
fereciā in nullo augetur vel minuitur.

Tercio p̄posito est hec. Deus omne pres
entū et omne futurū vt sibi p̄ntia intuet. Et p̄
bat sic. Omne illud de? tanqz p̄ntia intuet qd vt
ei eentia actualit̄ p̄ntet. s̄z oia p̄ntia p̄ntia
et futura sunt z faciūt ab etio in dei eentia

compat Res p̄ntas ad frontem
quō Res p̄ indeo

Quō deus est
p̄rebus (2 p̄ps)

Primus

ergo de omne p̄ntitū z futurū tanqz sibi actua
liter p̄ntia intuet. p̄ntia tenet. s̄z maior z mi
nor sunt mgr̄ in textu. ergo p̄positō vera. Et
tantum de sententia r̄. Dist. xxvi.

Silet hic quoniam

Ista ē distinctō. xxvi. b? p̄mi
libri. In q̄ mgr̄ postq̄ egit de
scia dei scdm̄ se. Agit de p̄parōe rex scitanz
ad sciētes. Et tria facit. Nam p̄mo ostēdit qz nō
oia sunt in dei eentia sicut sunt in dei sciētia.
Secūdo subdit q̄liter se beat scia dei ad bona
z mala. Tertio p̄cludit qz nō oia q̄ sunt ex
deō p̄re possunt dici de seipso. P̄mū facit a
p̄ncipio distinctōis vsqz ibi. (Post p̄dicta qz
n̄) Scdm̄ vsqz ibi. (Istō etiā b̄ ancedēdu)
Tertū vero vsqz ad finē distinctōis. In spe
ciali scia mgr̄ stat in tribus p̄p̄osibus. quax
p̄ma est hec. Licet oia sint in dei scia. non
tñ oia sunt in eius essentia. Hanc mgr̄ p̄o
bat r̄idens ad hanc q̄stionē. Utr̄ oia q̄ de
deō scit possunt dici esse in eius essentia. s̄z
cū dicitur esse in eius scia. q̄ ide est qz sua es
sentia. Et r̄idct qz oia q̄ sunt in essentia divi
na sunt eiusdē nature cū deo. Ea autē que s̄it
in eius scia nō sunt eiusdē nature cū deo.
Ideo oia q̄gnita a deo possunt dici esse i di
uina scia. licet nō possunt dici esse in eius es
sentia. **S**ecūda p̄posito est hec. Stat de
um aliquāliter cognoscere bona qualiter nō
cognoscat mala. Dāc mgr̄ p̄bans q̄rit. Utr̄
mala q̄ cognoscat a deo possunt dici esse in
deō? Et respōdet qz nō. qz illa solū dicunt eē
in deo ad que de? se bz in rōe p̄ncipij. nō autē
sic se bz deus ad mala. **T**ertia p̄posito est
hec. Licet oia que s̄it de deo possunt dici ex
ipso nō cōuenio: oia que sunt ex ipso possunt
dici de ipso. Hec p̄posito p̄t̄ per hoc qz esse
de deo dicit ab ipso scdm̄ substantialitatem.
Sed esse ex deo denotat ḡuale p̄ncipiatō
nē. Unde p̄t̄ qz nihil de deo p̄ntet dicit. nisi
qz est de eius substātia. Sed ex deo dicunt
esse oia que quouisimō sunt ab ipso p̄ncipia
ta. Si ergo omne illō qd est ex deo dz esse de
deō. oēs creature dicerent esse substāntiales
ipsi deo qd falsū est. sed solū p̄sonae filij z sp̄i
ritualit̄ q̄ sunt de p̄re p̄ntet dicit ipsi cōsub
stāntiales. Et tñ in sp̄ali. Di. xxvi.

Quoniam de
Ista ē dist. xxvi. b? p̄mi li. In q̄

mgr̄ postq̄ egit quō res sint in deo. Dic inci
pit agere quō deus est in rebus. Et tria circa
hoc facit. Nā p̄mo ostēdit modos veros qd
deus est in rebus. Secūdo remouet falsos mo
dos quib? nō est in ipsis. Tertio ostēdit qua
liter de nouo incipit esse et desinit esse in crea
tura. P̄mū facit a p̄ncipio distinctōis vsqz
ib? (Cūqz diuina natura) Scdm̄ abinde
vsqz ibi (Ad hoc aut solēt) Tertū vsqz ad fi
nē distinctōis. Et tñ in generali. In sp̄ali
scia mgr̄ stat in tribus p̄positōibus quarū
p̄ma est hec. Quāms deus sit in oibus crea
tura p̄ntialiter. p̄ntialiter z essentialiter in
solis iustis est tanqz in propria bitatōe. Dāc
mgr̄ p̄bans p̄ponit deū esse in oibus rebus.
Uno mō cōiter p̄ potētiā p̄ntiam z essentia
am. In omi natura z essentia sine sui distin
ctōe. In omi loco sine sui circūscriptōe. In
omni tpe sine mutabilitate sui. Alio mō sp̄ali
ter est in sanctis quos p̄ grām inhabitās te
plum suū ipsos est efficiēs. Tertio modo dz
sp̄alissime esse in boie x̄po in quo plentudo
diuinitatis corpāliter bitat p̄ grām vniōis
z hanc tertū modū mgr̄ dimitit. eo qz p̄ti
neat ad tertū librū s̄narū. Postea mgr̄ p̄e
dicta affirmat p̄ auoitates. Et subdit post
modū qz quis de? sit in rebus oibus nō tñ
credendū est diuinā puritate quouisimō p̄se
se maculari p̄ hoc qz in rebus immundis pre
sens existit. sicut nec spiritus humanus per
vniōē ipsius ad corp? leprosi inquinatur:
nec sol quādo suis radijs feda attingit defe
dat. Et iustus inhabitare dz deus q̄ t̄p̄alr
z ad nos in eos p̄cedit. **S**ecūda p̄p̄o ē hec
Deus solus vbiqz existēs nō variat qualicūqz
loca vel t̄p̄is mutatōe. Hec p̄posito p̄p̄dit
p̄mo qz diuina natura sit in loco. nō tñ circū
scribit vel diffinit a loco. Qd ostēdit p̄ hoc qz
duplex mutatio incit in natura. Creatura
est corpālis loco diffinit z circūscribit. sp̄ia
lis aut solū diffinit. Itē corpālis creatura p̄
tēp̄is z locū mouet. sp̄ialis aut p̄ tēp̄? aut
secūdu t̄p̄is mutat p̄t̄ scdm̄ affectōes tēpo
ri subiacetes. Postea q̄rit. Utrū mutari p̄ lo
cū p̄ueniat spiritū. Et respōdit qz trāsire de
loco ad locū ita qz diffinat z nō circūscribit
hoc p̄uenit spiritū? sed trāsire de loco ad lo
cū circūscribitur eis nō p̄uenit. Idēde addit
qz locale z circūscribitur z mutabile deo
nō cōuenit. **T**ertia p̄posito ē hec. De? sine
sui mutatōe de nouo incipit vt desinit esse in

2^m p̄posito

e

R.

3^m p̄posito

omoufion

quot modis deus est
in rebus

2^m p̄posito

duplex mutatio
in natura.

3^m p̄posito

Liber

Primus

creaturis. Ita propositio patet in textu in penultimo capitulo huius distinctionis circa finem. Et tantum in speciali.

Inc ergo ad

In qua magr postq egit de scia dei sym se. r de copatoe reru sciaz. Incipit agere de copatoe scie ad res scitas. Et tria facit. Na primo querit. Utz scia dei scit causa reru sciaz. Secundo subdit determinatorem qstionis morte. Tertio mouet r soluit dubitatem ex de terminatone qstionis morte emergentem. Primo facit a principio distinctois vsqz ibi (Vae ergo que videt) Secundo abinde vsqz ibi (Ad hoc aut qd supradictu est) Tertiu abinde vsqz ad fine distinctois. Et tria de hinc in hac distinctoe in guali. In spali scia magr stat in tribus ppositois quaz pma est hec. De scia appropriatons no est causa simplr oim futuroz contingens. sed tria bonoz. Vae magr probas querit. Utz scia dei vel scia sit ca reru sciaz vel econuerso. Et pbat q scia dei sit ca reru. qz nec aliqua futura essent nisi deus psciuisset r que psciuir impossibile est ea no euenire. Et ad hoc pbandu magr adducat nltas autoritates. q patet in textu. Postea obijcit in cotrariu sic. Si scia dei esset ca reru sciaz. sequeretur esse cam maloz eo q mala sunt ab eo scita r pscita. sed illud pseques est falsum. ergo r conclusio ex qua sequit. Nec etiā res sunt ca scie dei qz sic tpale et creatus esset ca eterni. qd stare no pot. Et rñdet magister q res scite a deo nullatenus sunt causa scie vel pscie dei nisi forte ca sine qua no. e sic etiā intelligede sunt sanctor autoritates qbus oppoiti dicit videt. videt q res non sunt aliter ca pscie dei nisi ca sine qua no. sine qbus no diceret pscia. Et consequenter no rat tale distinctoem de scia dei q scia dei vel cognitio dei pot accipi sola simplici noticia. Et de scia simplicitis noticia. r sic accepta nullius rei ppre est ca nisi forte ca sine qua non. No em deus quicq cogit peccare p hoc q p scit euz peccaturu. Vel pot accipi noticia h mul r bñplacito. r sic accepta est ca reru. Et his ptz solutio ad argumetu. De malo. Nam deus no noscit malu nisi scia simplici noticia. Cū ergo sym hanc cognitioem no sit ca reru vt ptz ex pdicta distinctoe. ergo no valz ar

gumetu. cū arguit. deus cognoscat malu. et go est ca mal. Et pcedens simul sumptis et signant et distinctioe pdicta infero scia p positioem que est. Ineffabilis dei scia est ca sine qua no oim bonoz r maloz. Et patet ex pmissis. Tertio ppositio est hec. Effabili dei scia stat indifferes. vel libera futuror effectuu ptingetia. Vane magr inuestigas arguit. q scia di sit fallibilis. r hoc sic futur contingens est pscitu a deo. Vel ergo pot aliter euenire q pscitu est vel no. si non. ergo scia de rebz scitis necessitate et imponit. et p conseques ptingetia tollit. si ergo pot aliter euenire q psciu est. ponat in esse q aliter eueniat r sequit statim sciam dei esse fallibilez et incertaz. Itud magr soluit p sensum ppositus et diuisum dices. q si tales ppones. impossibile est no euenire qd deus psciu euenturuz et possibile est no euenire qd de psciu euenturuz. r cōsimiles intelligant diuinctum in sensu pposito tūc sunt false. Ideo q impossibile sit psciam dei esse de aliqua re euentenda simul cū cotrario euentu. Si aut tales ppones intelligant diuisum. vel in sensu diuiso. tūc vere sunt et possibles. prout psciderant sine respectu ad dei pscientiam. Et tantum in speciali.

Relerea queri

Ita est dist. xxxix. In qua magr postq ostensum est qualis scia dei se heat causaliter respectu reru creataz. cōsequenter agit de ipsius scie immutabilitate. Et tria facit. Na pmo inquit an scia dei possit augeri. vel minui. Secundo inquit an de possit scire qd no nescit. Tertio quādā obiectoz r eius solutioem adducat. Primo facit a principio distinctois vsqz ibi (Vae opponit) Secundo abinde vsqz ibi (Sivero qd pdictum est) Tertiu vero vsqz ad fine distinctois. Et tria de hinc huius distinctois in generali. In spali scia magr stat in tribus ppositois quaru pma est hec. Deus vnica r inuariabili scie scit simul pscita oia pscita r futura. Vae magr pbans querit an scie dei possit augeri vel minui. r p cōseques mutari. Et arguit q sic. Na de pot bodie aliquid scire qd nū ante scit. sed aliquid legere vel mori qui nū ante legit vel mouebatur. et per cōseques eius scie dei pot augeri vl minui. Similiter scit bodie aliquid. qd nūq postea sciet. qz scit

bodie aliquid legere que nūq post hoc sciet legere. ergo scia eius pot minui. r p cōseques mutari. Respondet magr ad hoc sciam dei omnino esse immutabile. Cuius ratio est. qz scie dei nihil aliud est q diuina essentia que variari no pot. ergo scia dei etiā variari no pot. Atqz aliqd pot esse subiectu scie dei qd prius no fuit ei subiectu. qz no fuit. Et pot esse itaqz aliquid subiectu scie dei qd postea non erit si bi subiectu. eo q postea si erit. Et hoc si sequit aliq augmentatio vl diminutio seu variatio si eri in scie. cū sic deus pot scire que nescit. r nescire que scit. Secunda ppositio est hec. Deus scia visionis. licz no et tempore. pot scire plura q scit. atqz paucoza. Vane magr probas sic arguit. Si aliqd pot esse subiectu diuine scie qd prius no fuit sibi subiectu. ergo deus pot aliqd scire de nouo et tēpore. Ad qd magister rñdens. dicit deū posse scire qd nescit. r qd no vult pot velle absqz mutatioe facta in ipso. Et addit q iste ppositioes. de pot scire qd nescit r cōsimiles possunt intelligi vel cōiunctim vel diuisim. Cōiunctim intellecte sunt false. Nam ista. deus potest scire qd nescit sic intellecta. designat deum aliqd posse scire qd nunc no scit vel anteqd scit. Diuisim vero intellecte sunt vere. vñ ista. deus pot scire qd nescit in isto sensu sumpta est vera. qz designat deū libertate r potentia habere omnia sciendi vel no sciendi sicut habuit ab eterno. r hoc loquedo de scia approbationis. scōz quā omis res sunt scabiles r no scabiles. Postea dicit scōz opinione quorūdam dicentiu. q deus pot plura scire q scit r econuerso paucoza pot scire q scit. saltē scōz scientia visionis. Na deus pot multa facere q nūq facturus est. r si illa faceret plura q scit scientia visionis sciret. Similiter multa q facit possit no facere. que si non faceret paucoza q scit sciret scia visionis. Sed illud no bz veritate de scia simplicitis intelligentie. quaz distincta patebit in cōclusionē. Tertio ppositio est hec. Dei simplici puidencia gubernantur simul omis creature. Vae magr pbans pponit quādā autoritate be. Hiero. sup Abacuc. in qua videt dicere q de no scit oia r q sua puidencia no sit oim. Et rñdet magr q beatas Hieronim? no vult dicere q de ali quid nesciat vel mouebatur. et per cōseques potu momenta. r q non equaliter pvideat rōnabilibus r irrationabilibus. qz rationa-

lia ordinat ad vitam eternā bruta vero non. Et tantum in speciali.

Simul itaqz et

Ita est di. xl. pmi libri. In qua magr postq egit de scia dei in general. Dic incipit agere de quadā et spe. s. de pdestinatōe in spali. Et tria circa hoc facit. Nam pmo ostendit quid sit pdestinatio. Seco subdit pparatōem pdestinatōis r pdestinator. Tertio subiungit quis sit effectus tam pdestinatōis q reprobatois. Primo facit a principio huius distinctois vsqz ibi (Predestinatorū null? videt posse dānari) Secundo abinde vsqz ibi. (Cūqz pdestinatio) Tertiu vero vsqz ad fine distinctois. r tria in generali. In spali scia magr stat in tribus ppositois. quaru pma est hec. Diuina pdestinatio est tam gratie q glorie pparatio. Vane magister pbat autoritate be. Augu. q etiā ostendit quō pdestinatio se habeat ad psciam dicens. q pdestinatio psupponit psciam. sed no econuerso. Cuius ratio est. qz deus nihil pdestinavit nisi qd ipse scit se esse facturū. igitur omis pdestinatio psupponit psciam. sed no econuerso. Omne qd de pscit no est factu. qz oia mala pscit. tñ nūq e ea factu. igit no ois pscia est pdestinatio. s; magis econuerso. Et subdit pdestinatioe ce solū respectu saluadoz. Psciam vero ee respectu reprobatoz seu dānandoz. Seco ppositio e hec. Numerus pdestinatorū no pot augeri vel minui. Vae magr pbans dicit nūc. r pdestinatorū esse. iō certū qz nullus dānā dus pot saluari. neqz quicqz pdestinatus pot dānari qd pbat autoritate bea. Augu. Deinde obijcit cotra pdicta sic. De pot dare gram illis qbus no dat r subtrahere illis qbus dat. qz alias no esset liber. ergo videt q numer? pdestinatorū augeri possit vel minui et per cōseques no est certus. Ad qd magr respondens dicit q iste ppositioes. pdestinatus potest dānari pscatus pot saluari. r alie cōsimiles ppositioes pnt intelligi cōiunctim vel diuisim. cōiunctim si intelligantur. tūc sunt false. quia designant illum posse saluari quem deus pcedit dānandum que nūq possunt simul stare vere ratione certitudinis diuine puidencie. Si intelligant diuisim vl si pdestiat? pscideret no vt pdestinatus. sed

pma ppositio

ae

afine

po

Ita dicitur magr de scia dei pma ppositio

pma ppositio

2a ppositio

opoi

po

ppoi

Liber

vt hic bō absolute. ⁊ sic om̄s tales sunt vere
 q̄ n̄b̄il aliud denotat nisi q̄ talis bō possit
 dānari et talis saluari. qđ verū est quocunq̄
 boie denotato eo q̄ ql̄bet inquātus in se est
 nō magis se habeat ad vnū q̄ ad reliquū.
 Illud sequēter magis declarat dices. q̄ p̄
 destinatus inquātus p̄destinatus nunq̄ pot
 damari: ⁊ p̄sc̄tus inquātum p̄sc̄tus nunq̄
 q̄ pot saluari. Unde hoc additū. inquātum
 p̄positiōe verax facit impossibīle. ⁊ falsam
 reddit verā. Postea obicit. Si p̄destinatus
 inquātus p̄destinatus nō possit dānari. igit
 cū quilibet p̄destinatus nō possit nō esse pre
 destinatus. videt̄ certe q̄ nullo mō concedē
 dū sit p̄destinatus posse dānari. Ad qđ r̄s̄dēs
 m̄gr dicit q̄ p̄destinatus nō p̄t nō esse pre
 destinatus. Hec cōiunctim intellecta est ve
 ra. q̄ eius sensus est q̄ ille qui ab eterno est
 p̄destinatus. postea nō pot nō esse p̄destina
 tus. Cuius oppositio dato sequeret scie diui
 ne mutatio. Sed diuisim ipsas intelligendo
 est falsa. q̄ designat q̄ p̄destinatus que de ab
 eterno potuit nō p̄destinare iā nō possit nō
 p̄destinare qđ est falsus. q̄ eius actus diuini
 nō trāseat in p̄teritū. Iō licet quēlibet p̄de
 stinatus potuit ab eterno nō p̄destinare. Ita
 pot̄ quēlibet modo p̄destinatus nō p̄destina
 re sed in actibus hominū qui trāscūt in p̄teritū
 talis distinctio loci nō h̄t. **Tertia** appo
 sitio est hec. Effectus p̄destinatōis est salua
 tio. et reprobatois dānatio. Hanc p̄bat m̄gr
 de diuersis sanctorū autoritatibus. que pa
 tent in littera. Et tantū in speciali. Di. xli.

opol.

R.

z p̄o

Sed aut̄ quērō?

Ista est dist. xli. huius p̄mi libri.
 In qua m̄gr postq̄ egit quid sit
 p̄destinatio. et quis sit effectus eius. Inqui
 rit de causa ipsius. Et tria facit. Nā p̄mo po
 nit s̄niam veritatis. Scđo elidit falsitatem.
 Tertio cōcludit q̄ nulla mutatio sit in scien
 tia deitatis. Primum facit a p̄ncipio distinctio
 nis vsq̄ ibi (Opinati sunt t̄r̄i qđam) Scđm
 abide vsq̄ ibi (Preterea cōsiderari oportet)
 Tertū vsq̄ ad finē distinctiois. Et t̄m in ge
 nerali. In sp̄ali s̄nia m̄gr̄i stat in tribus p̄positi
 oib⁹ quarū p̄ma est hec (Predestinatō nō
 cadit sub merito sicut obduratio. Hanc m̄gr̄
 p̄bans dicit q̄ obduratōem cadere sub me
 rito. ibi noie obduratōis nō intelligit ipsam
 diuinā p̄sc̄iam que ab eterno est. ideo nullas

p̄ p̄o

pot̄ habere eam. sed intelligit p̄ eam subtra
 ctōem vel carentiam gr̄e quā qđam suis pecca
 tis merent. qualis nō est de p̄destinatōe. que
 nec quo ad illud qđ in eo eternū est sc̄z diuini
 nā electōem. nec quo ad illud qđ in ipsa t̄pa
 le est. sc̄z gr̄atit̄e apposito em pot̄ mereri. salre
 intelligedo quo ad p̄mā gr̄am. que sub p̄po
 merito nō existit. **Secunda** p̄positio est hec
 Deus p̄pter nulla futura merita vel demerit
 ta sed libere ab eterno eligit vel reprobabit.
 Hanc magister p̄bans ponit op̄mionē quo
 rudas q̄ opinari sunt q̄ p̄pter futura merita a
 liqui p̄destinant vel reprobantur a deo. Et ad
 hoc inducit autoritates be. Aug. q̄bus vide
 tur dicere. q̄ futura sedes in Jacob fuit cau
 sa sue p̄destinatōis. sed vt dicit m̄gr̄ hoc be
 Aug. postea retractauit. Et postremo addit
 q̄ reprobatio dei nō est causa peccati. sed pre
 destinatio eius est causa boni. et in. viii. cap.
 ponit exp̄s̄e s̄niam hui⁹ p̄positiōis. **Tert**
na p̄positio est hec. Quia licet de oia sciat q̄ p̄
 us sc̄uit nō t̄m p̄sc̄it que p̄sc̄uit. Hanc p̄bans
 magister q̄rit. an scia dei possit diuini. Et
 respōdet q̄ p̄sc̄ia pot̄ diuini sed nō sc̄t̄na.
 Multa em̄ deus p̄sc̄uit q̄ mō nō p̄sc̄it. quia
 nō sunt futura. sed qđ sc̄uit sc̄it. Postea ob
 icat in cōtrariū sic. Deus sc̄uit in natiuitū
 ⁊ mūdus creandū ⁊ hoc mō nescit. ergo non
 oia que sc̄uit sc̄it. Et r̄s̄dēt magister q̄ oem
 re quā deus sc̄uit sc̄it. Et argumentū p̄cedit
 diuersimode quo ad modū sc̄iēdi qui p̄por
 tat p̄ enunciabilia. ⁊ t̄m in speciali. Di. xlij.

z

z

Hinc de oipotē.

Ista est dist. xliij. hui⁹ p̄mi libri. In
 qua m̄gr postq̄ egit de sc̄ia dei.
 Incipit agere de potentia eius. Et tria facit.
 Nā p̄mo inquirit an deus sit oipotēs. ⁊ vnde
 oipotēs dicat. Scđo subdit determinatōez
 questiois mote. Tertio soluit inducta ⁊ cō
 firmat s̄niam p̄mā datā. Prima duo facit in
 p̄mo cap. Tertū vero in sequētib⁹. Et t̄m
 in generali. In sp̄ali s̄nia magister̄i stat in tri
 bus p̄positiōib⁹ quax p̄ma est hec. Deus
 d̄t oipotēs. q̄ oia que possunt esse pot̄ effice
 re. **Secunda** p̄positio est hec. Aliquem pot̄
 se oia que vult se posse nō videt ad rōem om
 nipotentie sufficere. **Tertia** p̄positio est hec
 Deus simpliciter potest efficere h̄c quid est
 factibile. Hanc p̄positiōes magister oēs p̄bat
 determinatōe hanc questiois. sc̄z. vtrū deus

p

z

z

z

Primus

dicat oipotens. s. ideo. aut̄ quia pot̄ oia. s̄m̄
 p̄sc̄it. aut̄ quia pot̄ oia t̄m̄ que vult. Et q̄
 non dicat oipotēs eo q̄ oia pot̄ simplicit̄
 arguitur et hoc q̄ non pot̄ ambulare. loqui
 vna. salū. ⁊ peccare. Et q̄ dicat oipotēs q̄
 pot̄ oia que vult. arguit̄ diuersis autoritati
 bus doctorū. Et r̄s̄dēt q̄ non ē dicendus oio
 oipotens quia pot̄ oia que vult. quia si hoc
 sufficeret. t̄m̄ quilibet sanctus in celo possit
 dici oipotens. eo q̄ quilibet talis potest q̄
 quid vult. sed ideo deus dicendus ē oim̄p̄
 tens. quia potest oia simpliciter que cadunt
 sub potentia actus. Ad argumētum primum
 de ambulatōe ⁊ locutōne dicit q̄ ista poten
 tiam dei non euacuāt q̄z illa deus nō pos
 sit oia se pot̄ t̄m̄ illa in vobis: ⁊ p̄ nos. De
 peccare. m̄m̄. ⁊ mori dicit b̄m̄d̄ nō argue
 re potentiam in deo. eo q̄ talia facere non sit
 potētia. sed magis infirmitas ⁊ infirmitas
 entis. **Ad secūdam** argumētū. s. ad auto
 ritates q̄bus p̄batur ideo deum dici oipotē
 tem. quia potest oia que vult. dicit q̄ non
 ideo deus debet dici oipotens. quia si hoc
 sufficeret. t̄m̄ quilibet beatus in celo possit
 dici oipotens. cum possit quicquid vult. Et il
 le autoritates non aliud dicere intendūt ni
 si q̄ voluntas dei non possit impediri. Et
 subdit postea q̄ licet solus pater dicatur oio
 potens a se. q̄ a nullo h̄t oipotentiam. fili⁹
 ⁊ sp̄s̄ sanctus non p̄sit dici oipotētēs a se
 eo q̄ oipotētia ab alio accepit. p̄sit tamē
 dici oipotētes p̄ se. quia p̄ suam naturā s̄nt
 potētēs. Et tantū in sp̄ali. Di. xliij.

ones ⁊ autoritates que vidētur oipotentia
 diuinam limitare. **Prima** rō ē ista. Deus
 non pot̄ facere nisi quod bonū ⁊ iustum ē sic
 ri. sed m̄bil ē bonū ⁊ iustū fieri nisi quod sa
 cit. q̄ non pot̄ facere nisi quod facit. ⁊ p̄ se
 quens sua potētia limitat. **Secūda** rō talis
 est. Deus non pot̄ facere nisi qđ sua erigit in
 sticia. sed iusticia non erigit nisi qđ facit. ⁊
 go. ⁊. Et r̄s̄dēt m̄gr̄ dices istas p̄p̄oēs du
 plice habere sensum. Cū v̄t iusticia ⁊ iustū
 referat̄ur ad tēpus p̄s̄e. sub hoc sensu nō po
 test deus facere nisi qđ iustum ē mō. vel qđ
 iusticia sua erigit modo: ⁊ sic sunt false. Vel
 possunt referri ad tēpus p̄s̄ulum. sub hoc se
 su non pot̄ deus facere nisi quod iustū ē mō
 vel. i. qđ n̄m̄ iustum esset non faceret. ⁊ sic s̄nt
 vere. **Tertia** rō est. Deus nō potest facere
 vel dimittere nisi qđ debet facere vel dimittē
 re. Et r̄s̄dēt m̄gr̄ d̄. q̄ v̄rbūm debuit in di
 uinis non habet locū. **Tertia** p̄p̄o ē hec.
 Stat deū plura posse q̄ velle abiq̄ iniqua
 litate potētē ⁊ voluntatis. Hanc magister p̄
 bat r̄s̄dēdo ad quādam obiectōem que est
 q̄ voluntas dei ⁊ potētia eius sunt equales.
 ergo non potest nisi qđ vult. Et r̄s̄dēt. q̄ ly
 idem sint in deo potētia ⁊ voluntas: ⁊ quo
 ad hec dicit p̄bit equalia. t̄m̄ plura subsunt po
 tentie q̄ voluntati in p̄s̄i. **Tertia** p̄p̄o ē
 hec. Et si deus alia velle ⁊ faceret q̄ vult et
 facit et eo nō segret in eius voluntate muta
 bilitas. Hanc m̄gr̄ p̄bat per sanctorū auctōes.
 Et tantū de sentētia in sp̄ali. Di. xliij.

z

z

z

Quidam tamen

Ista est dist. xliij. hui⁹ p̄mi libri.
 In qua m̄gr ostendit quāta de pol
 sitio dicit quāta possit. Et tria facit. Nā p̄m
 o inquirit an deus possit facere res melio
 res q̄ fecit. Scđo an possit eas facere meli
 ori modo q̄ fecit. Tertio an mō possit omnia
 que olim potuit. Primum facit a p̄ncipio di
 stinctionis vsq̄ ibi (Post hec p̄siderandū)
 Scđm abinde vsq̄ ibi (Preterea quēri so
 ler) Tertū vsq̄ ad finē distinctiois. Et s̄ntū
 in generali. In sp̄ali sc̄n. ma. st. i. t̄r̄i. p̄p̄oib⁹.
 Quax p̄ma ē hec. De pot̄ totus vniuersum
 seu mōm facere melioz. Hanc p̄bans recitat
 quō q̄būsdā videbat deū non posse facere
 meliores q̄ fecit. q̄ si potuit ⁊ nō fecit. inu
 dus fuit. p̄firmātes op̄ione suā aut. b. aug.
 q̄ sup̄ m̄gr̄ p̄bante p̄m̄ filii genuisse sibi

Hinc illud restat

Ista est dist. xliij. hui⁹ p̄mi li. In
 qua m̄gr ostendit quāta de pol
 sitio dicit quāta possit. Et tria facit. Nā p̄m
 o inquirit an deus possit facere res melio
 res q̄ fecit. Scđo an possit eas facere meli
 ori modo q̄ fecit. Tertio an mō possit omnia
 que olim potuit. Primum facit a p̄ncipio di
 stinctionis vsq̄ ibi (Post hec p̄siderandū)
 Scđm abinde vsq̄ ibi (Preterea quēri so
 ler) Tertū vsq̄ ad finē distinctiois. Et s̄ntū
 in generali. In sp̄ali sc̄n. ma. st. i. t̄r̄i. p̄p̄oib⁹.
 Quax p̄ma ē hec. De pot̄ totus vniuersum
 seu mōm facere melioz. Hanc p̄bans recitat
 quō q̄būsdā videbat deū non posse facere
 meliores q̄ fecit. q̄ si potuit ⁊ nō fecit. inu
 dus fuit. p̄firmātes op̄ione suā aut. b. aug.
 q̄ sup̄ m̄gr̄ p̄bante p̄m̄ filii genuisse sibi

p̄ p̄o

Liber

Primus

coequali. r ibide dicit q si potnt filii sibi
 coeqlem generare r non fecit: tunc unud' fuit
 r sic in pposito. Et r fidet mgt. q non e sile
 eo q filius sit de substantia pris r no creata.
 Postea pbat q deus pot facere res melio
 res q fecerit. r hoc sic. Na si non posset. aut
 hoc cet q creatura e summe bona qd fallit
 est: quia tuc creatura cretoni equal' e' . aut
 qz creatura no e capax talis melioratiois . et
 hoc itez no obstat. qz deus posset dare crea
 ture melioze ea pacitate r ita posset facere me
 liores q facit. Tercia pp'o e beo. Ex parte
 rez r no ex parte sui deus pot facere qualu
 ber rem melioze. Danc pbat mgt qres. vtz
 deus posset facere meliori mo res q fecit. Et
 r fidet. q si modus ad sciam artthas referat
 tuc non pot deus meliori mo facere mnduz
 Si vo modus faciedu ad r' factu: tuc deus
 pot eq bona r minus bona r melioza face.
 Tercia pp'o e. Divina potentia no e mag'
 nuc limitata ad faciendum oia q vnq' sunt.
 Dac probas mgt qnt. an deus posset qcd
 potuit. Et arguit q no. qz potuit no in car
 nari r no mala: q no non pot. Et r fidet. sic
 oem sciam qua habuit daber modo. no tam
 eode mo. Ita respectu amuleiqz rei potetia
 qua habuit hz r mo no th ista potentia eo
 dem mo se bz sp. vti sp potetia dei se exten
 dit ad carnis assumptionem: q cu semel assum
 pra e no pot de nouo itez accri. s; p eandez
 potetia p qua potuit scarnari p' mo scarna
 r' fuisse. sic p eade potetia ho pot bodalege
 r veri legite. Et ratur in spali. (Dist. xlv.
De volun
 Ista e dist. xlv. In q mgt postq
 egit de scia dei r eius potentia. in
 cepit agere de ei' volutate. Et arca hoc tria
 facit. Nam pmo ostendit qd sit volutas dei.
 Seco qd possit. Tercio quot mois accipit
 Primum facit a punc. dist. vsqz ibi. (Dis itaqz
 summe) Secom abinde vsqz ibi. (Dic non e
 p'reeundu) Tercio vsqz ad fi. dist. Et tantu
 i g'ualt. In spali sen. m. st. i tri. p. quax p. e
 beo. Quauis volutas dei sit idex qd de' vel
 diuina centia: no th e illa q sibi. i. voluntati
 subdiuidit. Dac pbas mgt pponit q volu
 tatis id' qd diuina centia realiter r differet
 ab ipa solu r'oe sicut r scia. ppter qua diuer
 sitate aliq' attribuuntur volutan dei q non at
 tribuunt centie. vti dr. deus vult oia. no tasi

2

3

p'p'm

pot' deo deus r oia. no obstante identate. eo
 libat' r centie. Tercia pp'o e beo. N' b' s'
 greda r voluntatis diuine: cur ipa sit ea oim
 q p ducit in rpe. Dac pbas mgt dicit q vo
 luntatis dei ea que creda no e. qz sic ipa no el
 ler es p'na r b'ez aliqd mains se qd e falli
 sed ipa e ea v'is oim no solu q hnt led m' cur
 sum nature: sed etia mirabil'. Tercia p. e
 beo. Quauis volutas dei b' b' p'na in se sit
 vti vna: th volutas signu p quing signa dis
 tinguut. Dac mgt p'bas dicit q voluntas
 dei multipl' noiat. Aliqsi accipit p'p'e scdm
 qz e ipa diuina centia. Aliqsi vo accipit p
 p'cepto. p'p'bitioe. co'silio. pmu' s'ide. r ope
 no e voluntatis diuine. q oia dicit volutat di
 uis qz sit sig' volutat' di. h' ar fuit ita sig' qz
 vult b'mo i oia fia qz ad modu volutat' se
 b'nt. Et subdit q p'na volutas dicit volun
 tas b' b' p'na. Aliq volutates dicunt voluta
 tes signu. Et dnt in hoc qz volutas b' b' p'na
 citi e etia. relique vo sunt r'pales. Et volun
 tas b' b' p'na semper implet. alie vo no. Et
 tantu de fia b' dist. in spali. (Dist. xlv.)

Ac ostendit qd

Ista e dist. xlv. huius pmu' li.
 In qua postq ostendit qd de
 tendu sit de volutate dei scdm se. p' r ostendit
 mgt qd tenendu sit de volutate r'ru ad ipz
 effectu. Et tria facit. Nam pmo ostendit effectum
 diuine voluntatis respectu bonoz. Seco facit
 id' respectu maloz. Tercio subdit de termina
 tione quarida autoritatu. Primum facit a p'mo
 capio hui' distinctionis vsqz ibi. (Ioz cu con
 stet) Secom vsqz ibi. (Q' aut Aug' Terciu
 vo abinde vsqz ad fine dist. Et tantu i g'ualt.
 In spali sen. ma. stat in tri. p'p'e. (Quax p'na.
 e beo. B' b' p'na diuine voluntatis m'dibus
 implet. Danc mgt inuestig'as qnt. Utr de
 aliqd voluerit qd factu non fuerit. Et argui
 tur q sic. qz voluit imo vult omes boies sal
 uos fieri. hoc th factu non e nec fit. Sicut vo
 luit filios israel r'gregari: qd etia no e factu
 q non oia q deus voluit sunt facta. Et r fidet
 mgt q b'mo duplici obiectoe no obstante vo
 lutas dei sp implet. Et obiecta sic b'nt intel
 ligit q quing boies saluatur vel q de filiis
 israel congregantur sola dei volutate saluant
 r r'gregant. sicut etia ho. p'mo dr. Illumi
 nat oem boies venient' in huc mundu. Voc
 no hz intelligi q omis ab ipo illuminant q n'

p'p'm

2

huc mundu veniunt: s; q null' venies i huc
 mundu illuminant' ab ipo. Seco pp'o e
 beo. Deus vult neqz no vult q maluz
 culpe origat. Danc pbas mgt querit. Utruz
 mala fiat deo volere. Circa cuius questiois
 materias dnt sunt opiones quax p'ma e q
 deus vult malu no fieri. Seco e q de' vult
 mala fieri. r h'z inducit r'oes p' las op'ioe
 quax p'ma e. Potetia oipotetis resisti. h' fit
 sed si deus nollet mala fieri cu th fuit q po
 tetie posset resisti. sed hoc est incoueniens.
 qz tam no e' oipotetis. qz incoueniens e de'u
 ponere velle mala no fieri. q deus vult ma
 la esse vel fieri. Secunda ratio talis e. De' aut
 vult mala fieri aut no vult fieri. sed no vult
 ea no fieri. q vult ea fieri. Ad id' p' p' hoc qz
 si vellet ea no fieri nullo fieret: cu volutat' ei'
 nihil posset resistere. Tercia ro e. Deus vult
 de' bonu. s; bonu e mala fieri. nisi em e' bo
 nu mala fieri nullo p'mitteretur a deo fieri. q
 deus vult mala fieri. Ad has r'oes r'fidens
 mgt ad duas p'mo q no e p'cedendu q de'
 vult mala fieri. quia sic esset iniquus. nec q
 vult no fieri mala q e secunda op'ioe q sic
 mala nullo fieret. Sed e d'cedu q no vult ea
 fieri. Et q arguit t'ercio q mala fieri e bonu
 dicanu e. q no e bonu simpli r' e bonu m'
 q'um qz maluz p'nt elici bona. vbi etia ma
 dentale dicit q aliqd e bonuz m se r faciet
 r ei cu fit. vt p'dicare fidei d'bus ppter deuz.
 Aliqd e bonu in se r faciet vt dare elemosy
 na paup'i. sed no ppter deuz. Aliqd vo i se e
 malu r faciet. sed ex eo acedat r' puenit
 aliq' bona. vt mala q hnt ad pulchritudinez
 vniu'ersi: Probat postea mgt op'ioe. i. q
 deus no vult mala fieri. qz si deo volente fie
 rit mala: mgt fierent deo auctore. r p conse
 ques deus e' auctor illuz qd fieret d'eteris
 or qd no e dicendu. vt pbat aucte be. aug.
 Postea arguit scdm quosda. Oe veru e a deo
 sed mala fieri e v'ez. q ipa factio mali e a deo.
 Et r fidet q veritas q e m hoc dicto e a deo
 s; et hoc no legitur q ipa res dicitur. i. maluz
 sit a deo. Tercia p. e. Nullu malu fit qd
 a deo fieri no p'mittit. p' qz qd fit de' per
 mittit fieri. Et t'm i spali. (Dist. xlv.)

Voluntas q' p'p'e

Ista e dist. xlv. huius pmu' lib'i
 In qua mgt postq egit de q'bus
 dam que diuine voluntatis effectus vident un

pedire: agit de diuine volutat' efficac' ad im
 pletione. Et tria facit. Nam pmo ostendit q vo
 luntas dei semp impletur. Secundo subdit
 q etiam impletur quo ad eos quib' per
 uerle impugnat. Tercio p' d' dicit quod de' di
 uerlanode scdm cam papit. Primum facit a
 principio dist. vsqz ibi. Ad alia etiam fuit d'
 dei p'ceptuz) Secom abinde vsqz ibi. (Et h'
 dicitur: haquet.) Terciu vo abinde vsqz ad fi.
 distinctionis) Et tantu de fia i g'ualt. In spe
 ciali sen. m. st. in r. p. quax p'na. e beo. Diuina
 volutas efficaciter in oibus sp' psummatur
 Dac mgt p'bas pponit p'mo q voluntas
 dei sp e efficax r nihil e' cam. multis th hnt
 p'ter ea. Et ostendit q voluntas dei sp impletur
 aut d' creatura aut a creatura. A creatura im
 plet qn creatura b'nt facit. de creatura antes
 quado deus ordina' de malefacite vt vult
 Postea mgt m'ner dubitatioem quandam
 quod possit aliqd fieri p'ter dei voluntate. qd
 Aug. videt dicere. cum tame eius voluntati
 nihil resistat. Item quod illud quod e cotra
 voluntate dei non e p'ter eam. Et respondet
 m a g'ist' dicens. q hoc apparet distinguen
 do voluntatem. Nam voluntas dei aliquan
 do nominat ipam diuinam essentia. p'cees
 pta vel p'bitioes diuine voluntatis. Ali
 quando etia p'missionem. Contra ipaz diui
 nam voluntate que est metapsa diuina essen
 tia nihil fit. Contra p'cepta r p'bitioes q
 sunt signa voluntatis dei bene pot aliqd
 fieri vt mala. r tamen nihil fieri potet p'ter
 eius p'missionem. Secunda p'positio e beo
 Diuina volutas efficaciter impletur r con
 summat quo ad eos a quib' p'uerle impu
 gnatur. Danc pbat magist' autoritatis
 sanctor que videntur dicere. q mali diuine
 voluntati resistentes ei obsequuntur. Terc'
 ia pp'o est beo. Non oia que deus p'cepit vt
 p'bat ita fieri voluit. Dec p'aret ex hoc. q
 deus aliquado ex aliqua ratioe aliqua fieri
 si voluit. s; ad modu voler' b'nt. vt p' d' imo
 lat'oe usac r b'mo. Et t'm i spali. D. xlvij

Sciendū quoqz

Ista e dist. xlvij. huius lib'i
 In q ma. postq egit quod volutas
 dei sp efficac' adimplet. Dic p'eqnet' quod
 se habeat voluntas nostra in compato'ne v'l
 in conformitate ad diuinam. Et tria facit. Na
 p'mo ostendit q volutas nostra bona non sp

p'p'm

2

2° p'p'm

3° p'p'm

ad eorum potestate. scilicet volendi... non tamen equaliter... sed diuersos... factus. Unus enim... in angelis sequitur... collatione... deus... angelus... malis... bonis... creatis... natura... malis... bonis... creatis... natura... malis... bonis... creatis... natura...

Inde videndum... In qua magis potest... ergo de... angelus... malis... bonis... creatis... natura... malis... bonis... creatis... natura... malis... bonis... creatis... natura...

2° p^o p^o... 7°... 1°... 2°... 3°... ad autoritate... 3° p^o p^o...

Deinde videndum... In qua magis potest... ergo de... angelus... malis... bonis... creatis... natura... malis... bonis... creatis... natura... malis... bonis... creatis... natura...

Deinde videndum... In qua magis potest... ergo de... angelus... malis... bonis... creatis... natura... malis... bonis... creatis... natura... malis... bonis... creatis... natura...

3° p^o p^o... h^o vir no tenetur... 3° p^o p^o... 2° p^o p^o...

bin a plenitudine sciencie dicim'. qz bonum sciencie donu caritatis immediate sequit in ordi ne donoy. Contra istam sententiã mgr obijci ens dicit et ipa sequit Cherubin esse maiore sciẽ qz seraphim. eo qz cherubin a dono sciencie noitur. Et respondit qz no. sequitur. Nã seraphim nõ nominatur a scientia nõ obstante qz sit pfectionis sciencie. qz cherubi. eo qz dõ gnoni seu pfectioni dono pollet. qz sit sciencia scz dono caritatis. r ergo dñari debet ab ipõ dono. scz caritatis. r sic de alijs angelis. Nã qlibet ordo dõ dõ dõ dõ dõ ab illo dono. qd in eo pte alijs donis fulget. **Secunda ppositio est bec.** Angeli ab initio sue creatio nis nõ erant nunc sunt in nove ordies di stincti seu ordinati. qui ordines ordmantur scdm dona gratuita. Licet tamẽ habuerint hunc donoy naturalium vt nunc in equalita tem. Danc magister pbans querit. Utrum ordines angeloy ab initio creatõis eorum fuerunt distincti. Et arguit pmo qz sic. p hoc qz angelus pmo qz ceatit dicitur supior fuis se. r per hoc qz apostolus dicit aliquos de po testatibus r pncipatibus demonia effectos esse. In oppositu vero arguit. per hoc qz ordines denominant a donis gratuitis qz nec boni nec mali in pncipio creatõis habuerunt. **Et respondens dicit qz nõ habuerunt ab ini tio sue creatõis eoz distinctõem ordinam. sed habuerunt bene diversitates donoy na turaliũ. scdm que boni stantes diversa do na gratie receperunt r ordinati fuerunt.** Et de mones dicunt cecidisse. nõ ideo qz ipsi quã doqz ordinati fuerunt. sed si steterunt scdm eo rum naturalia donia. p dona gratie ad illos ordies pñentia pcepissent. r sic in illos or dines locati fuissent. Deinde querit. Utrum omnes angeli eusdẽ ordinis sint equales. Et licz quidã hoc posuerunt. isti magister dicit. qz nõ. Sed sicut in ordine apostoloy aut mar tiri quidã alijs sunt digniores. ita consimi liter in ordine angeloy. **Tercia ppositio est bec.** Ad singulares ordines angeloy hoies saluandi assumunt scdm numqz beatory an gel. r. Danc magister pbans querit. cur nõ sint nisi nove ordines angeloy quare tunc scriptura dicit decimõ ordinẽ per homies sal uandos restaurari. Et respondit qz non ideo dicitur qz decimus ordo sit vel quadoqz fue rit. sed qz tot hoies saluetur. quot sunt ange li in vno ordine. et ideo dicitur decimõ ordi

nes restaurari. Et subdit qz opinio beati gregõrii est. qz tot hoies saluent quot angeli pñerunt. Opinio autẽ beati Augustini. est qz tot saluent quot ceciderunt. que autẽ veros sit non determinat. Et tñ in spali dicit. **Hec etiã inuesti.** Ita est distinctõ. r. huius scdm di libri. In qua magister postqz egit de comparatõne angeloy ad se inuicem. tractat de comparatõne eoz ad deũ. et tñ fa cit. Nam pmo facit de quibus ordinibus sunt angeli qui mittunt. Secundo quõ dicit sa nomina et pncipatibus sortunt. Tercio qualiter missi a diuina contemplatõne nõ ce dunt. Primi facit a pncipio distinctõis vsqz ibi. (Vie oritur questio) Secundu abut de vsqz ibi. (Qui autẽ omnes) Tertiu vero abinde vsqz ad finem distinctõis. Et tñ in generali. In spali sententiã magistri stat in tribus ppositõibus. quarum pma est bec. Angeli de singlis ordinibus ad extra ad nõ strum misterum mittuntur. Danc ppositio nem magister probans querit pmo. Utrum vnus angelus de singlis ordinibus ad exte riora nunciandis mittant. Et respondõdo rei tat opiniones circa hoc. quarum pma dicit. qz non omnes mittant. qz supiores semp deo assistunt. Et illa opinio pñatur autorita te beati Dionisi r Damasci quibz datur qz supiora illa agmina ab intemis nunc qz descendunt. Secunda opinio dicit. qz omnes mittant. qz pbatur per hoc qz seraphim legi tur missus fuisse ad ysaiam. Lũz ergo de se raphim fuit suprem ordinis mittantur vide tur etiam qz de singlis ordinibus mittant. Et confirmat per hoc qz filius dei qui est su pior omni agelo fuit missus. Secundo p auto ritate apostoli qui dicit qz omnes sunt admun strati spũ missi in misterum. Deinde oby ar cotra opinione istã. dices. si omnes mittun tur quare tñ nõ oẽs dicunt ageli. i. nunciũ sz vnus ordo. hoc nõ est solũ fortis. Et rñ dẽs ad hoc dicit. qz illi qui sunt de inferiori orde ne angeli pñe dicuntur. qz et pmo eoz offi cio sepi mittunt. Nihilominus isti r aliq. etiã quandoqz mittunt. r tunc angeloy nomen suscipiunt scdm illud. ps. Qui facit agelos sa os spũs. qz qz naturaliter ipis sunt qñqz an geli. i. nunciũ fuit. Et subdit incidẽt ad bñ scõde opinione confirmatões qz ista nomis

7.

58.

2. pmo

50

3. pmo

etõis. Et tñ in generali. In speciali sententiã magistri stat in tribus ppositõibus quarum pma est bec. Quilibet bonus ab initio sue naturatõis habet angelũ bonũ ad suam exercitiũ deputatũ. r bonum ad sui custo diam. Danc ppositõem magister pbat au toritatẽ beati Hieronimi r Gregori. Et subdit. licet omnes be mi angeli bonum nõ strum vclint et saluent. Ille tamen qui bo mini specialiter deputatus est. specialiter ad bonum pte alijs cõdẽt. Similiter licz om nes mali angeli bonum ad malum ererant et inatent magis tamõ suis exercitator ad mala ipsam instigat. **Secunda ppositio est bec.** Statim angeli plantat bonibus pced se simal vel successiue. Danc magister pbans querit. Utrum quilibet homo habet suũ pñm angeli custodiẽ. Danc vñqz angelus plures custodiat. Et respõdo dicit qz licet vnus bo mini cõmittitur custodia malõ. sicut ep scopis. abbatibus r pñõibus. ita pluriõ bo mini custodias vel exercitiũ cõstituitur in bonoy vel maloy angeloy. quõ magister suadet sic. qz cum tot sunt electi quot angeli boni sunt. et angeli boni sunt plures qz mali r plures sunt homines mali qz boni. non est ambiguitas plures esse bonos qz an geli mali sunt. et plures esse homines malos qz sunt mali angeli vel boni angeli. pñz ergo que libet malũ bonum nõ posse singulariter habe re vnũ bonũ angelũ. r p consequens singuli hoies tam boni qz mali nõ habet singularẽ angelos bonos ad eoz custodiã vel malos ad exercitiũ spãlter deputatos. sed vnus bo nus agelo custodit plures. r vnũ malũ exer citat pñz qd oportet ad mndõ exercitiũ scdm successione ipis. in quo hoies boibz succedat quis cũ hoc sit qz singli hoies actuali estis singulares. hõnt agelos pñõ exercitiõ vñqz dõ qz tñ pñõ pñõ e bec. qz ageli bo ni in sua beatitudine meritorie pñant sz ad mndõ pñatões. Danc pbans qñõ. Utrum boni angeli in merito vñqz pñõ pñat. Et rñ dẽs pñõ pñõ opinione quomidã dicitũ qz nõ solũ pñat in merito sz etiã i pñõ. i. in cogitõe r delectõe dei. ita qz magis r ma gis ipis pñõscit r diligit qz aut. cogitõe pñat pbat p hoc qz nõ. plene cogitõerit mndõ mcoratõis ipis r pñõ pñõ vñqz r an loy pñatõem. Qz videt be. Dico. sen tisse. Licet beati. Augustini. nãdõ pñõ pñõ dicit Quoy doctoy m. pñõ pñõ dicitur dicit. qz a

p pmo

2. p

3. pmo

diabat Sabid Rappael sunt pñõ nostra quomidã spũm a supiori ordine misso rñ. quomidã spũm dicit qz sunt noia officioy. Unde quis Rappael interpretatur medicina dei quilibet angelus qui ad medicandũ mit tuit Rappael dicit pñõ. Et similiter dicitur dẽ de alijs. cubor cõfirmat p similem dono sub quibus quedaz noia sunt. scdm ista sicut dicitur. sathan. r belial. r fundis quo nõ exercitiõem ponit in terra. Dec tamen nomina qñõ singularibus demonibus scri bunt specialiter. Postea soluit autoritatẽ be ati Dionisi. qz pñõ opinio pbabat. r di cit qz supiori angeli dicunt assistere. quomidã nõ mittant. sz qñõ mittunt. a dei pñõ nõ recedunt sed eius cõtemplatõne que be ni assistunt. qz etiam illi faciunt qui quoti die scz sequerent mittunt. Et predictis siml simptis. vnus pmo qz angeli missi. diuersa nomina scdm varias officioy pñõ pñõ sortunt. que est ppositio secunda. Infero secun do. qz angeli missi tpe missiois ab intemis diuine cõtemplatõis non cõcedunt. Que est ppositio tertia. Postea magister ponit tertiã opinionẽ que dicit qz supiores angeli nõ mittunt. i. tres supiori. Danc tñqz assistunt. sz qz vnũ tres ab omi semp mittunt. medij aut ab omi dicuntur assistere r medij in quibus mittere pñõ medij nunciandis inferiori bus. ad est illuminandis inferiores. Et qz sic supiores medij pñõ r medij in sumis. vclõ supiores dicunt mittere. r ad illum sen sum locatus est apostolus dicens opñõ miffos ad ministratões. Ad autoritatẽ ysaiẽ re spondendo dicit. qz angelus ad ysaiam mis sus non fuit pñõ de ordine seraphim. sed sic denominatur ab effectu ad quẽ venerat. qz ve nerat ad illuminandã eoz inegitõis amoris dei. Et tñqz in speciali. **Quid qz scdm.** Ita est distinctõ. huius scdm di libri. In qua magister postqz egit de comparatõne angeloy ad deum. tractat de comparatõne angeloy ad homies. Et tris facit. Nam pmo inquit. an homies an geloy custodiã habeant. Secundo an vnũ angelus plures homies custodiat. Tercio an boni angeli etiã meritorie pñant. Primi facit a pncipio distinctõis vsqz ibi. (Dõ dẽt etiã queri) Secm abinde vsqz ibi. (Pñõ terca illud) Tertiu vero vsqz ad finẽ disti

7.

7.

7.

7.

7.

7.

galmiores fuerunt incarnatoem spi. etiaz ante fieret. licet tñ non pfecte. Et minores nō cognouerunt eam nisi postq̄ facta est. Et quo cognouit. q̄ tam maiores q̄ minores in cognitiōe pferunt et p̄ficunt in diem iudi cū. Postea subdit op̄inōne aliquorū qui dicunt. q̄ in cognitiōe et dilectiōe dei nō p̄ficiant. sed sola in quarundā rex exteriori cognitiōe. sicut est incarnatio spi et similia.

Prima autē op̄inōne magister approbans soluit autoritates quādam Iudou et beati Gregorij. qui vident dicere angelos in scia post eorū confirmatiōne non p̄ficisse. affirmātes eos omnia scire. et dicit q̄ licet sciant omnia non tamen perfecte. vel dicunt scire omnia ad eorum beatitudinē pertinentia. Et tñ cum in speciali.

Hec de angelice

Ista est distinctio. xij. primis secundum libri. In qua magister postq̄ tractauit de natura pure spūali scy angelis. Incipit agere de natura pure corporali. scy de p̄ductiōe mundi sensibilis. Et tria circa hoc facit. Nam p̄mo ostendit. qualiter deus mundum sensibilis p̄mo creauit. Secundo ubi ipsum p̄ducens collocauit. Tertio qualiter ipsum distinguens ordinauit. Primum facit a p̄ncipio distinctiōis vsq̄ ubi. De qua p̄ncipio tractemus. Secundū ab inde vsq̄ ubi. Quicquid. Tertium vsq̄ ad finē distinctiōis. Et tantum in generali. In spūali sententia magister stat in tribus p̄positiōibus. quarum prima est hec. Deus in p̄ncipio materia quatuor elementorū informēs. id est in distinctam creauit. Hanc p̄positiōem magister p̄bans p̄ponit q̄ diuina sapientia simul cum angelica natura materiam in quatuor elementis confusam et informem producit. quā in sex diebus perfecte formauit et distincte. Et subdit q̄ aliqui sancti. scy beatus Augustinus. et sui dixerūt oīa simul in materia et etiam distincta scdm formas fuisse p̄ducta. Alij vero dixerūt. s. be. Greg. et beda q̄ p̄mo facta materia rudis atq̄ informis creata. de q̄ postmodū p̄ sex dies interualla res corporales scdm p̄ncipias spēs sunt formate. quā op̄inōne magister approbat p̄pter plurimorū doctorū sententiā et sacre scripture autoritatē. Postea dicit. q̄ illa informis materia in p̄ncipio benedicti. ubi eius p̄ductio legit̄ diuerso noie est

vocata. Noīatur est in p̄mo terra. ut in p̄ncipio creauit deus celum et terram. ad illam informem materiam. et exprimitur nomine terre. non quidem p̄pter terrestres substantias. sed p̄pter speciositatis caritatem. Secundo exprimitur ibidem noie abyssi. ubi cum dicitur. et tenebre erant super facie abyssi. et hoc p̄pter defectum distinctiōis quā distinctiōne carebat. Etiam nominaliter ubi quācum subditur. et spūs dñi ferebat super aquas. Nam licet aqua habet multā fluiditatem. sed materia illa habet fluiditates et diuersas potentialitates ad diuersas formas recipiendas. Quismodi autē diuersis noib⁹ fuit materia appellata ne crederet vnus forme creatura. si vno noie fuisset vocata. vñtatis etiam noibus est vocata p̄pter ruditatē populū tu moyses scripsit et conuulit manus ad eos. Et subdit q̄ etiam in benedictiōe dicitur super faciem abyssi. id est illius nature erant tenebre confusae. i. lucis absentia q̄ tenebre nulle res sunt sed tantū lucis absentia seu p̄uatio. Contra quō videt esse illud Danieles. Benedixit lux et tenebre. ubi tenebre inter res reales nominantur. Ad quod respondit. q̄ tenebre nō q̄ dicuntur in absentia. et sic nihil sunt. q̄si aerem oblectum. et sic tunc aliqua creatura. Secunda p̄positiō est hec. Deus confusam materiam elementorū in eodem loco vbi nūc est creanda. collocauit. Hanc p̄positiōem magister p̄bans dicit adhuc duo de illa materia esse distinguenda. Quorū primus est. quō illa materia dicta sit informis. cū tñ omni forma non caruit. Ad quod respondit q̄ dicitur informis non propter carentiam omnis forme. sed quia formam confusam habebat. et non distinctam. vel quia formata non fuit sicut postea formabatur. Secundū est ubi fuerit illa materia creata et quom spaciū occupauit. Et respondit q̄ creabatur in illo loco vbi nūc est mundus. et occupabat spaciū quāsi et de mentē. et extendebatur etiam scdm aquas ultra locum firmamenti scdm quos materia illa in parte superiori rarior et subtilior. Unde de parte illa rariorū aquas que sunt supra firmamentum dicunt esse factas. Tertia p̄positiō est hec. Deus qui in p̄ncipio confusam materiam creauit quam in sex diebus perfecte mundus p̄ducendo distincte et formate die septimo ab eius p̄pagatiōe cessauit. Hanc tamen

p̄positiōne magister p̄bans dicit. q̄ p̄fecta rari p̄ductio et formatio sit expedita in die septimo. ita q̄ nihil postmodū est p̄ductū. quō in p̄ncipio creata aliquo mō non cōtinentur et illa de causa dicit deus septimo die. quiescunt. eo q̄ cessauit nouas creaturas p̄ducere. Sed contra hoc obiicit p̄ dicit dñi nō fuit ibi spūs. q̄ ut patet factū et se. vsq̄ mō operari. ergo ut videt deus nō quiescit ab omni opere die septimo. Et hoc p̄firmat tali rōne. Si deus die septimo quiescisset ab omni opere. tunc nō p̄duceret spūs de nouo aliq̄ in rerum natura. sed hoc est falsum. ergo nō quiescit die septimo. Et hoc fit verū patet. Nā q̄ multa sunt generabilia. nondū tñ genita. sed solū in potētia que est ad materiam determinata. ideo in futuro sunt aliqua ad esse specifiū in potētia que postea actualiter erūt. ideo nō sunt oīa. vñ. die octauo virtute creatura p̄ducta. Ad quod respondens dicit deus quadruplīter operari ad res p̄ducētes. Uno modo eternaliter oīa in verbo disponendo. Secundo p̄ualiter materiam informem p̄ducendo. Tertio modo materiam sex diebus confusam scdm spēs distinguendo. Quarto modo manū rebū inditio creatura. p̄terea reformatio. Et hoc deus t̄s tres p̄mos modos operandi die septimo quērat. Quo ad quartum modū tamē temp̄ opatur. Et de illo intelligi habet dicit spūs superius allegatū. Et tamen in speciali.

Prima aut disti.

Ista est distinctio. xij. secundum libri. In qua magister postq̄ egit de opere creationis. quō factū est ante oēm diē. Agit de opere distinctiōis quō factū est in p̄mo die. s. de lucis p̄ductiōe. Et tria facit. Nā p̄mo agit de lucis actū p̄ductiōe. Secundo de p̄ductiōis locutiōe. Tertio de cōmūdi p̄positiōis et p̄positiōe. Primum facit a p̄ncipio distinctiōis vsq̄ ubi. Præterea inuestigandū. Scdm ab inde vsq̄ ubi. Dicit queri solet. Tertium vsq̄ ad finem distinctiōis. In spūali sententia magister stat in tribus p̄positiōibus quarum prima est hec. Deus p̄mo die fecit lucē distincte p̄ponit. q̄ primum a quo omnia res p̄cipuas incepit fuit lux. et hoc p̄bans q̄ lux cetera habet manifestare. Circa quō vident mox tres questiones quarum prima est hec. Quomodo lux illa prima die distincta vel producta fuit

re corporalis vel spiritualis. Et respondet. q̄ vtroq̄ modo accipi potest. Si autem accipitur pro luce spiritali. tunc significat forma nouam angelice nature per gratiam gratam facientem. que ut supra dictum est quodam modo sub nomine celi fuit p̄ducta. Si autem pro luce corporali accipitur. tunc significat ponit pro aliqua materia lucida. de p̄ciacēti materia formata et p̄ducta. Hanc secunda questio est. Ubi facta fuerit lux illa. Et respondet q̄ ubi vbi sibi iam nō dicitur. imo lux illa vixit solis in tribus primis diebus reuens motu suo diem et noctem ferebat. nec ab aquis impediatur neque. propter raritatem aquarum tunc. vnde etiam quādo per oleum nūmōne aqua rariūscit quōdammodo illustratur quare nūc in p̄ncipio do matris se imergentes nūc et ope suo oleum ad centrum seu profundum matris. et sic aque clariores sunt. Et subdit ibidem. q̄ dies potest accipi diuersimode. scy. vel pro ipa luce. que in illo triduo tenebras illuminabat vel pro ipsa illuminatione acria. vel pro ipa cōmūdi. Tertia questio est. Quomodo factus est quarto die huius illa p̄mo die producta fuisse ad dies facientem. Et respondit q̄ lux illa tantum superiores partes illuminabat et tamen non ita dare sicut nunc sol. ideo congruit solent fieri ad lucis clarioris diffusionē. Et subdit q̄ corpus solis formatum est de illa luce vel in p̄ncipio later habet eam sibi coniunctam. Secunda p̄positiō est hec. Deus nō temporali vocis sono. sed verbo. sic ab æterno dixit omnia efficiendo. Hanc magister p̄bans querit. quomodo deus dixit. fiat lux. scy an hoc temporali sono protulerit. vel an aliquo alio modo. Et respondens dicit scdm Angu. q̄ non temporaliter. quia dato q̄ sic. tunc deus fuisset locutus materialiter. nec etiam sono vocis temporaliter. cum deus careat instrumentis naturalibus quibus talis sonus habere causari. Sed in verbo sono sibi cōterno dixit fiat lux. et verbū genuit in p̄ncipio quo erat distinctū ab æterno ut fieret lux in re. et t̄m eo factū est. Tertia p̄positiō est hec. Quomodo scripturā de optate sit p̄ sibi. nō tamen ut p̄ ministrū. sed p̄ illū que genuit sibi coequalē oīm optate. Hanc p̄positiōem magister p̄bans querit. quō p̄ dicit operari p̄ sibi vel in suo sicut p̄ ministrū. et q̄ hoc est error. Ideo dat diphon. intellectū catholicū bñ.

di. 12.

|| p̄ p̄ncipio
|| magister opte
|| beda & gregorius opio

3° p̄ncipio

80

29

2° p̄ncipio

3° p̄ncipio

ius ppositiois. Primus est q quando pater dicitur operari per filium seu etiam per spiritum sanctum significatur inseparabilis operatio personarum cum autoritate. et ex inde puenit q pater dicit operari per filium. sed no econtra q filius no habet respectu patris autoritate pncipij. sicut pater respectu filij. Secundo est q pater dicit operari p filium. quia filium genuit opific. Et tñ in spali. Di. iiii.

Qrit quoqz de

Ista est distinctio. iiii. huius secundi libri. In qua magr postq egit de opere prime diei. scz de pductione lucis. incipit agere de operibus subsequentiū dierum. scz de pductione corporis firmamenti et elementorum. Et ita facit. Nam primo agit de firmamento pductione. Secundo de aquarum supercelestium congregatione. Tertio de solis et lune et aliarum stellarum collocatione. Primum facit a pncipio distinctiois vsqz ibi. Sequitur dicit deus. Secundo abinde vsqz ibi. Sequitur dicit deus. Tertio vero vsqz ad finem distm. Et tñ in generali. In solis autē sententia magr stat in tribus ppositioibus quarum prima est hec. Deus secundo die fecit firmamentum. i. celum siderum in medio super celestium et subcelestium aquarum. Danc est ppositioem magister probans dicit q deus secundo die fecit firmamentum. qd scdm Bedam celum siderum dicitur habens aquas supra se et infra se. qd non est mirum diuina virtute esse factum cum videntur aquas vaporabilem densam in altum. Unde et sup firmamentum glaci soliditate aq suspendunt ne labant. Postea querit tres questiones. quarum prima et vltima omittis. secundam ponit scz. Utrum celus stet vel moueatur. Qd no mouet arguit sic. quia si sic tunc non esset firmamentum. Si autē temp stat tunc no mouet sidera fixa in co qd est falsum. Ad qd rñdes neutram partē determinate ponit. sed soluit argumēto dicit q si moueret adhuc posset dici firmamentum ppter sui firmitatem in substantia. et non ppter stabilitatem in situ. Si aut stat. possibile est si sidera moueri in co ipso stante. Secunda ppositio est hec. Deus terna die per aquarum supercelestium adunatione serenauit aerem et fundauit terram ad pductionem arborum et herbarum. Danc enim ppositio. ma. probando dicit q opus tertia diei sit congregatio aquarum in vnum locum que sub celo sunt. Et qua congregatio de terra et aer clariora apparuerunt. Unde et in eodem die herbe viuentem et ligna fructum fecerunt. Si autē que natus. vbi sunt congregatae aque que totus terrenum spacium vsqz ad celum. Dicit q illa congregatio fieri potuit. vel quia aque concantates terre subintrauerunt. Vel qz aque que prius erant rariores terra per modum nebulę tangentes inspissate fuerunt. et danc congregatae in vnum locum. non obstante q sit in multis locis. et hoc propter contumacitates earum adiuuicem. qz omnia flumina et oia mari in mari magno ad minus oculis meatibus iunguntur. Tertio ppositio est hec. Deus quarto die sole et luna et stellis ornavit firmamentum. vt essent in signa horarum et temporum. Danc est ppositioem magister probans assumit q in tribus diebus disposita est vniuersalis mundi machina. et partibus suis distributa. Quare etiam pmo die factus est lux que vniuersa illustrat. Secundo vero die firmamentum seu celum siderum. Tertio vero die facta est distinctio superioris partis mundi. scz nature elementaris. Unde tres dies q sequuntur pncipia ad ornatum cor. que in tribus primis diebus sunt ornata. quia quartus dies spectat ad ornatum celi. i. firmamenti. Quintus ad ornatum aeris et aque. Sextus ad ornatum terre. Celum autē ante actum quarto die ornat. eo q dignus est oibus elementis. Imponiturqz sibi ad ornatum sol et luna et sidera ad inferioris partis mundi illuminationem. et ad aliuuicem hominum vtilitatem. et hoc a diei decorē. Et subdit etiam q sunt facta in signa et in tempora. In signa quidem eo q aeris qualitatem vel aeris qualitatis vicissitudinē sicut serenitatem aut tempestatem significant. In tempore vero. qz partes temporis distinguunt. vsqz venis. estans. autumnum. hyemis que sunt quatuor anni tempora. Vel enis sunt in signa et tempora. i. in distinctioe horarum et reponum. qz ante motum ipsorum ordo temporis nullis notificabatur iudicijs. Et tñ in spali. Di. v.

Qrit etiam deus

Ista enim est distinctio. v. huius secundi libri. In qua quidem distinctioe magister postq egit de ornato firmamenti. Agit hic psequenter de ornato aeris

Et tñ in spali. Di. iiii. huius secundi libri. In qua magr postq egit de opere prime diei. scz de pductione lucis. incipit agere de operibus subsequentiū dierum. scz de pductione corporis firmamenti et elementorum. Et ita facit. Nam primo agit de firmamento pductione. Secundo de aquarum supercelestium congregatione. Tertio de solis et lune et aliarum stellarum collocatione. Primum facit a pncipio distinctiois vsqz ibi. Sequitur dicit deus. Secundo abinde vsqz ibi. Sequitur dicit deus. Tertio vero vsqz ad finem distm. Et tñ in generali. In solis autē sententia magr stat in tribus ppositioibus quarum prima est hec. Deus secundo die fecit firmamentum. i. celum siderum in medio super celestium et subcelestium aquarum. Danc est ppositioem magister probans dicit q deus secundo die fecit firmamentum. qd scdm Bedam celum siderum dicitur habens aquas supra se et infra se. qd non est mirum diuina virtute esse factum cum videntur aquas vaporabilem densam in altum. Unde et sup firmamentum glaci soliditate aq suspendunt ne labant. Postea querit tres questiones. quarum prima et vltima omittis. secundam ponit scz. Utrum celus stet vel moueatur. Qd no mouet arguit sic. quia si sic tunc non esset firmamentum. Si autē temp stat tunc no mouet sidera fixa in co qd est falsum. Ad qd rñdes neutram partē determinate ponit. sed soluit argumēto dicit q si moueret adhuc posset dici firmamentum ppter sui firmitatem in substantia. et non ppter stabilitatem in situ. Si aut stat. possibile est si sidera moueri in co ipso stante. Secunda ppositio est hec. Deus terna die per aquarum supercelestium adunatione serenauit aerem et fundauit terram ad pductionem arborum et herbarum. Danc enim ppositio. ma. probando dicit q opus tertia diei sit congregatio aquarum in vnum locum que sub celo sunt. Et qua congregatio de terra et aer clariora apparuerunt. Unde et in eodem die herbe viuentem et ligna fructum fecerunt. Si autē que natus. vbi sunt congregatae aque que totus terrenum spacium vsqz ad celum. Dicit q illa congregatio fieri potuit. vel quia aque concantates terre subintrauerunt. Vel qz aque que prius erant rariores terra per modum nebulę tangentes inspissate fuerunt. et danc congregatae in vnum locum. non obstante q sit in multis locis. et hoc propter contumacitates earum adiuuicem. qz omnia flumina et oia mari in mari magno ad minus oculis meatibus iunguntur. Tertio ppositio est hec. Deus quarto die sole et luna et stellis ornavit firmamentum. vt essent in signa horarum et temporum. Danc est ppositioem magister probans assumit q in tribus diebus disposita est vniuersalis mundi machina. et partibus suis distributa. Quare etiam pmo die factus est lux que vniuersa illustrat. Secundo vero die firmamentum seu celum siderum. Tertio vero die facta est distinctio superioris partis mundi. scz nature elementaris. Unde tres dies q sequuntur pncipia ad ornatum cor. que in tribus primis diebus sunt ornata. quia quartus dies spectat ad ornatum celi. i. firmamenti. Quintus ad ornatum aeris et aque. Sextus ad ornatum terre. Celum autē ante actum quarto die ornat. eo q dignus est oibus elementis. Imponiturqz sibi ad ornatum sol et luna et sidera ad inferioris partis mundi illuminationem. et ad aliuuicem hominum vtilitatem. et hoc a diei decorē. Et subdit etiam q sunt facta in signa et in tempora. In signa quidem eo q aeris qualitatem vel aeris qualitatis vicissitudinē sicut serenitatem aut tempestatem significant. In tempore vero. qz partes temporis distinguunt. vsqz venis. estans. autumnum. hyemis que sunt quatuor anni tempora. Vel enis sunt in signa et tempora. i. in distinctioe horarum et reponum. qz ante motum ipsorum ordo temporis nullis notificabatur iudicijs. Et tñ in spali. Di. v.

le et sexto die et septimo. sexto quidem. quia tunc omnia perfectat. Septimo autem qz vltimum opus sanctificatiois est. adhibuit. Tñ et septis dies mystica quadam rōe sufficit. sicut ut appellat. Et tñ in spali. Di. iiii. huius secundi libri. In qua magr postq egit de opere prime diei. scz de pductione lucis. incipit agere de operibus subsequentiū dierum. scz de pductione corporis firmamenti et elementorum. Et ita facit. Nam primo agit de firmamento pductione. Secundo de aquarum supercelestium congregatione. Tertio de solis et lune et aliarum stellarum collocatione. Primum facit a pncipio distinctiois vsqz ibi. Sequitur dicit deus. Secundo abinde vsqz ibi. Sequitur dicit deus. Tertio vero vsqz ad finem distm. Et tñ in generali. In solis autē sententia magr stat in tribus ppositioibus quarum prima est hec. Deus secundo die fecit firmamentum. i. celum siderum in medio super celestium et subcelestium aquarum. Danc est ppositioem magister probans dicit q deus secundo die fecit firmamentum. qd scdm Bedam celum siderum dicitur habens aquas supra se et infra se. qd non est mirum diuina virtute esse factum cum videntur aquas vaporabilem densam in altum. Unde et sup firmamentum glaci soliditate aq suspendunt ne labant. Postea querit tres questiones. quarum prima et vltima omittis. secundam ponit scz. Utrum celus stet vel moueatur. Qd no mouet arguit sic. quia si sic tunc non esset firmamentum. Si autē temp stat tunc no mouet sidera fixa in co qd est falsum. Ad qd rñdes neutram partē determinate ponit. sed soluit argumēto dicit q si moueret adhuc posset dici firmamentum ppter sui firmitatem in substantia. et non ppter stabilitatem in situ. Si aut stat. possibile est si sidera moueri in co ipso stante. Secunda ppositio est hec. Deus terna die per aquarum supercelestium adunatione serenauit aerem et fundauit terram ad pductionem arborum et herbarum. Danc enim ppositio. ma. probando dicit q opus tertia diei sit congregatio aquarum in vnum locum que sub celo sunt. Et qua congregatio de terra et aer clariora apparuerunt. Unde et in eodem die herbe viuentem et ligna fructum fecerunt. Si autē que natus. vbi sunt congregatae aque que totus terrenum spacium vsqz ad celum. Dicit q illa congregatio fieri potuit. vel quia aque concantates terre subintrauerunt. Vel qz aque que prius erant rariores terra per modum nebulę tangentes inspissate fuerunt. et danc congregatae in vnum locum. non obstante q sit in multis locis. et hoc propter contumacitates earum adiuuicem. qz omnia flumina et oia mari in mari magno ad minus oculis meatibus iunguntur. Tertio ppositio est hec. Deus quarto die sole et luna et stellis ornavit firmamentum. vt essent in signa horarum et temporum. Danc est ppositioem magister probans assumit q in tribus diebus disposita est vniuersalis mundi machina. et partibus suis distributa. Quare etiam pmo die factus est lux que vniuersa illustrat. Secundo vero die firmamentum seu celum siderum. Tertio vero die facta est distinctio superioris partis mundi. scz nature elementaris. Unde tres dies q sequuntur pncipia ad ornatum cor. que in tribus primis diebus sunt ornata. quia quartus dies spectat ad ornatum celi. i. firmamenti. Quintus ad ornatum aeris et aque. Sextus ad ornatum terre. Celum autē ante actum quarto die ornat. eo q dignus est oibus elementis. Imponiturqz sibi ad ornatum sol et luna et sidera ad inferioris partis mundi illuminationem. et ad aliuuicem hominum vtilitatem. et hoc a diei decorē. Et subdit etiam q sunt facta in signa et in tempora. In signa quidem eo q aeris qualitatem vel aeris qualitatis vicissitudinē sicut serenitatem aut tempestatem significant. In tempore vero. qz partes temporis distinguunt. vsqz venis. estans. autumnum. hyemis que sunt quatuor anni tempora. Vel enis sunt in signa et tempora. i. in distinctioe horarum et reponum. qz ante motum ipsorum ordo temporis nullis notificabatur iudicijs. Et tñ in spali. Di. v.

p. 110

p. 111

p. 112

p. 113

p. 110

p. 111

p. 112

p. 113

M.

Libri

Secundus

hinc trinitatis. et hoc secundum naturalia. id est secundum animam ad similitudinem dei facta est. hoc quantum ad supradicta autem causamodi sunt...

De origine

Ista est distinctio. xvij. h. secundus libri. In qua magister ostendit productionem hominum in generali. Agitur de productione viri in speciali. Et tria facit. Nam primo agit de productione...

quod sit creatus in corpore. Alii vero opinati sunt quod sit creatus extra corpus. Sed magister de anima...

In eodem quoque

Ista est distinctio. xvij. h. ubi dicitur in qua magister postquam egit...

de productione viri. Agitur de productione mulieris. Et tria facit. Nam primo agit de formatione corporis mulieris. Secundo de materia de qua formabatur. Tertio de anima...

propter hoc sunt creatores ostendit. Secunda pars est de corpore eius de costa corporis adeo organificatione...

Sed queri plura

Ista est distinctio. xvij. h. In qua magister postquam egit de productione huiusmodi nature...

347

2° p^o

Racio primordialis Racio seminalis

Ad quod

3° p^o p^o

Ima p^o p^o

2° p^o

2° p^o

2° p^o

2° p^o

2° p^o

2° p^o

2° p^o

2° p^o

2° p^o

2° p^o

2° p^o

2° p^o

2° p^o

Liber

nerali. In spali sen. ma. fr. in tri. p. Quaz p. e
 becc. Ad i. in paradyso an statū peccati viguit
 nō moriedi p̄t̄e. Vāc. p̄bans mgr̄ dicit. q̄
 p̄m̄ hō an peccatū erat quodāmo mortal̄
 immortal̄. q̄ poterat mori r̄ poterat nō mo
 ri. Postea infumat triplicē statū hoīs. s. ante
 peccatū in quo habuit posse nō mori. p̄ pec
 catū in quo habuit necesse mori. r̄ post resur
 rectōem in quo habuit impossibilitatē mori
 endi. Et subdit. q̄ corp̄ humanū erat aīale
 egens alimētis. r̄ iō erat mortale h̄is t̄n cū
 hoc posse nō mori. post peccatū factū ē mortu
 um r̄ necessitatē moriedi h̄is. sed in resurre
 ctione ent spūale: abis nō egēs: r̄ mori nō
 potēs. **Sēda** ppō ē bec. Dōmī immortali
 tas affuit in statu innocēcie nō ex cōditōne
 sue nature. sed ex ligni vite vsu. et ex b̄nificio
 p̄ditōis. Danc mgr̄ p̄bans querit. Utrū
 posse nō mori i statu homo an peccatus nō
 habuerit ex dono gratie. vel ex p̄ditione sue
 nature. Ad quod r̄idēdo dicit q̄ non habuit
 hoc ex cōditōe nature sue. sed ex dono gr̄e
 videh̄et ex vsu ligni vite. Et p̄bat hoc aut̄.
 beati Aug. r̄ p̄firmat hoc dicto antiquozū
 dicēs. q̄ homo posse nō mori habuit ex vsu
 ligni vite. q̄d patet ex hoc. q̄ si nō fuisset esu
 tius vsus peccasset. q̄ p̄ceptū habuit illo
 vteret. r̄ p̄ p̄ceptū cuius mors sequat̄ peccatū
 si hō esu ligni vite vsus non fuisset: mortē
 subisset. r̄ sic posse nō mori habuit ex vsu li
 gni vite. **Tertū** ppō ē bec. Ad i. immor
 talitatē habuisse in statu innocēcie doctores
 opinādo designāt diuersimode. Vāc ma. p̄
 bans querit. An dato q̄ homo nō habuisset
 p̄ceptū de vsu ligni vite r̄ de alijs. an adhuc
 habuisset nō mori. sed semp̄ viuere si illo li
 gno vsus nō fuisset. Et r̄idēs dicit aliquos
 dicere. q̄ lignū vite non fuit total̄ cū immor
 talitatis sed coadiuuās. Morādū q̄ erat ade
 datū triplex p̄ceptū sine mandatū. Unū. s.
 discipline. r̄ tale datū erat p̄mo hoī in q̄tūz
 p̄cipiebāt sibi q̄ nō ederet de ligno scientie.
 Aliud ē nature. r̄ hoc duplex ē. s. ad p̄seruā
 dū naturā v̄tem. in hoc dictū fuit sibi. **Ex
 late r̄ mltiplicamī** Aliud ad p̄seruandū na
 turā p̄ricularē. s. vt comederet de ligno vi
 te. Alij dicūt. q̄ oīno habuit immortalitatē
 ex vsu ligni vite. Et subdit quāsdā anto. be.
 Aug. quibus dicit quō alia fuit immortalitas
 Ade ab immortalitate beatorū in eterna
 patria. r̄ q̄ immortalitas ade p̄ vsum aliozū

ciboz p̄seruata fuisset. r̄ ad t̄pus. s. quozsq̄
 sumpsisset de ligno vite. r̄ fieret p̄fecte immor
 talis. Dubiūdā autem visum fuit. q̄ etiaz
 a natura habuisset quandā immortalitatem.
 sed p̄fectā habuisset p̄ vsum ligni vite. Ad a
 giter sustinet aut̄ q̄ etiā p̄mam immortalita
 tem ex vsu ligni vite habuisset. Et tantū in
 speciali.

Dist. xi.

Est hoc viden.

In qua mgr̄ postq̄ egit de cōser
 uatione humane nature p̄ nutrimētū sup̄tio
 nē: agit de cōseruatiōe eiusdē p̄ naturale ge
 neratiōem. Et tria facit. Primo est inquit
 an hoīs in statu innocēcie an peccatū genu
 issent. Sēdo quales p̄les p̄curassent. Ter
 tio qualiter ad statū meliorem p̄trāssent.
 Prīmū vsq̄ ibi. **Si vo querit** Sēdōm vsq̄
 ibi. **Tal erat hoīs status** Tertū vsq̄ ad h̄
 nam dis. Et t̄n in generali. In spali sen. ma.
 fr. in tri. p. quaz p̄ma ē bec. Si p̄mī parē
 tes non peccassent generatiōis officio sine
 p̄ntu et libidine in paradyso expleto sine
 morte cū oib̄ suis simul v̄ successiue ad me
 liorē statū trāssant fuissent. Vāc mgr̄ infimū
 ans q̄t qualiter p̄mī parentes filios p̄re
 assent si nō peccassent. Et r̄idēs dicit quos
 dam opinatos fuisse q̄ p̄ p̄cubitū nō genu
 issent. eo q̄ cōcubitus sine corruptōe non ē.
 que corruptio ante peccatū esse nō potuit
 hoī. Sed mgr̄ dicit. q̄ scōm veritatē cōcus
 bitus ibi fuisset thorus immaculat̄. et in
 p̄te honorabiles. r̄ cōmixtio sine cōcupiscē
 tia. r̄ vsus membrōz genitaliū sine corrupti
 one. imo membra genitalia fuisset homi ad
 vsum scōm voluntatē. sicut hō v̄t alijs mē
 bris. Postea magister mouet duas q̄ones.
 Prima est. quare non fuit generatiō in para
 dyso facta. Et r̄idēt q̄ hoc fuit: vel q̄ non
 dū deus p̄ceperat q̄ generarent. vel q̄ statū
 post mulieris formatōem peccatū r̄ eiectio
 de paradyso fuit secuta. **Sēcūda** questio ē.
 Qualiter parentes post generatiōem ad p̄fe
 ctam immortalitatem r̄ beatitudinē trāssis
 sent. Respondit q̄ hoc est dubiū. Nā scripta
 ra n̄bil de hoc ponit. sed fieri potuisset vt p̄
 acta generatiōe statim parentes ante q̄ filij
 fuissent ad beatitudinem trāssati. Vel sic.
 q̄ parentes et filij simul v̄rassent: et postea

Secūsus

completo numero electoz simul ad beatitu
 dinem fuissent transumpti. **Sēcūda** pro
 positio ē bec. Primi parentē si in statu p̄si
 tissent innocēcie filios nō solū in statū p̄si
 tissent. ac p̄fecto vsu mēbroz destitutos r̄
 alēdo genuissent. donec corpe r̄ intellectu
 ad p̄fectum p̄fessent. Danc magister p̄bans
 mouet r̄ dēterminat circa hoc duas q̄ones
 Prima est. quales filios genuissent in statu
 innocēcie. s. an filios magis scōm corp̄
 ac membrōz suoz vsum habentes. sicut p̄i
 mi parentes creati fuerunt membrōz suoz
 compotes loquētes r̄ opantes senozūz bo
 minū opatiōes. Ad quod r̄idēs dicit. q̄
 oportebat nasci puulos p̄pter maternūz
 viscerū artitudinem. Sed quia be. August.
 hanc q̄onem mouēs r̄ n̄bil dēterminās di
 cit aliquos opinatos fuisse q̄ filij nascentē
 equemēbrozū vsum r̄ loquēte vsum habu
 issent. sicut apparet in quibusdam animalib̄.
 q̄ statim inmediate post naturatē r̄ matrem
 sequuntur. Alijs autē placet q̄ tūc fuit mō
 in statū corp̄is r̄ loquela r̄ in alijs h̄mōi
 p̄ t̄pis momenta p̄fessent. quia sicut ex cō
 ditōe nate in illo statū sine culpa idigebāt ci
 bo sic etiā ex p̄ditōe nate in illo statū sine cō
 p̄tū in magis p̄fessent. **Sēcūda** q̄
 s̄tio est. Utrum in alijs bis qui concernunt
 aīam sc̄z in sensu. r̄ intellectu p̄fessent scōm
 cōcēmentia ip̄m corpus. Et r̄idēs dicit. su
 stinēdo ip̄am p̄mam opinionē sup̄radictāz.
 sc̄z q̄ p̄fessent scōm corpus. p̄t etiā suffi
 neri scēda. s. q̄ p̄fessent scōm animā r̄ in
 his que ad aīam p̄tinent ad augmētūz acce
 pissent. s̄tamen ignozātia scientie tunc i p̄
 ualis non fuisset penosa sicut modo in hoī
 bus: sed t̄n naturalis. eo q̄ nō fuisset respe
 ctu eoz que sc̄z tenerētur. qualis solum di
 citur pena. **Tertū** p̄positio est bec. **Tal**
 lis conditōis erat hoīs institutiō ante pec
 catum q̄ obseruando diuinū p̄ceptum suis
 ser cum tota sua posteritate trāssatus vitū
 mate ad meliorem statūz vbi meliori bono
 sc̄z eterno fruētur. Danc pp̄dem magister
 sententiat p̄ponēs subdit rōem quare hoīs
 mo de illo bono t̄pali ad eternū trāsseret.
 quia sicut ex dupli natura homo cōstitabat
 ita duplex bonū ei parauerat. Prīmū bonū
 scōm aplm est t̄pale r̄ visibile quod sc̄z p̄re
 parauit carni in paradyso. Aliud bonū est
 spirituale eternū r̄ inuisibile. s. beatitudo et

na ad quod mediante obedientia et merito
 sc̄endus fuit. Et tantum in spali.

Dist. xi.

Adēs igit dia.

Ita est distinctio vicefima p̄ma
 huius secūdi libri. In qua ma
 gister postq̄ egit de pertinentibus ad p̄i
 mam hominis institutiōem. Agit de per
 tinentibus ad eius casum r̄ destitutōem. Et
 tria facit. Prīmū offit quō p̄tingit primos
 parētes p̄uaricari. Sēdo subdit quare deat
 it peccatū eoz remediari. Tertio autē s̄tūgit
 q̄ p̄ceptum dei per virum ad mulierē des
 buit deruari. Prīmū facit a p̄ncipio di
 stinctionis vsq̄ ibi. **Et tamen quia aliquā**
Sēcūdam vsq̄ ibi. **Illud etiam.** Tertū
 am abinde vsq̄ ad finem distinctionis. Et
 tantū in generali. In speciali sententia ma
 gistri stat in tribus p̄positiōibus. Quarū
 prima est bec. Domo in paradyso a diabolo
 temptatus: est diuinū p̄ceptum p̄uari
 catus. Danc p̄positiōem magister pro
 bans dicit. q̄ dyabolus videns q̄ homo p̄
 humilitatem obedientie posset ad gloriā
 ascēdē celestē a qua ipse p̄ sup̄biā corruptatū
 iō inuidēs hoī cū reptauit r̄ vires suas quo
 dāmodo in eo c̄prens. sed in debilitatiōe p̄te
 serus. s. in muliere quā p̄ reptatiōem aggress
 sus ē. Cū volēs dolo sup̄plāre q̄ virtutē r̄
 violētia sup̄pare nequibat mulieri apparuit:
 nō q̄des in sua spe p̄p̄ria. ne cognosceret appo
 te. sed neq̄ etiā in quacūq̄ alia sp̄e p̄missus
 fuit apparere. s̄ t̄n in illa in qua eius frau
 de facili posset comprehendī. s̄ licet in spe
 cie serpentis per quem dyabolus quasi per
 quoddam instrumentūz locutus est. nec ser
 pens verba intelligebat. sed mouebatur a
 dyabolo. sicut asina Balaam ab angelo bo
 no. quem serpentem mulier videns loquen
 tem: credidit ip̄suz loquēdi officium a deo
 recepisse. Et subdit. q̄ temptatiō hoc ordi
 ne facta est r̄ modo. q̄ dyabolus interroga
 tūe loquebatur dicens. **Quare p̄cepit des
 us ne de hoc ligno comederetis.** vt ex respo
 sione eius disceret qualiter in temptatiōe
 procedere deberet. Unde cū mulier statim
 dubitative respondit dicens. **Ne forte morte
 moriamur.** ipse negatiuā addit citius metu
 mori. et dedit r̄ dicit. **Neq̄ moriamini.** r̄
 ad mulierē maiore deceptōz p̄mū p̄mittēs

p̄ p̄mo
 V complexio h̄mōz
 2^a p̄mo
 3^a p̄mo
 M. f. mandatu
 2^a op

facto
 forte.

Liber

illa que ho naturaliter appetit. s. pmo vi- ratione ignoranc dices. Apient oculi vestri... Scdo ad excellen dignitat: addes. Et en- tia licet dy. Et spica grate sic occludes. la- entel bonu x malu. Tptant qd pmo ipas...

gula
ambia
& auaricia
Temptatio da.
2. pporao
7. no
2. no
3. pporao

Dist. xiiij. **H**ec videtur dili. Ista est dist. xiiij. huius fecidi li. In qua mgr post qd egit de tepta- tione et pre teptantis: agit de eodem ex pre teptati. Et tria facit. Na pmo inqrit qd quilibet eoz peccado appetent. Scdo. qd coru grauius peccauerit: vir aut mulier. Tctio vbi colensius quo peccauerit peccent. Pimus facit a pmi. dist. vlt. ibi (Et quo maifche) Secundum abunde vsqz ibi (Solet etia qn) Tertium vsqz ad fine dist. Et tantu in genera li. In specialitertia mgri stat in trib' p. q. rmi pma est bec. No adam sed eua in tanta elatione fuit seducta vt p esum ligni vetri se similem fieri deo estimauit. Dac mgr pbas dicit. qz radix r origo pmi peccati pmozi parentum fuit. qz in animis eoz peccit que dam psumptiois elatio ex qua dyaboli sug gestiois pascitur: pmo mulier. r postea vir...

Dist. xiiij.
p. q.
7.
5.
50.
1.
2.
3.

Secundus

in deu r in seipm Sed contra id obicit tri- pliaiter. Pmo autoritate be. Aug. dicentis qz vniuers qz par fastus. r p pns equalit peccauerit. Ad quod rndens dicit. qz vs vni usqz erat par fastus in excusatoe peccati. qz vir excusauit se p muliere: r mulier p serpen tem. u. muliere th multo maior fastus erat quo ad tria pdicta. Scdo obicit autoritate beati Augu. dicentis. qz etia vir voluit ee ca- lis deo. Ad quod rndens. qz hoc aliqui opi nati fuerit qui tamen cu hoc posuerunt qz vir si tata aditoe ad hoc excusauit sicut mulier. Tctio obicit ptra idem assuines qz tribus mo- dis peccati pmitit. s. ex ignoratia. ex infir- mitate. r ex indistia. r grauius est peccatu qd comittit ex infirmitate: qz quod pmitit ex ignoratia. r grauius qd comittit ex inda stia qz quod comittit ex infirmitate. cu ergo mulier videt peccasse ex ignorantia. qz sedu cta fuit. adam vo ex indistia qz non fuerat seductus scdm apm. ergo videtur vir grauius peccasse muliere. Et rndens magister dicit. qz ly mulier quo ad hoc ex ignorantia peccauit qz p dyabolu seducta credidit esse verus qd ipse suadebat. non th quo ad hoc qz madatu dei non nouent cuius oppositu dyabolus si bi suauit. r ideo pignorantiam excusari non pot: cum ibi ignorantia tollat vbi madatu no ignorat r peccatus esse qz ipm madatum agere no dubitat. Postea subdit distinctoez ignorantie dicens. qz ignorantia alia est vinci bilis r est eoz que noluit homies sciretame pnt r tenentur. r illa non excusat a peccato. sed potius peccatu aggrauat. Alia e uninci bilis. r e eoz que hoies voluit scire r no pnt r illa excusat. r non e peccatu sed pena pcti. Et ista pfirmat autoritate beati Augustini. Tertia ppoe est bec. Ad alus p sensus ho minis natura bonam habentis peccit ex pro prio libero arbitio r suggestioe dyaboli sua dentis. Danc mgr pbans querit. cu natura hois esset sine vito vnde peccit cosent? ma lus. Et rndens dicit. qz processit ex libero ar bitrio volutatis. vno ex hoc qz homo fiebat deterioz hoc fuit a diabolo qui suauit. r avo lutate qua homo suadeni p sensum dedit. qz liberu arbitriu ly de se fuit bonu. de ipo tam potuit peedere p sensus malus. Querit etia vtru volutas illud peccatus peccerit. Et rndet qz volutas pot dicitur potetiam anime scz potetiam volutua. r scdm hoc volutas...

peccatum fecerit vel etia malu actu voluta- tis possumus vocare voluntate. r scdm hoc volutas peccatum non fecerit. qz ante pma mala volutate pmi hois alia mala volutas hois non fuit. sed pma mala hois volutas ex dyaboli pnuatione: r ex hois libero arbi- trio pdidit. Et tñ in spali. Dist. xiiij. **P**roterea queri. Ista est dist. xiiij. In qua mgr post qd egit de temptatoe pmozi parentu ex pre teptati r teptatois: agit co- sequeter de eadem ex pre dei pmittentis. Et tria facit. Nam pmo inqrit quare de hoiem temptari pmittit. Scdo de scia qua ho illa stratus fuit. Tctio an etiam ho stratu futax pscant. Pimus facit a principio dist. vsqz ibi (Et qdem scdm aiam) Scdm abunde vsqz ibi (Si vo querit) Tertium abunde vsqz ad finem distinctois. In spali hnia magister stat in tri. ppoeibus. Quax pma e deo deus ho mine que pscant decipienduz ad laudabil' bonu temptari pmittit. Danc mgr infirmas querit quinqz qones. Prima e. cur deus ho- mine teptari pmittit que decipienduz pscia nit. Et rndens ad hoc dicit. qz ostendenduz humane nature dignitatem. quia dignior e conditio posse teptari r no cosentire: qz nec posse temptari nec posse cosentire. Secuda questio est. Cur deus illos homines creauit quos futuros malos fuidit. Ad qd respon det dicendo. qz ppter bonu quod inde vetu rum nouit. Tertia questio est. Cur de no fe- ar homine impeccabilez. Et rndens dicit qz ideo. qz melius esset vtraqz natura esse. s. ea que non peccare posset sicut in sanctis ange- lis p gram in gloria pfirmatis. r ea q pecca- re r no peccare posset si vellet. qualis fuit in hoibus qz vnus modi solū. Quarta qd est. Cur deus qui sola sua volutate potuit col saluasse a p sensu non saluauit eos. Et resp- dens dicit. qz voluit eos nature sue relinque- re nec infructuose boni cent. nec ipone mali. Quinta questio est. Cur deus cu sit omipo- tens non comertit volutates eoz ad bonum. Et rndet. qz noluit anis noluntionis ca vlti- ruz non e querenda. Secuda ppoe e bec. deus mox hoiem creati replent oi scientia ptinente ad suu statum. Danc ppem mgr insipians dicit. qz pms homo non p inter...

fma pporao
7. q.
50.
2. q.
50.
3. q.
50.
4. q.
50.
9. q.
sille 3. di. r. e. goler
at quare vlt. q. de
qz e bec mag pma
voluntas

Liber

opans — procedens
liber cooperans — consequens

est hec. In hominibus liberū arbitriū est quo-
dāmodo per peccatū minuitur. Hanc magister
bans dicit. qd ex predictis patet. qd liberū ar-
bitriū sit in homine per peccatū. minuitur seu quo-
dāmodo in sua libertate corrumpitur. qd ante pec-
catū homo potuit sine difficultate moueri in
bonū. qd post peccatū ne non potest. lege mēbris
repugnante. eo qd per peccatū recepit difficultatē
ad bonū et inuitamē. seu penitentiam ad ma-
lum. que ante peccatū non habebat et libertas
nature. id est libertas a coactione. quā liber-
tate nature vocat. eo qd per naturā inest et et-
iam cuiuslibet non sufficit ad bonū efficiendū. si
non assit libertas grē. id est libertas a miseria
et a peccato. ita qd per liberū arbitriū nullus potest
velle bonū nisi liberatus a seruitute peccati
neq; efficiere bonū nisi adiutus gratia assiste-
te. qd probat per illud apostoli. Non est volen-
tis neq; currentis sed dei miserantis qui ope-
ratur in nobis velle et perficere. Et tantum in
speciali.

Et est gra ope.

Hic est distinctio. xvi. huius se-
cūdi libri. In qua magister post
q̄ egit de septatōe per quam homo cecidit. et
de libero arbitrio per quod stare potuit. Incipit
agere de gratia per quam stare debuit. Et tria
facit. Nam primo ponit quandā gratie disti-
ctōem. Secundo subdit ipsius gratie expres-
sionē. Tertio subiungit primum grē mutua cō-
paratōem. Primum facit vsq; ibi. Itaq; bona
voluntas. Secūdo vsq; ibi. Dic consideran-
dū. Tertio vsq; ad finē distinctōis. In spā-
li sententia magistri stat in tribus ppositōib;
quarū prima est hec. Inuita voluntas hūana
ad bonū efficiendū. operāte et cooperāte gra-
tia. Hanc magister insinuans ponit duplicē
esse gratiā qua liberū arbitriū hominis inuitat ad
bonum. quarū prima dicitur operans pueni-
entis voluntati bonā. ea enim liberatur et pre-
paratur voluntas hominis vt sit bona et vt bo-
nū efficaciter velit. Alia est gratia cooperans
q̄ ad voluntatē bonā et preparatam iam sequi-
tur adiuuando ne frustra bonum velit. sed vt
bonum velit cū effectu. quam sententiā ma-
gister probat auctoritate beati Augustini. De-
inde recitat magister errorem cuiusdam here-
tica dicentis hominē posse velle bonū ope-
rari et libero arbitrio sine grā. quem impug-
nat auctoritate apostoli dicentis. Non est vo-

luntas neq; currentis sed dei miserantis. Sup-
q̄ beatus Augustinus ait. Non enim ideo deus
alicuius miseret. qd voluit et currit. sed ideo
quis vult et currit qd deus sui miseret. Et
subdit descriptionem voluntatis quā ponit be-
atus Augustinus dicens. qd voluntas est animi mo-
tus nullo cogente ad aliquid non admitten-
dū vel adipiscendū. Amectens qd eandē gra-
tiā quā ipse supra distinctit in operātem et co-
operantē etiam vocamus precedentē et sub-
sequente. **Secūda** ppositio est hec. Gra-
tia operans que est fides cum dilectōe bonam
voluntatem non tempe sed natura et causali-
ter precedentem. qd ipsa voluntate non acquirit
aliquo merito. Hanc magister probans dicit.
qd voluntas vt prefertur per gratiā puenien-
tem seu operantem mota ad bonū. tūc digni-
or est. id est ipsa voluntas. digniorē dominā
id est gratiā non pueniens sed sequi ipsam. qd
nullū meritū voluntatis precedit gratiā sed
ipsam gratiam ordinē causalitatis bene seq-
tur. que quidē gratia operans est fides cū di-
lectione. Qd probat per beatus Augustinus. Et
quib; verbis manifeste exprimitur qd per fides
iustificamur. Et per consequēs grā operans. id
est fides puenit voluntatē seu meritū volūta-
tis. **Contra** qd obijcit magister duab; auctoritati-
bus. **Tertia** ppositio est hec. Gratia ope-
rans et cooperans vna est. Essentialiter scō;
diuersos eius effectus taliter dicitur. Hanc
enim ppositōem magister probans querit.
Utrum gratia operans et cooperans sunt di-
uerse gratie seu vna grā diuersis vocabulis
designata. Et respondens dicit. qd sit vna et
eadē gratia et idē donū. sū propter diuersos
effectus est diuersis nominibus vocata. Nam in
quantū liberat voluntatē a malo dicitur ope-
rans. inquantū autē adiuuat ad bonū vltimus
faciendum dicitur cooperans. Et tantum in
speciali.

Et videndum.

Hic est distinctio. xvij. huius se-
cūdi libri. In qua quōdem distinctōe
magister postq̄ egit de efficacia gratie liberi
arbitrii generaliter. Agit de efficacia virtu-
tis specialiter. Et circa hoc tria facit. Nam p-
mo tracta de virtute ostendens qualiter res-
te capiat. Secūdo agit de grā ostēdēs. qd sine
ipsa nō proprie mereat. Tertio repellit quāsdā
sententiā que non recte circa virtutē opantur

Secundus

Primum quidē facit a principio distinctōis vsq;
q̄ ibi. Cū ergo ex grā. Secūdo abunde vsq;
ibi. Alij vero quidē. Tertio vero vsq; ad finē
distinctōis. In spāli est huius magistri stat. in tri-
bus ppositōibus. quarū prima est hec. Virtus
q̄ est bona mētis qualitas cōfēda nō est a-
ctus neq; motus animi vera dicēda. Hanc enī
ppositōem magister probans dicit qd quedā sunt ma-
gna bona hominis cuiusmodi sunt virtutes quibus
nemo maleviti potest. Quedā autē sunt bona mi-
nima vt bona temporalia. quedā autē media vt po-
tētie aie. et illis quōdam modis et medijs bo-
nis tā bene qd male vt p̄st hoies. inter que
medijs scōm be. Augustinus est liberū arbitriū. cui-
us vsus beatus Augustinus alicubi noiat opus vir-
tutis. alicubi autē virtutē. et sic sibi p̄st cōtrari-
us videt. Quā cōtrarietate magister solūes addu-
cit rōem quandā quā p̄st ipam virtutē non
esse actū sed magis qualitatem probat. sic argu-
ens. Causa virtutis in nobis deus est. et nos
ipsi sumus cuiuslibet actus nostri. et per conse-
quēs vsus liberi arbitrii qui est actus noster
nō est virtus. et grā cū sit virtus vt virtuti similis
enī nō est actus noster. Istius argumētū ma-
gister minorē supponit. maiorē autē multipli-
cat. s. qd ea virtutis in nobis sit deus. et qd
virtus sit bona qualitas mētis. qua nullus ma-
le vtat. p̄mo in cōi p̄ virtutis distinctōis quas
beatus Augustinus ponit dicens qd deus in nobis sine
nobis opatur virtutē. que est bona mētis q̄-
litas qua recte viuūt et qua nullus male vtat
Secūdo probat eā in spāli de virtute iusticie de
qua beatus Augustinus ait. qd nullus eā in homine effi-
cit nisi deus. Tertio probat eā spāliter de fide
quā scōm apostoli solus deus infundit. Et sub-
dit qd ois motus et effectus mētis ex libero
arbitrio est. s. bonus quidē et ex grā et libero arbi-
trio s. malus aut et effectus malus ex libero arbi-
trio. qd probat auctoritate beatus Augustinus. Et quo
vna cū p̄dictis infert. qd virtus nō est motus vt af-
fectus animi. s. qualitas animi informās qd
de grā q̄ enī virtus dicit potest asserit fore cōfē-
dus. Secūda ppositio est hec. Quāuis absq;
libero arbitrio mereri nō possumus grā tūc p̄-
cipale merēdi est principius. Hanc magister ponens
sua dicit. qd quis nullū meritū sit in homine
q̄ nō sit per liberū arbitriū. principalis tūc cā me-
rendi est ipsa grā gratiā faciens sed nō grā
data q̄ est donū dei. qua sanāt et inuitat hominis
volūtas. vt sit bona et p̄ducatur bonas opatio-
nes. et sic ex grā et libero arbitrio qd est aie

potēris p̄cedit p̄m bonus motus mētis. cui cor-
rūdit p̄m mētū hoies. Ubi subdit qd grā
est qua virtutes mereri dicitur inquantū p̄ a-
ctus ipsa meret. Et infert qd ex actibus virtutum
bonū sumus et iustitiam. et qd beatus Augustinus in
principio huius distinctōis dicit vsus liberi arbitrii
virtutē esse. ubi sumptis virtutē p̄ actū virtutis.
qd alias sibi p̄st contradicit. **Tertia** ppositio
nō est hec. Fides et caritas nō sunt motus seu
affectus mētis. s. virtutes mētis mouētes. Hanc
magister probans recitat. quandā opinionē quōsdā
dā introductā ex verbis Augustini. quibus vt sup-
dictū est in prima ppositōe videt dicere Aug-
ustinus. qd vsus liberi arbitrii sit virtus et vsus virtutis.
et dicit quōsdā opinatos fuisse qd virtutes esse
seu p̄pue actus potētiarū naturalium. nō tamen
oēs sed t̄modo interiores in mēte. quas li-
cet de faceret nihilominus liberi arbitrii dices-
rent esse. Sed actus exteriores pura qd p̄ cor-
pus gerunt. dixerunt esse p̄pue actus virtutis. et nō
virtutes. unde dixerunt qd dicitur beatus Augustinus
in. quo dicit vsus liberi arbitrii esse virtutē
intelligi deberet de motu sine de actu interi-
ori. que ipsi virtutē dicebant. Quod confir-
mabant per hoc qd idē beatus Augustinus. di-
cit supra Jobanne. qd fides est credere qd nō
vides. Cū ergo credere sit motus mētis inte-
rior. videt qd virtus fidei sit interior mētis
motus. Et similiter dicebāt de alijs virtutibus
fore indicandū. Sed magister illā opinionē
remouens dicit beatus Augustinus. auctoritates in-
nuentes qd fides et caritas sint motus anime
seu mētis nō esse sic intelligendas. vt sonāt
sed cum dicit qd fides sit credere qd non vis-
des. hoc est ac si diceret. fides est virtus mo-
uens ad credēdus qd nō vides. et sic de simi-
gul virtutibus cōfōrmuterē. et t̄m i. d. xvij.

Verò incon.

Hic est distinctio. xvij. huius se-
cūdi libri. In
qua magister ostēdit efficacia grē in li-
bero arbitrio. De agit de sufficiētia a libero ar-
bitrii sine grā. et tria facit. Nā p̄mo exprimit
pelagianor errorem. Secūdo subdit eor. obie-
ctōes. et obiectōnū solutiōes. Tertio subiun-
git veritatis affirmatōem. Primum facit vsq;
ibi. qd aut dicit. Secūdo vsq; ibi. Illud vo-
diligēter. Tertio vero vsq; ad finē distinctō-
nis. Et tantū in generali. In speciali senten-
tia magistri stat in tribus ppositōibus.
quarū prima est hec. Et si liberū arbitriū

immerito habeat magnavirtutes tamē sine gra nō sufficit hōi ad salutē. Vāc m̄gr inuās dicit q̄ libeꝝ arbitriū non sufficit sine gra hōi ad salutē quāuis pelagiana heresis oppositū videat sentire. Nā pelagian' monachus a quo talis heresis denoiatur. in rātur de libero arbitrio p̄sumebat. q̄ asserbat gratiā dei dari sc̄dm ei' merita. et etiā hōiem posse implere mandata dei sine gra. Uñ increpatus a cōmonachis suis dicētibz. ad qd gra tūc necessaria esset si sine gra possent' ad implere mandata. Qui r̄fidit ad hoc vt homo fa alius cum gratia mandata dei ad implere possit. Addidit etiam alia inēuenientia q̄ dicebat et hoc sequētia. s. oratōes quas facit etiā nihil p̄ferre hīs p̄ quib' hūit saltē in fidelib' et p̄cōribz. qz et sua p̄p̄riavolūtate cōuertunt ad dēū. et nō ex nostris orōnibus et q̄ gra dat sc̄dm merita nra et q̄ puuli sine orōniali p̄cō nascunt. qd totū ē hereticum. Sc̄da p̄positō est hec. Licet viatorib' libeꝝ arbitriū sit imatū. tñ sine gra nullus pōt dei adimplere p̄ceptū nec vitare p̄c̄m. Vāc magister inuās ponit q̄nqz rōes. quib' hereticū p̄ma est talis. Vomo p̄ solū libeꝝ ar. sine gra pōt vitare p̄c̄m et facere bonū. ergo pōt p̄ solū libeꝝ arbitriū sine gra mereri. tenet cōsequētia ex hoc. q̄ nō imputat hōi culpā qd vitare nō pōt. Assumptū pbant hereticū auctoritate b̄ti Augu. qua dicit q̄ volūtas est qua peccat et qua recte viuif. Et r̄fidens magister dicit sc̄dm Augustinū illā auctoritatē in libro retractationū glosasse. et dicit eā cū additōe fore intelligendā. s. q̄ volūtas qua peccatur et recte viuif nō pōt in bonū dirigi. nisi p̄ gram dei a p̄cō mūdato m̄uef. Secunda est. Si mādata dei sine gra dei seruari non p̄nt. tunc aliq̄ nō seruātes ea nō peccant. vt p̄t de puulis natis in p̄cō originali. sed cōsequētia est falsuz. et cōsequētia p̄t auctoritatē beati Augu. dicentis. q̄ nullus d̄s reputari reus ideo qz nō fecit qd facere nō potuit. Et r̄fidens m̄gr dicit b̄ti Augustinū hoc v̄bū scripsisse cōtra manicheos q̄ posuerūt in homie duas eē naturas. vñā bonā. aliā malā. bonā a deo. malā v̄o a diabolo. qd si ita eēt tunc sc̄dm illā malā naturā hō nō posset facere bona. nec vñq̄ posset bonū velle. et tunc hūmānōi nō esset sibi imputandū q̄ nō faceret bonū nec etiā q̄ esset malus. Tertia ratio est q̄ resurgere pōt a p̄cō sine gra. igit' pōt

facere bonū sine gratia. tenet consequētia. s. assumptū p̄t auctoritate b̄ti Augustini. qua dicit mutare volūtate est in p̄tate nra. Et r̄fidens m̄gr dicit b̄ti Augustinū itellenisse q̄ quis mutare volūtate sit in p̄tate nra. hoc tamē est a deo p̄ gram. Quarta rō e hō pōt credere in deū abiqz gra. igit' r̄. p̄sc̄q̄ntia tenet Antecedēs p̄t p̄ b̄ti Augu. dicentē. q̄ credere et velle de deū p̄ncipalr nrm aut ex cōsequētia. Quinta rō est. habere fidē est naturale hōi. igitur homo sine gra pōt credere in deū et habere fidē. et p̄ cōsequēs bene facere. Et r̄fidit m̄gr dicens. q̄ habere fidē est naturale hōi. p̄ hoc nō plus m̄cedebat nisi q̄ hō esset sc̄dm sua naturalia apt' ad credendū et diligendū. et nihilomin' credere et intelligere sine gra eē nō p̄nt. Tertia p̄positō est hec. Et p̄dictis cōstat oēs hereticos illos errare qui dicūt nos ad bonum dei auxilio non indigere. Vanc etiā p̄positōem m̄gr ponēs dicit s̄nalr illos hereticos errare q̄ ponūt boies p̄pter malā naturā non posse vitare peccatū cuiusmodi faciunt manichei. et etiam alios qui ponunt boies nō posse peccare p̄pter naturā bonam sicut iouiani. qz ambe ille op̄mones tollūt arbitriū libertatez. sc̄dm quāv̄t tenet sententia catholica. hō sp̄ pōt peccare et nō peccare. Et tñ in sp̄ali.

Est hoc cōside.

Ista est distinctio. r̄tr. b̄m̄ sc̄cūdi libri. In qua magister ostendit la sufficiētia liberi arbitrii sine gratia in omnibus generaliter. Agit de euidē insufficientia in p̄mis partibus sp̄aliter. Et tria facit. Nā primo agit de gra quā adā in statu innocētie habuit. Secūdo de pena peccati p̄ quā paradisiꝝ amittit. Tertio inquiri an etiā de ligno vite in statu illo comedit. Prīmū facit a p̄ncipio distinctōis vsqz ibi. In illius quo peccati sc̄dm vsqz ibi. Potest aut' q̄n. Tertū vsqz ad finē distinctōis. In sp̄ali est magis s̄nia stat in tribus p̄positōibus. quarū p̄ma est hec. Prīmū hō in statu innocētie nō indiguit gra ad expellendū maliciā s. et gra et caritate indiguit ad crecendū iusticiam. Vāc etiā p̄positōem m̄gr ponens q̄rit duas q̄stiones. quarū p̄ma est hec. Utrū p̄mus homo indiguit gratia in statu innocētie operante et cooperāte. Et r̄fidit q̄ indiguit vtrāqz gratia. nō tñ indiguit gratia ope

ante sc̄dm omnē operandi eius modū. Nā illa gratia operatur duobus modis sc̄z libeꝝ rando liberū arbitriū a malo. et scrūtate peccati et sc̄dm illuz modū vsqz operandi gratia operante p̄mus homo in statu innocētie nō indiguit. eo q̄ sine peccato erat. Alio modo operatur illa gra p̄parando hōis voluntatē ad bonum. et sc̄dm illā eius opatōem p̄mus homo ipsa indiguit. cū eius voluntas p̄ se in bonuz efficaciter moueri nō potuit. qd probat m̄gr auctoritate beati Augu. Secūda questio est. Utrū primus homo in statu innocētie habuit etiā virtutes. Et respondit q̄ aliquibus videtur q̄ non habuissent eas. qd hoc modo pbant infirmitas non habuit. quia p̄ceptum dei cōtempserit. prudentiā nō habuit. qz sibi nō p̄uidebat. nec temperantiā habuit. qz aliena p̄nt. nec fortitudinē qz p̄raue suggestioni nō resistit. S̄z m̄gr b̄m̄m̄ p̄ntationi respondens dicit. q̄ licet Adā q̄n actualr peccauit tūc illas virtutes nō hūit nihilomin' tamē habuit eas ante peccatū. qd diuersis sanctorū auctoritatibus confirmat. Et cuius q̄onis solutiōne p̄t q̄ cōstat p̄mū hominē in statu innocētie virtutes habuisse quas peccando dicitur abieisse. Sc̄da p̄positō est hec. Prīmū p̄c̄m p̄pter p̄c̄m dignitatē fuit de paradiso expulsus et p̄hibet' de ligno vite edere p̄pter qd poterat si p̄stisset in eternū viuere. Vāc p̄positōem m̄gr inuās dicit. q̄ p̄mus homo in penā sui peccati exclusus est a loco voluptatis. et ab estu ligni vite. per cuius vsū in eternū poterat viuere. non quidē post peccatū de ipso edendū sed ante. Ubi soluens auctoritatē b̄ti. qua videt' unū q̄ etiā post peccatum si de ligno vite comedisset in eternū vixisset. Et dicit q̄ auctoritatē dicit. videte forte ne manū suā mittat ad lignū vite. et viuat in eternū. que sic glosanda est. Videte vos āgeli ne comedat de ligno vite quo indignus est. De quo si p̄stisset p̄medisset et vixeret in eternū. Et subdit q̄ ad impediendū reditum hominis in paradisiꝝ apposita est angeli ca et ignea custodia. sc̄z cherubi et flamme' gladius atqz versatilis. ne post peccatum pateat hominū illuc accessus. Tertia p̄positō est hec. Licet sit pbabile adam in statu innocētie comedisset de ligno vite. tamen qz frequenter eius vsū non habuit immortalitatem non obtinuit. Vanc m̄gr pbans querit. Utrum ante peccatum etiā de ligno vi

te comederit. et si comederit quare non fuit factus immortalis. Et respondens dicit. q̄ comedit de ipso ante peccatum. eo q̄ oīa ligna p̄ter vnum sibi ad vsū fuerunt concessa. sed ex hoc non fuit effectus immortalitatis. qz non frequenter de ipso gustauit. Cum lignū illud conferre immortalitatē non potuerat nisi per frequentem eius vsū. Et tantum in speciali.

In superioribus.

Ista est distinctio. r̄tr. b̄m̄ sc̄cūdi libri. In qua m̄gr postq̄ egit de peccato p̄mōriū p̄ntū quo p̄sona corripēbat naturā. Incipit agere de p̄cō parvuloꝝ quo natura corripit p̄sonā. Et tria facit. Nā p̄mō ostendit eē tale p̄c̄m in genere. Secūdo manifestat ipsum in sp̄e. Tertio r̄fidit q̄stioni ex diuersis originatē. Prīmū facit a p̄ncipio distinctōis vsqz ibi. Quod diligētē inuestigandū est. Sc̄dm vsqz ibi. Ad hoc aut' Tertū vsqz ad finē distinctōis. In sp̄ali sententia magistri stat in tribus p̄positōibus quarū p̄ma est hec. Parentū primoz p̄mū originale actuale p̄c̄m fuit mortale et ab eis in posteros d̄ruatū. Vanc m̄gr intēdēs p̄ponit. q̄ peccatū et pena p̄c̄i in posteros transcūt. et tale peccatū dixerūt quidā eē p̄c̄m actuale ipsū. Ade. qd probat auctoritate ap̄i dicentis. q̄ peccatū qd p̄ vnuz boiem mūdum intrant sit inobediētia q̄ videt' eē p̄c̄m actuale. vt dicit opinio ista. Alij vero sicut pelagianū dixerunt peccatū qd in mūdū intrant p̄ Adā et etiā esse peccatū actuale. sed nō ipsius Ade sed p̄c̄m cuiuslibet bonis qd dicebant per Adā in mūdū introductū esse. nō inductōne originis. s. similitudine p̄uancatōis. eo q̄ ille vnus oibus exemplum reliquit. Sed illud non videtur bene cōsonū. qz dato q̄ peccatum originale diceret solū exemplum peccati p̄fecti ad peccandū. tunc deberet etiam dici. q̄ transiret a demerenti boies qui p̄mū exemplum peccandi reliquit. Et ipse tā q̄ p̄mus in posteros a peccatibus imitat' qd q̄a est inēueniens. iō dicit m̄gr esse tenēdū p̄c̄m ab Adā transiisse in posteros nō solū imitatiois exēplo. s. p̄pagatōis et originis vicio. qd pbat p. b. Aug. apte dicēte. q̄ originale p̄c̄m trāsiit ab Adā i oēs p̄ carne viciatā p̄cupiscētōnā ḡnatos. Sc̄da p̄positō est hec. Originalis culpa est quedā h̄m̄nalis et viciosa p̄cupiscētia et citās in nobis contra

p̄ ap̄i.

sc̄op / pelagianū

Rey.

op̄io m̄m̄.

sc̄ ap̄i.

roem desideria. Hanc mgt insinuas dicit qd peccatu pmi hdis e scdm vitate cipa a pmi pntib' p originae i posteros traducta q cipa fi e act' hoie. Is qda bitualis r viciosa cocupi scetia etctas in hoie mala desideria, q qnq in sacra scriptura a sanct' doctorib' notat lan guoz nature. qnq lex mebroz. qnq fomes pcti. qnq lex carnis. qnq tyrannus. qnq co cupiscetia vl' cupiscibilitas. Postea soluit duas diffictates cuiusda' heretici iuliani. s. q' rctis. Primo quo pctm originale subitret p unlos. cu nec ipse genuit. nec generas peccet nec coditor. Et rhdit scdm be. Aug. Inialiter dicere. q' odiosa pmi pntis iobediencia e cau sa qre in nobis nata est fomes pcti r cocupi scetia. Secdo q' sunt. an illud pctm sit a natu ra vl' a voluntate. Et rhdit Inialit' dices. q' ly pctm originale sit i nobis necessariu. tñ in p mo parere q' ipm traduxit fuit voluntarium. Tertia ppo e bec. Qes q' descendit ab ada p pagatoris lege fuerit in libis e' semialis seu material' rdc. Hanc mgt pbas qnt. quo in A da potuerit oes hoies scdm carne ee. cu nec tot athomi in ipo ee potuerit quot hoies ab ipo peccerunt. Et rhdies dicit. q' oes hoies material' r caliter in ipso fuerit. q' aliqd ab ipso decaluz e. a quo sine alteri' additoe p so la multiplicatoes materia in seipam corp' h' li e' generatu r auctu e. r sic p simile p deci siones facta in posteros gen' huanu multipli catu e. ita q' vbi oino exten' aduenies tran sit in ventate huan nature. qd pbat pmo auctate euagelij dicetis. Omne qd irrat in os in ventre vadit. Secdo p hoc q' oes in refur rectoe hebunt q' titate pfecta sine alteri' ma tene additoe. Et istis tñ no negat mgt q' ali mentu trafeat in carne s' negat q' trafeat in huane nature vitate. Et tñ in spali. Di. xxi.

Animalis vel... fomes pcti... Lex carnis... cupiscetia

q' =

q' =

q' traductio

q' =

Hanc magister insinuans querit. Utrum peccatus originale traductur a parentib' in filios scdm solam carne vl' scdm solam aiaz vel scdm vtriusq'. Et respondens dicit quoddam fuisse opinatos q' peccatum originale traductur scdm animam ponentes animaz ex tra ductone incipere exemplum. ita q' sicut in ge neratione proles caro filij substantialiter de carne patris trahitur. ita etiaz anima filij de anima patris essentialiter generatur. Sed istam opinionem magister respondens tanq' q' fidei catholice contrariam. eo q' peccatum non scdm animam sed scdm carnem solam q' parentibus trahitur. Nam in feruore libidinis concipitur caro in corpore formado et in corruptura polluitur. Et cuius contactu ani ma cum infunditur contrahit maculam qua et ipsa polluitur. et sic dea est et vici concipi scetie: qd dicitur peccatum originale. et dis citur manere in carne non quidem sicut in sub iecto pprio cum caro non possit esse subie ctum culpe. sed sicut in causa seu virtualiter in carne contentum. Istas sententias pbat magister autoritatibus beati Augu. et Am brosi. Secunda propositio est bec. Pecca tum originale quidaz defectus et fomes pec cati esse asseritur quo anima carni vnita vnfi atur. Hanc magister pbans querit. Utrū r' q' lis carnis infectio sit culpa vel pena. r q' no sit culpa pbat per hoc q' post baptesimū mōa li in quo culpa esse nō potest. et nō sit pena pbat ex hoc q' penalarib' cōter nō cōtine rat. Et respondit dices. q' sit quidā carnis de fed' r pollutio. q' recte vicium sine carnis cor ruptio nūcupari pōt. Que q' des fetiditas in carne ad cōiunctōem fore approbatur. qd et hoc p' q' aia dū infundit' ex corpore corrup tōne maculat. Et subdit nō miruz esse filios peccatu originale cōtrahere a pntib' iā mun datis. sicut nō miramur q' ab hoie circūcisā nascat hō p'puciatuz. r ex grano spurato ere scunt grana paleis circūsepta. Tertia ppo sitio est bec. Igit' vocatur pctm originale. qz contrahitur in ortu ex libidine. Hanc mgt p bans dicit q' illud pctm igit' dicitur origina le. qz ex viciosa lege originis nostre quo con cipimur cōtrahitur. s' ex carnis seminali cō mitione cum feruore libidinis. et qz solus xpūs talem libidinem non habuit. ideo so lus peccatum originale non contrahit. Et tā tum in speciali.

q' =

q' =

q' =

q' =

q' =

q' =

q' =

q' =

q' =

q' =

q' =

q' =

Remissio

Thomas supra

Ista est distinctio tricesima secunda... Hanc magister postquam egit de peccati originalis quidditate translatione et remissione: agit de eius in posteros augmentatioe. Et tria facit. Nam primo ostendit quomodo peccatum per baptismum remittitur. Secundo qualiter a deo condonatur. Tertio qualiter ad voluntate compas. Primum vsq' ibi. (Pactera queri solet) De condonaz vsq' ibi. (Illi etia nō) Tertio vero vsq' ad finem distinctionis. In speciali sen tentia magistri stat in trib' ppositionibus. Quarū prima est bec. Quāuis i baptismo remaneat concupiscentia grana exerecij vt pena eius. tñ p'as libidinis p gratā xpi muna itarne regnet vt culpa. Hanc magister pbans querit duas q' siones: quarū prima est. Quō peccatu originale p baptesimū remittitur. cu concupiscentia remaneat in baptismo etiā ee post baptesimū. Et respondens dicit q' hoc ee ideo. qz post baptesimū concupiscentia minuit. eo q' regnare et dñari phibet et reas tus p grām baptesimū tollit. Unde sicut pec cats actuaht et sumilia. vt homicidiū et sumi tra: trāscunt actu et remanent reatu. sic concu trā e de peccō originali qd in baptesimo trans sit quantū ad reatu. sed manet actu inquantū concupiscentia manet. Secunda questio est. Utrū caro purget i baptesimo a fetiditate sua quā libidinosa concupiscentia cōstrahit. Et rhdit q' scdm aliquos nō solū aia. sed etiā ca roe sua fetiditate i baptesimo purgat eo q' a hā vt dicit ad hā purgatione ordinat' scdm alios hō solū purgat fetiditas aie. et nō car nis. r q' istaz opinionū veroz sit magister nō determinat. sed procedit in q' sione. Secda ppositio est bec. Pena qua iuste punit post baptesimū peccō: deus ipse est p'cipalis codi tor et ipator. Hanc magister pbans qrit du as q' siones: quarū pma est. Utrū originalis concupiscentie deus sit cā. Et rhdens dicit q' sic nā concupiscentia illa q' p' baptesimū adhuc manet ē pena tñ. et q' ante baptesimū est et pena et culpa. Inquantū ergo ē pena ē a deo auctore tanquā iuste inflata. Inquantū autē cul pa ē. sic a diabolo ē: et a pmo hoie peccante. Secda questio ē. Quare peccatus originale imputat aie. que tñ eius p'ccationem vitare nō potest. Et rhdit q' hoc nō sit ideo: qz aia

delectet carni infecte cui ea infundit. Quis tñ hoc quiddā dixerit. sed puenit ex peccato p' m' parentis. Utrū aia peccatrix efficiat carnem corruptibile et peccatraz. qz si esset et delecta tione aie qñ carni vnif' seu infundit: tunc nō esset originale peccatum: sed magis actuale. Tertia ppositio ē bec. Quāuis originale pec catū sit malū necessariū. eo tñ q' a pma hoie voluntate puenisse tenet dicitur voluntarium. Hanc magister pbans qrit quoz q' siones. Prima ē. Utrū peccatū originale sit volunta riū. vel necessariū. Et rhdens dicit. q' sit ne cessariū. eo q' vitari nō pōt. Etia est volunta riū eo q' a voluntate pmi hois p'cessit. Secda q' sio est. Quare deus aiam carni infundit. per quā p'scunt ea esse maculada. Et respon dit q' hoc iō feat vt saluet' p'pagationis hūa ne institutio. Uel dicit q' hoc remittendū est diuinoz iudicioz altitudinē. Tertia q' sio est. Utrū aia dum corpi infundit' sit talis q'lis a deo creatur. et rhdit q' nō sit oino talis. qz a deo creat' mūda: sed ex p'ccatione ad carnes maculā cōtrahit. Quarta questio est. Utrū oēs aie sint simpliciter equales a deo create. r rhdit q' nō. qz in eq'lia nafalia receperūt in ipsaz creatione sicut et angeli. qd magister pbat diuersoz sanctorū autoritatib'. et tantū in speciali.

Redictis addit

Ista est distinctio tricesima ter tia huius secundi libri. In qua magister postquam egit de peccati originalis quidditate translatione et remissione: agit de eius in posteros augmentatioe. Et tria facit. Nam primo inqrit an oia pctā parentuz p unlis iputant. Secdo an peccatū Ade fue rat graui' ceteris pctis. Tertio an pctā pare tū etiā punitur i filijs. Primum facit a prin cipio distinctōis vsq' ibi. (Dic queri solet) Secdū vsq' ibi. (Et licet pctis) Tertū vsq' ad finē distinctōis. Et tñ in generali. In speciali sententia magistri stat in trib' pposi tionibus. Quarū pma est bec. Quāuis pri mis parentib' plura possunt peccata assigna ri: tñ parulis p'cise vniū peccatū imputatur et nō plura originalia. Hanc magister pbans querit. Utrū actualia pctā alioz parentū ipu tet filijs sicut peccatū pmi parentis. Et argui tur q' sic. Primo per autoritatem. Et dicit. r. vbi dicit q' deus v'sitat peccata p'ris in fili

q' =

q' =

q' =

q' =

q' =

q' =

q' =

q' =

q' =

q' =

q' =

q' =

q' =

q' =

q' =

q' =

q' =

os vsq ad tertia et quarta generatione, vbi
 ena seq videt q plura peccata contrahunt ab
 origine q vnu. Qd confirmat p illud. ps. *Ecce
 ex mi in iustitib' concept' su. et in re. Ubi pec
 catu originali exprimit pluraliter. Deinde ar
 guit in contrariu. Na si peccata parentu puali
 contraheret ab origine segetur q pena par
 uulox in huiusmodi solu mortu no eet mi
 tissima. Quis tñ oppositu dicit. Augusti.
 Et magister ad qstione respondes dicit pec
 cata actualia alioz et etiã pmoz parentum
 no contrahere paruuos ab origine. Et quis
 qdã autoritates bti augustini videntur hoc
 sonare. tñ bti Augustin' nunq inuenit hoc
 determinate posuisse. Nec obstat dicitu psalmi
 ste allegatu. qz scdm more sacre scripture ali
 qñ significare exprimit pluralit' et everso cu
 ius exēpla patet in textu. Un patet q nulla
 peccata parentu filijs imputant. nisi q ab eis
 p origine contrahunt. **S**ecda ppositio e hec
 Peccatu inobediētie pmoz parentu no fuit
 grauissimu oim peccatoz. Hanc magister p
 bans qntitru peccatu Ade fuit grauis ce
 teris pctis. Et rñdit q quis quibusdã sic vi
 deatur eo q totam naturaz corruppebat et
 manus no camētū q qdēqz aliud peccatu
 inferat. Tenen tñ pot qz ceteris oibus graui
 us no fuit. eo q no fuit graui' pctis in spñ
 sanctu. q patet hoc qd Ade suu peccatu e
 remissu. sed peccatu in spñ sanctu no remitti
 tur in hoc seculo. neqz i futuro. et q peccatu
 Ade totã naturã corruppebat hoc non fuit
 ratione sue granitatis. sed ideo qz ab homie
 comittebat in quo tota natura simul existe
 bat. intalit etiã plura et maiora mala q alia
 peccata sequētia. no quãtu ad pena eternam
 sed solu quãtu ad multiplicis defectus et ip
 so plus q ab alijs peccatis secutos. **T**ertia
 ppositio est hec. Peccata parentu minime
 in filijs puniuntur. nisi qbus eos imitando se
 quuntur. Hanc magister p bans querit. quom
 peccata parentu in filijs visitent. ai tñ dicit
 in ezechiele. filius no portabit iniquitatē pa
 tris. Et respondit q solu illa peccata parentu
 visitent. id est puniant in filijs in quib' filij
 suos parētes imit. S; i ezechiele solu loqit
 de his pctis in qb' filij patre malicie imi
 tatores no existit. Et tñ i spali. Di. xxvij.*

Post predicta de
 Ista est distinctio tricesima quar

ta huius secundi libri. In qua magister
 postquam agit de peccato actuali primo
 rum parentum quod per sona corrupta ma
 turam. et de peccato originali que natura
 corrumpit personam. Incipit agere de pec
 cato actuali adultorum: quo persona corrup
 pit seipsum. Et tria facit. Na primo iquit a
 quo sit malū Secundo in quo sit subiectatū
 Tertio in fert quoddã sequens correlatiu. per
 mu facit vsqz ibi. (Oñsa origine mali.) Se
 cundū vsqz ibi. (Ideoqz in his contrarius.)
 Tertiu vsqz ad finē distinctionis. In specia
 li sentētia magistri stat in trib' ppositionib'
 quar pma est hec. Ad aliū pmo quo deturpa
 tus fuit pmo homo no pcessit neqz origina
 bat nisi a bono. Hanc magister pbans dicit se
 tentialiter q creature rationalis primū pec
 catū proprie no habuit causam efficientē. s; z
 voluntatē obliquã cōtra regulã iusticie de
 fectiue eligentem. Nam dicit q origo et cau
 sa pmi peccati no fuit malū. sed tñ natura
 bona et incorrupta. sed alioz maloz id e pec
 catoz sequentiū extitit pma voluntas ma
 la. nã istefuit ordo ingressus mali in mundū
 qz bona natura fuit causa pme volūtatis ma
 le. et prima volūtas mala causa fuit sequen
 tiū prauaz voluntatū et maloz opez. Unde
 patet q origo et prima causa peccati fuit
 bonū proxima autē et secunda causa fuit
 mala volūtas que ortū habuit a bono. et hec
 probat autoritate beati Augustini in enche
 ridion. **S**ecda ppositio est hec. Tam
 lū culpe q malū pene no potest esse nisi sub
 iectiue sit in re bona. Hanc magister probas
 dicit q subiectū mali no nisi res bona e pos
 test. Na malū nihil aliud est q corruptio bo
 ni. ai ergo vbi no est bonū no possit esse pri
 uatio boni. cōsequēs est malū no nisi in bo
 no subiectari. vnde sicut morbi et vulnera re
 quirūt corpora in quo sunt vt in subiecto. sic
 malum est in re bona. vt in subiecto. Unde
 concludit q ay dicit homo malus. idem est
 ac si diceret bonū malū. et hoc cōfirmat au
 toritate beati Augustini. Tertia ppositio est
 hec. Et quo fallit dialecticor regula que dicit
 q in eadē re no possunt simul et scmel existe
 re cōtraria. Hanc magister pbans dicit q bo
 nū et malū sunt simul in eodē. eo q malum
 in bono subiectat. et malū a bono originat.
 qd no potest dici de alijs pñis. puta albo et
 nigro. dulci et amaro. postea soluit qdã du

bū. nã superius dictū fuit q dicere homines
 malij est dicere bonū malū. et p hoc bo me
 deret sententiã ppetuã qua dicit. ve qui di
 citis bonū malū et malū bonū. Qd soluit et
 verbis Aug. dicitis. q causa qua bonus fit
 malus. puta fornicationē vel aliud hmoi di
 cere bonū: hoc e idere sententiã ppetuã. sed
 boiem q natura est bon' dicere malū ppter
 vnu ppetuã no cōmanat. Et tñ in speciali de
 sententiã hui' distinctio. **D**istinctio. xxxv.

Post hec viden
 Ista e disti. xxxv. hui' secundi li
 bu. In qua magister ostendit
 sa mali seu peccati. agit de ipms peccati qui
 ditate. Et tria facit. Na pmo post secundariã
 pcti distinctiōe. Secundo ostendit diuersam de
 ipo opmione. Tertio subdit multiplicē cōtra
 veritate obiectionē. Primū vsqz ibi. (quo cō
 tra diuersitatis.) Secū vsqz ibi. (Quidã au
 tem.) Tertiu vsqz ad finē distinctionis. In
 spali sentētia magi stat in trib' ppositionibus:
 quar pma est hec. Peccatu diuersimode a
 diuersis doctoribus diffinit. Hanc probans
 magister ponit tres pcti distinctiōes. Prima
 est. b. An. in epla ad hebr. di. q peccatu est
 dicitu vel factu vel cōcupitū cōtra legem dei.
 Secūda est eiusdē alibi dicitis q peccatu e
 voluntas retinēdi vel cōsequēdi qd iusticia
 vitat. Quaz vtraz solu cōuenit pctis actua
 libus mortalib' et uo venialib'. sed pma ha
 rum cōuenit pctis put tam in exteriori actu
 q interiori existunt. Secda distinctio pcti put
 solu per actu interiorē cōmittunt. Tertia dif
 finitio est. b. Ambro. i li. suo de paradiso vbi
 dicit q peccatu e puaricatio legi diuine et cele
 stiu inobediētia pceptoz. Et subdit q p pri
 mã et tertiã pcti distinctiōes tã actus interior
 q exterior ostenditur esse peccatu. s; per scdam
 tñ actus interior ostenditur esse peccatu. Secū
 da ppositio est hec. Quāuis peccatu siml sit
 tã in actu interiori q exteriori. principal' tñ
 cōsistit et reperit in actu interiori. Hanc magi
 ster pbans dicit diuersas opmiones fore ar
 ca hoc. Na aliq dixerūt peccatu e in actu in
 teriori tñ. Alij dixerūt q nec in voluntate
 interiori nec actu exteriori consistat. quoz rō
 fuit hec. nã volūtas et act' a' hñt entitates
 ai g' pcti nihil sit scōz. b. Aug. sup iohem
 v' q nec volūtas nec act' a' possit ppe dici
 pcti: s; magi dicit. q sane credēdū sit q pec

catu consistit tã in actu exteriori q interiori. pcti
 pali' tñ in actu interiori eo q sic frag' et qz
 arbore pcedūt. sic mala exteriora pcedūt
 la interiori volūtatē. Tertia ppō est hec. Dñs
 na volūtas et act' a' iquātū sunt. quedã bo
 na sunt. inquātū vero sunt cōtra legē dei: m
 bil' sunt. Hanc magister pbans dicit quosdã be
 atū Aug. in hoc fuisse scotos dicēdo volūtas
 tē et act' a' iquātū sūt: esse quedã bona. In
 quātum vero sunt cōtra legē dei: nihil esse.
 Qd pbat p hoc. qz omne qd a deo est bonū e.
 qz alias de' no esset sume bon'. ai g' volun
 tas et act' a' a deo sūt. qz alias casualiter tã
 q ad dei puidentiã no pmetes cōtingerent
 qd e incoūuenēs. ergo oportet dicere q tã vo
 lūtas q act' a' iquātū sūt: bona sunt et a deo
 Postea illã sentētiã obijcit tripl' et soluit.
 Primo sic. Si ois act' volūtatē esset a deo
 sequeretur ex hoc q adulteriū. homicidiū. et sic
 de alijs essent a deo. eo q act' sūt voluntas
 tatis. Et rñdens ad hoc dicit q adulteriū. ho
 micidiū et hmoi si noiant paise act' quosdã.
 s; etiã quorūdã actū diuersitates. et qz tñ
 ad hoc no sūt a deo. Secū obijcit sic. Pecca
 ta omisiōis imputat pnatōes. et negatōes. s; p
 natōes et negatōes no sūt a deo. ergo tales
 act' no sūt a deo. Et rñdit q i ois pctō omi
 sionis intelligit aliq act' volūtatē posit'.
 sicut declinare a bono et non velle credere in
 xpm et cōsimilia pcti omisiōis q sūt de
 dinatōes quedã a bonis ponūt aliquos rea
 les act'. s; volūtatē. et ppositū mali. et p cō
 sequēs no sūt oino nihil. vt obiectio pcedi
 ta intēdit. Tertio sic. Peccatu inquantum
 peccatum est corruptio penalis. s; ois pena
 est a deo. ergo peccatum est a deo. Cui obie
 ctioni magister rñdens dicit. q pcti inquã
 tū pcti est. no e corruptio passiva. cuiusmōi
 est pena. s; est corruptio actiua que nihil e. et
 q no est a deo. qz alias sequeretur deū esse cau
 sam mali. Postea declarat hoc a siml q cor
 ruptio actiua nihil sit. qz abstricētia abi nihil
 est. et tñ corrūpit corpus. Similiter sic pecca
 tum nihil est. tamen corrūpit animam spo
 liando eam a gratuitis et vulnerat an: mam
 in naturalibus. et hoc tam quo ad animam
 quam a deo elogat: q quo ad corpus quod
 immortalitate priuat. Unde concludit cor
 ruptionem actiua esse peccati essentiam.
 passiuam autem peccati effectum et penam.
 Et tantum in speciali. et cetera.

Sciendum tamen

Distinctio. lxxvi. Ista enim est distinctio triplex...

Danc enim ppositioem probas dicit notada esse...

Sunt aut et alii.

Ista enim est distinctio triplex...

ergo peccatu sit nihil. ut dicitur Johannis. i. ergo ipsum non est a deo...

Est pdicta de.

Ista est distinctio. lxxvii. huius secundi libri...

ster obijcit auctoritate beati Augustini: qua dicit qd no possumus duos fines preferere...

Hic autem oritur

Ista est distinctio. lxxviii. huius secundi libri...

7 p[ro]p[ri]o

positionibus quam prima en hec. Quonia
voluntas huana de sua natura sit bona et re-
cta creata. th dicit denotatur mala inquantu
est mala: et inordinata. Dicit magr pbas qur
 vru voluntas possit esse mala: cu th habeat
 naturale boitate: sicut et cetera poterie natu
 rales: q qncunq; depraventur bone manent
 sicut ro. ingenuu. et co similia. h qncunq; vi
 cis deprauentur nunq; tamē ppter hoc dicit
 mala: sic voluntas mala peccatu appellatur.
 Et dicit scdm opinionē illoz oia q sunt bona
 dicit esse. Ad qd responderi possit q volun
 tas nō dicit mala seu peccatu inquantu est qdā
 naturalis potentia. sed inquantum p actum
 suū deordinatur: dicit peccatum. Sed tunc
 dicit magister q adhuc queri potest quare ce
 tere. vires vtpote rō et memoria ingenuū etiaz
 nō dicitur peccata: cū hī et ipe in actib? suis
 qncq; deordinatur sicut voluntas. Et rōdit q
 illa deordinatio non est in voluntate. sed in
 actib? eius. qualiter nō est in actib? aliarum
 potētiarū. Sed a ppositio est hec. Nullus
actus aliarū vru: nisi actus voluntatis mal
indicat. licet th bō qncq; ipis abutaf. Danc
 magister pbas querit: quare hmoi actū de
 ordinatio nō sit ita bene in actib? aliaz po
 tentiaz sicut in actib? voluntatis. Et rōdens
 dicit q hoc ideo. qz nō sunt eiusdem generis
 cū actib? voluntat: eo q nō ordinat ad aliqd
 pcepiscēdū. adipiscēdū vel nō admittēdū: sic
 actus voluntatis. Aliqñ th actibus aliarū po
 tentiarū viciose hō abutit. Tertia ppositio
est hec. Non est idē actus quo voluntas bo
nū dicit et malū respuit. Danc magister pro
 bas querit: Utrū eadesit voluntas que natu
 ralis vult bonū et repugnat malo. Et respon
 des dicit duas circa hoc ee opinioes. quarū
 vna dicit nō esse eadē voluntatē vtrobiq; qz
 vtrolibz nō ē idē mot? voluntat? Un? enī ē na
 turalis quo naturaliter vult bonū: et ille cōpe
 tit hoi a natura. seu a sui cōditione. Ali? vtro
 quo repugnat malo est voluntarius non pure
 naturalis. sed cōpetens hoi inquantū est p
 gratiā a scmitate peccati liberatus. Alia est
 opinio q dicit q sit idē mot? voluntatis vtro
 biq; sed magister nullā hax opinioū pie a
 lia determinat. Et rō in spali. Di. rli.

2 p[ro]p[ri]o

3 p[ro]p[ri]o

Dist hec de acti:
 Ita est distinctio. rli. hui? secun
 di libri: qua magister postq; egit

de peccato actuali in se: et quō sit in volunta
 te: sicut in sua radice. Incipit agere de vicio
 ramoz ex radice procedēte. id est: de vicio opū
 estitum a voluntate. Et tria circa hoc facit.
 Primo enī inquit an actus iudicandi sint
 boni ex fine. Sed o'no'is actus iudicandi
 sunt boni ex fide Tertio. an mali excusant per
 hoc q sunt boni finis intentione. Primum a
 principio vsq; ibi. Sed qritur vru. Sed
vsq; ibi. (Que tamē quidā) Tertū vsq; ad fi
nē distinctiois. Et tñ in generali. In specia
lita magistri stat in trib? ppositioib? q
rum pma est hec. Licet exterioris actus in q
sum sunt boni reputant. th moraliter boni
vel mali iudicant scdm q ex recta voluntate
vel inordinata oriuntur. Danc ppositioes
 magister ponēs dicit. q licet o'is actus exte
 riores sint boni inquantū sunt. tamē iudicā
 tur moraliter boni vel mali scdm q ex bona
 vel mala intentione procedūt. ita q illi sim
 pliciter boni vel mali dici debent: qui bonaz
 et recta habent causam: seu intentionē. id est
 ad bonū finē tendunt. Ad aliū vero simpliciter
 dia debent q ex pueria intentione pcedūt
 quod probat autoritate bti Ambrosii. et p
 illud euangelij. Nō pōt arbor bona malos
 fructus facere. neq; cōuerso arbor mala bonos
 fructus facere. Sed a ppositio est hec. Nō
o'is actus humani per bonā voluntatē suē
rectificabiles. Danc magister probas querit
 Utrū vniuersaliter sit verū q o'is actus has
 bent exteriorē maliciā vel bonitatē a volun
 tate. Et rōdens dicit de hoc esse varias opi
 niones. Nā quidā contendūt q o'is actus
 exteriores sunt de se indifferentes. et ergo ge
 neraliter capiunt suā bonitatē vel maliciam
 a voluntate ex qua produciuntur. Alij vero di
 cunt non o'is fore indifferentes. sed aliquos
 esse de se bonos: et illos dicunt nō reape ab
 solute suā bonitatē a voluntate et dicunt eti
 am tales absolute nō posse recipere maliciā
 suā a voluntate. Aliquos vero cōuerso in se
 esse malos: piciūt q etiā suā maliciā nō hēant
 a voluntate. et tales etiā dicit suā boitate nō
 posse recipere a voluntate. Aliquos dicit ee idif
 ferētes: et tales solū sūt q recipiūt suā maliciā
 seu boitatē a voluntate. Tertij autē q b? magr
 videt cōsentire dicit o'is actus exteriores a
 voluntate posse recipere bonitatē vel malici
 am: solū illis exceptis q de se sunt mali. qz ta
 les p voluntatē fieri boni nō possūt. Tertia

1 p[ro]p[ri]o

2

1 op[er]o

2 op[er]o

3 op[er]o

3 p[ro]p[ri]o

propositio est hec. Ad alij pia intentioe pro
ductū nequaq; indicat bonū. Danc magister
 ponēs dicit act? de se malos nunq; posse hēre
 bonā causam. Ad qd adducit plura exēpla:
 quib? cōdudat q furtū factū vtr pauperi sub
 mas vel rapia facta: vt deo offerat. aut adul
 tū pperatū vt hō a morte libret. et alia hmoi
 hū act? licet causas hēant q vidētur esse bōe
 sūt th mah. Et tñ in spali. Di. rli.

Duas intentio
 Ita est distinctio. rli. hui? secun
 di libri: In qua magister ostēdit

rectitudinē et vicio hūanoz actuz ex parte
 finis ordināns. facit idē ex pte pncipiū motū
 tis. Et tria facit. Primo inquit an ois act?
 nō recta intentione factus sit peccatū. Secū
 do an ois peccatū debeat dici voluntarium.
 Tertio ex predictis cōdudat quoddā correla
 tiū. Primum vsq; ibi. (Post hec iudicari opo
ret). Secundū vsq; ibi. (Si autē ois pec
catū) Tertū vsq; ad finē distinctiois. In spe
ciali sententia magistri stat in trib? ppositio
nibus: quarū prima est hec. Et si infideles
qncq; faciant bona opa exteriora. nō tamen
egit bene et ideo nō sunt meritoria. Danc ma
 gister ponēs querit. Cū fides intentionē di
 rigat et actus tam interior: q exterior: ab in
 tentione maliciā aut bonitatē habeat. Utrū
 ergo ois actus infidelū qui fide nō dirigunt
 peccatū erit. Et arguit primo q sic. Lum
 qz apl's dicit. Omne qd non ex fide est pecca
 tum est. Lum qz actus infidelū ad finē que
 est caritas dei et proximi nō referetur. In op
 positū vero arguit autoritate bti Augustini.
 Infideles multa bona opa operari.
 Quā viā magr sequēs dicit infideles mltā bo
 na opa operari. s. hōa d suo glie. h p talia nō
 possunt mereri. Addēs bonū dici multiplicat
Nā aliqñ bonū dicit illd qd ē licitū/ et aliqñ il
lud qd ē vtile. Aliqñ dicit illd qd ē signū boni
vt qd. hz specie boni. Aliqñ dicit illd qd ē remu
nerabile. vt illd qd ē remuneratiōe dignū.
 Pramis tribus modis possunt infideles bo
 nū operari. sed quarto modo non eo q caret
 fide. Secundū ppositio est hec. Nullus
peccatū est dementozū: qd non sit quodam
modo voluntariū. Danc magister ponēs q
 rit. Utrū ois peccatū sit voluntariū. et dicit
 q sic. Nam in peccato originali et in pec
 catis ex ignorantia factis. et in ois peccato ac

1 p[ro]p[ri]o

2 p[ro]p[ri]o

mali seu veniali: seu mortali aliquo mō volū
 tas cōcurrit. quod confirmat autoritate bea
 ti Augustini. Tertia ppositio est hec. In
tantū libere et voluntarie quis operatur q et
tiam ipsa mala voluntas qua peccatur pec
catū noiatur. Danc magister ponēs dicit pec
 catū adeo esse voluntariū q nō solū act? pec
 cati peccatū dicitur. sed ipsa voluntas etiam
 qua actualiter peccat. peccatū appellatur. qd
 pbat p b. An. Et tñ in spali. Di. rli.

Omne autē volū
 Ita est distinctio. rli. hui? secun
 di libri. In qua quidē distinctio

ne magister ostēdit qualiter ex simplici intē
 tione vel voluntate actus exterior habet mali
 ciā vel bonitatē. Determinat questiones q s
 dā circa p'dicta. Et circa hoc tria facit. Primo
 enī inuestigat actus exterioris cū peccato cō
 uenientiā. Secūdo ostēdit qualiter actus
 peccati transiens relinquit post se quādā re
 ctus obligationē. Tertio assignat variorum
 peccatoz distinctioē. Primum facit a pncipi
 pio distinctiois vsq; ibi. (Preterea quon so
let.) Secundū vsq; ibi. (Modi autē pecca
toz.) Tertū vsq; in finē distinctiois. In
 speciali vero sententia magistri stat in trib?
 ppositioibus: quarū prima est hec. Quā
ms voluntas et actus exterior sunt duo act?
distincti realiter. vna tamen numero cōformis
tate vel dīcōformitate boni vel mali dicit
tur moraliter. Danc enī ppositioem ma
 gister ponēs: querit. Utrū voluntas mala
 interior. et operatio mala exterior sint duo
 peccata. vel vnu. Et respondēs dicit. q qui
 dam dixerunt q sint nisi vnu peccatum. Ali
 j dicunt q sint diuersa peccata. qui istam
 opinionem contra primā tribus rationibus
 probant. Primo sic. voluntas interior et ac
 tus exterior sunt diuersa. aut ergo sunt diuer
 sa peccata aut diuersa non peccata: sed non
 sunt nō peccata. qz vtrūq; est peccatū. ergo
 diuersa sunt peccata. Et respondit magister
 primā opinionem scōuēs dicens. q licet sine
 duo actus. sint tamē vnum peccatum. quia
 ambo vnum contemptum faciunt. Secūdo
 sic. Si illi duo act? sint tantū vnu peccatū
 et nō diuersa. ignō magis debeat puniri q
 peccat actu exterior et interior simul. q q pec
 cant interior tantum. quod est inconueniens
 Ubi magister respondēs dicit q q peccat
 cun

3 p[ro]p[ri]o

1 p[ro]p[ri]o

1 op[er]o

2 op[er]o

1 rō.

M

2 rō

M.

Libert

ambobus actib' simul plus punif q' q' peccat iterorizati, non ideo q' illi duo actus sint peccata diversa, sed ideo q' a et plurib' factu est peccatu. Tertio sic. Diversis mandatis p'hibet actus et voluntas interior et actus exterior. Ergo sunt diversa peccata. Et r'ndens magister dicit et diversitate madator quib' illi duo act' p'hibetur no' posse argui q' sint diversa peccata. q' sicut vna caritas dei et p' tami diversis mandatis p'cipit, sic etia' diversi actus vnu peccatu faciētes diversis mandatis p'hiberi p'sit ab i's. hoc q' sint diversa peccata. Secunda p'positio ē bec. Aia p' peccatu sua p'ncipalidme destituta post transitu in terozū et exterior actui manet corrupta et polluta. Dac eni p'positione magister p'bas querit. Utru expleto et t'ranseunte actu tam interiori q' exteriori remaneat peccatu. id est reatus culpam hoie. Et arguit q' no' q' voluntas illa mala p'cto actu viciofo non est neq' actus exterior est. neq' hō vult p'sequi qd' ante volebat. neq' agit qd' antea egit. Et respōdit magister q' no' sit dubitandu' quin peccatum transeat actu, licet si maneat reatus id est obliget hoiem ad penā. sin'q'eterna sine tēporale. Tertia p'positio ē bec. Peccatu scōdu q' p' coparatione ad diversa varie accipit diversimode distinguit. Dac p'positione magister ponēs dicit. q' peccatu dividit q'ntum ad eius radicē in duo. qd' p'bat p' beatu. Au. dicente sup illud psalmiste. Incensa igni et suffosa rē. q' et duobus peccat. scilicet ex cupiditate male intendente. et ex timore male humiliāte. ad q' duo oia peccata mortalia reducunt. Na' ois peccat' aut appetit nō appetenda. aut timet nō timēda. Alio modo dividit peccatu quātū ad eius actū scōm beatu. Hieronimū sup ezechiele dicente. q' tripliat peccat' vt cogitatione aut locutione aut ope. Et tribus hys modis addit b'rig Hieronimus quartū. scz aut cōsuetudie. Tertio dividit peccatu quo ad eius obiecta. scōm q' dicit p'sent q' peccat' q'nsq' i' deū vt q'ns aliq's male sc'it de deo p' heresim vel a alijs que di sunt. q'nsq' in p'ncipiū. vt cū cū in se vel in suis univeste ledit. Q'nsq' in semetipm. vt cū sibi et nō alteri nocet. Quarto dividit peccatu quo ad nomē quo noiat. q' dicit peccatu scōm beatu Augu. ratione male actionis vel q' sc'itē comittitur. delictu vero dicitur de ratione significationis boni. q' in quolibet

bet peccatu bonū describit. et malū opatur. vel etiā quia ignorāter comittit. Istis eni p'missis magister enumerat septe peccata mortalia capitalia ideo sic dicta. q'z omnia alia cetera peccata ex ipis septe peccatis mortalib' oriuntur. q' significant p' septe gētes quas dominus expulit p' filios israd de terra p'missionis. Et tantum in speciali. Distinctio. xliij.

De p'p'ea quod

Ista est distinctio. xliij. huius secundū libri. In qua magister ostēdit sa divisione peccatōz i generali. tractat de quoda peccato ceteris grauiori in speciali. scz in sp'itu sanctu. Et tria facit. Nam p'imo p'ponit grauitatē et illius remissionē. Secundo asserit variā ipsius descriptionē. Tertio remouet quanda' dubitationē in adentē. P'imu' facit vsq' ibi. Sed q'ntur quid sit. Secundu' vsq' q' ibi. Diligēter aduertendū. Tertiu' vsq' ad finē distinctionis. Et tantum in generali. In speciali sententia mag'ri stat in trib' p'positionib'. quaz p'ima est bec. Peccatu in sp'itu sanctu oim p'cto'z grauiissimū dicit. q' neq' ex hic. neq' etiam in futuro seculo remittitur. Dac magister p'bat p'imo per dictu' sp'i in euāgelio. scz q' peccat' in sp'itu sanctu nō remittitur ei. neq' hic neq' in futuro. Secūdo per illud iohannis. iij. ep'sto. dicentis. q' peccat' in patre vel in filiū remissionē bene p'cipit. sed nō quis blasphemauerit in sp'itu sanctu. q' illud peccatu est ad mortē. et p' illo nō est o'randū. Secūda p'positio est bec. In sp'itu sanctu peccare est et p'posito vtilia ad saluēte refutare vel sup'ne gracie oppugnare. vel sc'itē sp'itu sanctu blasphemare. Dac magister in sinuās querit. Quid sit peccatu in sp'itu sanctu ponēs triplicē eius descriptionem. P'ima est q' peccatu in sp'itu sanctu sit obstinatio. id est obduratio in malicia p' quā cōtēnitur diuina iustitia. Desperatio est diffidentia bonitatis diuine per quā spernif dei bonitas et misericordia. Unde querit incidētaliter. Utr' ois obstinatio et desperatio sit peccatu in sp'itu sanctu. Et r'ndens dicit aliq's fuisse opiniones q' sic. sed quia multi obstinati. et desperati conuertuntur. ideo illi cōmuniter dicit q' peccatu in sp'itu sanctu nō sit simpliciter irremissibile. sed ideo. q' difficulter remittit. Alios vero dicit fuisse opinatos q' non ois obstinatio vel desperatio sit peccatu in sp'itu

Secundus

tū sc'it' s'z t'm illa quā cōcomitatur finalis impenitētia. Cuius etiā dicit tale p'ctū simplicit' esse irremissibile. Secūda descriptio p'cti in sp'itu sanctu est. q' sit inuidētia seu oppugnātia fratris et sup'ne grē. q' ideo nō d' remitti. q'z taliter delinquētēs humilitatē petēdi veniā subire nō possunt. Et subdit. q' tal' inuidētia seu oppugnātia nō ē p'ctū in sp'itu sanctu. nisi cū sit nali ipenitētia. Et vid' mag' h'c accipe fura lē imp'itias nō solū p'nt negat' actū penitēdi. sed etiā p'positū. Tertia assignatio p'cti in. ff. est. q' sit p'ctū p'ra bonitatē et v'itatē. ff. p'miss' q' cū d' aliq' p'ctū in. ff. cōmittitur. si ē sic itelligēdū. q' sit alia offēnsio qua offēnditur ff. et alia qua offēnditur alie p'sone. uno offēsa vni' est offēnsa ois. S'z q' in sacra scriptura p'ctū attribuitur potētia. iō p'ctū qd' p'ntitur ex infirmitate d' fieri cōtra patres. filio vero sapiētia. iō p'ctū q' cōmittitur ex ignorātia d' fieri cōtra filiū. Sp'itū scōm dicitur. seu demētia. iō p'ctū cōmissa ex malicia dicuntur fieri cōtra sp'itū scōm seu in sp'itū scōm. atq' p'ctū ne final' quolibet hor' offēnduntur. Et tantū in speciali.

De p'p'ea cōsi

Ista ē d' xliij. et vltia b' seculi li. In q' mag' postq' determinauit de p'cto q'ntū ad ipsū actū. Agit de potētia peccādi. Et tria facit. Nā p'imo recitat opinione' falsas quorundā. Secūdo determinat veritatē. Tertio remouet inadētē dubitationē. P'imu' facit a p'ncipio distm. vsq' ibi. Sed p'hib' seoz. Secūdu' vsq' ibi. Dicitur q' q' Tertiu' vsq' ad finē distinctionis. In sp'itu sententia mag'ri stat i trib' p'p'ois. Quarū p'ima est bec. Quāuis scōs aliquos a deo sit omnis potēstas in q'ntum potētia operādi. nō t'm ē ab eo in quātū potētia peccādi. Dac magister ponēs q'nt. Utrum potētia peccādi sit a deo. Et respōdit quosdā opinatos fuisse q' potētia peccādi nō sit a deo. sed q' bona et recta voluntas t'm inest nobis a deo. mala autē voluntas a nobis metip's et a dyabolo. sic peccādi potētia non inest nobis a deo. sed a nobis ipsis et dyabolo. Unde magister

tenēs oppositū dicit. q' ois potēstas etiā peccādi sit a deo. Et hoc cōfirmat autoritatib' scōz. Secūda p'p'ois est bec. Uerissimū est oem potētiā esse a deo. nō solū bene operandi sed etiā potētiā peccādi. Dec. p'positio patet per autoritates quas magister allegat p' sua opinione. Tertia p'p'ois est bec. Quāuis potēstati bene amministrare sit semp' scōm regulaz sacre scripture obediēdū. abusu' tamen eius scōm rectā rationē est quādo q' resistēdū. Danc enim p' positionē magister ponēs querit. Utrum quilibet resistēs p'ctāti semp' peccet. cū ois potēstas sit a deo. Et respōdens dicit. q' semp' obediēdū est potēstati. nisi contra deū aliquid p'cipiat. ita tamē q' si diuersē potēstates diuersa p'cepere. superiori obediēdū est. Et ideo nullus inferior deo debet p'cipere aliquid quod sit cōtra deū. quod si fecerit subditus non tene tur sibi obedire. Ultimo scz cōtinuādo dicta dicēdis dicit. q' in sequētē libro vidētz tertio dicēdū sit de his que quidē ad verbū incarnati spectāt mysterium. cē.

Expliat lib' secundus conclusionū super quattuor libros sententiarum. Sequitur lib' ber tertius conclusionum sententiarum.

De i. H'igitur.

Dic incipit tert' liber sententiar. In quo mag' gister postq' egit d' scōm sc'itū scōm rōnes sue natural' p'fectōis. I. in p'ncipio t' scōm q' et' potētia relucet in effectu mudane creatōis. pura in secūdo libro. Agit cōsequētē de eo in q'ntū et' sapiētia resp' p'cedet in effectu mudane restauratōis. Et didit iste. in. l. i. tres tractat' p'ncipales. In p'imo agit de v'bi eterni incarnatōe. et ille extēdit a p'ncipio libri vsq' ad. xv. di. In secūdo tractat de eiusdē verbi incarnatiōe passione. et p'tendit a decima quinta distinctionē vsq' ad vicesimā tertiam distinctionē. In tertio determinat de donozum et virtutuz p'fectōne. et hoc a vicesimā tertia distinctionē vsq' ad fines libri. In p'ima in q' distinctionē p' mutuatatus tria facit. P'imo enim ostēdit qd' sit incarnatio. Secūdo qualiter specialiter filium incarnari dicitur. dē d' d' c. Tertio an par' et sp'i

3 lo

M.

2 p'p'ois

M.

3 p'p'ois

p' d'io p'cti exp' te r'ndit

2 d'io exp' acty.

3 d'io exp' d'ca

4 d'io exp' h'ois.

2 p'p'ois

3 p'p'ois

2 p'p'ois

3 p'p'ois

4 p'p'ois

Liber

ritu sanctus incarnari potuerunt inquit. Dumu facit a principio distinctio vsqz ibi (Diligenter vero) Scos bo subiungit ab ide vsqz ibi (Si vero queritur) Tertiu aut sub iugz vsqz ad finem distinctio. In speciali enim magistri sententia stat in tribus proposi tionibus. Quaru prima est hec. Visibilis dei filij missio est ipsa verbi incarnatio. Daceni propositioes magister pbat. autoritate apostoli dicens. qz in tepeore plenitudinis saluz in tepeore gratie quod inuicem habuit ab aduena saluatoris nostri. Pater eius misit filiu suuz antiquis patribus promissum in lege. cuius quide filij visibiles in carne missio dicitur esse se ipsa incarnatio. Secunda ppō est hec. Licet etiaz a qualibet persona diuina potuit hūana natura assumi: nulla tamē personaz ita cōgrue humanari potuit sicut psona verbi id est filij. Dac quide ppōne magister probat tripliciter. Quaru quide rationū prima sumit et appropriato filij. s. sapientia. Nā cōsonū fuit. vt de? qui in sapientia oia pdidit per sapientia etiaz omnia restauraret. et hoc cōfirmat pabola euāgelica de muliere quere te et inueniet: dragmā pditā. Za. r. Secun da ratio sumitur ab origine: psona filij. Nam origo filij est esse ab alio. congruū igitur fuit vt primo mittretur ille qui est a solo patre. et deinde spiritus sanctus qui ē a patre et filio. Et hanc rationē confirmat autoritate beati Augu. quarto libro de ci. caplo. i. Tertia ratio ad idē colligitur ex proprio filij. Nam pro priū filij est esse filiu. cū ergo cōgruū fuit vt qz in deitate erat dei filij in hūanitate fieret ho mis filij: ne duos filios estimarem? decauit personam filij pcepit incarnari. Dac ratio ne cōfirmat autoritate Synuasij i eccl. astre dogmatibus. ca. ij. Tertia ppositio est hec. Quāuis pater et spiritus sanctus incarnari pos sent si uellet aut uoluissent: ad solū tamen si liū carnis assumptio terminata est. Danc pro bat p hoc qz vna et eadez est diuinaz potenzia. magitur et illa potētia vna potuit incar nari: et oēs potuerunt incarnari. Postea magi ster obiicit cōtra super? dicta. s. qz solus filij sit incarnatus. Et arguit sic. Opera trinitatis ad extra sunt indiuisa. si igitur filij assumpsit naturaz humanaz et pater et spiritus sanctus assumpserunt. Alioquin aliquid faceret vna persona qd non faceret alia. et sic opera trinitatis ad extra essent diuisa. Ad quā obiectio non magister dicit: qz quis tota trinitas in

carnatione christi sit operata eo qz opera trinitatis ad extra sunt indiuisa: sola tamē persona filij est incarnata. eo qz assumptio nature humane ad ipsuz terminat. quod expletis car de tribus puellis vni d' ipis tunicā mda centib? quoz omnes operatur ad induitiones. et tamē vna sola est induta. Et tantū i spali. Distin. ij.

De quibus in homine

Ista est distinctio secūda huius tertij libri. In qua magister postquam egit de persona carne assumpti tractat de modo assumpti. Et tractat. Primo eius ostendit quod verbi tota natura humana assumpsit integre. Secundo quod mediante assumpti carne. s. mediante anima. Tertio quod anima et carne simul assumpserit tepe. Primo facit a principio distinctio vsqz ibi (Assumpserit ergo dei filij) Secūda vsqz ibi (Si aut queritur) Tertius vsqz ad finem distinctio. In speciali sententia magistri stat in tribus ppositioib? Quaru prima ē hec. Filius dei cū libi humanā naturā vnuit: totā naturā naturā corporis et anime simul assumpserit. Danc magister pbas dicit sententia liter. qz qz per peccatū primoz parentuz tota natura humana corrupta fuit. ideo dei filius totā naturā humanā assumpserit: que constat et corpore et anima vt totā naturā curaret et sanctificaret. In christo enī vna persona fuit et due substantie seipature. s. diuina et humana. si igitur habuit et assumpserit humanā substantiā assumpserit tā corpus qz animā. et per consequē naturā totā et integraz cū noie humanitatis corp? et anima simul intelligatur. Postea excludit erroze quorundā dicentiu qz filius dei carnez humanā vel humanitatem non assumpserit scdm substantiā ipsi? nature: sed solū scdm quādam proprietatem. a qua proprietate bois denominationes accedunt. Et fuerit isti forte de opinione illoz hereticorum qui christū scdm qz homo dicebant non esse qd scilicet aliquāter se habēs: ponētes humanitatem esse in christo vt habitū. vel de opinione platonis ponētis formas vles in actu extra animā. vt sic proprietate participata christus homo diceretur. Sed hūc errorem magister excludēs dicit filiu dei assumpserit carnem et animā et omnes proprietates ipsas sequētes. Et hoc cōfirmat autoritate Iohis damasceni. Secunda ppositio est hec. Quāuis vtrūqz. s. carne et animā assumpse

1. pmo ppo.

2. ppo.

pro

inter

2.

Aug.

3.

Ornabz

3. ppo.

oppo.

pe

47.

48.

Evaz.

excl.

2. ppo.

Tertius

p. 5.

rit dei filij: tñ carne assumpsit mediante anima. Danc magister ponēs: rationē huius addit dicens. qz decebat simplicissimā diuinitatis essentia corpori terreno non vniri: nisi median te rationali essentia. que quide vnio ab hūa no intellecta sanctificari non pōt. in qua vnioe non corpus sanctificā sed verū corpus natū de muliere christus assumpserit. quod tamen quidā hereticoz negabāt: estimātes verbuz dei verā carnē non posse assumere sine sui in quinatōe. Quozū errozū yelamas dicit elidi per radios solares quos super immūda et feda diffundi videmus: et tamē non inquinari. Tertia ppositio est hec. In assumptioe pfecte humanitatis intrā cōceptionē et aiatio nē et vnio nō fuit ordo seporalis postero ritatis vel prioritatis. Danc magister insinans querit. Utrum verbū simul assumpserit carnē et animā: vel prius carnē qz animā: aut ecōtra. Et respondedo dicit. qz simul et semel carnē et animā assumpserit mediante spūsan: operatione: nec vnus prius assumpserit alio. Et probat hoc autoritatibus beatoz scilicet Augu. et Grego. Et tñ in spali. Distin. ij.

De ventura etia de

Ista enī est distinctio tertia huius tertij libri. In qua quidem distinctio magister postquam egit de persona carne assumpti et modo assumpti. Agit hic post de qualitate nature assumpti. Et tria facit. Nā primo inquit quales fuit christi caro in agente primo scilicet virgine beata. Secūdo qualis fuit in antiquis patribus: puta an fuit in abrahā deamata. Tertio qualiter fuit in virgine beata formato. Primum vsqz ibi (Cum autem illa caro) Secūdu vsqz ibi (Illi autē sententia) Tertiu vsqz ad finem distinctio. Et tantum in generali. In speciali sententia magistri stat in tribus ppositioib?. quaru prima est hec. Caro christi ante qz esset de virgine sepeata materialiter sicut reliqua caro: matre fuit peccato obligata. Istaz magister ponēs proponit duas questiones. quarum prima est. Utrum caro christi fuerat peccato obligata ante sui cōceptionē videlz ante qz a carne et gis sepeabaf. Secūda questio est. Utrum adhuc caro xpi fuerat peccato obligata: quando a verbo assumebatur. Ad primū respon dit scdm cōmunē sanctorū doctoꝝ attestatio nē. qz caro ante sui cōceptionē fuerat peccato

obligata: sicut reliqua beatissime virginis caro. Ad secundaz questionē respondit dices. qz caro illa ad hoc qz vniretur verbo: spiritus sancti operatōe immunitis reddebaf ab omni peccato remanere tamē in ea possibilitate patēdi et hoc non ex aliqua necessitate sed ex libera voluntate ipsam assumētis. Et qz spūsan pueniēs virgine in cōceptionē ipsam ab omni labe purgauerit: extinguēdo in ipsa fomite peccati: ita qz extūch possit ei existere occasio vel inductio ad malū. Ipsaz virgine nouaz generādi potētiā absqz viri semine et absqz vitio tā concipiētis qz etiā nati cōtulit. Qui natus ex propagine primi hominis origine tātus generis et non crimina dicit. Et omnes hōs sententias probat magister autoritatibus doctorū scilicet Augu. et Damasceni que patēt in tertia. Secūda ppositio est hec. Quāuis christus de semine abrahā scdm cōpūctas substantiā sit natus: nō tamē est in eo vt leui decimat? cū ab ipso nō sit scdm culpā propaga gal? Dac magister pbas querit. quare xps nō dicitur decimat? in lumbis abrahā: vt leui dicitur: cū tamē vterqz eoz fuit in abrahā: quādo ipse melchisedech decimas dedit. Ad qd respo dēs dicit: qz licet vterqz ipozū fuerit in abrahā: et ab eo descēderit: tamen leui in eo fuit scdm rationes seminales: et descēdit ab eo scdm legē cōmunē alioꝝ hominū. Unde dici potest qz licet christus in abrahā fuerit quādo decimas soluit: decimatus tamen nō est: sicut dicitur qz oēs peccauerunt: et tamen christus nō peccauit in eo qui etiam in eoz fuit. Et subdit. qz caro christi fuit talis qualis fuit in statu innocētie primitus instituta. Et id dicitur sumpsisse primitiua nostre masse. Unde de caro eius fuit similis nostre: non in culpa sed in hūanis penalitatib?. Unde licet eadē caro sit caro christi et alioꝝ hominū scdm materiam. tamē christi caro fuit per gratiā pcepta et scificata et nata. qd alioꝝ hoim caro nō habet. Et ppter hoc caro christi nō fuit obligata. Tertia ppō est hec. Caro xpi in principio lucē cōceptiois fuit simul debita mēbroꝝ distinctioe formata aiata et assumpta. Licet tñ in .xvi. dieb? mēbra corporis xpi ad tantam quātitatē qua distincte discerni possent sunt adaueta. Danc magister insinans obiicit cōtra super? dicta. scz qz caro christi si fuit pcepta qz assumpta. et hoc p verbuz beati Augu. super illō verbo Jobanis. Soluit templus

Ad 2. 3.

2. ppo.

3. ppo.

Aug

hoc: in tribus diebus reedificabo illud. Dic numerus dicitur beat. Augu. pfectio dicitur...

Damacens

De auctore asumptis

Quoniam vero icar.

Ista est distinctio quinta huius tertii libri. In qua magister postquam egit de qualitate nature assumptis...

nat? ut de patre. Dicit magister insinuans querit. Cuius christi sit natura? de spiritu sancto: an debeat dici...

amph? dicit christi factum ex semine non ideo quia semine bovis eius conceptio interuenit...

Reterea inquiri

Ista est distinctio quinta huius tertii libri. In qua magister postquam egit de persona assumptis de qualitate nature...

tura diuina incarnata sit. Et quoniam dicitur quod solus filius natus est secundum naturam...

2o pmo

a.

R

a.

R.

3o pmo

con.

2o

Ad pmo

no tenetur

ad 23

3

3

Distinctio sexta. De pmissis aut.

Ista e disti. vi. b. tertij libri. In qua magr post qm egit de filij dei incarnatōe...

datur in qtuor hō. Item opinio hec dicit q p sona verbi nō fuit magis cōposita post icar natiōem verbi q ante: cū hō assumpit scdm ipsaz nō p̄tineat ad unitatem p̄sone dīvine...

Secundū primā

Ista e disti. vij. b. tertij libri. Que p̄riet sententiā tertie opinionis: q e bec. Scdm doctorū dīversorū opiniones v̄p

rie dande sunt responsiones que ponūt su perius in prima p̄positiōe. Hanc magr mī nās exponit primo primā p̄positiōe p̄o positā in prima principali p̄positiōe p̄ces dentis distinctiōis. videlz istā. Deus homo factus est. Que valet tantū sicut ista. De m̄ q̄rit esse substantia rationalis que prius non erat. Et ex hoc ad istā q̄stionē cū dicitur. De homo factus est. an de dicitur factus aliud...

niti xpo duas. Scdo i hoc q̄ ponūt in xpo duplicē naturā. s. diuinā z hūanā. cōtra erro re enticij qui posuit p̄ incarnatōnez i xpo et diuina z hūana natura vnā naturā factā. z i hoc q̄ ponūt tres substantias in christo. s. corp p̄ aiaz z deitate: cōtra errozes appollinarias q̄ posuit aiaz nō esse h̄bo assumptā. q̄ deitate ec loco aie. Tertio conueniūt i hoc q̄ ponūt verā carnē z verā aiaz verbū assumptisse. cōtra errorem manichei q̄ posuit xpm bere nisi carnē fantastiā. Quarto in hoc conueniūt: q̄ corp xpi z aia nō fuerūt p̄tēp̄e q̄ assumpta fuerūt. z q̄ erroze quorū dā dicitū q̄ p̄tē itellctā fuit assumptus: z postea hō. Quos narrat dāni. libro tertio errasse. Sicut in iij. p̄ctis differt p̄dicte opinioes. Primo i hoc q̄ p̄tia opinio p̄it duo supposita i xpo. Scda ac p̄it t̄m vnū suppositū in eo. q̄ d̄ez idē suppositū ponit subsistere in duabz natura. Tertio vero opinio licet ponat t̄m vnū suppositū in xpo: t̄m hoc vnā ipsaz naturā r̄m ponit nisi p̄ accidēs subsistere. Dicit enī q̄ quis corp? chisti z aia ad rōnē xpi p̄tineat: n̄ t̄m suppositā xpi in eisdes subsistit cū illo supposito solū ab extrinseco vt testēs q̄dā adueniūt. Scdo differt q̄tū ad hoc q̄ p̄tia opinio dicit hoies assumptū. scda dīantates. tertio vero nec p̄p̄ne hoiez nec dīantatē nī si solū p̄ sinodoche. s. capiedo p̄tes dīctas p̄ toto. Tertio dicit q̄tū ad hoc q̄ p̄tia p̄it corp? z aiaz assumptas vel p̄tes hoies assumptas z nō p̄sone assumptas. Unde dicit q̄ p̄sone as sumēs mō sit adō simplex. s. post assumptio nez vt ante fuit. Scda opinio exōt̄rso po nit eas assumptas vt p̄sone assumptas et nō hoies assumptas. qz scdm illā opinioez nō hō s̄z humanitas assumpta fuit. Unde dicit q̄ persona que antea fuit simplex facta ē cōpo sita quodāmodo. Tertio aut ponit eas assū ptas nō vt p̄tes hoies assumptas: nec vt p̄tes p̄sone assumptas: sed solū vt quēdā habitus extrinseco. Quarto differūt in hoc. q̄ p̄tia opinio ponit q̄ xps est aliquid scdm q̄ ē hō quia rōm eū fore quod dā suppositum avr bo assumptū. Sed secunda dicit q̄ sit aliqd scdm q̄ natura hūana. qz natura hūana quā assumptū p̄dicatur de eo concretīue. Tertio vero p̄it q̄ xps si sit aliud scdm q̄ ē hō: s̄z t̄m aliquo mō se h̄ns. sicut hō indut alit se h̄z q̄ nud. Cū scdm primā opinioē q̄ d̄z filius dei est hō: tūc sentis ē q̄ filius dei est

ḡ ne horuū z emicū

ḡ appollinaria

ḡ manicheo

Att q̄tuor p̄tē dicit

2 dicit

3 dicit

4 dicit

p̄ p̄ticio

p̄ p̄ticio

p̄sona

229

709

3

india

aliqd hōis suppositū sibi vnū. Nam scdm istā opinionē rps scōs qd hō vnū est et aliqd est: scz suppositū. sed nō est vnū vel aliqd. Cū ius ratio est. qz neutrum genus significat suppositū informe. masculinū vō gen? psonam. Unde cōsequēter dicitur habet qd rps est duo neutraliter. scz suppositū. et non nisi vnū masculinē. qz nisi vna psona scdm scdam opinionē qd hō est filius dei est hō. tūc sensus est. filius dei est suppositū hōis habēs hūanitatē sibi vnū. et sic scdm istā opinionē rps scdm qd est hō etiā est aliquid. qz ē cōpositū ex anima et corpore cōstitutū. et ē etiā vnus et vnū. vnū enī est. scz suppositū i vtrāq; natura subsistēs. et vnū est. qz vna psona scdm tertiam opinionē. cū dicitur filius dei est hō. tūc scdm ē. filius dei est hūanitatē indutus. et sic scdm opinionē istā rps nō est aliquid scdm qd est hō. sed tūc aliquo mō se habēs. et sic etiā rps ē vnū et vnū i vtrāq; natura nō tūc p se: sed p accidēs. Prima istā opinionē a modernis doctoribus dicitur falsa et erronea. Scda vero catholica. Tertia vero est simpliciter heretica. vtz extra de here. v. pagrapho. Cū rps vbi Alexander tertius simpliciter anathematizauit oēs dicitēs rps scdm qd est hō non esse aliqd. Et tūc in speciali. Distinctio. viij.

De predicta in

Ista est distinctio. viij. huius tertij libri. In qua magister postquam agit de conditionibus sequentibus actu vnionis quo ad effectū ex ipsa sequente agit de eis de conditionibus quo ad naturā vnūte. Et tria circa hoc facit in istis duabus distinctionibus sequentibus. Scilicet. Nā inquit primo An natura diuina in rpo possit dici nata. Secundo an ratione duplicis nature rps possit dici bis nata. Tertio an rps caro sit adoranda eadē oratione qd vbi. Primum facit vsq; ibi. (Queri etiā solz) Scdm vsq; ibi. (Preterea inuestigari oportet) vbi incipit psona distinctio. Tertium subiungit p totā sequente distinctionē. In specialiter sententia magistri in duabus sequentibus distinctionibus stat in tribus ppositiōib? quaz pma est hec. Natura diuina pro verbi psona de virgine potest dici nata. Vāc magister exequens querit. Vtrū natura diuina possit dici nata sicut in precedentibus potest dici icarnata. Et non arguit ex hoc qd ipa nō dicitur nata de patre natura eterna. et ideo multo minus debet dici

nata de virgine natiuitate tēpali. In oppositū arguit sic. Naturā diuinā in vtero virginis assumere ē nata de virgine. sed natura diuina assumptū hūanā in vtero virginis. ergo ipsa est nata de virgine. Et rōdit qd capiēdo naturā p psona: potest dici qd nata diuina sit nata de virgine. sed capiēdo naturā p essentia: minime dicitur nata sine de patre eternaliter: siue de matre tēpali. Unde vbi dicitur inuentū dicit qd natura diuina sit icarnata sine nata de patre vel matre. tūc p naturā sp debet intelligi psona et nō absolute essentia. Scda ppositio est hec. Propter duas naturas in rpo proprietates ponuntur eiusdem distincte natiuitates. Vāc magister ponēs qrit. Vtrū rps debeat dici bis nata? sicut dicitur filius dei et hōis. Et rōdit qd ppter proprietates duas nature rps potest dici bis nata? sicut hōis duas natiuitates. Unde vbi dicitur eterna natiuitas a patre scdm quā est patri cōtemporanea. et ante seculū gentus. et natiuitas tēpale qua a matre i seculo natiuitas. Et ista cōfirmat magister a uton tanb? bti. An. et. Jobānis. dāsi. Distinctio.

Preterea inuestigari

Tertia ppositio est hec. Casus rps in quantum verbo vnita. est adoratae latre adoranda. Vāc magister insinuās querit. Vtrū hūana natura in rpo debeat eadē adoratae adorari cū vbo cū vnitate. Et rōdit circa hoc fore duas opiniones quaz vna dicit qd nō. qz adoratae latre qd est cultus deo debet vt creatori. et qd nulli creature exhiberi dicitur ipse solus deus adorari debet. Cū igitur caro vel aia verbo vnita sit: vt creatura patz qd eadē adoratae cū verbo nō est adoranda. Et tūc pte ceteris creaturis rōnalibus simpliciter et proprie adoranda. seu veneranda non tūc vt honor diuinitati exhibet? et per se attribuat. qz quidē cultus exhibendū cōsistit in amore et cordis dilectōe et bonoz tēpaliū et sacrificioz et mēbroz exhibitōe: et oimoda reuerentia qd sibi minime exhibet. Alia opinio que cōmuniō ē et venoz apparet. dicit qd hūana natura vnita diuine psonae eadē adoratione qua diuina psona adoratur: ē pte ad oranda. considerādo sp naturā hūanā vt verbo vnita: et nō ab ipso separata. Nā qui eam sic adoratur nō peccat. qz eā nō adoratur vt creaturam. sed vt vnitate diuine psonae. Et ista opinio ē magister cōfirmat autoritatibus. Aug. et

Distinctio. r. Silet etia qui

Ista est distinctio. r. tertij libri. In qua magister postquam agit de conditionibus sequentibus actu vnionis quo ad naturā vnūte et vnitate. Agit de conditionibus eiusdem quo ad psonā in qua dicim? vnionem esse factā. Et tria facit. Primum enī agit de psonalitate qd pmet ad dignitatē nature. Secundo de adoptiōe qd pmet ad dignitatē grē. Tertio de pdestinatōe qd attinet dignitati grē. Primum vsq; ibi. (Si vero quis) Secundus vsq; ibi. (Deinde si queris) Tertius vsq; ad finem distinctio. In specialiter sententia m. stat. in tribus ppositiōib?: qz pma ē hec. Quāuis rps vt hō sit hūana nature idem natura substātia. idē tūc scōs qd hō nō est aliqua psona. Vāc insinuās magister querit. Vtrū rps scdm qd hō psona sit. Et qd sit psona arguit sic. Nā rps scdm qd hō ē aliqd aut igit ē substātia. aut aliqd. nō aliqd. sēgo substātia. sed nō substātia irrationalis. et go rōnalis. cū ergo ois substātia rōnalis sit psona. qd scdm Boetii psona est rōnalis nature indiuidua substātia sequitur p psonā scōs qd hō esse psonā. In cōtrarium arguitur sic. Si rps scdm qd hō esset psona: ipse esset psona tertia persona in trinitate. et nō alia. sed eadē illa sit deus: sequitur rps scdm qd hō esse deū cōsequēter est falsū. igit illud ex quo sequitur scilicet infort. sed hoc ē assumptū ergo rē. Et rōdit magr dicit nō esse cōcedendū rps scdm qd hō esse psonā. qz dato qd sic. tūc verbū nō natura. sed psona assumptisset. qd est falsū. ideo rps scdm qd hō nō est dicēdas psona vel aliqd. nisi forte ista spō scdm expresse denotaret vnitate psonae. et hoc patz in littera vbi etiam ponit multiplicē acceptiōne hui? ppositio. Postea magr soluit argumētū factū in oppositū: dicitō: istā psonā nō valere. rps ē substātia rōnalis. ergo ē psona. qz psona dicitur qd res p se lonās: et nō alii cōiuncta qd nō est verū de natura hūana in rpo. Et alio etiā dicit cōsequētia illa nō valere. qz distinctio psonae in argumētō allegata nō cōuenit diuinae psonae. s; alijs bñ cōueniat. et sic relinquit nō fore cōcedendū qd rps scdm qd hō sit psona. Cōtra hoc iterū opponit sic. Rps scdm qd hō est pdestinat? vt sit fili? dei. sed scōs qd ē fili? dei ē psona igit scōs qd ē hō ē psona. Et rōdens magr dicitur ē multiplex qz ly scdm cū redit

plicatōe potest cadere vel sup pdestinatōes. et sic assensū ē verū. s; argumētū nō valz. vt pte cadere sup filiationē: et sic argumētū ē bonū. s; argumētū est falsū. Scda ppo ē hec. Fili? virginis tēpali nō ē dei fili? adoptiu? s; naturalis. Vāc magr ptedēs qrit. Vtrū rps scdm qd hō sit fili? adoptiu? Et rōdit rps cē filiū nō adoptiōe: s; natura. nō tūc sic dicitur fili? natura sicut dicitur de? natura diuinitatē. fili? hō naturalit? ppetate natiuitatis. vel dicitur de? natura formalit? et fili? natura originalit?. Et qd nō ē fili? adoptiuus p. qz pns nō sunt nō fili?. et postea in filiū adoptat?. sic hōies in filios adoptantur s; ipse fili? cū nō adoptiu? Sed contra hoc arguit sic. Rps est fili? dei natura. et fili? virginis p generatione. cū igit esse filiū p generationē videt certe qd scōs qd hō sit fili? adoptiu? Et rōdit qd licet sit fili? us virginis sicut p natura et grām vnionis: ex hoc tūc nō potest dici fili? adoptiu? cū nō sit filius virginis p grām adoptiōis. et hoc pbandū magister allegat scōs autoritates. Tertia ppo ē hec. Fili? dei. qd scōs qd de? p natura salu te tēpali icarnat? et scdm qd hō eternalit? pdestinat?. Vāc magr inquit Vtrū natura vel psona in rpo sit pdestinata? Et rōdit dicit qd vtrūq; nā psona sit pdestinata vt scilicet exites hō fieret fili? dei et filius natura vt vnitate hō dei in vnitate psonae. Et tūc de sententia huius distinctionis in spali. Distinctio.

Silet etia qui

Ista est distinctio. r. tertij libri. In qua magr pte agit de conditionibus sequentibus actu vnionis ad vnitate psonae pmetendū. Agit de conditionibus ad defectū spectantibus. Et tria circa hoc facit. Primum ostendit qd nō debet dici creaturā simpliciter et absolute. Secundo ostendit qd potest dici creatura cū certa tūc determinatōe. Tertio autem excludit obiectōes qd possent fieri in cōtrariū. Primum vsq; ibi. (Vna alij) Secundo vsq; ibi. (Et si ergo rps) Tertius vsq; ad finem. In specialiter. m. stat. in tribus ppositiōib? qz pma ē hec. Quāuis rps nō ē creatura. Vāc magr insinuās qrit. Vtrū sit cōcedendū qd rps debeat dici fact? vel creat? vel creatura. Ad quā qd rōdit dicit qd nullo mō simpliciter dici qd sit fact? vel creat? vel creatura. qd dicitur scōs autoritatibus pbat i lra: quoz qdā dicit et quo p ipm facta sunt oia nō potest dici facta

rp ois nec creata. Alie vo dicit si ipe fuisset...

De dicta que

Ista est dicitur. huius tertij lii. In qua ma post q inquit an rps d...

genere. Et rfidit q sic. qz sicut pmu hoieni de terra...

Reterea sciendu

Ista est dicitur. huius tertij libri. In q mgr post q egit de conditio...

smas pponit. q rpo fuit dat? sps non ad mensura. vt dz Job. iij. r apls ad Colo. ij. dic...

Hic queri opus

Ista est distinctio. xij. huius ter...

tij libri. In qua magister postquam egit de plenitudine pfectois rpi...

p p p p

22

q R

silk

22

22

p p p p

R

22

22

Libet

Dicitur magis et filii altissimi vocabitur. dicitur magis. quia potentia qua filii dei naturaliter habent. hoc erat ex parte acceptur. Et ista auctoritate arguitur sic. Si hoc erat illa potentia acceptur. vel igitur persona vel natura. non persona. quia illa habet et spiritus habuit sapientia illa. igitur natura. et per omnia aia cum caro talis potentia non sit capax. Et rursus quod ly homo in auctoritate illa superponit per persona christi si in quantum est persona dei: si homo. quod in una et eadem est. si sicut dicitur persona filii dei quod spiritus fuit homo persona in tempore et cepit. Sic persona filii in quantum erat futura persona hominis. erat potentia illa et tunc acceptura. in naturali tempore spiritus habuit. Et persona christi omnipotentia quodammodo accepit. Et tunc in speciali. **Di. xv.**

Illud quoque p

Ista est di. xv. huius tertii libri. et secundum tractat tractat postquam magister egit de eodem ubi incarnatione. Agit de eiusdem ubi in carnis passionem. Et tunc facit in primo dist. in qua agit de defectu a christo assumpti. Nam primo ostendit quos dicitur ubi cum humana natura assumpsit. Secundo dicitur homo assumptionis reddit. Tertio circa hoc quodammodo error repellit. Primum facit versus ibi. Vos autem defectus. Secundo versus ibi. Sed quod nonnulli Tertium versus ad si. dist. In spe. m. f. in m. p. q. p. est defectus filii dei carnis passibilis. et aiaz per nos assumpsit: et oes defectus quos sue dignitati et nostre salutis congrue novit. Hanc in. insi. p. p. o. p. o. filii dei naturam humanam passibilem ad quod ad corpus quod quo ad aiaz assumpsit. et ut probaretur hinc vix corpore et vere aiam assumpsit cum natura ipsi defectus nature. ut fame siti tristitia. timore et hinc. quos rursus quod dicitur defectus aie. ut tristitia et timor. Alii corpus. ut fames. sitis et hinc. In vltimi concludit quod ubi assumpsit defectus per nos illos tunc quos ipse per redemptionem generis humani congruebat assumere et sua dignitates decebat. Et subdit quod si in scriptura inuenit quod filii dei oes nras infirmitates assumpsit preter peccatum. hoc intelligendum est de defectibus quod sue dignitati non derogat. non enim assumpsit ignorantiam quod quibus solus est pena secundum defectus et non culpa. neque assumpsit difficultatem an hinc opandum. quod tamen spectat ad nras miseria et defectus. et per omnia si assumpsit oes penales defectus aie. Sicut etiam si assumpsit oes defectus a corpore. quod non assumpsit plures egritudines et vitia corporis. Cui tandem co-

ndit quod oes defectus assumpsit. quos cum decebat et nobis conveniebat ipsum accipere. quos quidem accepit. vel ad ostensionem humanitatis. ut timore vel tristitia vel adpletionem operis ad quod venit. s. humane redemptionis propter quod assumpsit passibilitatem corporis. vel ad erectionem in se speciem gliaz immortalitatis. ut mortem corporis. Secunda propositio est hec. Christus nras infirmitates non accepit coacta necessitate: sed sue miserationis spontanea voluntate. Hanc in. dist. dicitur per hinc in defectus non assumpsit sicut talibus necessitate subiactum. sed ex miseratione sue voluntatis sponte eos assumpsit. nam nos ex peccato originali eos contrahimus. imo vitare non possumus. Christus autem peccatum hinc non contrahit. nec actualem commisit. ideo et debito seu necessitate sue conditionis ipas hinc non debuit. **Tertia propositio est hec. Ut beata humana natura in christo passibilitatem fore subiactam negat sic ipsum christum secundum carnem ipsam sibi fore assumpsit. Quod magister ostendit esse falsum dicens sacri canonis et scripturarum auctoritatem que patet in textu. Et subdit postea quorundam auctoritatum declarationem. scilicet Augustini. et Hieronymi. quod videtur dicere quod christus non timuit. nec tristat. extitit. nec tristat. fuit dices eos velle dicere quod christus non timuit nec tristatus fuit coacta necessitate: sicut nos quibus timere vel tristat. sed spontanea et libera voluntate vel vultu dicitur christum non tenuisse. vel tristatum fuisse secundum passionem. sicut nos quibus per hinc in passionis a sua rectitudine mens deicit et in dei contemplatione ipeditur. secundum quod timuit et contristabatur solum secundum passionem quod est quasi sic tristitia quod movet: quod tunc ratio a sua rectitudine minime deicitur. et mens a contemplatione divina deducit. Nam christus fuit immunis a peccato: ideo non habuit causam hinc in sustinendi nisi sponte velle. Et tunc in speciali. **Di. xv.****

Hic oritur questio

Ista est di. xvi. huius tertii libri. In qua magister postquam egit de christi patienti passibilitate agit de patienti necessitate. et tunc circa hoc facit. Nam primo quodammodo ponit. Secundo ea soluit. Tertio solutio confirmatorem adiungit. Primum versus ibi. Ad quod dicitur potest. Secundo versus ibi. Et hic est notandum. Tertius versus ad si. dist. In speciali. r. q. p. ma est hec. Christus oes defectus nros assumpsit quod nullatenus culpa vel peccati includit. Hec propositio superponitur a magistro. et igitur necessitas ma-

Tertus

riendi sic defectus: quod dicitur et non culpa dubita in potest non merito an christus etiam tale defectum assumpsit. sed necessitate moriedi. de aptitudine moriedi non est dubium. quia illa etiam in homine fuit ante peccatum quod nullus defectus in eo fuit. igitur illa fuit in homine a natura a peccati. Et rursus dicitur potest sententia scilicet propositio. Secunda propositio est hec. Christus qui immunitus fuit a peccato suscepit necessitatem moriedi sola spontanea voluntate: et nulla coacta necessitate. Rursus huius est quod videtur super dictum est christus assumpsit naturam talem qualem homo habuisset in statu innocentie in quo statu non fuisset necessitas moriedi: nam necessitas moriedi non coactabat hominem ex natura sue conditionis secundum quod natura primitiva fuit immutata. sed solum secundum quod postea fuit per peccatum vitata. sed talem naturam christus non assumpsit. ergo licet necessitas moriedi non assumpsit sponte tunc moriebatur. **Tertia propositio est hec. Christus qui de natura humana redimisse de quolibet statu hominis dicitur ostendit assumpsisse. Vana npones dicitur quod dupliciter est factus homo: quorum primum factus est peccatum. sicut in innocente. Secundum factus post peccatum a gratia. sed ante mortem christus Tertius fuit post peccatum et sub gratia quod iam amittit. Quartus est in gloria christus omnis miserie. De primo statu accepit christus peccati immunitatem. De secundo penales defectus. De tertio gratie plenitudinem. De quarto non posse peccare et de peccato peccato correptum. Et cum igitur christus venit in hunc modum tanquam universalis redemptor oes saluaturum naturam humanam assumpsit de quolibet homine quod status aliquid assumpsit et ista confirmat magister auctore. b. Au. Et tunc in speciali. **Di. xvij.****

De predicta costi

Ista est di. xvij. huius tertii libri. In qua magister postquam egit de patienti christi necessitate. agit de patientis voluntate. Et circa hoc tunc facit. Nam primo quodammodo ponit et soluit. Secundo solutio confirmatorem adiungit. Tertio dubitationes quasdam circa hoc excludit. Primum versus ibi. Et affectu autem. Secundo versus ibi. Ceterum non par. Tertium versus ad si. di. In speciali. m. f. r. q. No quod habet quod christus oratio a peccato petijt obtinuit. Hanc in. ponens proponit tale quodammodo. Utriusque aliquid orauerit vel petierit quod factum non fuit quod quibus videtur vix per hoc quod petebat a se transmitti licet passionis quod tunc factum non fuit in oratione et vix videbatur a peccato voluntate discordare. Pro cuius questionis solutio dicitur quod christus se-

condit duplicem naturam quam habuit. s. diuinam et humanam etiam dupliciter habuit voluntatem. s. diuinam et humanam. quod humana etiam duplex fuit. s. sensu alitatis et rationis. voluntate diuina pati et mori voluit. et idem volebat rationis affectu. et tunc affectu sensu alitatis pati volebat sicut pati refugiebat. propter hoc tunc dicitur quod si fuit rebellio carnis ad spiritum. quia talis non est in illis in quibus est carnis concupiscentia quod in christo non fuit. sicut tunc in eo sensu alitatis affectus. ut humanitatis veritas probaretur. sicut concludit quod sicut in medicis christi. i. nob. ita et in christo fuit geminatus affectus humanitatis. s. mens quo mori volebat et sensu alitatis quo mori recusabat. Secunda propositio est hec secundum doctores. Christus dupliciter voluntatem habuit secundum quod vna pati voluit et secundum aliam noluit. Hanc magister ponens dicit hoc esse probatum in consilio Metropolitano ordinatos: quod ponebat in christo vna voluntatem ubi addit quod christus aliquid petijt quod non ipse petijt puta translatio calceas a se imo sciebat deus patre hoc non facturum. non tunc in manu orauit. sed ad hoc orauit ut suis membris imminente perturbatione orandi et clamandi ad deum et voluntate sua voluntati diuine subdendi creptum daret. **Tertia propositio est hec. Christus in oratio de peccato peccato non dubitauit. sed ad modum dubitauit se habuit. Hanc magister ponens dicit quodammodo dubium fuisse et ortum ex dictis beati Ambrosii. quod videtur dicere quod christus secundum humanam naturam de peccato potentia dubitauit. quod sic dicit esse intelligendum non quod christus dubitauerat in quantum deus et dei filius. neque enim in quantum tunc homo. sed quod dicitur dubitasse. quia modum gestit dubitatis et hominis dubitare videtur. **Ultimo magister inducit quedam verba Hieronymi. quibus videtur dicere quod christus non super se timuit nec se condum se tristat. fuit. nec per se orauit sed per suum is: quod dicit magister a lectore diligenter esse intelligendum. Et tunc in speciali. **Di. xvij.******

Merito christi

Ista est di. xvij. huius tertii libri. In qua magister postquam egit de voluntate christi patientis. agit de merito eiusdem. Et tunc facit. Primum enim tractat de merito christi peccato. Secundo de eius tempore et adeptio. Tertio de ipsius necessitate. Primum versus ibi. Nec etc. Secundus versus ibi. Si vero quidam. Tertium ad si. di. In speciali. sen. r. q. p. ma est hec. Christus sua hinc passioe sibi et nobis meruit. Hanc magister in. p. primo quorundam opinione de merito christi dicitur

I 2

17 pma ppo.

2° ppo.

17 ppo.

2° ppo.

17 ppo. magister ad hoc tempore est

3° ppo.

17 ppo.

tu qd rps tñ nob et nō sibi meruit. Quam opinionem mgr corrigēs dicit qd r nob meruit sibi qd pbat. Nā nob meruit apñone re...

Nā btūs Amb. dicit illud nomē eē donatū deo. Btūs Au. dicit illd eē donatū boi. Qd mgr dicit dicit qd btūs Amb. intelligit de donatōe naturali nō hñdo respectum ad...

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including 'dicit', 'colis opno', 'Mercolm', 'merit ad mē mētop', 'nō dicit beato', 'vocat leg', and 'pātoe mēit nō nois donatōe s. mēit mēoē'.

mortuus ostiam nos ad caritatē puocādo p quā iustificamur r a pctō liberamur. r per pñs a diabolo eripimur. qd pñs pctōi victos nos tenebat. Sed iustificamur nos p mortē suā inquantū p fidē mortis sue a pctōi mūdatur. Nā sicut olī aspiciētes serpētē creū i pa...

cata delect. quare solus fili? dicit mediator: r nō tota trinitas pctō? Et rēpōdēt qd r nis tota trinitas peccata delect vsu pñtis r sic er cōsequētī recōaliat nos sibi. Solus tñ fili? dicit mediator. qz medi? est inter deum r boiem. r scdm hūanitatē in se illa sacramen...

Sed vero quent

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including '2', '3', '4', '5', '6', '7', '8', '9', '10', '11', '12', '13', '14', '15', '16', '17', '18', '19', '20', '21', '22', '23', '24', '25', '26', '27', '28', '29', '30', '31', '32', '33', '34', '35', '36', '37', '38', '39', '40', '41', '42', '43', '44', '45', '46', '47', '48', '49', '50', '51', '52', '53', '54', '55', '56', '57', '58', '59', '60', '61', '62', '63', '64', '65', '66', '67', '68', '69', '70', '71', '72', '73', '74', '75', '76', '77', '78', '79', '80', '81', '82', '83', '84', '85', '86', '87', '88', '89', '90', '91', '92', '93', '94', '95', '96', '97', '98', '99', '100'.

Handwritten marginal note: 'pñficio'

210. credibilium

one credibiliu. Dico qd as esse intelligibilia qd pnt intelligitur naturali roe...

Redictis addici

Ista e di. xv. b. iij. li. In q magr postq egit de fide in opatoe ad cred...

tio aliquo mo si fuerit reuelata. Nam maiori bus sicut Ababe r. Asoyfi. r sic de alijs di...

39

49

80

22

Spec

Caritas

211

Terzio ppō est bec. Caritas q a so lo deo in fundit quodamō ex fide r spe orit...

St autez spes

Ista e di. xvij. b. iij. li. In q. m. p. qd egit de fide. Agit d spe. Et tria...

reb' adfca pntētib' Terzio ppō e bec. Chant' in hac vita fidei r spe carit: eo q oia...

Im aut chust

Ista e di. xvij. b. iij. li. In q ma gr postq egit de fide r spe. Incy...

pprio

9

8

29

8

pprio

22

pprio

duos motus dilectionis qui in mente geruntur... ad deum et ad proximum diligendum. Tercia positio est hec. Ut caritas qua ut diligamus...

De queri solet.

Ista est de. xxxv. q. i. q. m. postquam egit de caritate secundum se. Agit de numero diligendorum. Et tria facit. Nam primo inquirit an totus...

dat. s. dilectionis dei et proximi. Tercia positio est hec. Ut caritas qua ut diligamus... ad deum et ad proximum diligendum. Tercia positio est hec. Ut caritas qua ut diligamus...

Est predicta de.

Ista est de. xxx. q. ii. q. m. Postquam egit de numero diligendorum. Incipit agere de ordine diligendi respectu ipsorum diligendorum. Et tria facit. Primum enim ponit...

cundo explicat quomodo diligendos spatium. Tertio explicat dilectionem. Primum versus ibi. Solent enim quomodo versus ibi. Secundo versus ibi. Tertium versus ad finem. In. s. m. st. i. r. p. q. p. est hec. In caritate ordine si oēs equaliter affectu sic necesse...

net tamen si nobis in christo. s. q. meliores et religiosiores sunt copula tam aitari quam corporum. sequitur propositum. scilicet quod extranei boni sunt magis diligendi quam propinqui mali. Secunda dubitatio est. quare dominus precepit diligere inimicos...

De queri.

Ista est de. xxx. q. ii. q. m. In qua m. Postquam egit de ordine caritatis secundum quantitatem motus. Agit de ea secundum quantitatem mentis. Et tria facit. Nam primo circa propositum movet quaedam dubitatione. Secundo replicat contra ipsam determinationem. Tertio movet quaedam scilicet dubitationes. Primum versus ibi. Augustinus in libro de civitate dei. Secundo versus ibi. Tertium versus ad finem dei. In. s. m. st. i. r. p. q. p. est. Ad agis meritoria est dilectio quam amicum diligat. quia inimicum diligatur. Ita magis intendens quod. Tertium. s. diligere amicum sit maius meritum quam diligere inimicum. Et solvendo quoniam dicitur quod si fiat comparatio dilectionis amicae per se et una parte ad dilectionem amicae et summa sit ex alia parte: tunc plana est quomodo solo...

ms. p. 110

p. 110

22

3 p. 110

quod gradus habeat

p. 110

22

nem qua nimirum diligitur quod qua amicus meo... Dicit magister post obiecto autem...

Quid quod...

Ista est de... In qua magister post egit de ordine caritatis...

manet in patria. Dicit magister... quosdam dicere... caritas semel hita si possit...

endo eis plura quibus divina voluntates ad... nectere possent...

Remissis addi...

Ista est de... In qua magister post egit de dilectione...

sed ad mortem sunt spatio... Electis simpliciter est concedendum...

Est dicta de...

Ista est de... In qua magister post egit de virtutibus...

Hinc de septem...

Ista est de... In qua magister post egit de virtutibus...

De virtutibus cardinalibus

Virtutes cardinales

De donis

De donis

q a vtutib' si dicit nec i pria cessabit fuerit i rpo. Dicit magis ponit qre tres qones. qruy...

79
24
31

11

2. 11
quatuor mudiary
timores
11 Secularis
11 miscalis

nu bonu. i. q amissione e' timor inapt b'f
ager. r iho floze aduenire sum' aduert car
tas r timor ferul inapt p caritate etcludit

casto

ex

caritate inchoata: is no possit esse in caritate
p'p'ia. Et subdit. Quibus inuial timor po
sitare ay caritate imperfecta: r serul no. th
veng iplox in scriptura d: inq'u sapie. Naz
serul timor sapie r caritati loci ppat. Sed

11

11

Dicitur predca dili

Ista est di. xxxv. hui' 11. li. In q
m. Post q' egit de domo absolute
Agit de ipis respectue ten copatue Naz af
seru primo d'fay n' sapiaz r sciaz. Seco inf
sapias r intellecta. Tertio inter sciaz r intel
lectu. Prmu vsq' ibi. (Ohsa d'ra) Sed vs
q' ibi. (Et est noidu) Tertiu vsq' ad fi. di
In spali s'ia mag' i'at in trib' p'p'oitidib'
huaz pria est bec. Costat inter sapias r sciaz
tia prout sunt dona sp'it'ci fore d'fay. Vanc
mag'iter insinuas pome tripluc' differenam
inter sapiam r sciaz prout sunt dona sp'it'
scil' p'pria e. q' q'ni ra sapientia q' factia pos
sit dia b'ianaq' d'uaruq' cognitio. th p'p'ie
acopiudo sapientia est cognitio rez d'umaruz
sacientia vero reru b'ianaq'. Secuda est. q' sa

piena est pietas q grece theosebca appellat
i. deicit' qui videlicet qly in d'lectione d'ca
r cognide colitit. Sacna vero est ad'itme
re a mal' r in medio nat'ois p'iane p'ndeter
conuertant. Tertia est. q' sapientia pertinet ad
cōtemplationez sup'noz seu eternoz. Scientia
vero ad actionem qua benevntur tēporali
b' reb' Jtas magister reprobat auctoritate
beati Augustini. Et subdit q' ex quo in d'is
sto sunt r res diuina r res b'iana: de ipso h'e
mas sapientia que reb' d'umans. r factia que
reb'ns b'ianis attribuitur. Secuda p'p'o e
bec. Et d'claratōe p'p'is d'et' p'at' d'iferē
tia inter donā sapientie r intellect'. Vanc po
nēs p'ponit duplice' d'iferētia inter sapientia
r intellectū. Huaz prima est bec. q' sapientia
est de reb' eternis vt de deo. intellect' ho de
reb' aliquib' ex tēpore ortis vt de creaturis
Secuda d'ra est bec. q' p' intellectū cognosca
m' intelligibilia sine d'claratōe: sed p' sapie
tiā etiā de reb' cognitis d'lectantur. r sic et
oib' p' d'icant' r'coligit istaz trum. s' sapientie
sacrie r intellect' d'ram stare in hoc q' factia
na valet ad rerū t'paliū d'bitam administrā
tionē r bonā inter malos cōu'rsatōez. In
rellect' vero ad creatoris videlz r creatorarū
inuisibile' speculationē. Sapientia atit ad so
li' g'p'e veritatis cōtēplatōez r dilectionez
Tertia p'p'o est bec. Intellect' r scia put
sunt sp'it'ualit'ci dona d'iferunt ab intelle
ct' r scia put vniat a natura. Vanc mag'
ponēs d'ic' q' put sunt dona sp'it'ualit'ci
influiduntur per gratiam: vt homo per cam
recte vniat. prout vero sunt dona naturalia
in sūt homini ex beneficio creatoris. Et sub
dit. q' dona sp'it'ualit'ci reformantur in bo
mine illa que naturaliter in sūt. quia anel
lectus hominis per peccatum obtenebrat'
per sp'itum' intelligentē idest donum intel
lectus adiuuat' r a peccato eripit'. Per do
nū vero sapientie quod cōtēplationē r dile
ctionez eteme veritatis erigitur. Ad'it etiaz
q' sapientia que est donum d'ca de qua d'ic'it'
serm' non est illa sapientia que deus est: sed
est bonis: sapientia qua homo sapit que tā
tum potest d'ca de sapientia: non q' deus es
sapientis sit: sed quia a domino deo datur. su
cat d'icatur instrua d'et' quam deus homini
dat cum ipsum iustificat. Et tantum in spe
cali de sententia d'et' d'isti. Di. xxxvi.

3. dra.

2. p'p'icio

3. p'p'icio

fiat fuit mendacium obsequium beatorum in egypto... r'ab meritis absconditis exploris...

dicis ipm esse deum quod tñ corde nō credit... Et r'ndet q' nō loquitur mendaciu... qz licet sit...

Incipit de p'urio

Incipit de p'urio... In q' m... Dicitur q' d' medaco... Agit d' p'urio...

locosus 2

locosus 3

29

quid sit mendacium

confirmati erant p'urio... Nō tñ offic p'urium... confirmati erant p'urio... Nō tñ offic p'urium...

fectus nec imperfectus potest per creaturas... urare ergo dicitur magis est falsum... Antea...

R

29

quid sit p'urio

inca... ex... dicitur

29

49

49

29

3

7

5

29

29

19

29

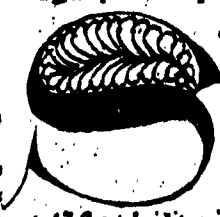
debeat dici piurus. Et ridet q sic. r hoc no ideo q no sciat q iuravit. qz tenetur illud mutare vt dictu est in pcedentibus. sed qz iuravit in iustis reus efficiatur. sicut ille q iurat Unde subdit q qualitercunq iuret uramtu semp refertur ad intentione recipiens r no iratis. Uti qui fraudulenter iuramentu pze stat dupliciter peccat. Primo qz homine dei in manu assumit. Secundo qz p pmiu dolose nutitur decipere. Sexta qstio est. Utru peccet ille q copellit aliu iurare. Et ridet q si iuratur iuramentu solu vt fides fiat de re super qua iuratur. no est peccatu. sed bnan a teptatio Si aut recipies iuramentu scio aliu falsum iurare. tuc si copellit ipm iurare mortalit peccat. Et subdit q scd ordinatione synodi au retentis ad iuramentu debent boles icuni accederent si est. p pace firmanda. vel vniuersaliter in quibus mora pferret periculu Et tñ in speciali.

Sancta sinodus

Ista est distinctio. xl. r vltia huius tertij libri. In qua mgr post q egit de peccatis ad octauu pceptu pme tibus. psequit suu tractatu de pceptis. r agit de duobus pceptis residuis. Et tria facit Primo eni ponit sextu r septimu pceptu pme tabule. Secdo remouet quasda dubitatioes de lege. Tertio asserit differentia legis scz moysayce r euagelice. Primu vsqz ibi. (Si vero qntur) Secudu vsqz ibi. (Distat aut euangelu.) Tertiu vsqz ad fine distinctionis. In speciali sententia mgr iat in trib. ppov. b' quaz pma e bec. Sextu pceptu scde table pbibz appetitu mechadi r septimu volutare furadi. Danc magister ponet dicit q sextum pceptu secunde tabule est. Non concupiscet vxore pmi tui. Sed contra illud replicat dicens. q aliau possit videre q istud sextu pceptu de no concupiscendo vxore pmi i: sit idem cum tertio pcepto secunde tabule de mechado. r q septimu sit idem cu quarto de non faciendo furtu. Et respodet q non sunt idem. sed in tertio r quarto peobidentur actus exteriores tñ. In his aut duobus pceptis. pbibentur etiã actus interiores. sed contra istud adhuc replicat dicens. Et ista solutio habetur q in lege veteri pbibetur ruz actus exterior q etiã interior. quo ergo verus esse potest qd comuiter dicit q lex copmat

manu r no animu. Et respodet q lex vetus r manu r animu coprimunt quanta ad pcepta moralia. Sed dicitur tñ compingere manuu quantu ad cerimonialia. vel potest dici q in lege veteri no sic exprimitur generalis pbibitio cuiuslibet concupiscencie sicut fit in euagelio. ideo dicitur lex manny comprimens euageliu vo vtriusq. scz ruz manu q animu comprimit. Secunda ppod est bec. Littera legis dicitur occidens. non qz insufficient prohibuit. sed quia non sicut euageliu gram p bibuit. Danc magister ponet querit de qua littera intelligitur illud apostoli. Littera occidit. spūs viuificat. Et respodet q intelligit de littera decalogi vel legis veteris q dicit occidere. no ideo q lex mala sit. sed dicitur occidere occasionalit. qz ponedo madata seu p bibedo peccata angebat concupiscencia r ad debet primaricatione pceptiendo ea que no possunt impleri sine gra. q tepore legis veteris sicut tepore euagelij non abundabant. ideo littera. i. est ipsa lex moysayca occasionaliter occidere dicebatur. qz ille est intellectus autentatis apth. Tertia ppod est bec. Lex moysayca multipliciter distat ab euagelica. Danc magister insinuans asserit triplicem differentiam legis antique r noue. quarum prima est q i antiqua lege tantum promittes bantur temporalia r terrena. In euagelio autem terrena r celestia. Secunda est quia sacramenta veteris legis tantum significabant gratiam. sacramenta vero noue legis r significant r iustificanc. scilicet conferendo gratiam. Tertia est q in veteri lege fuerunt quedam cerimonialia. r in noua non sunt. licet pcepta moralia sunt eadem vtrobiqz. Et sic imponit magister finem huic tertio libro.

Explicit liber tertius conclusionu sententiarum. Incipit liber quartus. Dist. pma.

Amantan

In pcedentibus libris magister determinauit de rebus. Dic vero in hoc quarto determinat de signis sacramentalibz. r diuiditur iste liber in duas partes principaliter. Primo enim determinat de sacramentis. Secundo de resurrectione r gloria

resurrectione r gloria. In pcedentibus libris magister determinauit de rebus. Dic vero in hoc quarto determinat de signis sacramentalibz. r diuiditur iste liber in duas partes principaliter. Primo enim determinat de sacramentis. Secundo de resurrectione r gloria. In pcedentibus libris magister determinauit de rebus. Dic vero in hoc quarto determinat de signis sacramentalibz. r diuiditur iste liber in duas partes principaliter. Primo enim determinat de sacramentis. Secundo de resurrectione r gloria.

rebus. In pcedentibus libris magister determinauit de rebus. Dic vero in hoc quarto determinat de signis sacramentalibz. r diuiditur iste liber in duas partes principaliter. Primo enim determinat de sacramentis. Secundo de resurrectione r gloria. In pcedentibus libris magister determinauit de rebus. Dic vero in hoc quarto determinat de signis sacramentalibz. r diuiditur iste liber in duas partes principaliter. Primo enim determinat de sacramentis. Secundo de resurrectione r gloria.

2. p. 1. 1. 1.

3. p. 1. 1. 1.

cuidam civ

suare

inqua etc.

quo ipore est qd...

Quarto ostendit quo tempore et quo instrumento certo diebus...

Am ad sacra

Ista est distinctio scda huius qm...

coniceretur qd... Et scda ppo...

Ost hec viden

Postq mgr determinavit de quibusda...

auare mutae...

qo

p...no

vinis dicit qd baptismus est ablatio... Secda ppo...

Ad dicit etiam... Tertio ppo est...

Hec dicendum est

Superius magister determinavit de baptismis...

qo

qo

Electio baptismi quo ad suscipientes

Sacra et vices...

potio

oocoz

obiecto

so

obiecto

2: p[ro]p[ri]o

aliqui p[ro]p[ri]o quod sunt dicitur p[ro]p[ri]o
 tunc baptisimo p[ro]p[ri]o no[n] dicitur. q[uo]d no[n] e[st]
 p[ro]p[ri]o. q[uo]d anto[st]ate b[eat]i Augustini ostendit.
 Postea dicit q[uo]d illi q[ui] sine fide fice[n]t
 ad sacramentu[m]. sacramentu[m] p[ro]p[ri]o
 menti recipiunt. quod anto[st]ate b[eat]i Augustini
 Postea obijcit co[n]tra: sicut b[eat]i Augustini
 dicere videtur q[uo]d fide[m] accedens p[ro]p[ri]o
 m[er]ito quo baptis[ati]o[n]e[m] p[ro]p[ri]o
 p[ro]p[ri]o. hoc p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o fide[m] p[ro]p[ri]o
 s[er]mo fructuatur p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o. q[uo]d no[n] e[st]
 dicitur dicere ap[osto]l[u]s i[n] ep[isto]la ad Galatas
 in xpo baptisati om[n]es xpm in quibus fide[m] h[ab]ent
 ad hoc q[uo]d Augustinus loquitur hoc co[n]fe[n]de[n]do
 m[er]ito q[uo]d m[er]ito p[ro]p[ri]o. neq[ue] afferendo
 ad hoc q[uo]d loquitur de xpo q[uo]d in suo bap[ti]simo
 s[er]mo co[n]formatur. q[uo]d co[n]formatur v[er]u[m]
 dicitur p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o. In q[ui] xpm
 in dicitur p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o. Q[uo]d
 dicitur p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o ad sacrame[n]tu[m]
 t[er]m[in]o p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o. q[uo]d q[uo]d q[uo]d q[uo]d
 recipiunt r[e] sacrame[n]tu[m]. r[e] sacrame[n]tu[m]. sicut
 illi q[ui] p[ro]p[ri]o fide sanguine fundit. r[e] sicut illi
 q[ui] cu[m] fide bona r[e] co[n]tritione mouentur. r[e] non
 habet cop[er]ia[m] recipiendi sacrame[n]tu[m]. sicut lo
 ar[bit]o m[er]ito de p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o b[eat]i Augustini
 v[er]u[m] baptisatus fuerit vel no[n] p[ro]p[ri]o co[n]f[er]e[n]do
 q[uo]d sine equo baptisimo alie[m] i[n]stanciam
 r[e] saluamur. post obijcit q[uo]d p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o
 q[uo]d tales saluari no[n] possunt. Et r[e] dicit q[uo]d
 anto[st]ates intelliguntur v[er]u[m] h[ab]ent opo[rt]unitate
 r[e] cop[er]ia[m] recipiendi sacrame[n]tu[m] r[e] co[n]tritione
 r[e] p[ro]p[ri]o sacrame[n]tu[m] recipiendi. Sec[un]da p[ro]p[ri]o bap[ti]simo
 eff[er]u[m] sanguinis valet in casu sine bap[ti]simo
 p[ro]p[ri]o. Dicit p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o m[er]ito insinuans
 remouet errore quo r[e] dicitur nullum
 adultu[m] p[ro]p[ri]o fide r[e] caritate posse i[n]stanciam sine
 baptisimo nisi sanguine p[ro]p[ri]o fundat. quod
 patet anto[st]ate b[eat]i Augustini. Et r[e] dicit m[er]ito
 q[uo]d anto[st]ates intelligende sunt si alit[er] p[ro]p[ri]o
 r[e] co[n]ceptus baptisimi. Si aut[em] fide habeat r[e]
 co[n]tritione r[e] baptisari voluerit r[e] no[n] possit
 morte p[ro]p[ri]o o[per]anti benignitas supplet
 q[uo]d sacrame[n]to defuerat. q[uo]d aut[em] i[n]stanciam sa
 crificatio quib[us]da[m] i[n]stanciam visibili sacrame[n]to
 ostendit quib[us]da[m] anto[st]ate b[eat]i Augustini.
 Subdit t[ame]n q[uo]d p[ro]p[ri]o hoc no[n] est visibile sacra
 m[er]itu[m] co[n]tencdu[m]. q[uo]d sacrame[n]tu[m] co[n]cepto
 visibiliter sanctificari no[n] pot[est]. De p[ro]p[ri]o
 aut[em] quibus fides aliena subuenit dicitur

esse q[uo]d in adultis no[n] est nisi valet fide[m] alie[m]
 na in p[ro]p[ri]o quanto p[ro]p[ri]a in adultis p[ro]p[ri]o
 h[ab]ent no[n] i[n]stanciam fides ecclesie sine sacrame[n]to
 no[n] valet. Et r[e] dicit q[uo]d si fuerit ab ip[s]o sacrame[n]to
 co[n]tra. Et r[e] dicit q[uo]d si fuerit ad baptisimu[m] dicitur
 aut[em] p[ro]p[ri]o i[n]stanciam co[n]tritione. Et r[e] dicit
 h[ab]ent i[n]stanciam de p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o fide[m] sacra
 m[er]itu[m] q[uo]d o[st]e[n]ditur co[n]firmat. Postea
 querit q[uo]d i[n]stanciam i[n]stanciam sacra
 m[er]itu[m] co[n]ferat p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o r[e] caritate. sicut
 co[n]tra. videtur q[uo]d esse i[n]stanciam q[uo]d i[n]stanciam
 r[e] videatur. Et r[e] dicit q[uo]d no[n] est i[n]stanciam. mo
 eis multa valet q[uo]d est p[ro]p[ri]o fide r[e] co[n]tritione i[n]stanciam
 fide[m] p[ro]p[ri]o q[uo]d est peccati macula et a
 debito p[ro]p[ri]o ab ip[s]o. tenent t[ame]n ad sa
 crificatio[n]e[m] ad qua[m] p[ro]p[ri]o i[n]stanciam obij
 gitur p[ro]p[ri]o i[n]stanciam ante baptisimu[m] hoc obij
 gitur q[uo]d i[n]stanciam r[e] i[n]stanciam. q[uo]d i[n]stanciam
 q[uo]d i[n]stanciam co[n]tritione attrahat mundant
 r[e] q[uo]d i[n]stanciam virtus in eis augetur. r[e] fomes i
 eis magis debilitatur. r[e] i[n]stanciam ecclesie n[un]c
 ro r[e] i[n]stanciam ecclesie collocatur. Postea que
 rit cu[m] i[n]stanciam r[e] i[n]stanciam p[ro]p[ri]o r[e] reatus
 p[ro]p[ri]o i[n]stanciam. quare p[ro]p[ri]o co[n]tritione et peccato
 co[n]tritione no[n] tollatur. Et r[e] dicit q[uo]d p[ro]p[ri]o
 i[n]stanciam remanet post baptisimu[m] dupligratio
 ne. Pr[imo] ne totis ablutio p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o
 r[e] p[ro]p[ri]o i[n]stanciam i[n]stanciam baptisime. no[n] re
 gnu[m] q[uo]d r[e] p[ro]p[ri]o i[n]stanciam i[n]stanciam h[ab]et v[er]u[m] que
 rapur q[uo]d est a p[ro]p[ri]o i[n]stanciam aliena remanet
 p[ro]p[ri]o. Sec[un]da cu[m] e[st] v[er]u[m] de baptisate ma
 teria p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o. Et r[e] dicit q[uo]d aliq[ui]s vi
 ceret nisi p[ro]p[ri]o. nec p[ro]p[ri]o i[n]stanciam bap[ti]simo
 o[mn]i p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o tolleret. Postea que
 rit. cu[m] p[ro]p[ri]o i[n]stanciam postea baptisantur cu[m]
 re baptisime ille sit sacrame[n]tu[m] r[e] signu[m]. Et
 r[e] dicit q[uo]d i[n]stanciam p[ro]p[ri]o h[ab]et i[n]stanciam i[n] p[ro]p[ri]o
 factis est signu[m] i[n]stanciam faciente. n[un]c i[n]stanciam
 pedimentu[m] adesse. Ut no[n] est co[n]ueniens q[uo]d
 res p[ro]p[ri]o q[uo]d i[n]stanciam sacrame[n]tu[m]. r[e] q[uo]d i[n]stanciam
 loquitur post. v[er]u[m] i[n]stanciam qui postea penitent.
 Tercia p[ro]p[ri]o est hec. No[n] t[ame]n p[ro]p[ri]o fide[m] alie[m]
 na p[ro]p[ri]o. quatu[m] fides p[ro]p[ri]o adultis r[e] co
 ntritione. Dicit m[er]ito insinuans querit. v[er]u[m] p[ro]p[ri]o
 i[n]stanciam baptisimo recipit gram: de adultis aut[em]
 q[uo]d i[n]stanciam recipit no[n] est dubiu[m]. Et videtur q[uo]d
 no[n]. q[uo]d q[uo]d illa ad p[ro]p[ri]o voluntatis do
 tur p[ro]p[ri]o a[n]i voluntatis. v[er]u[m] no[n] possunt u
 gnu[m] r[e]. In co[n]trariu[m] est q[uo]d non saluamur
 nisi i[n]stanciam r[e] q[uo]d. Et r[e] dicit q[uo]d recipit q[uo]d
 aut i[n]stanciam r[e] no[n] i[n]stanciam v[er]u[m] i[n]stanciam

90

50

90

90

90

90

90

90

90

cu[m] puenit ad p[ro]p[ri]o etatem. nisi p[ro]p[ri]o liberu[m] ar
 bitru[m] vsq[ue] huius muneris extinguebatur pec
 cando. Et t[ame]n i[n] sp[irit]u. Dist. v.

Est hoc factu[m]

Postq[ue] magister determinat de
 baptisimo scdm se r[e] p[ro]p[ri]o co[n]p[ar]atio
 ne ad suscipientes. Dic vero determinat de co
 dem p[ro]p[ri]o co[n]p[ar]atione quo ad mistros co[n]feren
 tes. Et t[ame]n a[n]t[er] hoc facit. Determinat cu[m] i[n]stanciam
 p[ro]p[ri]o de quib[us] possit dari baptisim[us]. Sec[un]do
 subdit q[uo]d fortitur efficacit[er] sacrame[n]tu[m]. cu[m] sa
 cramente[m] suscipit hereticus vel scismaticus.
 Tertio subiungit q[uo]d p[ro]p[ri]o sit collata hoib[us].
 Primum vsq[ue] ibi. It[em] si in heresi quacumq[ue]
 Sec[un]du[m] vsq[ue] ibi. Quia mysteriu[m] t[ame]n. Ter
 tiu[m] vsq[ue] ad fine[m] distinctio[n]is. In sp[irit]u sc[ilicet] m[er]ito
 stat i[n]stanciam p[ro]p[ri]o. q[uo]d p[ro]p[ri]o est hec. Unus
 v[er]u[m] baptisim[us] a bono r[e] a malo datur. r[e] et
 i[n]stanciam muneris i[n]stanciam co[n]feritur. h[ic] a puer
 lo mistro baptisant. Dicit m[er]ito insinuans p[ro]p[ri]o
 primo q[uo]d baptisim[us] a bono r[e] a malo muni
 stris dari pot[est]. r[e] e[st] scdm est datur ab utroq[ue].
 No[n] est p[ro]p[ri]o baptisim[us] a malo q[uo]d a bono
 nec melior a bono q[uo]d a malo. nec mai[us] nec mi
 nor vsq[ue] e[st] datur i[n]stanciam baptisimo. dato a bono aut
 a malo. q[uo]d no[n] est hois muni[us]. sed dei q[uo]d plu
 rib[us] anto[st]ate b[eat]i Augustini co[n]firmat. Postea dicit q[uo]d
 b[un]us tota causa est. q[uo]d baptisim[us] no[n] est co[n]f[er]e[n]do
 f. baptisim[us] s[er]p[er]i. xpi cu[m] i[n]stanciam muni
 stru[m] habet. potestate aut[em] sibi xps retinet.
 Unde no[n] dicit baptisim[us] petri vel pauli.
 sed xpi. potuit t[ame]n potestate baptisandi dare
 hoib[us]. sed noluit. ne t[ame]n essent baptisim[us] quot
 hoies. r[e] ne ho[m] i[n] hoib[us] sp[er]m poneret. q[uo]d di
 uinis anto[st]ate b[eat]i Augustini co[n]firmat. Sec[un]da p[ro]p[ri]o
 e[st] hec. Quia i[n]stanciam heretic[us] sine scismatic[us] recipiat
 solu[m] sacrame[n]tu[m]. no[n] t[ame]n acapit virtute[m] illius
 r[e] i[n]stanciam. Dang[ue] m[er]ito insinuans dicit. si
 heretic[us] seu scismatic[us] baptisim[us] sacrame[n]tu[m]
 accipit i[n]stanciam sacrame[n]tu[m] accipit. sed salu
 te q[uo]d est virtus sacrame[n]tu[m] no[n] habebit. si sc[ilicet]
 extra catholica[m] ecclesia[m] ip[s]ius sacrame[n]tu[m] ha
 buit. debet ergo ad ecclesia[m] reduci no[n] v[er]u[m] sacra
 m[er]itu[m] baptisim[us] i[n]stanciam accipiat. q[uo]d nemo
 debet in aliquo repetere. sed v[er]u[m] i[n]stanciam i[n]stanciam
 catholica[m] accipiat v[er]u[m] baptisim[us] cu[m] extra eccle
 sia[m] p[ro]p[ri]o esse non potest. sicut nec elemosina.
 Tercia p[ro]p[ri]o est hec. Iuxta sententia[m] magi
 stru[m] de potuit nobis co[n]ferre p[ro]p[ri]o baptisim[us].
 sicut r[e] creature potest[er]ia[m] grandi. Dicit m[er]ito

insinuans q[uo]d q[uo]d sit illa potestas qua[m] xps po
 tuit dare hoib[us] r[e] no[n] dedit. Et r[e] dicit m[er]ito
 scdm quosda[m] q[uo]d potestas dimittendi pecca
 ta. Co[n]tra q[uo]d obijcit sic. q[uo]d p[ro]p[ri]o qua[m] deus di
 mitte pot[est] est id e[st] q[uo]d de[us]. ergo no[n] potuit crea
 ture dare hanc potestate[m]. It[em] si p[ro]p[ri]o dimittit
 di potuit r[e] pot[est] co[n]ferre creature. Ergo pote
 stas creadi. Et r[e] dicit m[er]ito ad p[ro]p[ri]o sic. q[uo]d po
 testas dimittendi peccata q[uo]d creature potest da
 re illi potestas creata. r[e] eff[er]e potestas cuius
 da[m] co[n]p[ar]atio[n]is: v[er]u[m] sicut creature cooperat deo f
 exteriori m[er]ito d[omi]ne per modu[m] ministerij: ita
 possit cooperari interiori m[er]ito d[omi]ne. Dic ma
 mag[ister] co[n]tr[ar]io no[n] tenet a doctorib[us]. Ad secun
 da[m] resp[on]det. q[uo]d potestas creadi pot[est] creature
 co[n]ferri. no[n] ita q[uo]d creat[ur]e anto[st]ate sed p[ro]p[ri]o mi
 stru[m]. Et t[ame]n i[n] sp[irit]u. Dist. vi.

Hinc quibus li

Postq[ue] magister determinat de
 baptisimo p[ro]p[ri]o co[n]p[ar]atione et ad muni
 stras baptisantes r[e] etia[m] ad baptisatos. Dic
 co[n]sequenter determinat de eius v[er]u[m] r[e] solennita
 te. Et t[ame]n facit. Pr[imo] cu[m] ostendit quibus li
 ceat baptisare. Sec[un]do docet quod p[ro]p[ri]o i[n]stanciam
 t[ame]n p[ro]p[ri]o locutio[n]is possit sacrame[n]tu[m] hoc ani
 chian. Tertio docet quod ille cu[m] deest con
 gru[u]m testimoniu[m] i[n]stanciam generatio[n]is possit bap
 tisari. Primum vsq[ue] ibi. (Queri etia[m] solet.)
 Sec[un]du[m] vsq[ue] ibi. (Præterea sciendum est.)
 Tertiu[m] vsq[ue] ad fine[m] distinctio[n]is. In sp[irit]u sen
 tencia[m] magistri stat i[n]stanciam p[ro]p[ri]o. quaru[m]
 prima est hec. Quia i[n]stanciam solus sacerdos
 conueniat ad extra baptisimo sacrame[n]tu[m] i[n]stanciam
 r[e] i[n]stanciam ab hereticis i[n]stanciam eccle[si]e de
 bet i[n]stanciam baptisari. Dicit m[er]ito insinuans p[ro]p[ri]o
 nit p[ro]p[ri]o. q[uo]d solus sacerdos no[n] co[n]p[er]it ni
 si necessitate cogente. in quo casu laici r[e] muni
 stru[m] etia[m] p[ro]p[ri]o. Subdit etia[m] q[uo]d baptisato
 ri ab hereticis scdm formam eccle[si]e baptisato
 sunt: r[e] i[n]stanciam baptisandi no[n] sunt. q[uo]d v[er]u[m] rece
 perit sacrame[n]tu[m] i[n]stanciam no[n] sacrame[n]tu[m] effecti. q[uo]d
 co[n]firmat anto[st]ate b[eat]i Augustini. Postea obijcit mag[ister]
 i[n]stanciam co[n]trariu[m] anto[st]ate Cipriani dicitur. q[uo]d ab
 hereticis no[n] possit tradi baptisim[us]: r[e] ab ec
 cl[esi]a baptisatos rebaptisandos esse. Ad ag[er] aut[em]
 determinat hoc v[er]u[m] esse de his qui p[ro]p[ri]o for
 ma[m] eccle[si]e baptisantur ab eis. Et dicit Cypri
 anu[m] hoc q[uo]d dicit ex ignorantia dixisse. r[e] si b[eat]i
 hoc scissile. T[ame]n scdm beatu[m] Augustinu[m] eius ig
 no[r]antia fuit martyrio purgata i[n]stanciam. Et ne
 b

90
50

Non tenet Mr

90

Cipang

Cartesianus... Exorcismus... ad iura... neoplatonici... noui quere

et trina dimensioe triplem baptismum videtur esse subdit secundum beati Gregorij... Postea dicitur quod parvulus qui ad baptismum defertur... Deinde dicitur quod si infantis fuerit in vtero... Secunda propositio est hec... Hinc de sacramento... Hinc de sacramento... Hinc de sacramento...

detur pro parvulo. Quia cum ad maiorem aetate legitimum etate peruenierit... Hinc de sacramento... Hinc de sacramento... Hinc de sacramento... Hinc de sacramento... Hinc de sacramento...

potuit a alijs nisi ab episcopo: sic nec postea potest nisi ab illis loci ecclesie teneantur... Hinc de sacramento... Hinc de sacramento... Hinc de sacramento... Hinc de sacramento... Hinc de sacramento...

baptismum per aquam: quod etiam idem manant. An legimus quod oblatio panis et vini facta a... Hinc de sacramento... Hinc de sacramento... Hinc de sacramento... Hinc de sacramento... Hinc de sacramento...

Marginal notes in the right margin: 2. pp., 3. pp., 4. pp., 5. pp., 6. pp., 7. pp., 8. pp., 9. pp., 10. pp., 11. pp., 12. pp., 13. pp., 14. pp., 15. pp., 16. pp., 17. pp., 18. pp., 19. pp., 20. pp., 21. pp., 22. pp., 23. pp., 24. pp., 25. pp., 26. pp., 27. pp., 28. pp., 29. pp., 30. pp., 31. pp., 32. pp., 33. pp., 34. pp., 35. pp., 36. pp., 37. pp., 38. pp., 39. pp., 40. pp.

90

2. pp.

90

3. pp.

40 de 17 q 100

baptizant

90

sacra... Bas... 2. pp.

cor... Conte... 2. pp.

quoad bñz eoz

Sicut due sunt

Postquam magister egit de esse huius sacramenti secundum se. Dicere determinat de eo quod ad usus eius. Et tria facit. Primo sui intentum proponit. Secundo quosdam errores excludit. Tertio quasdam auctoritates duas exponit. Primum versus ibi (De verba et alia) secundum versus ibi (Secundum hos duos modos). Tertium versus ad fines distinctionis. In spiritu sancto magister stat in hac propositione. Corpus christi quidam manducatur sacramentaliter, quidam spiritualiter, quidam utroque modo realiter. Dicit magister in summas proponit panem: quod scilicet duas res habet us sacramenti duo sunt modi manducandi. Vnde sacramentalis qui consistit in susceptione ipsius sub visibili sacramento, scilicet sub specie panis et vini. Alii spiritualis qui consistit in unione ad christum in sacramento continentur. Ut ille spiritualiter manducatur qui in unitate christi et ecclesie quam sacramentum significat manet. et ideo soli boni manducant spiritualiter. Sacramentaliter manducare potest tam boni quam mali. tamen mali ad suum iudicium sumunt quod auctoritate confirmatur. Postea dicitur quod ratio quarundam auctoritatum quidam posuerunt. quod a malis corpus christi non sumitur. quod ostendit esse falsum multis auctoritatibus. quod dicitur hoc sacramentum sumi et a bonis et a malis. sed a bonis sacramentaliter et spiritualiter. sed a malis sacramentaliter. Ultimo dat intellectum contrarium quod rursus auctoritatum que sunt dubie. ubi ostendit quod non species panis et vini. sed etiam ipsum corpus christi verum potest dici verum sacramentum. Et ex hoc procedit ad expositiones illarum duarum auctoritatum in fine conclusionis intentum. scilicet quod hoc sacramentum est a bonis et a malis sumitur. Et tantum in speciali.

pporicio

quoad speciem finalis contentas

Unt ite alii pce

Postquam magister egit de sacramento in se et de usu eius quod ad susceptionem. Dicere autem determinat de esse eius quod ad speciem in aliam contentam. Et tria facit. Primo errorem quorundam proponit. Secundo quarundam auctoritatum solutionem subdit. Tertio quarundam auctoritatum explanationem connectit. Partes patet in textu huius distinctionis. In spiritu sancto magister stat in ista propositione. Ex fide constat verum corpus christi esse in altari. uno integro ipsum sub utraque specie contineri. Dicit magister intendens proponit

pporicio

quosdam intentum errasse. quod diceret verum corpus christi esse in altari scilicet solus ibi esse sic signatum in signo. et hoc dicit dominus notasse in euangelio. Iohannis cum dicitur sumptione? si corpus autem spiritus sancti est intelligenda. Ubi de hoc loquitur autem. Verba que ego loquor vobis spiritus sanctus et veritas sunt. Hoc idem affirmat autem b. Aug. Et vltimam per idem quod dicitur in mattheo. Panes semper habent veritatem: me autem spiritus sanctus habent. Ipse autem spiritus sanctus habet in se esse spiritum sanctum. Postea respondet dominus per illa verba si intendit negare corpus sui veritatem esse in sacramento. scilicet significare quod si visibiliter in forma humani et inuisibiliter sub forma panis et vini corpus suum traderet sumendum. et ita si sub specie corporali scilicet sub specie sacrali. Et hac opinione magister scilicet affirmat. Postea dicit quod Aug. dicit in quadam auctoritate. quod sumatur corpus christi visibile quod sic intelligendum est. scilicet sumit corpus quod est sui nature et visibile. Ultimo ponit multas auctoritates. magister dicitur. quod panis et vinum per virtutem verbi domini transsubstantiantur in verum corpus christi et sanguinem eius totum ipsum integer sub utraque specie continetur. Et tamen in speciali.

Unt queritur

Postquam magister egit de sacramento eucharistie quantum ad factum esse. Dicere vero determinat de eo quod ad eius factum. Et tria facit. Primo enim ostendit quod sub specie panis et vini in verum corpus christi transsubstantiatur. Secundo quod ipsum sub aliena specie occultatur si de his sub utraque specie ministratur. Tertio quod discipulus in cena christi corpus passibile et mortale dabat. Primum versus ibi (Sub alia autem specie secundum quosdam versus ibi (Corpus vero tale pedur). Tertium versus ad h. di. In. s. l. m. s. i. t. p. q. p. ma est hoc. Conuersio panis in corpus christi non est formalis sed quoad videtur esse substantialem. Dicit magister in summas quod qual sit ista conuersio panis et vini in corpus christi. vtrum. scilicet sit conuersio substantialem vel formalis vel alterius modi. Et dicit quod si formalis: eo quod species que prius erat permanet. scilicet species panis. figura. albedo. Sic autem postea quod quibusdam videtur quod sit conuersio scilicet substantialem vel substantialem. eo quod substantia panis et vini essentialiter sit substantia corporis et sanguinis christi. Postea ponit circa hoc quorundam objectionem. si enim sic intelligatur conuersio: tunc quotidie aliquid substantia sit corpus christi et sanguis quod nisi non fuerat. et sic quotidie corpus christi augetur: et de materia aliqua formalis de qua in conceptu non fuerat

quoad

pporicio

obue

so

pporicio

factum. Et dicit magister sic ad hoc respondere posse quod conuersio corporis christi sit scilicet nouam corpus formatez aut per ipsum corpus formati augmentatio ne scilicet per quadam transsubstantiatio de virtute diuina facta siue noua formatio aut augmentatio. Et dicit quod scilicet opinione ista concedit quod panis sit corpus christi sicut farina facta est panis. et si panis si aut caro christi sicut farina facta est panis. et aqua facta est vinum: nec tamen dicitur farina est panis. et aqua est vinum. Alii vero procedunt illud quod erat panis vel vinum per consecrationem esse corpus et sanguinem: non tamen manens panis sed mutatum. Subdit autem quod panis non habet se ut materia respectu corporis christi. Postea dicit quod aliorum opinio est hac conuersio sic esse intelligenda. quod sub accidentibus sub quibus panis est substantia panis et vini per consecrationem est substantia corporis et sanguinis christi. si tamen ut in illa officia. Substantia autem panis et vini dicitur vel in hiis que sunt materiam re soluitur aut in nihilum rediguntur. Dicit etiam magister alij dicitur. scilicet quod substantia panis et vini remanent cum substantia. scilicet corpus et sanguis christi quod substantia panis et vini dicitur esse sacramentum. et ex hac ratione hoc substantia dicitur fieri illa. quod ubi est hoc est illa. Contra quod obicit per auctoritates quod b. dicit nihil ibi aliud esse quam substantiam corpus panis et sanguis et species panis et vini. Secunda propositio est hoc. Sub aliena specie corpus christi sub utraque specie sumitur. Dicit magister in summas assignat triplicem rationem quare corpus christi sub aliena specie occultatur seu sumitur. Prima est ad augmentum fidei meritum quod est de his que non videtur. Secundo ad vitandam horrorem. quod non habent in coram visu carne etiam et sanguine manducare. Tertio ne detur infidelibus irridendi occasio. Postea dicit quod illud sacramentum sumitur sub duplici specie. ideo ut anime et carnis susceptione in christo et virtutibus liberato in nobis significaretur. ordinatur enim hoc sacramentum ad salutem corporis et anime. Addit etiam quod sub utraque specie totum corpus christi sumitur: nec tamen panis conuertitur nisi in corpus: et vinum nisi in sanguinem. Subdit etiam quod in hoc duplex species unitate sacramenti si tollit. quod sub eadem specie idem sumitur: nec beneficiatio super eadem species debet iterari. nec de alijs substantijs que de substantia panis et vini consistunt et consecrari debet corpus christi et sanguis. Postea dicit quod aqua vino admiscenda est: ad significandam unione populi cum capite christo quod nullo modo scienter debet omitti

quod dicitur esse appositum. Si quis autem ex oblivione vel ignorantia obmittat offerens vinum sine aqua conuertit quidem sacramentum quod etiam scilicet consecratur diuine aliquarum ecclesiarum dimittit aqua. si grauius compicidus est. Subdit autem quod aqua si ne vino nullatenus offerri potest in sacramento. nec panis nisi de frumento. nec granum frumenti nisi redactus fuerit in panem. quod ipse christus et grano frumenti se comparat et panes se dicit. Tertia propositio est hoc. Quamuis corpus christi in cena dedit corpus passibile et mortale. tamen non sumitur impassibile et immortale. Hanc magister insinuat dicens. quod christus dedit discipulis suis tale corpus quale tunc habuit scilicet passibile et mortale. Addit etiam quod eucharistia inuncta non debet populo dari in supplementum comunio nis. Nam christus panem inunctum non dedit nisi iude qui non accepit corpus christi tunc: scilicet tamen panem. Ante tamen cum ceteris discipulis peccerat corpus et sanguis christi. Et tamen in spiritu sancto.

Aqua

pporicio

Judas

Unt queritur

Superius magister egit de consecratione huius sacramenti. Dicere vero agit de consecratione. Et tria facit. Primo enim inquitur modum cuiusdam accidentium in hoc sacramento. Secundo quod an ibi sit ut apparet fractio. Tertio agit de huiusmodi sacramenti effectu. Primum facit versus ibi (Solet etiam queri) secundum versus ibi (De ea in summas). Tertium versus ad fines distincti. In. s. l. m. s. i. t. p. q. s. est hoc. In hoc celesti sacramento species seu accidentia remanent sine subiecto. Dicit magister in summas proponit primo in quod in hoc sacramento accidentia remanent actu sine subiecto. quod ibi si est nisi substantia corporis et sanguis diuina que talibus accidentibus officia non potest remanere tamen accidentia ad mysterij ritum et ad fidei suffragium. et etiam propter gustum. Secunda propositio est hoc. Species visibiles in hoc sacramento franguntur sine ipso occultamento. Dicit magister in summas ponens quod. Alius in hoc sacramento sit vera fractio. Et dicit quod si. quod corpus christi frangi si potest et alia substantia sui si est. Et respondet magister quod quibusdam videtur quod ibi si sit vera fractio sic videtur. scilicet de frangi quod videtur frangi nec tamen ibi illatio. quod si ostendit ibi fractio ad illud ostendit: scilicet potest ad fidei virtutem. Alii vero dicunt quod vere frangit corpus christi et non integrum manet. et hoc affirmat per confessionem Berengarii que precessit eorum Nicolao papa et pluribus alijs episcopis panis et vini que in altari ponuntur per consecrationem non so

pporicio

pporicio

berengarius

b in

lū sacramētū s; etiā verū corp' & sanguinem xpi ee. q' oia approbata sunt sicut beatur d' cōsecratōe. dicit q' aliq' dicit q' sicut ibi ē spe dies panis & non ē ibi res in qua sit species ita ē ibi fractio q' si ē aliq' re q' nihil ibi fractūtur. qd' mirabilē de potētia dei fieri dicit. Quarta opio circa hoc ē magri. q' fractio illa vera ē & in ipis spēs' sacramentalib' cybi etiā subdit scōsb' Dieronimus q' sub sūgul' partib' fractōis ē tot' xps. Et etiā dicit Dulf. vbi ē ps corpus xpi ibi ē totū. Postea dicit q' partū fractōis vna significat corpus xpi iacens in sepulchro. Alia vero significat corp' chisti vivēs in mūdo. Tertia vero dicit p' xpi p' resurrectionē. q' significatio pōt etiā corpus xpi mistico adaptari. Prefea querit Utrū corp' xpi quotidie immoletur. & vtrū illud qd' facit sacerdos in hoc sacrificio possit ppue dia sacrificiū vel imolatio. Et rōdy ad vtrūq'. q' sic in th' in rels in similitudine. Q' eni quotidie genitur signus ē memoriale & figura imolatiōis semel facte. & sic forma visibilis q' est in altari sacrificiū d' & c. Similit' ter vero solū semel immolat' fuit: s; quoti die offertur. s; aliter tūc & aliter nūc. qd' anto ritatib' pbat. Tertia ppō est hec. Vocsa sacramētū datur in augmentū v' tatis & caritat' & in remediū quotidianē infirmitatis. Dāc m. in sinuās dicit. q' hoc sacramētū duabus de causis ē institutū. s. in augmentū caritatis & in medicinā nostre infirmitat'. qz eni quoti die labimur & cadim': quoti die xps p nobis mystice immolatur. Utrū vtrū sacramētū remissio venialū. Ultio inqrit de mō vtendi hoc sacramēto. s. quōd hoc sacm sit frequētā dū. Et dicit q' supra hoc inmemōtur diuersa ecclie statuta. qz quidā in dieb' dicit. qdā bis in āno cōicādū esse dicit. nisi dūtarat ali qd' crimib' sit grauat'. Et tñ in spali d' sen tēna vniū distinctionis.

Solet etiā queri Post q' egit. m. sup' d' sacramen to eucharisticus ad esse, & fieri. Dic agit de ei' mysterio. Et tria facit. Prio eni inqrit. an mal' sacerdos possit conse crare. Secdo hereticū seu schismaticū si posse conficere nūc dēmiare. Tertio ostendit aialia bzuta nullaten' posse māducare. Pimus a principio vsq' ibi. Illi vō q' excoicati s; cōicādū vsq' ibi. Illud vero sane dici pōt. Ter

opio m.
3 ppō.
9.
De spore. Coromys.

tū vsq' ad h. di. In. s. l. rē. A malo sacro te verū sacz p' h' qz si i merito. ibi s; i v' ho creatōis effiat. Dāc m. in sinuās q' r' p' no Utrū hoc sacz mal' sacerdos pōt conficere. Et rōdy q' bonitas vel malicia sacerdot' ni bil facit ad p'secratōes. qz cōsecratio si i meru to cōsecrāt' s; i v' ho effiat creatōis. In hoc eni sacrificio sub tegumēto rerū visibilū di umā v' legem opaf salutē. qd' autoritatib' cōfirmat. Secnda ppō est hec. Schmaticū & hereticū si posse cōsecrare p' magr' allez nūc. & in mēto in iplo cōsecrate necessario eni gūtur. Dāc m. ponēs dicit. q' ab ecclia dei p' excoicatiōes vel heretic' p'sati si videntur hoc sacramētū posse conficere q'uis sint sacro tes. tū qz oblatio hui' hostie sit ex p'sona to ti' ecclie. ipi aut' extra ecclias sunt. Tū qz in h'mōi sacramētū celabratōe nūc' celest' mit' titur ad b'ndicēdū. Nō ē aut' p'sumēdū q' de b'ndicāt b'ndicatiōib' p'cōz ab ecclia. Post ea dicit. q' ad sacrificiū hui' p'fectionez duo requirūtur. s. ordo mistri. s. q' sit sacerdos. et mēto. Subdit q' ille q' si credit etiā pōt ire tione bēre: & p' p' h' cōsecrare dummo itēdie agere & facere qd' facit ecclia. Tertia ppō est hec. Ad aq' videretur dogmatizare bzuta aialia nullaten' xpi corp' māducare. Dāc m. in sinuās dicit. q' bzuta aialia corp' xpi si sumūt. Quid aut' lumāt dū hostiā māducāt dicit q' de' nouit. Postea epilogādo dicit se de hoc mysterio breuiter dixisse a fidelib' ca tholicis fideliter recitata. qd' si q's dicit be retic' videt'. Ultio q'si icadēt' dicit q' hereti cū facit intelligētia praua scōz. b. Aug. d' vti litate crededū. aut heretic' ē q' cōmodi t'pal & glie vel falsus vel nouas opinōes gignit aut seqtur. Et tñ in special'. Di. ruy.

Dist hec de pei. Sup' m. dēmiat d' sacris. s. cō firmatōe & eucaristia q' s' sacra p' grediētū ordiat ad p'fectōes i bono. Dic de re p' h' d' p'nia q' ordiat ad amorōnes mali. Et diuidit tractat' iste i. iij. ptes. In p'ia de terminat d' p'nia i s; scdo d' p'nt' p'nt'. Tercio d' instrument'. Quarto de t'pe. Secnda ps i apit i. xvi. dicit. Tertia d' distinctōe. rviij. Quar ta in disti. xx. P'ima ps diuiditur ad huc in duas partes. In p'ia pte dēmiat' d' dicitatē penitētie: & excludit quēdā errozē. Secdo dē terminat de integritate scz in distinctōe. xv.

de p'nia
de p'nt' p'nt'
de t'pe
de p'nt' p'nt'
de p'nt' p'nt'

In p'nti aut' distinctōe facit tria. Prio eni dēmiat que sit penitētie distinctio. Secdo quōd bona opera p' cōsequēs peccatū mortificata per penitentiā reuoluant. Tertio quōd publi qua penitētia p' eodē peccato nō sit reitēra da. P'imu' facit a principio distinctōis vsq' ibi. Item illud inanis est penitētia. Scdm vsq' ibi. Illud aut' qd' Ambrosius. Tertiu' vsq' ad finē distinctōis. In spali sen. magri stat in tribus ppōibus. quaz p'ima est hec. Penitētia est virtus qua n'ra peccata volun tate deplāgamus. & ea vltra cōmittere nō p' ponimus. Dāc m'gr' in sinuās ppōit p'imo penitentiā necessariā esse. Est eni scdm Diero numū secda tabala post naufragiū ex eo q' qui velle innocente in baptismo peccatū pre dicando destruat. potest eā penitētie reme dio reparare. baptism' aut' dicitur p'ima tabu la. vide penitētia sepe reitērari pōt. baptism' aut' nō. Postea volens penitentiā distmre p' mittit quatnoz. Prio eni p'mittit ei' gen' qd' est sacramētū & virtus mēta. sed baptism' est sacramētū tñ. Est eni duplex penitētia. interior scz & exterior. Interior est virtus. ex tenor est sacramētū. Secdo eius differentiā ppter est vtilitates. qz tam xpūs q' iohes baptista p'dicatione sua a penitentiā in cepe rit' dicitēs. Penitentiā agite appropinquabit vobis regnū celoz. Tertio eius actū dicitur eni penitētia a puniendo. qz p' penitentiā illi ata puniunt. Quarto eius origine. qz peni tentie virtus timore cōcipitur. Quibus p'z missis d'ffinit p'ntiam scōz beati Ambrosiū. dicens q' penitētia est mala p'ntenta deplā gere & deplāgēda itē nō cōmittere. Postea dicit q' ex hoc distinctōe aliqui moti fuerunt dicere q' nō sit vera penitētia que p'cō scque ti maculatur. vere eni penitentiā dicant vltra mortalit' hō peccare qd' etiā cōfirmāt auto ritate. bti Ysodon' q' dicit talē penitentiā esse esse inane. & bti Greg. qui dicit eā esse graui oris pene. Quarto Amb. q' dicit verā peni tētiā iterandā nō esse. Autoritates omīs p' sent in littera. Postea m'gr' d' dēmiatōe ve ritatem excludit dictū errozē. dicens q' cōsa tio a p'cōis p'nteritis & dolor de eis cū p'posi to cauēdi futura. ad verā penitentiā sufficit. Et ex hoc soluit penitētie distinctōne sup'dv cā in qua dicit q' ad penitentiā pagēda per tinet peccata itē nō cōmittere dicēs. Suf

ficiat p' vera penitētia q' penitēs plangēda itē nō amutat p'posito volūtatis. Et hoc etiā soluit autoritatē Ysodon' dicitis. Ille irri forē q' cū p'posito cōmittēdi penitēs. Secda ppō est hec. Utiatōis bona opa que p' conse quēs peccatum deficiūt p' vera penitentiā itē reuoluant. Dāc m'gr' in sinuās soluit au toritates quasda p'dictas. & pmo Aug. dicit q' inanis est penitētia quā p'sequēs cōmūnat culpa. dicitur eni inanis. quia sine penitētie caret que est vitatio. i. e. nē. & ad op nō glie. Caret aut' fructu penitētie. qz p' cōse quēs peccatū ista penitētia & etiāz alia acta bona mortificatur. vt scz nō soluant merce dem quā meruit cū fierent. si tñ de peccato succedente agatur penitētia. bona q' p'cesserūt nō reuoluant: nisi dūtarat illa q' ex carita te p'dierūt. qz q' vna nō fuerit reuoluerē nō possunt. que aut' fuerūt vniū reuoluerē p'nt. Qd' aut' Aug. dicit nichil p'sunt lamēta si re plicatur peccata: sic intelligēda quādam est. vel q' peccata redeūt quēdamō dū quidam dicunt q' nihil relinquitur de vite mūdicia. eo q' p' peccatū iterū peccat. vel si nō redeūt saltē p' pter ingratitudinē ite reus & imūdnō cōstr uatur: ac si peccata dimissa redierūt. Addit eti am duo dicta ab Aug. q' vident' facere ad cō firmatiōne erroris. vniū est. qz Aug. dicit q' penitēs semp' debet penitentiā temere. ita tñ q' dolore gaudeat. Soluendo istud dicit. q' intelligit de penitētia p'fectoz q' penitentiā vsq' in finē vite sue cōtinuant. Aliud est qd' Aug. dicit q' nihil de venia relinquitur: q' hō post penitētiā in p'nti relabitur. Rōdy dicit verū ē quantū ad reditū p'cōz simplici ter vel quantū ad ingratitudinē: vt dicitur. est. Tertia ppō est hec. Quāuis publica penitē tia p' gramozib' inflicta nō est p' eodē reitēre da cōmūnis tñ cōfessio & penitētia ē nobis frequētus pagēda. Dāc m'gr' in sinuās soluit autoritatē bti Amb. qua dicit penitētiā non esse iterādā ppter reuoluerētiā sacra menti. Rōdy dicit hoc esse intelligēdū de penitētia solenni q' pro gramozibus crimi nibus infligitur que nō iteratur: ne viliū re putetur qd' autoritatib' cōfirmat. Ultimo qz quidā dixerūt q' penitētie nō d'berēt itera ri. qz facultas penitētie esset incitatio ad pec candū. Ideo pbat p' plures autoritates q' penitētia semp' iterari debet & potest. qd' cō firmat exēpls. Dauid q' bis veniā ipetrauit.

2 ppō. q' itē illud in 2 v' s' p'nta
q' fuit p'ntē d' p'ntē g' h'ine
p'ntē g' h'ine
2 ppō. illud d' q' Ambros'

De spore. Coromys.

semel de commissione adulterij & homicidij. & postea de numeratione ppli ex quo patet vera penitentia sepius agi posse. Et q: pdicti q sic errauerunt circa penitentia inuitabantur. quibus dicitur verbis apli in epistola ad hebreos Ideo dicit magister q apostolus ibi no negat illa pnia. Et tñ in spali.

Sicut pdictis.

Superius magister determinauit de penitencia quantum ad sui quidditatem. Dic determinat de ea quantum ad eius uirtutem. Et tria facit. Primo enim tangit quosdam errores et eos soluit. Secundo quid demostretur in peccato facte valeant subiugari. Tertio penitentia facta de uno peccato et non de omnibus non ualeat adiugari. Primum facit a principio distinctionis vltis ubi (Ad hoc autem quod obijciunt) Sed in vltis ubi (Satis arbitror illis esse rñsum) Tertio vltis ad fine distinctionis. In spali. Item in tribus ppositioibus quibus ma est bec. Quibus modis infliguntur flagella et tribulationes et liberantur a pena penitentis sustinentes seu punitos tollerantes. Hac magister insinuat pponit pmo q sicut erronea est dicere penitentia non posse reiterari vt supra per autoritates pbatur est. ita erroneum est dicere q de vno peccato sine alijs pot penitentia agi. qd quida dixerunt confirmantes errorem suu p pbata Nau caplo pmo q dicit. No iudicabit deus bis in idipm. Et q autoritates arguunt sic. Si qd vnu peccatu sacramenti cofiteatur ratis alijs. et pnia sibi inuictam p illo pferat: no debet p isto vltcri sa tisfacere nec penitentia. Alioquin deus bis in idipm iudicaret du sacerdos qui vice xpi in ecclesia gerit bis p eode peccato penitentia imponeret: ergo de vno peccato solo sine alio pot penitentia agi. P ea soluit et dicit q bec autoritas no cogit. intelligitur enim de illis solis q p flagella pntia corriguntur et commutatur et pserant in bono. Tales enim itex no iudicant. Seco autem est de illis q p flagella no corriguntur. vt pbatur Ecodi septio. talibus enim videt iudicium incipi in pntia et tñiabitur i futuro scds b. Aug. Vñ incidat ut adiugit mgr quada vñle distinctionem. dicit q flagella infliguntur velut argumeta mentoz sicut factu est in Job. vel ad custodiam virtutis vt patet in Paulo cui datus est stimulus carnis ad Corinthios. rñ. Numeri. rñ. Inflicta est lepra vel ad glo-

ria dei vt patet in ceco nato vel ad initium peccati ne future vt patet in herode q scaturit i verimb? vt patet factu quidecimo. Postea et ponit quada autoritates Hieronimi supra dicto verbo Nau. qui dicit genus humanus dilauio. Gen. vij. zodomus igne. Gen. rñ. Egiptios mari. Exo. rñij. et israelitas in beremo tpalter punitos ne in eternu punirent. in causa. de penitencia distinctione terna. q: no punit deus bis in idipm. non est generaliter intelligendum: sed de illis tñi qui inter flagella penitentia. qui enim p flagella tpalia puniuntur et no corriguntur cu hoc postea et rmaliter puniuntur qd cofirmat anto. b. Vob. s q dicitur lenia pta leui et tpali supplicio punit p leui? eni no punitur qd etmaliter. Braua vo et hic purgari graui supplicio et in futuro etmaliter punita illa sez de qbus pntia inter flagella no egerunt. Et subdit q illud fieri no bonu no e dubiu q. s. lenia leuiter remittuntur hic bona vero maiora et hic in futuro remunerabuntur. In malis quidem id est sic. scz id q bonu p lenibus culpa leuiter puniunt vel hic vt in purgatorio. Ad ali vo p leui culpa etia leuiter puniuntur etmaliter p accionone pti mortalis amerci. Et quo concludit q dicta autoritas in ibi p dicta opinione facta. Postea introducat autoritates sanctoru p cofirmat de predicta erroris. Et pmo post autoritate Gregorij q dicit vna caritate coplu et alia no. sicut dicitur Amos quarto. et est qñ bo de vno peccato penitentia agit: et de alio non. Postea ponit autoritatem Ambrosij. qui dicit q si fides desit pena satisfact vt possit de aliquo peccato satisfacere. Postea ponit ad idem rationem ipsorum que talis est. Aliquis qui de vno peccato satisfact. et penitet alijs peccatis taans de quibus postea si confessus fuerit non videtur rationale q de primo iterato satisfact. Nec rationale videtur scdm ecclesie consuetudine p eodem peccato. nisi peccatu iteretur vlti penitentia bis iponi. ergo sibi illa satisfactio q de vno peccato satisfact est sufficiens. Postea rñdet ad ista. Et pmo ad autoritate Greg. est eni intelligendum q gregorius dicit vna pte caritatis complui et aliam no. no quatu ad criminis vniua. sed quantum ad opis et pti desertionem. et sic potest homo ab actu vnius peccati cessare: et no alterius. no tamen de vno sine alijs vniua obtinebit sic in creplis dederat.

Postea soluit autoritate Amb. cu ei dicit q pena satisfact vbi fides desit. accipit ibi fide no p bitu fidei: sed p cofactia peccati. Aliqñ eni peccu est cuius cofactia bo non habet: qd no qd recohit p penam flagelli purgatur du tñ patienter bo flagella acceptet. Postea soluit ratione cu enim obijatur de isto qui satisfact. vtrū sit eis satisfactio iponenda. Dicit magister q sic. Quia prior satisfactio no fuit digna et vera satisfactio q scds bñ Augustinum satisfactio est peccati causas eradere et cor. suggestioib? aditu no idulgere: q duo no fecit qui vltis pti remanz. Sed a ppo est bec. Elemosine quas faciunt in mortali peccato etmaliter nec sunt mercede nec deo placites. Hac mgr insinuat pponit autoritate beati Aug. q dicit q qda in peccato pmanentes pnt p elemosinas quas faciunt mereri aliqua purgatione peccati. propter qd dñs dicit. date elemosina et ecce munda sunt vobis. qd no bene intelligit. Sunt enim multa genera elemosinaru. Elemosinam enim facit qui necessaria ad ministrat qui peccati i se indulget q subditu sibi corripit qui p primo orat: vt peccu sibi remittat. Et subdit q bec et multa alia bona prestatur iuuu. qñ cofulatur eoz saluti et no vilitati. In ter omis aut elemosinas maior est dilectio in imia. sed sicut pter has maior elemosina: qua qd sibi facere debet. Unde q vult p alijs quā pdictax elemosinax pta sua mudare p us debet sibi ipsi elemosina facere. et aie sue misereri. qd no facit q i pti pmanet et si multas elemosinas facit. q eni diligit iudicet edut aiam suā. sed q sibi ipsi mudatione facit elemosina. q a seibo incipit. et sic intelligenduz est verbu dñi dicitis. oportet facere illa. scz bona. elemosinas interius. et illa no omite re. elemosinas exterius: et quo concludit q illi q de vno peccato satisfact sine alijs est iteru satisfactio ipno iñda. Postea enarrat alioz opinione dicentiu. scz q illa satisfactio d vno sine alijs insufficientis fuit. scz tēpore illo quo fiebat. sed qñ hic postea de alijs peccatis penitet. sicut baptisim? fice accedeti no pdest: sed recedeti fitione effectū habeat. Cofirmat aut ista suā opinione. Prmo per autoritate Augustini dicitis q deus gratias suā alian cofert. etia remunerat priora bona facta ante statū gratie. et q deus diligit

bonū qd in peccate plātamit. et ita satisfactio ne approbat in statu peccati. Seco inducat ad hoc idem autoritate beati Hieronimi. dicitis q deus bona facta in statu peccati remunerat et facit peccatu ea metere que scribit nant. Postea ostendit mgr quomodo predictae autoritates intelliguntur de bonis factis in statu gratie que per peccatu mortificatur. et postea per penitentia remanent. illa cui deus diligit et remunerat. et illa metere facit no qñ de illis que fuerunt facta in statu peccati. Postea respondet aliter dicit q predictae autoritates possunt intelligi etia de bonis factis in statu peccati que deus remunerat non tñ remuneratione glie eterne. s. equali remuneratione tpali. vel etia remunerat dimittendo eternum supplicium. et hoc cofirmat autoritate beati Augustini dicitis tribulationes sine peccatis ppeccatis valere. no tñ ad gliam. sed ad supplicij diminutionem. Et similiter dicere videtur q sine caritate vera pnia esse no pot. Et quo concludit q bona que cum caritate facta sunt. et per peccata mortificata nec per pnia remittuntur ad eternā remuneratione no valent licet valeant ad diminutionem supplicij qd cofirmat autoritate Greg. Post ea concludit quasi pbatur q de vno peccato sine alijs no pot pnia agi. Improbatur etiam erroze supradictu hinc veritati contrariā autoritate beati Aug. dicitis q dñs nunq ali que sanauit que totalit no sanauit. In quonos docuit q de vno peccato sine alijs non potest fieri pnia alias sequeretur q animo so cui inimicus esset daret veniam: et q peccoz sine timore dei venia cofequeret et q a deo dimidia cofequeretur venia vel etia itegra absq vera penitentia. que oia sunt incoemētia. Et pdictis. infert tertia ppositione que est bec. Non valet pnia nisi de omnibus agatur. et res male acquiritur quato at? restituetur patet et pñillis. Addit etia que sit vera penitentia. scz illa que ad baptisim puritate dicit. et que vere vite mutatione facit que peccatum abhorret. et selus corrigi propter quod per manens in opere peccati veram penitentiam habere non potest. Addit etia in fine q vera penitentia agi potest absq restitute quantodo non adest facultas emendadi vel restituendi. Si aut adest facultas nullo modo pot penitentia vera agi. nisi ablatum restituatur. Et tñ in speciali. Di. vi.

T. pntia

Nau.

Vltis dñi.

Amo.

Re

Rñ

vide hjo. s. 2. 2. 9. Et ar. vlt. 70.

De perfectioe autē

Postquam determinatum est de pnia generaliter. Vnde determinat de pntibus ei? specialiter. Et tria facit. Primo eni ostendit quod pnia ex tribus partib? integratur. Secundo quanta pnia pro quolibet peccato digne imungatur. Tertio quod veniale peccatum elemosina et oratione dhica expiatur. Primum a principio distinctione vsq? ibi (Et sicut sunt omni fructus pnie) Secundo vsq? ibi (Queri autem pro venialibus?) Tertium vsq? ad finem distinctionis. In speciali scilicet magistri stat in tribus propositionibus. quarum prima est hec. In tribus consistit perfectio pnie. scilicet contritione oratione confessione et opere satisfactione. Dicit magister ponens dicit quod perfecta pnia requiritur cor de contritione in ore confessione in opere satisfactione. Nam hijs se corde ore et opere perfecta operatio consuetudine peccati et spualiter moritur in cuius rei signum xps tres mortuos suscitavit. vnu in domo. Alii extra portam. Tertium iam sepulchro. Postea pnia merat has tres partes penitentie declarat quod patet in littera. Postea dat modum vere penitentie. et primo quantum ad compunctionem cordis dicens compunctionem in pnia esse necessariam. vel se quod vult perfecte peccata delere. confidetur peccati circumspectus quas tangit secundum Augustinum. vt patet in littera quod sunt damna que per peccatum incurrit. et bona que per penitentiam amittit. et de omnibus coteratur: et deum per veniam deprecatur. et spatus ad arbitrium sacerdotis satisfacere. Postea dat modum consistendi. scilicet ne confessio dividatur. Deinde ponit modum penitendi quo ad satisfactionem operis. dicit enim attendere penitentes ne ad sanctum altare accedat antequam conscientia sit in bono confirmata. Secunda propositio est hec. Vere et condigne penitentie dicitur que secundum auctoritates sanctorum pro qualitate et quantitate criminum imponitur. Vnde magister insinuat dicit quod qui vult satisfacere dignos fructus pnie restringat se a ludio et spectaculis seculi. qui vera penitentiam impediunt et vera satisfactionem faciendo dignos fructus penitentie expleant. vt videlicet secundum qualitatem et quantitatem culpe sit. q?ritas et q?ritas pene. Vnde eni est vere penitentie modus. Postea dicit quod ille facit indignos fructus penitentie vel falsam penitentiam. vel falsam satisfactionem qui existens in statu officio vel ne

gocio in quo non potest permanere sine peccato ad penitentiam accedit. et statum officium vel ne gocium non dimittit. Expedi tñ illi aliqua bona opa facere si statum non dimittit vt dicitur cor eius ad penitentiam illa stric? Postea dicitur quod triplicem modum penitentie. Est eni quedam penitentie que agitur ante baptismum. Ad ultimum enim qui baptizari oportet veteris vite penitentie antequam nona inducat in baptismo. Alia est penitentie que agitur post baptismum. Et hec est duplex. Una que agitur pro peccatis mortalibus que sunt contra precepta decalogi. Alia vero que agitur pro venialibus que ex infirmitate humani proueniunt. quod et si leuia videatur. tunc multiplicata grauat. i. operum primum: sicut aqua paulatim intras submergit nauem. Tertia propositio est hec. Que sit perfectio venialis penitentie declaratur per lucida sententia. Dicit magister ponens dicit. quod ad perfectionem hominum peccatorum venialium et leuium sufficiunt oratione dhica et elemosina cum aliqua contritione. ad contra confessionem si aliter facultas. Que etiam omnia per grauius peccata in satisfactione habenda sunt multo fortius et vehementer. non enim illi qui grauius peccata commisit sufficiat a malo recedere et bonum facere nisi etiam studeat secundum modum peccatorum suorum deo per penitentiam satisfacere. Et tñ in spali. Di. viij.

De cori questio

Superius magister determinauit de penitentia. Vnde circa determinata monet tres quodones incidetes quas secundum ordinem soluit. Primo enim querit an ad remissionem peccati sit necessaria confessio orationis et satisfactio operis. vel sola contritio sine hijs sufficiat. Secundo vtrum sufficiat consistere soli deo sine sacerdote. Tertio vtrum possit fieri confessio layco. Primum vsq? ibi (Iam scilicet questio omnis articuli) Secundo abinde vsq? ibi (Nunc pulchre premittis auctoritatibus) Tertium vsq? ad finem distinctionis. In spali sententia magistri stat in tribus propositionibus quarum prima est hec. In corde vera contritio peccatum a deo omittitur si votum consistendi et satisfaciendi firmiter conseruatur. Dicit magister insinuans proponit tres questiones quarum prima est hec. Vtrum ad remissionem peccati necessaria sit confessio orationis et satisfactio operis. vel sola contritio sine hijs sufficiat. Et tangit circa ea tres optiones. Quiddam enim dixerunt contritionem sine confessione sub

facere. Ad quod confirmandum adducunt plures auctoritates per quas nituntur ostendere quod solum propositum consistendi et interior cordis genitus sufficiunt ad deletionem peccati. Vnde et leprosi mundati sunt quando ostenderunt se sacerdotibus. et laycos primo salutatus intus quod foras prodierat. Alij vero dicunt necessarium fore confessionem: nec sine ipsa peccatum dimitti. si tunc illa faciendi assit. quod magister auctoritates soluit. et alias pro sua opinione adducit. Que dicere videntur quod sola confessio sufficit et a morte liberat hominem. et ipsum facit peccati profundo non abiorbi. et dicit quod si sine confessione et pene solutio deleantur peccata claus ecclesie frustra instrute videretur. Inducit etiam quedam auctoritates per quas videtur probari quod non fiat remissio sine aliqua pene solutio. Postea determinat hanc questionem dicens. quod sine exteriori confessione et pene solutione deleantur peccata per contritionem et humilitatem cordis et non oris. Dummodo pretempus consistendi exterioris et satisfactio etiam non assit sufficiat contritio et humilitas cordis. vbi autem facultas adest: necessaria est confessio et satisfactio. Auctoritates autem sapientie ad cordis contritionem et interiori penitentie referende sunt. Addit etiam quod sicut peccati remissio donum dei est: ita penitentia et confessio pro qua peccatum deletur a deo est. In hoc ergo concordatur tota determinatio quod antequam fiat confessio in ore si votum confessionis sit in corde sequitur remissio peccatorum. oportet tamen penitentie consistere si tempus habeat. Secunda propositio est hec. Quomodo in contritione vera peccatum sit deletum absolutione est danda per sacerdotem diligenter. Vnde magister insinuans proponit secundam questionem. Vtrum sufficiat consistere soli deo et non sacerdoti. vel etiam necessarium sit presentem sacerdotem. Ad quod quedam auctoritates quedam adducunt: in quibus videtur dici quod sole lacryme interiores lauant delictum. Legitur enim quod petrus sicut et non confessus fuit: quia non est necessarium quod peccator peccatum suum prodatur et quod sufficiat quod peccator peccatum suum in se penitiat lacrimis proprijs. Postea ostendit oppositum videlicet quod preter confessionem: deo presentem oportet confessionem facere sacerdoti si facultas assit. Et hoc patet per multas auctoritates que dicunt quod satisfactionis modus et reconciliatio peccato

rum ad ministros ecclesie pertinet: quod non possit sine confessione fieri. et quod crudelitas que est in confessione peccatorum et pena ad remissionem operatur peccatorum. Vnde et leprosis dictum est vt ora sua ostenderent propter quod quanto quis pluribus confitetur in spe venie turpitudinem criminis tanto facilius consequatur remissiones peccatorum. Subdit autem quod non est necessarium vt peccator alij quod sacerdoti confiteatur crum suum. quia ex hoc sequitur possit scandalum presbiterorum. et retardatio a pessione. Tertia propositio est hec. Et si in periculo mortis copia sacerdotis in latencius possit haberi. tamen latum est ad cautelam layco consistere. Vnde magister insinuans proponit tertiam questionem que est. Vtrum confessio possit: vel debeat fieri layco. Et determinat quod facienda est discreti sacerdoti qui sciat solvere et ligare. vel si nihil ei preste a absolucendi habeat iudicium et discretionem. si tamen sacerdos defuerit: facienda est confessio primo vel loco. Ipse tamen bonum propositum et desiderium et humilitatem valde ei ad remissionem peccatorum. et specialiter facta ad ministerium ecclesie: que omnia auctoritates confirmant. Subdit etiam quod extra ecclesiam non fit remissio. Beda tamen videtur dicere quod leuia peccata et quotidiana peccata hoc scilicet confiteri etiam si a sit copia sacerdotis. et sufficiat si tamen non preterit sacerdos ex contemptu. Quia autem tunc sacerdos presentia si tamen sacerdotum copia non assit. grauiora etiam sunt locis confitenda. Vnde magister tamen dicit quod tutius et perfectius est simul leuia et grauius sacerdotibus consistere. quibus concessa est potestas ligandi et soluendi. Postea enim ex determinatione premissorum dat intelligentiam quorumdam auctoritatum que supra inducebantur contra venientiam secundum opinionem eius. Tertio magister dicit quod peccator non debet se in publicum prodere. hoc enim intelligendum est: non quod non oportet coram multis hominibus publicare peccatum. sed sufficiat sacerdoti dicere. Vnde autem beatus Ambrosius dicit lacrymas lauare delictum intelligendum est si confessio saltem soli sacerdoti facta sit. et si non fiat confessio publica criminis. Vnde autem ait se preter lacrymas legisse non confessionem dicendum quidem est: quod propter hoc non est dicit confessio. multa enim facta sunt que si fuerint pra. vt forte fida erat confessio ista. Quod est

omnes conu... ptes p... ouf. ouf... qus fact

7 p... 2 p...

2 p... et sicut st d... f... p...

20 p...

3 p... 2 p... 1 p...

5 p... 7 p... 2 p...

1 p...

4 p...

7 p...

3 p... 2 p... Nunc p...

90

conf.

ambro

Propter dicit qd sufficit qd aliqui seipfos puniunt intelligendum est qd sufficit sine confessione publica...

Ita solet queri.

Superius magister definiuit de penitentia qtu ad et pres. Dic autem tempore consequenter de peccato multorum hoc sacra mentum dispensantur...

nam querit quid operetur sacerdos in absoluto a peccato. Utrum scilicet culpa vel etiam pena tollere possit. Tangit autem magister circa hoc duas opiniones...

pp.

22

36

47

erud

imponitur nisi ei que sacerdos vere penitentem arbitrat. Quod autem pena imponere ad clauas potest ostendit p. b. Aug. q. dicit qd pnia sine arbitrio sacerdoti frustrat...

gratia dei vincat. Et tunc in spali. Di. nr. Postquam enim ostensa est potestas clauis...

pp.

22

36

47

erud

propter
De iustitia
ptas iustorum

pp.

claves.
sua discernendi
ptas iudicandi

2 pp. qd querit

Quoniam hanc clauis

pp.

Non tenet

27 pp. qd dicitur

3 pp. qd hoc hanc potest

sacerdotib? et alia que iustis exhibetur, hoi... b? Dacem ppositione magr insinuas obij... ctedna pdicta iquadā antontate qua dice... re videtur. q oēs sēd vni bndicere hnti r nō... solū sacerdotia cui? oppositū pdictū est in q... dā autoritate/ Et mndet. q alia ē bndictio q... sit ex merito scitatis. que qdes bndictio oib?... hōib? cōgruit. r alia ē bndictio que sit ex au... toritate ordiis que solus cōpetit sacerdotib?...

Tempus De consequentijs

Sciendū est etiā Postq. m. egit de peccatis r po... testate ministroz hoc sacramētus dispēsanū. Dic agit de qbusdā consequēti... b? Et ma facit. Primo eni ostendit tēp? phie... durare in extremū vite. Secūdo querit quō... agēdū sit cū ill q phiaz differit vsq ad fines... vite sue. Tertio assentit simplicē sacerdotē crv... mē publicū epō incōsulto in extrema necessi... tate recōaliare. Prīmū facit vsqz ibi (Solet... etiā queri vtrū satisfactōis) Secūdū vsqz... ibi (Nō debet rī pō) Tertio vsqz ad finem... disti. In spali sua. m. stat i r p. q. p. ē hēc... Sēcretima penitētia mortuo valeat vitam

impetrare periculosus ē tñ phiaz vsq ad fi... ne vite differre r parassmare. Dac m. insin... ans pponit pno: q tēpus phie durat vsq in... fine vite. Aug. tñ dicere videtur. q illi q solū... in fine vite penitēt in securo statu h trāscent... de hac vita. s; qz phia serotina est satisfacti... ua r satisfactū vespntū. r id deo accepta. et... iō pmissa vba Aug. intelligēda sunt de ill q... q h ex amore dei: s; extimoz mortis pñiam... faciūt. vel p tāto securitatz nō dat. b. Aug... qz difficile est q in tali statu penitētiā agant... verā. ppē filios vrozē mūdū r doloze mortē... que in illo statu retrahūt hoies a cōuersione... ad deū. tñ qui in fine vite sue penitēt bñ pos... sunt dignē pētrere: sed in purgatozō solūit... penā quā in pñiā nō soluit. nisi forte tūc taz... vebemēs esset contritio vt sufficeret ad vdi... cti punitionē. Oñdit eni postea q illi qui pe... nitētiā hie inuicā in hac vita nō implerūt... r etiā q phiaz eis inuicā fecerūt: q si rī h fu... it cōdigna p peccō cōmissō p bis puniuntur... in purgatozō: nisi forte bēret tā vebemētz... cōtritionē q sufficeret in eis peccō puniret. s;... qz cōtritio nō cōstat: ideo phia imponit. que... vt ibidē. b. Aug. dicit scdm ipm contritōis... modū dmersiōe imponēda est. Secūda... ppō est bec. Ab insinuas in pncipio mozt... tis inqurēda est cōfessio peccōz r phie pōd... tūblenādū est elemosynas r orōib? amco... rā. Dac m. insinuas ostendit qualiter agēdūz... tū cū illis qui in fine vite sue penitēt. r dic q... monentib? nō est pena satisfactoria imponē... da. nec postq cōualuerūt sed innocētēda... Alijs hō scdm arbitriū sacerdotis inuigēda... est. Dicit eni q monentib? nunq recōaliatio... deneqāda est. qz sacerdos deneqās rē ē aīa... rā illaz. Ad quaz recōaliatōes sufficit q eaz... pa? petierūt: etiā si pñe petere nō possunt... ppter infirmitatē. Tertia ppō ē bec. Prc... biteri incōsulto epō publicū crimē vel excoi... catū si absoluat: nisi ad hoc vitia necessitas... cogat. Dac m. insinuas dicit q illi cuius est... crimē publicū: pars q vniuersam cōmouit... vrbē possit sacerdos simplex in casu mortis... incōsulto epō si sit absens recōaliare. alias... tñ nō d; facere epō incōsulto. sicut necy gies... cōsecrare. Addit etiā insuper. q si mortis sa... cerdotē bēre si possit: dū rī bonū testimōy... bēat: q sacerdotē petiūt: si ē illa q obfatur... oblatio respēda h; recipienda. Et tñ in spe... ciali de sentētia hui? distictōis. Di. rā.

229 127 221 276 277 278

Solet etiā queri Postq. ma. egit de tpe phie. Dic... mouet qsdā qones circa defmias... ta. r soluit. Et circa hoc duo fac. Prio eni q... rit an etiā aliqua dimittatur p? hac vitā. Se... cūdo ostendit quō mortale remittat cur? notī... tū nō hētur. Prīmū facit vsqz ibi (Post bec... cōsiderādū) Secūdū vsqz ad fi. disti. In spali... pñiā veniale etiaz p? hāc vitā remittat. Danc... ma. insinuas qnt. Ut p? hāc vitā etiā aliq... peccō dimittant. Et rīndet: q sic per autonta... tē dñi, dicit: aliq peccō nec hie neqam futuro re... mitti. r p autoritatē Bre. d. qualidaz culpaz... in futuro remitti quibusdā si rī hoc merues... rit i hac vita. Et p autoritatē. Aug. d. eos... q edificat lignū. fenu r stipulā. r q venialia... peccō fecit postq p ignē purgatozō saluati q... ista peccō cremabūt. Postea dicit q ille ig... nis purgatozō quibusdā tardū quosdā citius... purgat scōz q aliq magr vel nun? bona cor... palia in hac vita dilexerūt. Uñ gradus dile... ctōis notat p becēria. s. lignū. fenu. r stipulā... Illi q supeditat auro argēto r lapidib?... pccōs rā ab igne cremo q purgatozō scōz... n sunt. Postea obijct cōtra pdicta hoc mō... si p lignū fenu r stipulā intelliguntur venia... lia: si nullus sit sine venialib? ergo null? est... q illa nō edificat: r ita etiā vni psecr qui edi... ficat auro. argēto. r lapidib? pccōs edifica... bāt lignū fenu r stipulā. Et q alij sunt q edi... ficant lignū fenu r stipulā sicut imperfecti q... qms deū pteplēt r ita etiā vni psecr r bona... opa faciūt: rī nō dicitur supeditare aurū... argētū r lapides pccōs p q pdicta tria in... telligūt. qz si hnt bec tria excellēt s; euz ali... q inordinato amore rēu tpalū/ Alij hōst q... supeditant aurū argētū r lapides pccōs... sicut psecr. qui quidē intēti sunt cōreplatiōi... dei q intelligitur p aurū: r dilectōm. pami q... intelliguntur p argētū. r ceteris bonis opib?... q intelliguntur p lapides pccōs. Isti edifi... care dicuntur nō lignū fenu r stipulā. s; ipse... eti q simul cū deo cogitāt q sunt mūdi edifi... cāt lignū r stipulā. r talib? edificij trāsēūt... r cremabūtur igne purgatozō r transitōne... tñ grauer puniūt. D; eni mīa exhibet: il... lic iustitia exercebit. Secūda ppō est bec... Dicit p gñale cōfessionē r verā cōtritionē... veniale delictū: sic etiā mortale cur? h bētur

notitia etiā si si recat. Dac m. insinuas qnt... si cōfessio p sit si in ea singula peccō expriment... Et rīndet. q singula peccō mortalia quoz qō... memoriā bēre debet singulatz simul in cōfess... siōe exprmere. s; quoz memoriā nō h; opoz... tet saltē gñalē cōfitem. Clematis aut qz in hēs... rabulia sunt pponer r sufficit ea gñalē cōfite... rī. Uñ subdit. q cōfessio gñalē sit cōfessio per... quā remittitur peccō venialia r etiā mortalia... quoz memoriā nō hēm? Addit etiā. q sicut... penitens si d; peccō celare q fecit quoz sc; h;... memoriā: ita debet attendere vt nō parū cōf... teat qd si fecit. qz sic mētē r peccatē. Uñ... mo dicit q sacerdos d; oib? modis peccō cō... fiteñū celare. qd si nō fecerit deponendū est... Addit etiā q penitēs nunq d; pñiā sacer... dotē dimittere: nec sacerdos q; qz aliquem... alteri sacerdoti cōmissū ad phiaz suscipe de... bet. rī. ppter ignorātiā pñiā sacerdotis pōt... penitēs qrere discretū sacerdotē. Et tñ i spe... ciali de sentētia hui? distictōis. Di. rā.

Unqz multis.

Postq. m. egit de tpe penitentie. Dic determinat quedam q pntēt... ad effectus ei? q ē remissio peccōz. Et tria cir... ca hoc facit. Prīmū eni inqrit Uñ pccō cō... tritōe dimissa cōfessioe sequēt omīssa vel cō... repta redēt. Secūdo qd in hoc sacro sit res... r qd sacramētus scdm quosdā mīstet. Ter... tio quō phia extēoz r interie vñū sit sacra... mētā scōz alios insinuat. Prīmū facit a pñ... cipio disti. vsqz ibi (P? pdicta) Secūdū vsqz... ibi (Quidā autē dicit) Tertio vsqz ad fi. d... In spali sentētia magr stat in trib? ppōis... b? quaz pima est bec. Quidā dicit pccō se... mel dimissa p grē pditōis rēu ad peccō re... plicari. sed alio placet huiusmodi peccatus... rēu a deo nōi imputari. Dac magr r mīst... utans pponit pimo. Uñ omīsses peccat... nis in cōtritōe si homo postmodū hntē cō... tritiat vel in pñtina peccō vel in cōsultia pec... cata inadat: an peccata prius dimissa redēt... ant? Postea tangit circa hoc diuersas opū... ones. Quidam eni dicunt ea redire. r addu... cunt parabolam de seruo nequā a quo vider... tur vniuersum debitum etiam prius dimis... sum exactum esse. tanguntur etiam in hntē... ra plures autoritates que faciunt ad ppo... sūm. Sed contra hoc opponit. Non enī... videtur iustū vt p peccō suo quo qō semel mo... i q

277 278 279

So.

dicat est iterum indicatur. Et videtur quod propter hoc non his super eodem peccato indicatur. quia si perfecte peccavit cum si indigne absoluitur et igitur facit aliorum vero opinio est quod peccata dimissa ante non redeat iterum nisi propter magnitudinem propter magnitudinem enim quod reconstituit sic ad fuerat ac si peccata rediret peccata. Postea magis definitio de huius quomodo cessat et se excusat relinquens studium et studio lectori. color vero tractus opinionum doctores sanctes huius. Secunda prope est hec. In sacro ministerio exterior est sacerdos interior est res sacra. Hanc magis insinuat quod. Cum sacra sit sacra rei signum quod interior sit sacerdos et quod res. Postea soluit sacros opiniones aliquorum dicitur exterior est sacerdos interior est res sacramenti. Contra quod status opponit quod sacramentum legis efficiunt quod figurant. exterior enim propositio non est iterum. ergo non est sacramentum. Et sacros opinionem eorum videtur dicens quod verum sit de illis sacramentis quod in noua lege instituta sunt ut baptismus confirmatio et corpus christi propositio autem est et in primis peccatis sunt et ipse corpus instituta: sicut et matrimonium. Obicit etiam alio modo. quia sacramentum debet precedere res sacramentum sicut conditio ut in adultis continentis gratia est baptismum confirmatio. Tertia prope est hec. Alii dicunt quod exterior propositio est sacramentum interior est res. tunc non est duo sacramenta sed unus completus. Hanc enim proponit proponit soluit quod non propositio sacros aliorum opinionem quod dicitur tunc exterior est propositio interior est unus est sacramentum sicut spes panis et vinum non duo sunt sacramenta sed unus. Exterior autem propositio est tunc sacramentum. Interior autem est res et sacramentum remissio autem peccatorum est tunc res. Et sic tria sunt in hoc sacro sicut sunt in aliis sacramentis Et tunc in spiritu.

De retermissio est.

Superius magis determinavit de baptismum quod est sacramentum interioris et de confirmatio et eucharistia et propositio quod sunt sacramenta per gradum. Dic vero determinat de extrema unctio que est sacros creatura. Et tria circa hoc facit. Primo enim quod sit hoc sacramentum manifestat. Secundo ostendit quod efficiat. Tertio suadet ne quis ipse et conceptus et negligentia premiteretur. Primum facit principio distinctio versus ibi. (Hoc sacros unctio) Secundum versus ibi. (Quem aliqui hoc sacramentum) Tertium versus

2 pro.
3 pro.
4 pro.
5 pro.
6 pro.
7 pro.
8 pro.
9 pro.
10 pro.

Extrema unctio

ad fine dicit. In spiritu sententia magis stat in tribus propositio quare prima est hec. Extreme unctio est in firmo quod sit in oleo consecrato per manus episcoporum sunt tria genera meta dicitur magister. Hanc magis insinuat dicit primo. quod sacramentum extreme unctio sit oleo per episcopos consecrato. Et tangit triplex genus unctio. Est enim que dam unctio principalis quod sit ex crumate oleo sicut mirro balsamo. et talis unctio est unctio reges et pontifices in capite. secundum id autem in fronte. baptisandi autem in fronte. Alii vero unctio qua unctur cathecumini et inter scapulas. Tertia est unctio qua unctur infirmis de hac ad presens agitur. et hec due sunt simplicia oleo bini dicit. Postea dicit hoc sacramentum institutum fuisse ab apostolis ut dicit b. Jacobus in canone sua ca. ij. Secunda prope est hec. Hoc sacramentum dicitur ad corpus infirmis aliquid non est ab apostolis institutum. ad peccatorum remissionem et ad corporis infirmitatis alleviationem. Hanc magis insinuat dicit hoc sacramentum institutum fuisse ad duplicem effectum. ad sanitatem anime et corporis. quia tunc non expedit hoc ut semper alleviatur corporaliter. id non semper hoc sacramentum in sanitatem acquirit. quia hoc sacros de nocte et si deliter recipit. Postea ponit huius sacramenti consimilitudines ad alia. Nam in hoc sacro est aliquid quod est sacramentum tunc. et est extrema unctio. et aliquid quod est res sacramenti. ut interior unctio. i. peccatorum remissio. et virtus apposito. et id hoc sacramentum continere vel negligere periculosum est. Tertia prope est hec. Hoc sacramentum est conceptus et negligentia si premiteretur nec iterum iterat nisi morbo remittat. Huius propositio prima pars per se propositio. Secunda magis insinuat quod. Utrum hoc sacramentum possit reiterari. Et ostendit per b. Augustinum quod non quod iniuria facit sacros qui reiterat sacramentum. Et sic respondet. quod Augustinus loquitur tunc de tribus sacramentis scilicet de baptismum confirmatio et ordie quod nullo modo iteranda sunt. Alia vero septem iterari possunt. ut eucharistia. penitentia et matrimonium. quare etiam unctio reiteratur. Si enim morbo iterat. et unctio que est medicinalis morbo iteratur. Et tunc in spiritu de sententia huius distinctio. Di. xxiij.

De unctio ad colide

Superius magis determinavit de sacramentis quod ordinatur ad remedium unius persone. Dic determinat de sacramentis in remedium totius ecclesie. Et dividitur in duas partes. Primo determinat de sacramentis

1 pro.
2 pro.
3 pro.
4 pro.
5 pro.
6 pro.
7 pro.
8 pro.
9 pro.
10 pro.

ordinis quod ordinatur ad gubernatores ecclesie et spirituales multiplicatores. Secundo de matrimonio quod ordinatur ad multiplicationem fidelium naturaliter. Secunda pars incipit in xvi. dist. Primum adhuc dividitur in duas partes. In prima determinat de sacramentis ordinis. In secunda parte de conferendo hoc sacros et de suscipiendo. Secunda pars in xvi. dist. incipit. In prima parte tria facit. Primo enim numerat sacros ordinum proponit. Secundo officia et dignitates quod ordies sequitur subdit. Tertio quaedam salubres admonitiones subiungit. Prima pars versus ibi. Sunt et alia quod. Secunda versus ibi. His breuiter tractatis. Tertia versus ad fine dist. In spiritu sententia magis stat in tribus propositio quare prima est hec. Septem sacros ordies in sanctis proferuntur et alios vel ordinis obsequiosos reliquit. Hanc magis insinuat proponit primo. quod septem sunt gradus sine ordinis ecclesiasticis. scilicet ostiarii. lectores. exorciste. acoliti. subdiaconi. diaconi. et sacerdotes. quorum omnia officia constituta in semetipso ostendit et corpori suo salicet ecclesie hos ordines servandos reliquit. Sunt autem septem propter septiformes. scilicet gratiam spiritus sancti quod non sunt participes indigni ad gradus ecclesiasticos accedunt. quod vero priusquam ad hos ordies accedat hanc gratiam huius in ipsa primordie amplius accipiunt. Et quo pro huius sacramentum effectus. Un autem ordies propter sui dignitatem dignos requirunt ministros. Et quo patet suscipiendum conditio. Postea dicit quod hos ordines preter clericales totum. quod de corda regale dignitate significat. quod hoc pro summatem capite nudatio erectione mentis ad deum pro contemplatione designat. versus autem huius tonsure mentis huius a nasarcis quorum rite paulus et epistola in unitate sunt. omnes vero in ordibus constituti clerici vocantur. quia in sorte dicitur et hereditates sunt admissi. clerici enim grecos vel hereditas latine dicitur. vel quod ordies diuino seruitio mancipati. Postea de his ordinibus determinat si quis illis incipiens ab ostiariis quod sunt primi in ordines gradus. de quibus quatuor determinat. Primo figurat. quia figurati sunt in veteri testamento pro iamtores quod custodiebant templum in grederetur in illud mundus. Secundo nominis ratione sine officio. dicitur enim ostiarius quod huius in grepho ut dignos recipiat et indignos excludat. Tertio ordinandi modum. quia in eorum ordinatio dicitur eis dantes ab episcopo aut determinata forma versus quod episcopus dicit. scilicet. Agite tanquam deo rationem

redditori pro rebus quod clamantibus restituunt. Quarto institutione: quia episcopus hoc officium iterant quod videntes et enetes de templo eicit. Unus et ipse de se dicit. Ego sum ostium pro quo ostium designat. Postea dicit de secundo ordine. scilicet lectorum. De quo sic determinat. Primo nominis ratione qua dicitur a legendo. quia etiam pronuntiatorum vocatur. quia per alios auditorum aures eorum vox adimplet. Secundo officium. quia ad eos pertinet prophetias et psalmos legere et eadem prophetis predicare. Tertio ordinandi modum in ordinatio libri dicitur lectorem ab episcopo accipiunt aut determinata forma versus. Accipe et esto verbi dei plator huius si fidelis adimpletens parte eius huius quod huius verbum dei amministraverit. Quarto conditio. quia ad hunc ordinem assumit de scientia legere et instructus. ut distincte legat. et sic possit auditoribus prodesse. Quinto institutione. quia hoc officium prodesse adimplet quod legit illud versus. Spiritus domini super me. ut dicitur Luc. vi. Sexto pro figuratio. quia figurati et nuntiati est hoc officium in prophetis quibus dicitur. Flama ne cesses. quasi tuba et cetera vocatus. Postea determinat de tertio ordine. scilicet exorcistarum de quibus quibus determinat prioris ratione dicitur enim exorciste quod adiurantes. Secundo officium quia ad eos pertinet pro exorcismos suos demones ab obsessis fugare. Unus debet mundi esse quod spiritus in mundis imperat. Tertio ordinandi modum. quia libere exorcismorum in ordinatio recipiunt ab episcopo aut determinata forma versus. scilicet. Accipite et beate patre imponendi manus super emerguntios et cathecumios. Quarto institutione. quia dicitur hoc officium versus est quod salua oris sui tetigit aures et linguas surdi et muti. et demoniacos multos sanavit. Quinto figurati. quia a salomone videtur hic ordo primus descendisse qui quendam modum exorcismi inuenit quo demones adiurati ab obsessis pellebantur cordibus. Unus et hoc officio in iapato exorciste apud iudeos vocati sunt. Postea determinat de quarto ordine. scilicet acolitorum de quo quibus determinat. Primo nominis ratione. dicitur enim acoliti grece cerisforari. latine quia aras portant ad signum littere et demones stradu et ad signum adu verum lumen. scilicet. Secundo officium. quia ad eos pertinet luminaria portare et preparare. ac subdiaconis ministrare in presertim de verscoli. vni. et a quod pro eucharistia. Tertio ordinandi modum. quia dicitur ab episcopo aut determinata forma versus quod episcopus dicit. scilicet. Agite tanquam deo rationem

Leitores
exorciste
Acoliti

ostiarum
lectores
exorciste
acoliti
subdiaconum
diaconum
et sacerdotes

Sub diaconij

qz hoc officio eps vsus fuit cu dicit. Ego sus
 lap mundi. Quito figura. qz bnt figura pecc
 liti in veteri testamto in bis qui lacernas ca
 delabn cotinebat. Postea determinat de qui
 to ordine. s. subdiaconoz. de quibz quattuor
 determinat. Primo nominis ratione. dicitur
 eius subdiaconij qz diaconoz. preceptz subia
 con. Di figurati sunt in veteri testamto per
 nathaneos de quibz dz paralenclra qz erat
 ministr leuitay. Un nathanei dicuntur qsi
 in bntitate dno seruientes. qd subdiaconis co
 uenit q sunt ministri leuitay. Secundo officij.
 qz calice t pathenā portat. ppter qd mudi
 cū habere debēt ut impleant illud: mūdani
 qui afferitis vasa dñi sacerdotibz et leuit. mi
 nistrāt t ornamentoz altaris speciale curam
 habēt. Tertio ordinādi modū qz patenas et
 vacui calicē accipit t vscoluz cum aqua t
 maniteriū. Quarto institutionē qz eps b
 officio vsus est qñ linteico se precante t mū
 tēs aquā in pelgum pedes discipulozū lauit
 t linteico terat. Postea determinat de sexto
 ordine scz diaconoz qz sexto loco ponit: ad
 pfectionē que in eis esse debet. de quibz qui
 es determinat. Primo nomis rōnes qz de tri
 bu leui nomen traxerūt. dicitur eniz leuite.
 Un in eis primo figurati fuerūt. Dicunt eniz
 grece dyaconi t ministri. Seco officium. qz
 ipis sacerdotibz in sacramētoz dispēlatōe
 assistit t ministrat. noui eniz testamēti p dī
 cādi bnt officij. Similiter eni leuite qui leui
 humero stola portat. qz labores hui? vite
 quā in terra portat sicut in veteri testamēto
 hui? ordini a Moyses statuti sunt que ad ra
 bernā iulū pertinebat portare. Tertio condi
 tionē institutionis dyaconi vere elegerūt elige
 tes septez viros pleos spiritu sancto. Unde
 septez iohes esse in principalibz ecclesijs qz enā
 p septez angelos tuba canētes in apocalypsi
 significatur. Quales aut esse debent aposto
 lus ad thimotheū docet. qui anteq ordina
 tur probari debet: vt sic ministrant nullū cri
 men habentes. Quarto ordinandi modum
 quia in ordinatōe episcopus eis manus im
 ponit. Nam t apostoli diaconibz quos ele
 gerunt a ratione pmissa manus imposue
 runt. Ponit etiā stolas supra leui humeruz
 Accipit etiā dyaconi tertii euangely in or
 dinatōe. Quinto institutionē. qz dicit hoc
 officio vsus est quādo sacramētū sui corpo
 ris t sanguinis discipulis dispēlat. t quā
 do aplos dormientes ad ordinem marant.

Diaconij

Nā ad dyaconia pertinet prononere antea
 ad deū habere. Postea determinat de septi
 mo ordine scz presbiterozū. de quibz lex de
 terminat. Primo eius nomis rationē. Dicitur
 enim presbiter id est seniores propter di
 gnitatē t honorem que accipiunt. Et quia
 moruz prudētia t maturitate cōuersationis
 in populo excellere debēt. Dicitur eni sa
 cerdotes vel quia sacra dāt vel in sacris sūt
 duces. vel qz scificāt. Annūtes vero dicunt
 quia ante alios debēt stare. Seco officium
 quia ad sacerdotes pertinet sacramētū cor
 poris t sanguinis cōficere. orationes dicere. t
 dona dei benedicere. Tertio ordinādi modū
 qz in ordinatōe eius manus in iugū pas
 thenā cuius hostijs calicē cū vino accipiunt. t
 stola que tenet vtriqz latus: quia cōtra ad
 uersa t prospera armis iusticie debent esse
 induti sicut muniti. Quarto figurat quia hic
 ordo in filijs Aaron fuit figurat. t in lxxij.
 discipulis quos eps designauit: quoz vices
 presbiteri in ecclesia tenēt. tamē inter aplos
 vn? pncips erant scz petrus. cui? successor ē
 summ? pnter qui enā dicit papa. t pas pas
 trū. Quito cōditōes aptus ad thimotheuz
 ostēdit qual debet eligi presbiter vbi p sibi
 ter noie epi designat. Tertio officij. qz eps
 h? officio vsus ē i ara cruci qñ seips obtulit
 illd fuit sacerdos t hostia qñ p cenā panes
 t vinū in corp? t sanguinē sui mutauit. P
 ca dicit qz solus duo ordines dicitur sacri. s.
 dyaconat? t p s biterat?. t hos solos pnci
 palia ecclesia hnt. alios vero pcessu tps eccle
 sia sibi cōstituit. Et quo p ordinū dīa. qz q
 dā sunt sacri qdā n. Dicit qz ordo dīz illd sac
 cū p qd spāl prās tradit ordiatō. t bi ordi
 nes dicitur sacra qz i eis sacz pfer t signifi
 cat. s. gra. Ex quo p ordinū qdā pncipia.
 qz mī i oib? hmoi gradibz tradit aliq prās
 spūal: iō nomē ordinis oib? cōuenit. qz eniz
 i oib? cōfer t significat sacz. iō oēs dicitur
 sacri. Postea dicit qz qdā n noia q h ordies sy
 dignitatē vel officij noiant: sic epi. pntifical
 priarche t archiepi. t metropolitan. Eps
 enī aut pntifex ē hz alijs iudicare t pncipa
 ri: qz eps dz a scopyn grece qd latic intēdere
 dz. vñ enā epi grece dicit latic spectatores.
 Nā speculatores ppositus in ecclesia in eo qz spe
 ctant dz mores t vitā p p oia ista se pntifex
 pntifex ē pncips sacerdotū qñ via sequēti
 Ipe enī summus sacerdos nūcipat eo qz sa
 cerdotes t leuitas essant. Deinde dicit: qz or

Sacerdotij

epi

epi

epi

epi

do episcopozū quadripartitus est scilicet in pa
 triarchis archiepiscopis. metropolitans. et
 episcopis. Patriarcha grece summ? patrum
 interpretatur. qz pūmū. id est apostolici tenet
 locū vt Romanus Anthothenus Alexanderi
 nis t sic de alijs. Archieps vero summ? est
 epox. Et dicitur ab archi qd ē pncips mes
 tropolitans mētra ciuitatū: qbus pncipi
 net. Ibi nota qz archiepoz pncipes supnos
 significasse videtur. t metropolitanoz noie:
 quos nūc archiepi dicit. Seco p p o est
 bec. Que sunt istoz ordinū officia dare pa
 ter ex iam pntifex sententia. Dec parit et pte
 mltis vt ipancit expmit ppositio. Tertio
 p p o est bec. Quidam rpi maiores q pncel
 lunt ordines dignitate enā excellere debēt vt
 te lauditate. Lm? roem alent vt plebs eis
 cōmūa cōz imitatione semp proficiat. Ad
 dicit enā huc vñ dicitur missa. qz in ea multū
 hostia cui? cōmemoratio fit in sacrificio: qz
 missa celestis venit ad cōsecrandū eas. Et
 tantum in special.

Silet queri sibe

Supius mgt determinat de sa
 cramento ordinū. Nūc consequen
 ter de hoc sacramētū cōsecrātibz t significā
 tibus determinat. Et tria facit. Primo enī inq
 rit an heretici sacramētum ordinis possunt
 cōferre seu dare. Seco ostēdit symoniacos so
 le qz dicit pncipiā pro ordinibus t etiā qz ali
 qd p ordib? psumit accipere. Tertio quō igno
 rat ordinatū a symoniaco debeant? misericordi
 ter tollerare. Primo facit vsqz ibi. Symon
 iacos vero. Seco vsqz ibi. Differt hnt inter
 eos. Tertio vsqz ad finē diffinētis. In spe
 ciali sententia mgti stat in tribus p p oibz. qz
 pma est bec. Aliq dicit qz sacramēta ab he
 reticis scdm formā ecclesie celebrata sint ve
 ra t rata. Alii aut qz sunt falsa t reprobatā.
 Dant mgt mltas qnt an heretico ab ecclē
 sia pncipi possunt sacros ordines cōferre. Et
 vtri ordinatū ab eis debēt reordinari. Et di
 cit hanc qstionē esse difficile t pplexā. ppter
 diuersitatē doctoz opinatiū circa eā. quidaz
 enī dicit heretico a nō posse ordinare t ordi
 natos ab eis nō esse in lms ordinib? suscipi
 endos. sed tñ ad laycā cōmunionē. Grego
 rius dicit arrianoz cōsecrationē sacrilegā ē.
 L p pncipus dicit sacramēta hereticorū tantū
 t sacrilegā esse. Hieronimus dicit qz ostendit

ab hereticis cōmuniata esset deo od bilia.
 Leo papa dicit nō esse rata sacrificia extra ce
 lesia nec vera. Postea ponit cōtrariā opin
 onē dicentū ab hereticis ordinis tradi pos
 se t ordinatos. ab eis nō esse iter ordinādos
 qz maxime Augustin? dicere videtur sic us
 habet baptizandi. ut enā t ordinandi. sed
 heretico tale us habēt ad sui pntiā catholi
 ca vero ad salutē. Gregorius dicit ordinatū
 semel nūqz debere reordinari. Postea circa
 hanc dubitatōem tangit dicitam opin onē.
 Quidā enī dicit hereticos ab ecclesia pncipi
 baptizandi us habere nō aut ordinandi. et
 autoritates q in cōtrariū sunt debēt intelligi
 de hereticis q scdm sententiā ecclesie sunt ab
 ecclesia pncipi. tales enī us habēt baptizandi
 Alij vero dicunt qz sacramēta ab hereticis
 t pncipi collata si scdm formā ecclesie cōfer
 tur vera esse t rata. Alij vero nequaqz. t scz
 hanc dīam varie de hys doctozes loquuntur
 Alij aut dicit sacramēta ab hys collata ve
 ra esse in se si forma ecclesie seruetur. falsa ē
 t inania quo ad salutis effectū dānāda esse
 dicitur hereticoz sacramēta. qz pncipiātibz
 t accipiētibz sunt in iudiciū. t scdm hoc pos
 sunt intelligi vt dicit autoritates supradicte
 Alij vero dicit hereticos in ecclesia ordina
 tos us ordinādi habere. eos vñ qz i heresi ne
 quaqz. Postea dicit symoniacos esse hereti
 cos. t an degradatōne ordines debent pos
 se. Seco p p o est bec. Pro collatione sa
 cramentū dātes t accipientes pncipiā sym
 oniaci dicitur. t p tali delicto ambo eade
 pena puniuntur. Dant mgt mltas dicit. qz
 symoniaci pncipi dicitur epozes a symone
 mago deuotiari vcdētes gylite sic dicit a ser
 uo eligi. s. i largo noie vtriqz dicitur symo
 niaci. Tertio p p o est bec. Qui ignorat a
 symoniacis ordinatū ipoz seruū mltis
 cōditōe tollerant. Dant mgt pncipi dicit. qz
 ordinatū a symoniacis scilicet cōsecratōes vti
 tam habēt. Qui vero sunt ordinati ignorat
 possunt misericorditer in ordine sustineri. et
 qz possit aliquis dicere qz nō enit spūale: vt
 cōsecratōem sed spūale enit spūali anmētū:
 vt res ipas que ex cōsecratōe pncipiāt. t sic
 nō est symoniacus. Ideo hoc cremone vt
 dicit. qz qñ aliqua duo sunt cōiuncta vnum
 sint alio pot eni vel vndi. Postea ponit tri
 plicē diffinētōem symoniacē heretici dicit.
 qz quidā symoniaci symoniaci a symoniaci

Leo ff
opio grīa

aug?

qz

2° p p o s symoniac

3° p p o s dicit ti

ordinatur. Quidam enim symoniaci symoniace a non symoniacos ordinatur. et uterque istorum sic ordinatoz pprim gradu pot. Tertij vero qui non symoniace a symoniacos ordinant possunt misericorditer tollerari dummodo ignorent eos q ordinat symoniacos esse. Ad id autem q ai dicitur ordinatos ab hereticis vel symoniacos esse danandos est intelligendus nisi aliquis violenter ab eis ordinaretur. Ultimo determinat de suspensibus ordines q tum ad etate dicēs q subdiaconus ante de amiquartu annu. diaconus an. xrv. amuz. presbiter an. xxx. annu ordinari no debet. Et tantum in speciali. Dist. xxvi.

De alia sacra.

O Supi magr determinavit de sacramento ordinis qd pntet ad spiale ecclesie multiplicatōem. Dic determinat de matrimonio qd pntet ad ei multiplicatōem naturalē. Et dividitur hic tractatus in quinque pres. In pma determinat de matrimonio in se. In scda de eius efficiēte. In tertia de ei fine. In quarta de ei bonis. In quinta de ei causis materialib. scz psonis cōtrahentib. Pna ps durat a pncipio distinctio ista vsq ad. xxvij. dist. q incipit. Post hec ad uertedū. Scda vsq ad finē. xxx. dist. quasi vbi dicit. Exposito q sit efficiēs. Tertia vsq ad. xxxi. dist. q incipit. Post hoc de bonis coniugij. Quarta abide vsq ad. xxxij. dist. q incipit. Nunc sup ē attendere. Quinta est vsq ad. xliij. dist. q incipit. Postremo de cōdione resurrectōis. In pñi dist. tria facit. Primo repus et loci institutōis huius sacramenti demonstrat. Scdo matrimonij cōdēnates reprobat. Tertio ei mistica significationem reat. Primum vsq ibi. fuerunt aut nonnulli heretici. Scdm vsq ibi. Cum ergo coniugij. Tertiu vsq ad finē distinctio. In spali sen. magr stat in tri. ppōib. q p pma est hec. Coniugij sacramētū fuit in paradiso an pñi solū ad officiu pmo institutum. secundario in remediū. Dac magr insinuās p ponit pmo hoc sacramētū an pñi institutū fuisse. qñ Adā dixit. hoc nūc os ex ossib. et nihilominus post pñi institutū. sic duplex est ei institutio. Differt aut pma a scda. qe pma facta est in paradiso. scda extra paradysum. Itē pma facta est ad officiu nature multiplicandē. scda ad remediū concupiscētie

Itē pma fuit in pceptu necessitatis. Scda fuit voluntaria tpe multiplicati generis hūani et est accipiēda scdm indulgētā. qñq pōne missione. qñq p cōcessione. qñq p pmissio ne. Dic aut pmissione accipitur. pmittitur aut cōiugij nō quasi malū. sed quasi nūm bonum. Scda ppō est hec. Heretici dicit tiam in hoc pncipio errant. q nuptias cōdēnāt. Dac magr ponēs cōdēnāt erroz dānantū et derelictū nuptias. ostēdens q bona res sit matrimonij p hoc q rps interfuit nuptijs et becipit vroz a viro si dimitti. Uñ apls ad Eph. ait. Uñ diligite vroz vras sicut ppa corpa vestra. Tertia ppō ē hec. Electoz ecclesia nō solū ingitur rps spūalit sed etiā vere et copaliter. Danc magr insinuās dicit q matrimonij est signū cōmunicatōis rpi et ecclesie in cōformitate nature et signū vmonis in caritate. Que duo matrimonij carnali copula cōsummatū pfecte signifi cant. Et tantū pfectū matrimonij in quo est cōsensus aiox sine carnali copula. Deficit tñ ab hac pfecta significatōe licet quedā autoritates vidētur dicere tale nō fore verū et pfectū matrimonij. Ad matrimonij ens tale. scz vbi est tñ cōsensus aiox est signū dilectōis qua coniuges inter se vni debent. Augusti. enī dicit plus valet scrtas sacramēti q factū ditas vctris. Et tñ in spali. Dist. xxvij.

Est hec aduer.

O Supi magr determinavit de sacramento mrimony scdm se quantum ad ei institutōes. Dic determinat de eo q tum ad ei cām efficiēte. Et tria facit. Primum enī qd sit mrimony diffinit. Scdo qñs debeat eē cōsensus mrimony subdit Tertio q spōsalia cōiugij facit subiūgit. Primum vsq ibi. Efficiēs aut cām mrimony. Scdm vsq ibi. De pactis nuptialib. Tertiu vsq ad finem distinctio. In speciali sententia magr stat in trib. ppōib. quaz pma est hec. Quicūqz alius per mrimony legitie copulatur sine alterius consensu ab eo nō se paratur. Danc magister ponens diffinit matrimonij. dicens. q est vñ et mulieris maritalis cōmunicatō inter legitimas personas individuam vite consuetudinem retinens. Ad quā individuam consuetudinem pfecte mutua debet reddere. Et q vñ sine altero pntēti vovere nō pōt necle alij alio vinctū

copulare. Scda p ē hec. Causa efficiēs matrimonij est mutua cōsensus p verba de pñi realiter expressus. Danc magr ponēs dicit q cām efficiēs matrimonij ē cōsensus cōditū per verba de pñi expressus. aliter matrimonij fieri nō pōt. Et hoc cōfirmat magr p multas autoritates q dicunt cōiugij esse post talem cōsensus. etiā si carnalis copula nō sequat. Postea dicit quosdā dicere an carnalē copula spōsalia esse. et nō cōiugij et alias dicit spōs et alias coniuges spōsas et si coniuges qbra sit iter spōsos et coniuges. Et hoc pbat q spōsas. inuita sponsa pōt monastēriū eligere. et cōuersio. cōiugatus vel cōiugata nō potest. Autoritates tñ aliqui vocant spōsos cōiuges. qz futuri sunt coniuges. Tertia ppō ē hec. Si qñ cū vna contrahit per hoc vna mrimony nō incipit. Danc magr insinuās dicit q de spōsali dicit. q spōsalia de futuro cōiugij nō faciūt. spōsalia vero de pñi cōiugij faciūt. qd pbat p multa iura. scz q quedā sunt spōsalia de futuro et quedā de pñi. pbat etiā q ista spōsalia differūt. qz post spōsalia de futuro. scz spōsos ad sacros ordines ascendere. nō aut post spōsalia de pñi. Et tñ in spali. Dist. xxvij.

De quen debet

O Post q ostēsum est q cōsensus ē causa efficiēs matrimonij. Dic vero ostēdit qualis debeat esse cōsensus q matrimonij facit. Et tria facit. Primum inquit vtrū cōsensus de futuro iuramētō cōfirmat. verū facit matrimonij. Scdo subdit qd parenti traditio et sacerdotū bñdictio faciūt ad matrimonij. Tertio subiūgit quō verbis q bus cōtrahitur matrimonij nō expmūt cōsensus copule carnal. Primum facit a pncipio distinctio vsq ibi. (Decimisse aut sentētie) Scdm vsq ibi. (Dic qntur cum cōsensus.) Tertiu vero vsq ad finē distinctio. In speciali sententia magr stat in trib. ppōib. quaz pma est hec. Nō tenet matrimonij qd p cōsensus de futuro cōtrahitur. licet fuerit etiaz iuramētō stabilitū. Danc magr insinuās qnt pmo. vtrū cōsensus de futuro firmatus iuramētō faciat verū matrimonij. et ostēdit pmo q nō. qz p talia vba pmitit futurū cōsensus nō pñi est ibi et p iuramētū nihil aliud fit. q cōfirmatio pmissiois supstracto faciēdo. vñ si alē vel vtrūqz pmititū ad aliā copulā

trāsiret cōiugij vtrūqz. et nō pōt dissolui. nec p pcedentē spōsione ipedit. Postea obiicit ut cōtrariū bu? p quādā legem. Et rñdet q lex illa loquitur de iuramētō adhibito vbi dicit pñi. vel lex dicit p iuramētū de futuro matrimonij fieri debere nō an fore. Scda p positio ē hec. Parentū traditio et sacerdotū bñdictio ad istū sacramētū pntēt solēnitatē. scz cōsensus mutua ad istū pntēt realitatem. Danc magr insinuās dicit qz supradictū est in pcedēti distinctio qz solus cōsensus facit matrimonij. Obiicit in cōtrariū. dicēdo matrimonij nō esse. si nō interueniat dos et bñdictio et solēnis traditio. Et rñdet magr qz talia sūt q honestate et solēnitatē faciūt. occultū enī cōsensus p vba de pñi expmūt mrimony. qm tñ ecclesia talē cōsensus in iudicio nō psequatur. Tertia ppō ē. Illis vbi q bus matrimonij cōtrahitur cōsensus copule carnalis et cōiugalis nō expmūt. Danc magr insinuās qnt. in qd debeat esse cōsensus faciens matrimonij an in cōhabitātōem. si sic tunc frater et soror essent coniuges. si vō in carnalē copulā. tūc inter beatā virginē et ioseph nō fuisset matrimonij seu cōiugij. Et rñdet dicēs q cōsensus ille debeat esse in cōiugale societate. in cuius societate signū mulieris p capite nec de pedib. sed de latere vni formata fuit. Et tñ in speciali. Dist. xxx.

Portet autem.

O Supius magr determinavit de cōsensus. Dic aut determinat de impedimētis cause efficiētis. Et circa hoc duo facit. Primum enī ponit aliqd qd ipedit cōsensus ne matrimonij facere possit. Scdo ponit secundū impedimētū cuiusmodi est erroz. scz sequenti distinctio. In spali sen. magr stat in hac ppositione. Coniugalis cōsensus oportet q nō sit coactus sed voluntarius. Danc magr insinuās pponit pmo q cōsensus per coactionē erroz non facit matrimonij. qz nec cōsensus appellari debet. qd autoritatibus cōfirmat. Postea dicit q si post talē coactionē subsequēta cōsensus interuenit vtrūqz potest simul cōhabitare. et cōtra matrimonij nō reclamāt. vidētur cōsentire et cōsensus ille subsequēs supplet qd pcedēs coactio tolerat. Uñ patet correlatōe q q in pncipio vite cōiugatur si nō pntēdit oportunitate habita cōsentire videntur. Et iterū quem

De etate ordina doze

admodum in nuptiis: ita in sponsalibus debet esse consensus voluntatis. Ultio dicit quod illud presertim quod maiestatis et euidetur non contradicit. et talis facit consensus non solum matrimonium sed etiam sponsalia bona confirmat. Et tunc in spali

De solutio coactio

Supius determinavit de impedimento coactionis. Dic determinat de impedimento erroris. Et tunc dicit de impedimento erroris. Secundo determinat de matrimonio brevis virginis. Tertio quod precipue est de ea sit peccatio plus. Primum versus ubi (Premissis aliis) secundum abinde versus ubi (Est igitur finalis. Tertium versus ad fine distinctionis. In spe. sen. m. st. in m. ppobis. quod prima est hec. In matrimonio contrahendo quod error erroris possunt contingere. quorum duo dinoscuntur ipsi solvere. Nam magis ponens propositum primo quod error potest dissolvere matrimonium non quod error qualitatis vel fortunae. sed error conditionis: ut quod putatur esse liber quod servus est. Si milititer error personae impedit matrimonium. sicut si perit hanc mulierem sed nobile in matrimonio. et dicitur sibi alia sed ignobilis. sicut etiam si aliquid emat aux et dicitur sibi auri. talium non est venditio. sed deceptio. et est error personae: quod putatur hic homo et est alius. Error autem conditionis est quod liber creditur servus est. Error fortunae est quod creditur dives esse quod pauper est. Error qualitatis est quod creditur pulcher quod turpis est. vel quod creditur bonus quod malus. Postea obijcit ut contrarium de Jacob quod per errorem accessit ad Lyam. Et tunc dicit quod hoc miserie gestum fuit. nec fuit illud matrimonium per illum errorem. sed per consensum quod postea accessit. Excusatur tamen Jacob de fornicatione. quod ad eam accessit uxorem suam credens. et sic maritali affectu eam cognovit: et illa uxorio affectu debetur soluit: sicut aliquis excusaretur accedens ad fornicationem uxoris quam in loco nesciens invenit. Et sicut excusaretur aliquis accedens angelum malum credens bonum esse. et sicut consensu opinionis illius quem crederet Augustinum: vel Ambrosium esse non peccaret.

Secunda propositio est hec. Et si iter Mariam et Joseph per eam conjugium fuerit. tamen Maria licet in sua virginitate permanere proposuit. Nam magis insinuans quod in quo consentit Maria et Joseph quod fuit inter eos matrimonium celebratum. Et tunc dicit secundum beati Augustini quod beata virgo proposuit

servare virginitatem nisi de eius alio reuelaret. sed ipsum vocum non cepisset ore. committens virginitatem suam diuine dispositioni consentit in copulam maritali. sine societate conjugali et familiari consilio spirituali. Et ita secundum beatum Augustinum implicite sed non explicito consentit in carnaliter copulam. non illam appetendo. sed donec dispositio in utroque. sed virginitate et continentia obediendo. Postea simul cum viro cepisset labijs vocum et versus in virginitate permanere. Postea dicit quod illud conjugium perfectum sit fecerit. sed non significat eandem. quod conjugium quod est sine carnali copula. quod vis sit perfectum quantum ad veritatem. sanctum quod tamen ad sanctitatem conjugii. non est quantum ad significationem. quod non est perfectum significat vniuersum christi et ecclesie sicut conjugium per carnalem copulam consummatur. et quod illud conjugium perfectum fuit ostendit per bona matrimonii quod ibi fuerunt. sed fides plus et sacramentum. Proles enim fuit christi. fides quod nullum adulterium. Sacramentum quod nullum divorcium. Tertium propositum est hec. Principalis causa contrahendi matrimonium est plus peccatio. Secunda est fornicationis vitatio. Sunt etiam quedam alie cause minus honeste. ut palchritudo viri vel mulieris. vel abundantia pecunie diuitiarum. Sunt etiam quedam alie honeste cause. sicut inimicorum reconciliatio et pacis reintegratio. et huiusmodi. Postea remouet errorem quorundam. dicentium propter causas minus honestas matrimonium non contrahi. dicens quod propter bonorum causas non impedit. qui sit matrimonium. et qui etiam sit bonum matrimonium. quod malicia vel peruersa intentio aliorum non. primus calat sacramentum. nec est bonitate impedit. quod autoritatibus confirmat. Ultio dicit quod interio beate virginis Marie et Joseph sunt quedam cause spirituales. Prima fuit ut virgo viri solacio et auxilio sustentaretur. Secunda fuit ut pariter virginis diabolo celebraretur. Tertia fuit ut Joseph fuit testis castitatis beate virginis et possit defendere eam ab infamia suspicionis. ut ut adultera lapidaretur. Et tunc in spali.

De hoc de bono

Supius magis determinavit de ea efficiente et finali matrimonii que ipsi constituit. Dic vero determinat de bonis matrimonii quod sunt cause honestas matrimonii actum. Et tria facit. Primum enim bona matrimonii enumerat. Secundo aborsum causas res fore homicidas determinat. Tertio bonum

matrimonii coactum a peccato excusare declarat. Primum facit versus ubi (Qui vero venena stentant) versus versus ubi (Lumina hanc tria bona) Tertium versus ad fine distinctionis. In spali sen. magis stat in tribus propositibus. quod prima est hec. In matrimonio contra triplex bonum est. sed fides plus et sacramentum. Nam magis insinuas inducat tria esse bona matrimonii. sed fides plus et sacramentum. Ad fide autem pertinet ut vir ad aliam mulierem non accedat: nec mulier alium virum admittat. Ad plus autem ut amater suscipiat. et religiose educet. Ad sacram vero ut coniugium non separet. Aliqui autem separatur corporaliter ex aliqua causa. non tamen sacramentaliter per totam hanc vitam quod autoritatibus confirmat. Addit etiam quod sacramentum quod est tertium matrimonii bonum est ipsum conjugium: sed cuius rei signum cum est conjugium spirituale et inseparabile christi. coniunctio et ecclesie. Postea dicit quod bonum plus et bonum fidei aliquid in matrimonio deficiunt nunquam tamen deficiunt. bonum quod est sacramentum. Postea dicit quod illi qui contrahunt adimic in continentie causa duntaxat propter contrahendum et non vitetur generatio plus verum matrimonium contrahunt. Illi vero qui venenam sterilitatis percipiunt vel similia mala: sicut coniuges non sunt. Secunda propositio est hec. Qui venena sterilitatis percipiunt non coniuges: sed potest fornicari etiam sunt. et si post infusionem aie abortiuum procreant se esse homicidas non dubitant. Nam magis insinuas querit. utrum illi qui abortiuum procreant sint homicidae. Et tunc dicit quod sic si prima propositio est fornicatum et aiatu aliter non. Tertium propositum est. Trium bona fedens conjugalis sic ordinatur ut non sit ibi culpa mortalis. Nam magis ponens dicit quod tria predicta bona matrimonii sic ordinantur uno excusant actu matrimonii ut peccatum non sit. vel quod fidei seruata coniuges consumunt eam plus vel ut mortale non sit ut quod fide seruata conueniunt in continentie causa. Ultimo obijcit in contrarium tripliciter. Primum per apostolum quod actu conjugalis secundum indulgentiam concedit dicens. hoc autem dico secundum indulgentiam. sed indulgentia vel venia non est nisi peccati. ergo a culpa non excusatur maritalis concubitus: per quod etiam quidam probant ipsum esse peccatum. Et tunc magis distinguendo de indulgentia est enim indulgentia concessio et permissio. Concubitus ergo conjugalis qui fit in probris indulgetur secundum concessione sicut nunquam bonum. sed concubitus qui fit causa continentie in

dulgetur secundum permissionem licet minus male excusatur. tamen huiusmodi actus conjugalis per matrimonium bona duntaxat tamen infra limites matrimonii. Sed si excedat limites non excusatur quod multis autoritatibus declarat. Secundo obijcit ponit per hoc quod ois concupiscentia et delectatio que sunt in coactu mala sunt et inordinata. et ita sunt peccata. Et tunc dicit illa concupiscentia semper esse mala et inordinata in ordinatione penali que est pena peccati. non tamen est semper inordinata in ordinatione culpabili. quod non semper peccati illa ergo delectatio coactus conjugalis per bona matrimonii defenditur. nisi sit inordinata et ultra coniugii terminos se extendens Tertio obijcit per autoritatem beati Gregorii qui dicit quod post accessum ad uxorem debet bonum modum ingressu ecclesie abstinerere. quod voluntas ipsa que est in continentia carnali sine culpa non est. Et tunc dicit quod hoc intelligendum est quod ad uxorem accedit in continentie causa. vel quia vir sine incontinentia acceditur. Et tunc in speciali.

De hoc de bono

Supius magis determinavit de bonis matrimonii quibus actus matrimonialis excusatur. Dic determinat de ipso actu secundum quod accipit rationem debiti. Et tria facit. Primum enim proponit quod vir et mulier in solacio et peccato conjugii debentur par habere dominium. Secundo ostendit quod reddere conjugii debent nullius sit criminis Tertio subijcit quod non quolibet die nec vir nec mulier licet potest petere. Primum et secundum a principio distinctionis versus ubi (Et licet debentur potestatem) Tertium vero versus ad fine distinctionis. In speciali sententia magis stat in tribus propositibus. quarum prima est hec. In solacio et reddendo carnis debitum vir et uxor habet par dominium. Nam magister insinuas proponit. primo quod cum virum omnibus potest mulieri sicut caput corpori: in redditione tamen debent pares sit quis alter habet alterius corporis potestatem ut alteri potestatem non habet alteri debent. sicut negare sine potestatem causa: quod autoritatibus confirmat. ubi etiam dicit quod si habet alter alterius corporis potestatem. quod nec mulier ad alium virum. nec vir ad aliam mulierem potestatem habet accedendi. ita nec ad continentiam sui corporis habet potestatem: nisi

in mutuo consensu. Secunda propositio est hec. Licet nullius criminis sit reddere debitum coniugale nisi ex genere ultra generandi necessitate est delictum veniale, fornicari vero aut mechanice mortale. Dicit magister insinuas subdit, quod reddere coniugale debitum nullius est criminis, erigere vero ultra generandi necessitate veniale est culpa, si fornicari aut mechanice puniendi est criminis. Postea probat pluribus argumentis quod coniuges ne fraudentur ad invicem carnale debent sine consensu communi tenere non possunt, quod supra supposuerat. Postea querit si vir uxori consentiat, ut continentiam deo offerat et a suo iure ea absoluat, utrum possit licentiam datam renocare. Et respondet quod sic in hoc casu si ei consentiat, erat votum continentiam et votum prohiberet hoc implere, hoc bene potest finiri post renocacionem non potest. Tertia propositio est hec. Nullus in matrimonio licite potest debitu carnis quolibet die erigere seu poscere. Dicit magister insinuas dicit quod licet debitu poscenti sit solvendum, non tamen licet quolibet die erigere seu poscere sicut in diebus festis suis peccationis et ieiuniorum quod autem continentibus confirmat. Postea ostendit quod beatus Hieronymus vult quod reddere debitum sit quicquid peccatum quod est contra precepta. Dicit enim beatus Hieronymus quod quod uxori debitu reddit non potest orationibus vacare, nec sumere carnes agni, i. eukaristiam, dicit enim quod si est qui reddere debitu ut in diebus orationibus vacandi vel eukaristia sumenda. Et respondet quod dicitur Hieronymus referendum est ad ecclesie ministros quibus non licet sacramenta offerre vel misteria celebrare tempore coniugalis amplexus. Ultimo dicit quod sicut in carnali commixtione sic et in celebrandis nuptiis sunt tria observanda, quia non quibuscumque temporibus sunt nuptie celebrande. Tempora quibus non sunt nuptie celebrande sunt a septuagesima usque ad octavam pasche, et tribus septimanis ante festum iohannis baptiste, et ab adventu domini usque per epiphania, quod si factum fuerit separantur, ut dicit magister. Et tamen specialiter.

Veritur hic de.
Superius magister determinavit de bonis matrimonii. Dicit autem determinat quod hec bona fuerunt in matrimoniis antiquorum patrum. Et tria facit. Primo enim antiquis patribus fore concessum plures habere uxores declarat. Secundo continentiam ab eis committitur iohannis copat, Tertio tempore euangelii viri

ginitatem precellere fecunditate insinuat. Tamen non facit usque ibi. Quod vero castitas. Et dicitur usque ibi. Melior est autem virginitas. Tertium vero usque ad finem distinctionis. In speciali sententia magister stat in tribus propositibus, quia prima est hec. Et divina permissione antiqui patres plures habuerunt uxores non expletione carnalis voluptatis, sed quia successione sanguinis erat successio religionis et fidei status. Dicit magister, insinuas querit, utrum antiqui patres sine peccato plures uxores vel concubinas habuerint. Et respondens permittit quod secundum diversitatem temporum varia fuit dei dispositio. Si peccatum enim inter duos tamen fuit coniugium inchoatum secundum quam inchoatio modo si primi parentes in obedientia precessissent per tempus successione inter duos tamen fuisset matrimonialis contractus. Post per se primis parentibus ad invicem convenientibus, et plerumque procreantibus filii eorum et filie conuenerunt sunt, sed unus tamen viri et fratres foronibus copulati sunt, quia non erant alie mulieres et viri quibus filii Ade et filie conuenerunt. Zamech autem primus oim legitur duas uxores habuisse, quod in eo reprehenditur, ideo quia propletione carnalis voluptatis hoc fecerit. Peccata vero temporis cum iam quasi omnes homines deum colerent paucis in kalu deire manentibus diuina dispositioe consultu est, ut viri possent sibi plures uxores in matrimonio copulare: ne cultus vel notitia dei deficeret illis paucis deficientibus: sicut patet in Abraam et Jacob, ubi et ex lege maledicta erat sterilitas que non relinqueret super terram. Secunda propositio est hec. Continentiam quam Jobes habuit actu hanc Abrahama potuit seruare solo habitu. Dicit magister insinuas dicit in commendatione coniugii antiquorum patrum: quod virginalis castitas non profertur in meritum antiquorum patrum, singulari castitate quod autoritate Augustini determinat dicens. Sicut non est spar meritum continentie in Jobane que nullas expertus est nuptias, et in Abraam qui filios genuit. Nam illius celibatus et istius concubium propter distinatione tempore militauerunt. Si continentiam Jobes in ope Abrahama in solo habitu habebat. Postea obicit quod antiqui patres habentes plures uxores non videntur secisse fidei thori. Et respondens dicit, quod fidem thori seruabant qui proprijs tantum uxoribus vel ancillis, et non alijs mulieribus coniungebantur, sic patet que fuerit ante legem. In matrimonio, consuetudo, et quod

in matrimonio antiquorum patrum fuerit determinata matrimonij bona. Postea determinat de matrimonio tempore legis dicens, quod tempore Moysi fuit matrimonium determinatum, et quantum ad legitimarum personarum determinatio nem, quia non licebat copulare carnaliter patri vel forori vel nouere: vel nepti amice et matertere: et quibusdam alijs personis. Et etiam quantum ad separationem: quod permittit Moyses dato libello repudij diuortium fieri et aliam ducere, in quo quidem libello vir scripsit causas propter quas repudiabat uxorem, quod propter duritiam cordis eorum permittit est ut magis malum, scilicet homicidium tolleretur. Postea querit quibus licet lege habere plures uxores et quibus non. Et respondet, quod multiplicatio generaliter prohibita, permittit tamen regi plures habere uxores sed non multiplicari id est plures mas habere, quia talis multiplicatio propter carnales actus mente enervat et allicit. Ad dicit etiam quod adueniente tempore plenitudinis intra priorem et honestiorem institutionem unus tamen viri coniungitur in figura christi et ecclesie. Tertia propositio est hec. In hoc quidem tempore virginitas fecunditate peccatur et continentia sacerdotibus inducitur. Dicit magister insinuas dicit, quod hoc tempore virginitas fecunditate peccatur et continentia sacerdotibus inducitur. Dicit magister insinuas dicit, quod hoc tempore virginitas fecunditate peccatur et continentia ipis presbyteris precipitur: cum tamen in lege fecunditas virginitate preferre et sacerdotibus iungitur inducere inducitur. Ultimo dicit, quod virginitas mentis melior est et commendabilior quod virginitas carnis, quod autem totantibus confirmat. Et tamen in speciali.

Hinc superest.
Superius magister determinavit de bonis matrimonii quantum ad eorum in finitudo: significatio, et quantum ad eorum cum efficiantem et finalem, et quantum ad eius bona. Dicit determinat de eo quantum ad causam materiam, et quantum ad personas contrahentes. Et tria facit. Primo enim determinat que persone sunt legitime ad contrahendum matrimonium. Secundo ostendit, quod quandoque matrimonium propter frigiditatem: maxime ad instantiam unius sit solvendum. Tertio quomodo furiosi dicit sunt in amentia actu ali contrahere nequeunt. Primum facit usque

ibi. De his enim qui causa frigiditatis. Secundum usque ibi. Furiosi quoque. Tertium vero usque ad finem distinctionis. In speciali sententia magister stat in tribus propositibus. Quarum prima est hec. Quaedam persone ad contrahendum matrimonium sunt plene legitime, quedam omnino legitime, et quedam in medio constitute. Dicit magister insinuas proponit primo quod ad matrimonium contrahendum aliquae persone fuerunt legitime ante legem, alie sub lege, alie tempore gratie, quedam etiam persone in primitiua ecclesia erant legitime que modo non sunt. Illarum vero que modo sunt legitime vel illegitime quedam sunt plene legitime ut ille quibus aliquod impedimentum non obuiat, quedam vero sunt omnino illegitime ut ille quibus obuiat ordo sacerdotatus vel cognatio vel disparitas cultus, quedam sunt medie: que nec plene legitime nec omnino illegitime sunt, ut ille quibus obuiat frigiditas vel cognatio, tales enim si ignorauerint coniunguntur permanere possunt, et eisdem deficientibus dimidi possunt. Secunda propositio est hec. Propter frigiditatem matrimonium coniugium separatur: et vir alteri nunquam coniungatur. Dicit magister ponens dicit, quod illi qui causa frigiditatis debitu reddere non possunt: possunt sic permanere si volunt, si autem mulier casetur seu conqueratur decess, quod vult esse mater et filios procreare, decessum est quod uterque coniugium septima manna propter quos iuret quod nunquam carnaliter conuenerunt, et hoc ita fieri debet. Primo vir et mulier iurabunt quod nunquam carnaliter conuenerunt, et tunc septem de propter quos qui melius possunt scire veritatem per signa probabilia iurent quod credunt eos verum dixisse, et tunc mulier secunda nuptias contrahere potest. Vir autem qui est frigiditate abique spe coniugij manere debet. Si enim ille aliam uxorem duceret: cogendus esset ille redire ad priorem. Quando autem impedimentum ex utraque parte prouenit: uterque debet remanere inuptus. Dicit igitur modus seruandus est quando uterque coniugium idem fatetur. Sed vir si asserat: mulier autem diftetur, in hoc vero potius adhibenda est fides viro, quia caput mulieris est vir, quod magister confirmat autoritate. Postea dicit, quod si per aliquod malitiam concubitus non fecerit

tur illi quibus hoc evenit hortandi sunt. ut de omnibus confiteantur commissis: et satisfaciant de eis deo. Ad iudiciis vero ecclesie per exorcismos et ecclesiastica sacramenta tales sanare procurent. et si non possunt sanari: separari poterunt. Postquam tamen alias nuptias experierunt: viventibus illis quibus iuncte fuerunt: non poterunt reconciliari. prius quos reliquerant. etiam si possibilitas coeundi eis restituta fuerit nisi iudicio ecclesie quo divisio facta fuerat. Tertia propositio est hec. furiosi et amentes totaliter non possunt contrahere matrimonium legaliter. Hanc magister insinuans dicit. quod furiosi dum sunt in amentia: contrahere non possunt. quod auctoritatibus confirmat. Postea dicit. quod ille qui dormit cum forore uxoris sue nec utram illarum habere debet. et tam ipse quam adultera nunquam debent in coniugio copulari. Quod magister multis auctoritatibus probat. Ultimo dicit. quod non licet viro uxorem dimittere. nec e converso propter aliquam infirmitatem corporalem. sed debet alter alteri subsidia providere. quod auctoritatibus confirmat. Et quibus patet. quod qui per legitimum matrimonium coniunguntur corporaliter: non possunt postmodum separari aliquo modo. Et tantum in spali.

Hec etiam notan. Superius magister determinavit de impotentia coeundi: que actum matrimonij impedit. Dic autem de terminat de separatione thori propter fornicationem que similiter matrimonium tollit vinculo matrimonij durante. Et duo facit. Primo enim ostendit quomodo uterque coniugum potest alium dimittere propter fornicationem: quando ipse est a fornicatione immunus. Secundo subiungit quomodo nullus possit ducere in matrimonio quam poluit in adulterio. Primum facit vsqz ibi (Solut etiam querit) Secundum vsqz ad finem distinctionis. In speciali sententia magistri stat in duabus propositionibus. Quarum prima est hec. Et si vir uxorem dimiserit causa fornicationis: alteri non nubat ea vivente in statu huius corruptionis. Hanc magister insinuans proponit primo. Quod sicut licet viro causa fornicationis uxorem dimittere. ita eadem causa dimittere licet uxori viro. quod auctoritatibus probat. Postea dicit. quod si causa quod dictum est debet intelligi si ille qui alterum vel alteram dimittit simili crimine non subiacet. Ad alteram autem adulteram dimittere non potest causa fornicationis. quod auctoritatibus probat. Postea dicit. quod si causa fornicationis facta fuerit separatio: non potest vir vel mulier in aliam copulam conjugalem transire. possunt autem reconciliari et cohabitare simul si prius dimissam alterem vocare voluerit. quod auctoritatibus probat. Postea inducit plures auctoritates: que dicunt. quod si vir fecerit uxorem suam deliquisse. et non egerit mulier penitentiam: et in fornicatione permanserit. et hoc patitur vir cum ea vivens et cohabitans videtur consentire et reus et participes esse huius peccati. et ideo retinere eam non debet. Si vero mulier dimissa a peccato discesserit: et per penitentiam illud purgauerit: poterit viro reconciliari: et vir talem debet recipere: sed non sepe.

Secunda propositio est hec. Vir non potest ducere uxorem quam prius per adulterium polluit. si ipsa in morte viri machinata fuerit: seu si vir dedent fidem quod ea duceret: si vir non superuxerit. Hanc magister potius probat ex auctoritate Leonis pape. Obicit tamen contra hoc magister per auctoritates sanctorum. quas soluit: dicens eorum sanam intelligentiam. Et tantum in spali.

Hinc de coeditoe. Superius magister determinavit de impedimentis antecedentibus matrimonium contrahendum. et de superueventibus in contractum. Dic vero determinat de incidentibus in ipso actu. sicut est error conditionis. Et duo facit. Primo enim determinat de impedimento servilis conditionis. Secundo de impedimento ex defectu etatis. Primum facit a principio distinctionis vsqz ibi (Hoc etiam sciendum) Secundum vero vsqz ad finem distinctionis. In speciali sententia magistri stat in duabus propositionibus. Quarum prima est hec.

Hinc de voto. Superius magister determinavit de impedimento ordinis. Dic autem determinat de impedimento voti. Et tria facit. Primo enim distinctionem voti premitit. Secundo quale votum matrimonium impedit subdit. Tertio quomodo viri longe a feminis propter captivitate sequestrati eas repetere possint: subiungit. Primum facit a principio distinctionis vsqz ibi (Quia enim sollemniter) Secundum vsqz ibi (Dic querit de illis sed) Tertium vsqz ad finem. In speciali sententia magistri stat in duabus propositionibus. Quarum prima est hec.

Lum persona depressa servitute contrahens ignoranter eam potest dimittere et alteri coniungi matrimonialiter. Hanc magister insinuans querit primo. Utrum servitus coniugium dividere possit. Et respondet. quod libera potest accipere servum et e converso liber ancillam. Sed si mulier nesciat viri conditionem vel e converso vir mulieris: cum servus fuerit deprehensa potest libere dimittere eam. Si autem sciverit mulieris conditionem vel e converso non potest dimittere. quod auctoritatibus confirmat. Postea querit. si ambo scilicet vir et mulier sint servilis conditionis. utrum possit inter eos esse coniugium. Et respondet ex auctoritate eiusdem consilij quod sic. dummodo fiat coniunctio et voluntate dominorum. quibus dicitur alij quod etiam am dominis ignorantibus possit inter eos fieri coniugium. Postea dicit. quod si mulier acceperit virum liberum et ille postea fecerit se servum occasione dimortij non ille potest uxorem dimittere. nec illa per matrimonium viri cuius potest in servitatem redigi: dum ille non ex assensu coniugis se servum fecerit. quod auctoritatibus eiusdem consilij probat. Secunda propositio est hec. Sponsalia non contrahuntur: nisi ab altera parte sciatur quid inter eos in tali facto agatur. Hanc quidem propositionem magister insinuans dicit. quod secundum leges pueri ante decimum quartum annum: et puella ante duodecimum annum non possunt matrimonium inire. Quod si fecerint ante predicta tempora: separari poterunt. Qui autem in pueritia copulantur et post annos pubertatis nolunt se dimittere: sed in coniunctione permanserit: et hoc efficiuntur coniuges. et deinceps nequeunt separari. Addit etiam. quod sponsalia ante septimum annum contrahi non possunt. Quod etiam ab utraque parte intelligatur quid inter eos agatur. Ultimo dicit de determinatum esse de duobus impedimentis coniugij quibus solvi potest. nec tamen solvi semper est necessesse. Et tantum in speciali de sententia buri distinctionis.

Hinc igitur or. Superius magister determinavit de impedimentis que faciunt p

sonas medias plene legitimas: et penitus illegitimas. Dic vero determinat de impedimentis que faciunt personas omnino illegitimas. Et circa hoc duo facit. Primo enim ostendit quomodo per ordinem sacramentorum matrimonium impediatur. Secundo quomodo per vtoricidium impeditur. Primum facit a principio distinctionis vsqz ibi (Dixi ad hunc finem distinctionis). In speciali sententia magistri stat in duabus propositionibus. Quarum prima est hec. Voto continentie constricti vel in sacris ordinibus: vel in religione constituti matrimonium contrahendi ab ecclesia sunt prohibiti. Hanc magister insinuans dicit. quod sunt quidam ordines in quibus nullatenus potest contrahi coniugium et etiam si intercesserit copula: sit divorcius sicut sacerdotum. dyaconatus. subdyaconatus. In alijs vero ordinibus permittitur fieri coniugium: nisi religionis habitum sumptulerint vel votum continentie fecerint. quod pluribus auctoritatibus confirmat. Secunda propositio est hec. Ex iure canonico quod legibus mundanis non astringit vir ne uxorem interficiat matrimonium interdicatur. Hanc magister insinuans dicit. quod e converso suscipi coniugium penitus coniugium negandum est. Tales sic criminatos ecclesiastica disciplina gladio spirituali et non materiali corrigere inbet. Unde tales debent publicam penitentiam agere. Et si contumaces fuerint: excommunicantur quousque consentiant. Et tantum in spali.

Hinc de voto. Superius magister determinavit de impedimento ordinis. Dic autem determinat de impedimento voti. Et tria facit. Primo enim distinctionem voti premitit. Secundo quale votum matrimonium impedit subdit. Tertio quomodo viri longe a feminis propter captivitate sequestrati eas repetere possint: subiungit. Primum facit a principio distinctionis vsqz ibi (Quia enim sollemniter) Secundum vsqz ibi (Dic querit de illis sed) Tertium vsqz ad finem. In speciali sententia magistri stat in duabus propositionibus. Quarum prima est hec.

ma pino

22 pino

re vero est cum quis spondet virginitate ser-
uare. Hanc magister insinuans pponit pri-
mo quod sit votum. Et dicit. qd votum e te-
rificatio quedam promissionis spontaneae:
que de his que dei sunt proprie fieri debet.
Sunt tamen aliqua fructorum vota qd trans-
genda sunt. Postea distinguit de voto et ofi-
dit. qd votum matrimonium impedit. et di-
cit qd votorum aliud est votu coe. et aliud e
singulare. Comune est illud quod i baptis-
mo faciunt omnes cum spondent se renunciare
dyabolo et pompis eius. Singulare est
cum quis sponte promittit virginitate vel
aliud huiusmodi. Item votorum singulari-
um aliud est priuatum: vt illud quod est fa-
ctum in abscondito. Aliud solenne: vt illud
quod est factum in facie ecclesie. Priuatum
autem votum si violetur peccatum morta-
le est. Si autem solenne violetur: peccatum
mortale et scandalum est. **Secunda pro-**
positio est hec. Omne quod licite promitti-
mus debemus seruare totum: siue sit priua-
tum siue solenne votum. Hanc magister in-
sinuans dicit. qd qui priuatum votum conti-
nentie faciunt: matrimonium contrahere no-
debent. quia contrahendo mortaliter peccat.
Si autem contrahant: non separantur. quia
probari non potest quod occulte actum est.
Qui autem solenniter vouent: nullatenus
inire queunt. Continentiam igitur vouentes
siue sint virgines. siue vidue. siue velate. si-
ue non velate: coniugium nullatenus fornicari
possunt. quia quod ante fuit habitum: p vo-
tum sit illicitum. quod auctoritatibus confir-
mat. Postea dicit. qd isti qui continentiam so-
lemniter vouerunt: si aliquo tempore contrahunt
debent ab ingressu ecclesie et a certis fidelium
separari: donec humiliter satisfaciant: et ad
bonum quod ceperant siue inuite siue volun-
tate redeant. quod auctoritatibus probat.
Obicit tamen in contrarium p Innocentij
auctoritatem. qui dicit illos qui primo spuri-
tialiter nubent si postea publice nupsierint
non solum ad coniugium: sed nec ad peniten-
tiam recipiendos esse: nisi quibus se conuen-
terunt de mundo recedant. Et respondy ma-
gister. qd intelligenda est auctoritas Inno-
centij de illis qui ab incestus copula desistere
nolunt: q non sunt ad penitentiam admit-
tendi. tamen qui digne penitentiam agere

volunt: a penitentia non excluduntur. et talis
bus ab illicitis completibus recedentibus
illi quibus se committit defuncti sunt. Post-
ea dicit. qd quando vir et mulier legitime sunt
coniuncti: non potest alter altero viuente ad
aliam copulam transire. Alioquin adulteri-
um committit quod est grauissimu peccatum.
Iy grauis incestus et adhuc amplius vitius
contra naturam. quod auctoritatibus probat.
Et predictis infero. qd tñ illud votum quod
p susceptionem sacri ordinis et pfectionem est
solemnizatum: dirimit matrimonium contra-
ctum et nullum aliud quatuordecim etiam sit pu-
blicatum. **Tertia propositio est hec.** Vir
redemptus ex longa captiuitate quos semi-
ne putabant fore mortuos: pnt vxores suas
reperere et iura potestate. Hanc magister in-
sinuans querit de illis feminis que putates
viros suos interfectos in captiuitate vñ nū-
q liberandos ad aliorum coniugia transire
si illi qui putabantur perisse remeauerunt.
Utrum eis reddi debeant: et an ipse sint rec-
adulteri. Et respondet. qd prima copula le-
gitima erat. que tamen sic coniungitur per
ignorantiam: habent aliquam excusationem
de peccato. sed tñ non caruerunt obprobrio
male voluntatis. Ergo ergo iusticia vt vxores
reueris vxores reformentur. que si hoc vo-
luerint: laudande sunt. Si autem ad legitimi-
mu consortium redire noluerint: sed cum po-
sterioribus viris remanere merito sunt exco-
municandae: et ecclesiastica communione pri-
uande qd de re excusabili pcuratorem des-
gerunt criminis. et hoc auctoritate confirmat
Ultimo queritur de isto qui vxore sua reli-
cta in patria sua abijt in longinquam regio-
nem et ibi alia ducat. penitentia ducens vult
eam dimittere a seruis se habuisse aliam q
vult. nec ecclesia pmittat: que quod ille, asse-
rit ignorat. Queritur vtrum in hac copula
sit coniugium. Et respondet. q non. tamen
mulier propter ignorantiam a crimine excu-
satur. Vir autem commisit adulterium. sed
ex quo vult ad primam redire nec potest co-
gitur iudicio ecclesie hanc tenere. et tunc per
obedientiam et timore incipit excusari. Un-
de reddere debet ei debet et debitum: si nū-
q debet ab ea erigere seu poscere. Et tantus
in speciali

Dist. cxxii.
Dist. hec vero.

Superius magister determinauit de impedimento matrimo-
nij que faciunt personam simpliciter illegitima-
mam. Dic determinat de impedimento qd
facit eam illegitima respectu alterius per-
sone. Et tria facit. Primo enim ostendit. qd
dispar cultus personas illegitimas facit ad
contrahendum. Secundo declarat vtrum du-
orum infidelium matrimonialiter coniu-
giorum vnus ad fidem conuersus possit re-
linquere non conuersum. Tertio quomodo
duorum infidelium non possit esse veru ma-
trimonium. Prima pars vsqz ibi. **Omne au-**
tem videt obuiare. Secunda vsqz ibi. **Sunt**
tamen nonnulli. Tertia vero vsqz ad finem
distinguit. In speciali sententia magistri
stat in tribus propositionibus. Quarum pri-
ma est hec. **Diuerse religionis persone ad co-**
trahendum simul matrimonialiter sunt ille-
gitime. Hanc magister ponens proponit p-
mo. qd matrimonium contrahi non potest
ab his qui sunt diuere religionis. Dispar e-
nim cultus facit psonas illegitimas ad co-
trahendum. quod pluribus auctoritatibus
probat. Postea obicit in contrarium p apo-
stolum qui dicit. qd si quis habet vxores in-
fidelem. et hec consentit habitare cum isto:
non dimittet illam. Et similiter dicit de mu-
liere. Et respondet. qd quia illud dictum est
scilicet qd qui sunt dispari cultu: contra-
here non possunt: intelligendum est de illis
qui existunt in dispari religione. cultu. seu fi-
de. qui scilicet sic manentes contrahere no-
possunt. Quod apostolus ait intelligendum
est de illi qui vnus infidelitatis fuerit qua-
do coniuncti sunt postmodum vnus sine al-
tero ad fidem conuersus est. quando eius sic
est. si infidelis cum fidei cobabitare consen-
tit: tunc suadet apostolus fidei vt eam non
dimittat. quoniam forte per fidelem saluan-
da est. Potest tamen licite fidei infidelem
dimittere. etiam cobabitare volentem. quia
ipsa infidelitas est quedam fornicatio spiri-
tualis propter quam potest vxor dimitti. si
causatur propter fornicationem corporalem. que
omnia auctoritatibus probat. Et hijs infero
secundam propositionem que est. **fidelis vir**

potest licite infidelem vxorem dimittere et
conuerso. patet ex promissis. Postea que-
rit. Utrum propter aliud vitium qd prope
infidelitatem possit dimitti. Et respondy. qd
vir sine crimine non potest vxorem dimitte-
re: et conuerso vxor virum propter quasdam
concupiscentias que aberrare faciunt animam
a lege dei: et non solum propter infidelitatem
quod auctoritatibus probat. Postea querit
si fidei infidelem dimittat. vel infidelis a
fidei recedat: vtrum liceat fidei aliquam du-
cere. Et arguit per auctoritates ad vtriusqz
partem et contranctates dissoluens dicit. qd
si fidei dimittat infidelem volentem secus
cobabitare sine contumelia saluatoris non
potest alteram ducere ea viuente. si vero in-
fidelis discedat et dimittat fidelem volentes
secum habitare: non tenetur sequi discedens
tenet licet ei alteram ducere. hoc autem in-
telligendum est de illis qui infidelitati con-
iuncti sunt. Sed si vterqz ad fidelitatem con-
uersus est. vel si vterqz fidei exiens ma-
trimonio coniunctus: et postea alter illo-
rum a fidelitate discesserit et fidelem derelinquit
non debet dimissus discedentem infidelem
sequi. tamen illa viuente: non potest aliam
ducere. quia inter eos fuit coniugium ratum
quod dissolui non potest. **Tertia propo-**
sitio est hec. Coniugium infidelium minime
est ratum: patet ex hoc qd omnis eorum actio
venissime est peccatum. Hanc magister in-
sinuans dicit inter fideles non esse coniugia.
quia eorum copula non est rata: cum solui
possit. nec eorum coniugia esse legitima:
cum non sint ex fide. **Omne autem quod no-**
ex fide est peccatum est: sedm apostoli. Hoc
idem etiam ostendit per Augustinu. **Ad a-**
gister autem dicit. qd inter fideles est legitimi-
mu matrimonium. quia est inter legitimas
personas. sed non est ratum. quia non e cum
fide. quod per auctoritates probat. Coniugi-
um autem fidelium est legitimum et ratum
si legitime sint persone. Et soluit dicendo ad
auctoritatem beati Augustini. Coniugiu au-
tem infidelium verum est. sed non habet il-
lud triplex bonum quod excusat coitum nec
meretur pñium. Exponit etiam illud apo-
stoli. **Omne quod non ex fide est peccatum**
est. Et tantum in spali de sententia huius di-
functionis.

Dist. xi.

Hinc superest

Superius magister determinavit de impedimentis matrimonij disparis cultus: quod redat personam illegitimam ad contrahendum respectu alius cuius persone propter distantiam ad ipsam. Dicit determinat de impedimentis matrimonij que faciunt personam illegitimam ad contrahendum respectu alius cuius persone propter propinquitatem ad ipsam. Et tota sententia magistri versatur in hac distinctione circa hoc scilicet q cognatio carnalis et spiritualis matrimonium impediunt. Sententia in hac distinctione stat in ista propositione. Cognatio quedam dicitur carnalis que dam vero spiritualis. et infra quartum gradum non possunt cognati iure matrimonij nupti. ut dicit decretalis. Hanc magister insinuans proponit primo de cognatione et affinitate esse dicendum. De quibus duabus subdit q cognati et affines in septimo gradu et infra copulari non debent. quod per auctoritates probat. Postea dicit q gradus consanguinitatis a diversis diversimode computantur. Quidam enim ut Isidorus computat sex gradus. Ipsum enim consanguinitatis truncum inter gradus non computat quia inter patrem et filium negant esse consanguinitatis gradus: cum quasi sint una caro. Si ergo supposito filio et filia: fratre et sorore quasi truncis. in primo nepos et neptis. in secundo pronepos et proneptis. in tertio abnepos et abneptis. in quarto adnepos et adneptis. in quinto trinepos et trinepptis. In septimo trinepotis nepos et trinepptis. Alij vero qui patrem in primo gradu ponunt. inter patrem quidem et filium ponunt esse cognationis gradum. Et hi septem gradus computant. Et quibus varij in numero graduum inveniuntur: nulla tamen existit diversitas quantum ad terminum: sed tantum quantum ad initium. Postea magister assignat huius computationis graduum rationem. Ultimo opponit in contrarium per Gregorium: qui scribens Augustino Anglicorum episcopo. a quo requisitus fuerat quanta generatione deberent con-

nubia fieri. dicit q possunt licite fieri in quarta et quinta generatione. Sed ad hoc respondet ipse dicitur Gregorius: qui dicit se hoc non generaliter dixisse: sed speculiter concessisse genti Anglorum: que nuper ad fidem venerunt: ne a bono quod inceperant: metiendo austeriora recedant. Quibus tamen postea in fide solidatis dicit hoc non licite: uno si infra consanguinitatis lineam propriam aut affinitatis lineam propriam septimam scilicet generationem inuenti fuerint copulati: separantur. Hinc dicit magister addo ex dictis doctorum aliorum: q magister sententia de gradibus consanguinitatis dudum habita per summum pontificem est remota. Et tantum in spali.

Dist. xii.

Hinc de affini.

Superius magister determinavit de impedimento consanguinitatis. Dicit determinat de impedimento affinitatis. Et tria facit. Primo enim ostendit q affinitas matrimonium impedit contrahendum: et contractum dissolvit. Secundo quedam vitia distinguit. Tertio nomina affinitatum adiungit. Primum facit vsqz ibi. (Dicitur dicendum est.) Secundum vsqz ibi. (Attendendum est etiam illud Alexandri.) Tertium vero vsqz ad finem distinctionis. In speciali sententia magistri stat in tribus propositionibus. Quarum prima est hec. Qui infra affinitatis gradum prohibitorium coniunguntur: habita notitia abinueniam separantur et tamen eorum filij legitime habentur. Hanc magister insinuans proponit primo quid sit affinitas dicens q est parentela que ad virum ex parte uxoris: et ad uxorem ex parte viri pertinet. quia enim vir et uxor una sunt caro rationabiliter: propinquitas et parentela vnius efficitur alterius ut sit una vtriusqz. Unde vir et soror uxoris sunt in primo gradu. filij vero sororis sunt in secundo gradu a viro. neptis vero in tertio gradu. et sic deinceps. Dicit enim q affinitas vsqz ad septimum generationis matrimonium impedit. Sic et consanguinitas quod auctoritatibus probat. Postea obijcit

in contrarium per auctoritates que dicunt q inter affines potest coniugium contrahi in quarta et quinta generatione. Et respondet q auctoritates sunt intelligende secundum misericordie dispensationem potest tamen etiam dispensari in copula affinium vsqz ad tertium gradum. sicut etiam Gregorius dispensat in quarto gradu consanguinitatis. Postea querit utrum affinitas maneat: quando transeat matrimonium. ut si mulier alicui viro copulata ad cognationem eius pertinet: utrum eo defuncto matrimonium maneat vel dissolvatur. Et determinat per plures auctoritates q maneat affinitas matrimonio transiente. que affinitas impedit matrimonium ad predeterminatos gradus ac si matrimonium permaneret. Postea dicit q consanguinitas infra predictos gradus consanguinitatis vel affinitatis ecclesia separat. Que rit etiam si ignoranter in conspectu ecclesie coniunguntur: et postmodum consanguinitate probata eiusdem iudicio ecclesie separantur: utrum illa copula facit coniugium. Et respondet q quidam dicunt q non erit persone legitime. ideo non facit coniugium. Excusatur tamen per ignorantiam a crimine. quia bona fide et per manus ecclesie conueniunt. Unde et filij eorum legitime habentur. Alij vero dicunt fuisse coniugium: quod non fuerint persone legitime. quia canones tales coniunctiones legitimas vocant. Addit etiam quorum testimonio hec coniunctio sit diuidenda. Et dicit q per tres vel duos ex propinquoibus qui iuramento confirmant hoc verum esse quod dicunt. vel si progenies tota deficeret per antiquiores quibus tota propinquitas nota sit assertum fuerit q affines sunt: non sine mora separandi sunt. quod auctoritatibus probat. Secunda propositio est hec. Que sit dispensatio inter stuprum. adulterium. incestum. et fornicationem: hec littera dat sufficientes explanationem. Hanc insinuans distinguit diuersa peccata. scilicet fornicationem. stuprum. adulterium. incestum. et raprum dicens q quoduis fornicatio sit genus omnis illiciti coitus qui fit extra uxorem. Tamen specialiter intelligenda est abusus viduarum: vel meretricum. vel concubinarum. Stuprum vero est virginum illicita desolatio. Adul-

terium est aliena thori violatio. Incestus vero est consanguineorum vel affinium abusus. Raptus vero est: cum puella violenter a domo patris educitur ut corrupta in uxorem habeatur. Tertia propositio est hec. Ut cautius fiat coniugium: ponit magister quedam affinitatum nomina: que insinuans dicit q frater uxoris et soror eius dicitur cognati viri propter nomina carnis. Uxor vero fratris dicitur potius fratris q cognata. frater vero mariti dicitur leuiter. Uxores vero duorum fratrum iantraces vocantur quasi eandem iantram intrantes. Soror vero viri vocatur glorie. Uxor autem sororis non habet speciale nomen: nec sororis frater. Et dicitur notanter quedam affinitatum nomina. quoniam nomina singularium affinitatum non sunt imposita propter occultas rerum proprietates nos late res. sed circumloquuntur alijs nominibus ideo necesse est vnum nomen plura significare. ut inquit Philosophus. Et tantum in speciali de sententia huius distinctionis.

Dist. xiii.

Hinc parentalium.

Superius magister egit de impedimento propinquitatis carnalis. Dicit autem agit de impedimento propinquitatis spiritualis. Et quatuor circa hoc facit. Primo enim ostendit quomodo consanguinitas et affinitas etiam cognatio spiritualis impediunt matrimonium. Secundo quomodo ex baptismo et confirmatione cognatio quedam contrahitur: propter quod matrimonium iuste dissolvitur. Tertio quomodo vir et uxor licite de baptismo puerus simul lemari non possunt. Quarto quomodo tertie vel quarte nuptie nec prohibite nec damnabiles existunt. Primum facit a principio distinctionis vsqz ibi (Spirituales filij sunt.) Secundum abinde vsqz ibi (Solent etiam queri.) Tertium vsqz ibi (Secundum etiam.) Quartum vsqz ad finem distinctionis. In speciali sententia magistri stat in quatuor propositionibus. quarum prima est hec. Ad matrimonium impedit consanguinitas et affinitas. et etiam spiritualis germanitas. Hanc magister insinuans proponit primo per predicta dicens ce

de cognatione spirituali que etiam reddit p-
sonas illegitimas ad contrahendum. Disti-
guit autem tria que propinquitatem dicunt et
matrimonium impediunt, scilicet consanguini-
tatem et affinitatem, et spirituales propin-
tatem. Et dicit, consanguinitas est inter eos
qui iunguntur secundum lineam generis. Affines
autem sunt qui non generatione sunt comu-
ni: sed mediante coniunctione carnali sunt so-
ciati. Sed spiritualis propinquitatis dicitur
illa que est inter compatrem pueri carnalis:
et comatrem spirituales, et inter illos quorum
vnum alterum de sacro fonte leuauit, aut in
cathedrizatione vel in confirmatione tenuit, et
inter filios eiusdem hominis carnales et spi-
rituales. Secunda propositio est hec. Du-
taxat ex duobus sacramentis, scilicet baptis-
mo et confirmatione spiritualis cognatio ori-
tur ex qua matrimonij contractus dissolu-
tur. Hanc magister insinuans dicit, quod spi-
rituales filij sunt quos de sacro fonte leuauit
vel quos in confirmatione tenuit. Dicitur
filius vel filia spiritualis ipsius sacerdotis:
qui vel que ei sua peccata confitetur vel qua
baptisat, quod autoritatibus probat. Post
ea dicit, quod mater et pater sibi in matrimonio
coniungi non possunt, ut pater spiritualis fi-
lie spirituali, nec mater spiritualis filio spiri-
tuali, et si factum fuerit: debent separari. Si
autem post legitimum matrimonium contra-
ctum alter coniugum infidiose, scilicet ut ab
alio separaretur filius de sacro fonte leuauerit,
aut in confirmatione tenuerit: non propter
hoc sunt sepandi, qui autem hoc fecit: pena ca-
stus est. Obicit tamen contra hoc ma-
gister per quasdam autoritates que expresse
dicunt eos qui de lauacro natos susceperunt
separandos esse. Ad magister autem soluit il-
la dicta esse ad terrorem ut sine opere tene-
ant: non autem quod ita sit faciendum. Uel il-
le autoritates loquuntur de illis qui prius
conjuges fuerunt filios suos vel viro-
rum de fonte sacro susceperunt. Postea dicit, quod
filij spirituales vel adoptiu alius natu-
ralibus filijs non possunt coniungi in ma-
trimonio, quod autoritatibus probat. Qui-
dam tamen voluit tantum intelligere de il-
lis filijs quibus compatres facti sunt. De il-
lis vero qui ante compaternitatem vel post
gentilitatem concedunt, quod licite et legitime

coniungi possunt. Et pro his facit autoritas
Urbanus pape. Quodam tamen autoritas
dicit etiam post compaternitatem genitos
copulare non posse. Postea querit, Utrum
quis commatrem vxoris sue post eius obi-
tum in vxorem ducere possit. Et respondet
quod non, quod autoritatibus confirmat. Obi-
cit tamen contra hoc per quasdam autorita-
tes quarum dat intelligentiam. Tertia
propositio est hec. Utrum uxor eius
non possunt licite puerum de baptismo sus-
cipere. Hanc insinuans querit. Si uxor si-
mul cum viro debeat in baptismo puerum su-
scipere. Et respondet per autoritatem Ur-
bani pape quod non. Quarta propositio est
hec. Tertie et quarte et quinte nuptie non
sunt danande, tamen prime sunt soleniter
venerande. Hanc enim propositionem ma-
gister insinuans dicit, quod non solus primenu-
ptie sunt licite: sed etiam secunde nuptie et
tertie: quarte et quinte donande non sunt.
Quod etiam autoritatibus probat. Quia au-
tem apostolus bigamos a sacerdotali bono-
re excludit, hoc non facit pro tanto vitio bi-
gamie, sed pro sacramenti signaculo: quod
ibi non seruetur. Unde etiam pater nuptie
sub benedictione celebrantur. Et tantum in
speciali etc.

Dist. xliij.

Postremo de co.

Postquam magister superius egit de
sacramentis, hic agit de resurre-
ctione et gloria resurgentium: ad quam sa-
cramenta perducunt, et etiam per oppositum
de reproborum pena. Et circa hoc tria facit.
Primo enim ostendit resurrectionis verita-
tem et eius tempus. Secundo subdit san-
ctos habere memoriam eorum que scilicet hic
sustinerunt. Tertio annectit electorum pec-
cata non publicari que hic confessi fuerunt.
Primum facit a principio distinctionis vs-
que ibi. (Dic queritur vtr. electis) Secundum
vsque ibi. (Si vero querit.) Tertium vsque ad
finem distinctionis. In speciali sententia ma-
gister in tribus propositionibus, quarum prima est hec.
Iuxta fidem orthodoxam et puram debent credi
omnes carne resurrecturi esse. Hanc magister insinuat
proponit primo resurrectionem futuram esse et fideles
qui christo dormierunt resurgent quod autoritate as-

postoli probat. Postea dicit quod causa resurre-
ctionis est vox tube, cuius virtute erantur
mortui, que quidem vox dicitur tuba, quod est
officium ministrum dicitur autem, nouissima quod
post eam non est alia, que quidem vox alibi
clamor et alibi vox filij dei appellatur. Uox au-
tem illa erit christi vel vniuersi vel plurimorum an-
gelorum. Postea ostendit resurrectionis tempus
occultum esse et ignotum, propter quod medie no-
cie comparatur cum dicitur, sponsus media no-
cte venturus. Secunda propositio est hec. Et
si sancti primorum malorum memoria habeant hoc
tamen non erit eis ad glorie derogatio, sed
magis ad eius gaudium et gratiarum actionem. Hanc
magister insinuans querit vtrum electi habeant
memoria precedentium malorum. Et respondet
quod habeant malorum peccatorum memoriam, et
quod tamen in nullo contrahantur, nec eis erit
ad penam vel glorie minoratio, vel deroga-
tio sed gratiarum actionem. Tertia propositio
est hec. Electorum peccata per penitentiam de-
leta ibi non erunt alijs manifesta. Hanc magister
insinuans subdit, quod etiam illo modo peccata regu-
lar que hic per penitentiam sunt deleta, ita quod
nullis manifestabuntur. Alia vero cunctis pro-
palabuntur. Postea dicit sibi incertum esse vtrum
aliqui sine morte ad iudicium perueniant, sicut
videtur dicere Hiero, de illis qui in aduentu
vini rapient pro omnibus. Uel vtrum illi qui vi-
ui sunt subito moriantur et sic ad resurrectionem
transcant: quod magis videtur velle apostolus. Ultimo
dicit licet omnes resurgant incorrupti, cum
membrorum integritate, non tamen omnes re-
surgunt impassibiles in gloria. Et tantum in
speciali.

Di. xliij.

Solent autem nonnulli.

Postquam magister determinauit de veri-
tate resurrectionis et eius conditioni-
bus, hic determinat de conditione resurgen-
tium. Et duo facit. Primo inuestigat quomodo et
quomodo resurgant. Secundo quomodo omnes resurgant in
perfecta omnium membrorum integritate.
Primum vsque ibi. (Non enim precit) Secundum vs-
que ad finem distinctionis. In speciali sententia ma-
gister stat in duabus propositionibus quarum
prima est hec. Absque vlla ambiguitate omnes
homines resurgent in perfecta etate qua christus
resurrexit sed non in eadem statura. Hanc ma-

gister insinuans dicit quod omnes homines re-
surgent in etate qua christus resurrexit sed non
in statura christi, sed quilibet in statura sua re-
surgat quam prius habuit in iuuentili etate.
Uel qua si ante obiit habiturus erat circa
xxx. annu. Secunda propositio est hec. Et si
generaliter omnes resurgent cum omni mem-
brorum integritate, spualiter tamen electi abs-
que vilo vicio resurgent et deformatate. Hanc
magister ponens dicit quod omnes homines cum
membrorum integritate resurgent in quod cum
quod est elementum transeat materia corporis hu-
mani, illi corpori reddere vbi prius fuit anima
ita tamen quod non tota materia reddet illi pro-
ti, sed tota toti corpori reddetur ordinata si-
ne omni incidentia. Sicut enim statua alicuius
sobulis metalli igne liquefecerit vel coheretur
in pulcre, vel confunderetur in massam, et
ea vellet artisset rursus et illius materia et
citare reparare nihil interesset ad eius inte-
gritatem que materie particula reddetur illi
vel illi membro statue dum tamen totus ex quo
constituta fuerat restituta resurget: sic in re-
surrectione nihil interest que pars materie ex
qua corpus constituitur ad periculum corporis re-
deat, et quomodo de materia perbit sed tota
materia toti corpori sine vlla indecentia red-
det. Ultimo gloriam corporum resurgentium
um ponit, d. quod corpora sanctorum resurgent
sine vlla corruptione, quod incorruptibilia et im-
passibilia sine vlla oneris difficultate, quia
erunt subtilia et agibilia. Et addit magister
sine vicio et difformitate: quia erunt sicut sol
fulgida sine vlla corruptione etc. Et addit ma-
gister quod damnati etiam cum membris suis
resurgent incorrupti et cum integritate mem-
brorum. Utrum autem resurgent cum dif-
formitatibus quas prius habuerunt Augu-
sti non vult determinare, non enim secundum ipsum
debet annos fatigare incerta eorum habi-
tudo seu palcitudinis quorum est certa et eter-
na damnatio. Ultimo querit vtrum aborti-
ui fetus et monstra resurgent. Et respondet
dicens de abortiuis quod si aliquando vixerunt
resurgent, alioquin non, de monstris etiam
dicit quod resurgent sed non monstra: quia mo-
stra cetus et abortiuus resurgent absque defor-
mitate et monstruositate. Et tantum in
speciali.

de cognatione spirituali que etiam reddit p
sonas illegittimas ad contrahendam. Disti
guit autem tria que ppinquitatem dicunt r
matrimonium impediunt. scz consanguini
tatem r affinitatem. r spiritualem propinq
tatem. Et dicit. consanguinitas est inter eos
qui iunguntur scdm lineam generis. Affines
autem sunt qui non generatione sunt cõiu
cti: sed mediante coniunctione carnali sũt so
ciati. Sed spiritualis propinquitat dicitur
illa que est inter compatrem pueri carnales:
r cõmatrem spirituaalem. r inter illos quoz
vnum alterum de sacro fonte leuauit. aut in
cathechizatiõne vel in confirmatiõne tenuit. r
inter filios eiusdem hominis carnales r spi
rituales. Secunda propositio est hec. Dũ
taxat ex duobus sacramentis. scilicet bap
tismo r confirmatiõne spiritualis cognatio ori
tur ex qua matrimonij contractus dissolu
tur. Danc magister insinuans dicit. qd spi
rituales filij sunt quos de sacro fonte leuauit
vel quos in confirmatiõne tenemus. Dicitur
filius vel filia spiritualis ipsius sacerdotis:
qui vel que ei sua peccata confitetur vñ quã
baptisat. quod autoritatibus probat. Post
ea dicit. qd mater r pater sibi i matrimonio
coniungi non possunt. vt pater spiritualis fi
lie spirituali. nec mater spiritualis filio spi
rituali. r si factum fuerit: debent separari. Si
autem post legitimum matrimonium contra
ctum alter cõiugum insidiosè. scilicet vt ab
alio separetur filius de sacro fonte leuauerit.
aut in confirmatione tenuerit: non propter
hoc sunt sepandi. qui autè hoc fecit: pnia ca
stigandus est. Obijcit tamen cõtra hoc ma
gister per quasdam autoritates que expresse
dicunt eos qui de lauacro natos susceperit
separandos esse. Ad magister autem soluit il
la dicta esse ad terrorem vt sine opere tene
ant: non autem qd ita sit faciendum. Uel il
le autoritates loquantur de illis qui prius
qz coniuges fuerint filios suos vel viro
rum de fonte sacro susceperant. Postea dicit. qd
filij spirituales vel adoptiuu alicuius natu
ralibus filijs non possunt coniungi in ma
trimonio. quod autoritatibus probat. Qui
dam tamen volunt tantum intelligere de il
lis filijs quibus compatres facti sunt. De il
lis vero qui ante compaternitatem vel post
genti sunt concedunt. qd licite et legitime

coniungi possunt. Et pro his facit autoritas
Urbanæ pape. Quædam tamen autoritas
dicit etiam post compaternitatem genitos
copulare non posse. Postea querit. Utrum
quis commatrem uxoris sue post eius obi
tum in uxorem ducere possit. Et respondet
qd non. quod autoritatibus cõfirmat. Obij
cit tamen contra hoc per quasdam autorita
tes quarum dat intelligentiam. Tertia
propositio est hec. Vir r mulier vxor eius
non possunt licite puerum de baptismo sus
cipere. Danc insinuans querit. Si vxor si
mul cum viro debeat in baptismo puerum su
scipere. Et respondet per autoritatem Ur
banæ pape qd non. Quarta propositio est
hec. Tertie r quartæ r quintæ nuptie non
sunt dånande. tamen primæ sunt soleniter
venerande. Danc enim propositionem ma
gister insinuans dicit. qd non solus primæ nu
ptie sunt licite: sed etiam secundæ nuptie et
tertiæ: quartæ et quintæ donande non sunt.
Quod etiam autoritatibus probat. Quia au
tem apostolus bigamos a sacerdotali dono
re excludit. hoc non facit pro tanto vitio bi
gamie. sed pro sacramenti signaculo: quod
ibi non seruatur. Unde etiam primæ nuptie
sub benedictiõne celebrantur. Et tantum in
speciali rē.

Dist. xliij.

Distremo de cõ.

Post qd magister suprius egit de
sacramentis. Dic agit de resurre
ctione et gloria resurgentium: ad quam sa
cramenta perducunt. et etiam per oppositũ
de reproborum pena. Et circa hoc tria facit.
Primo enim ostendit resurrectiõis verita
tem et eius tempus. Secundo subdit san
ctos habere memoriã eozũ que scilicet hic
sustinerunt. Tertio annectit electozũ pec
cata non publicari que hic confessi fuerunt.
Primum facit a principio distinctionis vsqz
qz ibi (Dic queritur vtz electis) Secundus
vsqz ibi (Si vero querit.) Tertium vsqz ad
finem distinctiõnis. In speciali sententia ma
gister stat in tribus ppõnibus. quarũ prima è hec
Juxta fidẽ orthodoxã r purã debent credẽ
oẽs carnẽ resurrecturã eẽ. Danc m̄gr insinuat
ppõnit p̄io resurrectiõem futurã eẽ r fidelẽ
q̄i xpo dormierit resurgẽt: qd autoritate a

postoli probat. Postea dicit qd causa resurre
ctiõis est vox tube. cuius virtute erantur
mortui. que quidem vox dicitur tuba. qz est
offibus manifesta dicitur aut. nouissima qz
post eam non est alia. que quidem vox alibi
clamor et alibi vox filij dei appellat. Uox au
tem illa erit xpi vel vnus vel plurimozũ an
gelozũ. Postea ostendit resurrectiõis tempus
occultum esse r ignotũ. ppter qd medie no
ci cõparatur cum dicitur sponsus media no
cte venturus. Secunda propositio est hec. Et
si sancti p̄ioz malozũ memoriã habeãt hoc
tamen nõ erit eis ad glorie derogatiõem. sed
magis ad cõgaudiũ r gratiarũ actiõem. Danc
magister insinuans querit vtrũ electi habeãt
memoriã p̄cedentũ malozũ. Et respondet
qd habeant malozũ p̄teritozũ memoriã. et
quo tamẽ in nullo contrahant. nec eis erit
ad penã vel glorie minoratiõem vel deroga
tiõem vel gratiarũ actiõem. Tertia propositio
est hec. Electozũ peccata p penitentiã b dele
ta ibi non erant alijs manifesta. Danc m̄gr
insinuat subdit. qd etiã illo modo peccã regu
tur que hic per penitentiã sunt deleta. ita qd
nullis manifestabunt. Alia vero cunctis p
palabunt. Postea dicit sibi mortũ esse vtruz
aliqui sine morte ad iudiciũ pueniant. sicut
videtur dicere Hiero. de illis qui in aduentu
vini rapiunt xpo obuia. Uel vtrũ illi q. vini ra
piuntur subito moriant r sic ad resurrectiõem
trañeant: qd magis videt velle ap̄s. Uel
dicit licet omnes resurgant incorrupti. cum
membrorũ integritate. non tamen omnes re
surgunt impassibiles in glia. Et tantum in
speciali.

Dist. xliij.

Sclẽt aut nõnul.

Post qd m̄gr determinauit de veri
tate resurrectiõis r eius cõditõni
bus. Dic determinat de cõditõne resurgẽ
tũ. Et duo facit. Primo inuestigat quis eta
te resurgent. Secõdo quõ omnes resurgent in
perfecta omnium membrorũ integritate.
Primum vsqz ibi (Nõ est p̄terit) Scdm vsqz
ad finẽ distinctiõnis. In speciali sententia ma
gister stat in duabus ppositionibus quarũ
prima est hec. Absqz vlla ambiguitate omẽs
homines resurgent in perfecta etate qua xps
resurrexit sed nõ in eadem statuta. Danc ma

gister insinuans dicit qd omnes homines re
surgent in etate qua xps resurrexit. sed non
in statuta xpi. sed quilibet in statuta sua re
surgent. quam prius habuit in iuuenili etate.
Uel quã si ante obiit habiturus erat circa
xxx. annũ. Secunda propositio est hec. Et si
generaliter omẽs resurgent cum omnĩ mem
brorũ integritate. spãliter tamen electi absqz
villo vicio resurgent r deformitate. Danc
magister ponens dicit qd omẽs homines cum
membrorũ integritate resurgent in qd cum
qz est elementũ transeat materia corpis hu
mani. illi corpori reddere vbi p̄t fuit anima
ta. ita tamen qd nõ tota materia reddet illi p
ti. sed tota toti corpori reddetur ordinata si
ne omni incidentia. Sicut est statua alicui
sobulis metalli igne liquefacta vel cõteretur
in pulcre. vel confunderetur in massam. r
eã vellet artífet rursũ ex illius materia r q
titate reparare nihil interest ad eius inte
gritatem que matene particula reddatur illi
vel illi medio statue dũ tamen totus ex quo
cõstituta fuerat restituta resumetur. sic in re
surrectiõne nihil interest que pars matene et
qua corpus cõstituerat ad p̄ticiã corpis re
deat. ex quo nihil de materia peribit sed tota
materia toti corpori sine vlla indecentia red
det. Ultimo gloriã corporũ resurgẽtũ
um ponit. d. qd corpora sanctorũ resurgent
sine vlla corruptione. qz incorruptibilia r in
passibilia sine vlla onere difficultate. quia
erunt subtilia r agibilia. Et addit magister
sine vicio r deformitate: quia erunt sicut sol
fulgida sine vlla corruptione rē. Et addit ma
gister qd damnati etiam cum membris suis
resurgent incorrupti r cum integritate mem
brorũ. Utrum autem resurgent cum dif
formitatibus quas prius habuerunt Augu
sti. non vult determinare. non est scdm ipm
debet animos fatigare incerta eozũ habi
tudo seu pulcritudo quozũ est certa r eter
na damnatio. Ultimo querit vtrum aborti
ui fetus r monstra resurgent. Et respondet
dicens de abortiuis qd si aliquando vixerant
resurgent. alioquin non. de monstris etiam
dicit qd resurgent sed non monstra: quia mō
stra cetus r abortiuu resurgent absqz defor
mitate r monstruositate. Et tantum in
speciali.

Distin. xlv.

Reterea sciendū.

Postq̄ ostensum est de his que ad resurrectionem pertinent. Dic determinat de his que pertinent ad resurrectionem re...

fragia generalia et spalia. pro paupere vero tantum generalia. vtrius iunctur pauper pa...

Distin. xvi.

Ed queritur de

Superius magister determinavit de remuneracione et punitione am...

mal misericordia et iusticia. ita q̄ nullum o...

Distin. xvij.

olet etia; que.

Postq̄ ostensum est de remuneracione et punitione precedente...

Handwritten marginal notes on the left side of the first page, including '2o p̄ncipio', 'de suffragiis', '4to b.', 'de p̄ncipio', and '2o. de iusticia & p̄ncipio'.

Handwritten marginal notes on the right side of the first page, including '2o', '3o', '4o', '5o', '6o', '7o', '8o', '9o', '10o', '11o', '12o', '13o', '14o', '15o', '16o', '17o', '18o', '19o', '20o'.

Handwritten marginal notes on the left side of the second page, including '2o', '3o', '4o', '5o', '6o', '7o', '8o', '9o', '10o', '11o', '12o', '13o', '14o', '15o', '16o', '17o', '18o', '19o', '20o'.

Handwritten marginal notes on the right side of the second page, including 'I. h. b. duaf q. de iusticia', 'p. de iudicio g. n. 3.', '2o. de igne p. p. f. n. 3.', 'p. mag. p. p. 1o', 'al. op. p. 1o', and '2o. p. p. 1o'.

et dicit qd coruz ministerio congregabuntur omnes ad iudiciu quozu misterio ignis conflagrationis preceat quo coburetur facies vniuersi scz huius mundi. et tantum ascendet quantum ascenderunt aque in diluuiio. purgato aut p igne mudo diuina virtute r angeloz misterio resurgent. boni vero angelozum misterio sapientur obuiam rpo in aere. Reprubi vero in terra qua dilexerunt remanebunt. Postea sequitur iudiciu dicitur vltimum vltima sententia iudicis profertur qua prolata iusti ibunt ad vitam eternam. Adali vero angelozum ministerio virtute dei cooperante in iudicantur in infernum. Et tertia propositio est bec. Reprubi damnati post extremum iudiciu puniuntur in inferno misterio demonuz. Vanc magister ponens querit. Vtrum homines post iudiciu puniantur in inferno virtute deuoniam. Et respondet scdm Jsid. q non. quia post iudiciu cessabit omnis prelatio. Alij vero dicit q qui fuerunt incensores in culpa erunt tortores in pena. Et tantum in spali.

Distin. xlvij.

Silet etia que.

Postq ostensum est quomodo fit et iudiciu generale quantum ad modum iudicij r ministros iudicis. Die agit de eo quantum ad personam iudicis. Et tria facit. Primo eniz ostendit in qua forma rps ad iudiciu vniuersi apparet. Secundo subdit locum vbi iudicabit. Tertio amectit quomodo corporibus celestibus post iudiciu maiorem claritatem dabit. Primum vlt q ibi (Putant quidam) Secundum vlt q ibi (Uenientem autem ad iudiciu) Tertium vlt q ad finem distinctionis. In speciali sententia magistri stat in tribus propositionibz quarum pma est bec. Vniuersi appaerent in forma humana iudicabit viuos r mortuos virtute diuina. Vanc magister insinuat p ponit primo rps scdm formaz hominis in dicaturus esse. quia deitas a malis videri no potest. Postea dicit q iudicabit in forma hominis glorioza in qua deus a bonis r a malis videbitur. Addit autem q iudicabit virtute diuinitatis. vnde qd dicitur in Dico. q pater dedit potestatem filio iudiciu facere

quia filius hominis est. non est tantum intellegendum qd ex virtute humanitatis sit iudicaturus. vel qd ipse solus sine patre r sps r sancto iudicium sit facturus. sed quia ipse solus in forma serui iudicis a bonis r a malis videbitur. scdm quem etiam modum intelligendum est qd pater non iudicabit quem qd sed omne iudiciu dedit filio. Addit etiam qd rps apparebit terribilis impijs. iustus autem mitis. Erunt enim terrores malis r lumen iustis. Postea declarat per simile quod dixerat. sicut eniz scdm formam serui dicitur dicitur iudicaturus propter dictam causam r tute quidem diuinitatis. ita etiam virtute diuinitatis r non humanitatis resuscitabit mortuos. tamen scdm formam humanam si bi fasciatio mortuozum attribuitur. quia in ea mentem r causam nostre resurrectionis facit r etiam redemptionis accepit r passionem r resurrectionem. qd autoritate confirmat

Secunda propositio est bec. Ut dicit Job. ppheta vallis iofaphat est locus extremi iudicij. Vanc magister ponit autoritate Jobelis. q. ca. vbi iobel dicit. Iudicabit xpus in valle iofaphat. quia in spacio illius aeris sepe debet. vel quia ad littera cum malis vbi disceptabit in iudicis. Ponit etiam effectum iudicis. quia eo veniente in fortitudine magna r potestate ad iudiciu sol r luna dicuntur obscurari non ppter sui luminis priuationem sed ppter claritatem iudicis superuenientem. Dicuntur etiam virtutes celozum. i. angelorum moueri et admiratone visozum. non motu damnationis nec perturbatione panoris. Postea dicit. q ante dies iudicij ad litteram stelle obscurabuntur r edipsim patientur. vt ostendit autoritate Jobelis dicens. Sol conuertetur in tenebras r luna in sanguinem ante veniat dies magna domini r horribilis. Tertia propositio est bec. Celi luminaria facta mundi inuouatione erunt qd nunc sunt lucidiora. Vanc insinuat dicit. q post iudiciu facta inuouatione mundi huius luminaria maiorem claritatem recipient. qd autoritate pfacit probat. Tertio videlicet erit lux lune sicut lux solis r lux solis septemplex. Si enim omnia propter peccatum hominis deteriorata sunt. ita post reparationem eius omnia meliorabuntur. Et si que autoritates videntur dicere solem et lunam cessare

Iho. querit d. q. de beatitudine. de delectatione. de bono. de amabilis.

fare. intelligendum est quantum ad motu vel qd beati cor lumie no indigebit. Quis facti tunc facturus sit vsus solis et lune dicit se igno rare. pot tamen dicit pabiliter qd est in decore r pfectoem vniuersi r in manifestatorem laudis. Et tñ in spali. Distin. xlv.

Est resurrectio

Postq ostensum est de pncipibus ad iudiciu gñale. Die eni consequenter agit de finali remuneratone bonoz. Et circa hoc tria facit. Primo est distinctio remunerandoz scz bonoz r maloz meritu. Secundo quide subdit quod omnibus inest beatitudinis desideriu. Tertio etiam consequenter annectit no oes equaliter habere beatitudinis premium. Primum vlt q ibi (Solet ena queri) Secundum vlt q ibi (Sed si par erit cunctoz) Tertium vlt q ad finem distinctionis. In spali sententia magistri stat in tribus propositionibus quarum pma est bec. Ut ciuitas bonoz post iudiciu punianda est in gloria ita maloz in miseria. Vanc magister insinuat dicit post iudiciu ciuitate bonoz communitate esse in gloria. ciuitates maloz in pena. que tamen pena et gloria diuersimode a diuersis participabunt. Secunda propositio est bec. Constat omnem hominem naturaliter petere beatitudinem. Vanc magister ponens querit. Quod sit intelligendum qd omis appetit beatitudinem. cur non omes cognoscant beatitudinem mirum est quod eaz appetit. Et videtur respondere magister. qd omnes sciunt que sit beatitudinis ratio. nesciunt tamen vbi talis ratio inueniatur. Subdit q non sit vera beatitudinis ratio habere qd delectat hz hie qd homo vult r nihil mali velle. qd autoritate pbat. Querit postea. Vtrum inter bonos vnus alio in deo plura recognoscat. et respondet q no salte de contentibus ad beatitudinem. sed in modo cognoscendi est differetia. Tertia propositio est bec. In regno elozu non est omnino equalis beatitudo electoz. Vanc magister ponens querit. Vtrum differenter deū videntu equalis sit gaudiu. Et respondet scdm quosdam q sic non tamen erit beatitudo equalis que non sola in gaudio sed etia in cognitione consistit scdm alios vero eqle est gaudiu quo ad omnia de quibus gaudendum est. no tamen quo ad modū gaudendi. nec quo ad intentionem affectiois gaudentiuz. Postea dicit q sine

dubio beatitudo sanctorū post iudiciu maior erit q ante. qz maius est gaudium r perfectior erit cognitio. Et tñ in spali. Distin. xlv.

Scoritur que

Postq mgr determinauit de gloria bonoz. Die psequenter declarat de pena maloz. Et circa hoc i bac vltia distinctioe tria facit. Primo enim inquit an dñati habeant facultatem peccandi. Secundo an sciunt ea que aguntur in hoc mundo. Tertio an sancti in celo videant dñatorum penam in inferno. Primum facit a pncipio distinctionis vsqz ibi (Preterea queri solet) Secundum ab inde vsqz ibi (Postremo querit) Tertium vsqz ad finem distinctionis. Et tantum in generali. In spali sententia magistri stat in tribus propositionibus quarum pma est bec. Mala voluntas dñatorū prout existit extra meriti dñatum est pena et no culpa nec peccatum. Vanc magister insinuat dicit primo vtru verum sit qd dicit Augu. q in malis r dñatis non est facultas peccandi. cum tamen continue habeant mala voluntatem. Et rñ det scdm quosdam q illa mala voluntas no est peccatu sed pena. scdm alios vero est culpa sed per eam nubi demerentur. quia non sunt in statu demerendi. Magister autem primam opinionem approbat. scz q talis voluntas sit pena: qz sicut cedit bonis ad gloriam q no possunt habere malam voluntatem ita malis in penam q no possunt habere bonam voluntatem. Postea querit cur mali dicunt esse in tenebris exterioribus. Et respondet q hoc ideo dicitur. qz penitus erit a visione excludi. tum propter maliciam voluntatis. tum propter obliuionem quam in eis causabit grauitas tormentozum. Ante iudiciu tamen nou tam profundas penas patientur sicut post iudiciu. Secunda propositio est bec. Damnatu qui in inferno tormentum patiuntur non recognoscent ea que in mundo aguntur. Vanc magister ponens querit. vtr dammati cognoscent ea que in mundo aguntur. Et respondet q non habent tamen curā aliqua de suis notis quando no vident eos secum in tormentis nec in gloria cum beatis. Vbi etiam subdit q anime a corporibus separate in locis corporalibus possunt detineri ad penā. et ponit exemplū de diuine dñato. Qualiter aut sint intelligenda de diuine

3. p. p. de rpo iudice. 4. de mundi ino uane. 4.

p. p. p.

2. p.

7. p.

2.

2.

3.

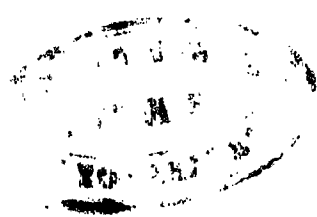
3. p.

Iho. querit. d. q. de beatitudine. de delectatione. de bono. de amabilis.

p. p. p.

2.

2. p.

3° pmo

2°

2°

Epilog

Vno. e. ay. c. c.

et lazaro dicit esse dubium et incertum. Et
 na ppositio est bec. Ante extremum iudicium
 beati in celo absq compassione vident dam
 natos et eoz tormta in inferno. Hanc magi
 ster infimias querit. an illi qui sunt in infer
 no et qui sunt in gloria se vicissim et mutuo
 videant. Et respondet q ante iudicium bo
 ni malos et mali bonos videbunt. Post iudi
 cum vero tantum boni malos videbunt et
 non ecomerfio. Postea querit quod boni pos
 sunt videre damnatos absq compassione. Et
 respondet q hoc ideo est. qz voluntas eozus
 perfecta est et conformis diuine voluntati et
 iustitia. Postea querit vtrū ex hoc q sancti vi
 dent penas damnatoruz eozū gloria minua
 tur vel gaudium augetur. Et respondet q
 ex hoc eozus gloria et gaudium augetur. qd
 pluribus autoritatibus pbat. Ultimo ma
 gistr epylogat finem operi imponens et tā
 qz ysaie visione. vi. c. qui dicit. Vidi domi
 num sedente super solium excelsum et eleva
 tum et plena erat omnis terra. domus ma
 gistra eius et ea que sub ipso erant replebat
 templum. Seraphim stabat super illud. ser ale
 ym et ser ale alteri. duabus velabant faciem
 euz et duabus velabant pedes euz. et dua
 bus velabant et clamabant alter ad alterum
 et dicebant. Sanctus sanctus sanctus dñs deus
 exercituz. plena est ois terra gloria eius. que
 quidem visio a dyonysio sic exponitur. p se
 dentem in solio dicit designari ipsam deit.
 p solium excelsum ipsam eminentiam diuine natu
 re. p seraphim superiores significant excelso
 res nature dco magis pproque que eius ma
 iestate plenius representat. p templū vero
 inferiores creature. scz corpales. que inferiori
 modo diuinā pncipat bonitates. Quis au
 tē sedentis super thronū facies ipsaz diuinā
 essentia significat: et ea que in eius eternita
 te fuerunt ante constitutionem mundi. Per
 pedes vero significatur ea que post fine mu
 di erit in gloria beozuz et in pcnis dānatoruz.
 per media vero que cursu medij tps agunt
 Seraphim aut facies sedentis supra thronū
 et pedes eius velare dicunt. qz misterū eter
 ne diuinitatis et future beatitudinis et mise
 rie ad plenum nō reuelant. sed duabus aliis
 velabant. qz de his q medio tempe agunt
 nō quantum opus est misterio angelozum in
 firmum. nec quos seraphim pmatuz tenet
 Corūq volatus p processuz reuelationis co

ru in nos demonstrat. Sic igit magr breuiter
 et subtiliter epilogat. spāliter quantum ad vtri
 mā pte huius quarti libri. dicens sibi suffice
 re commemorasse p̄dicta de pedibus sedentis
 manentis in maiestate trinitatis super solium
 excelsum. i. de his que sunt in tempore
 iudicij quos pedes seraphim duabus aliis ve
 labant et eozum misterio non sunt ad plenum
 reuelata. Secundo epilogat generaliter qua
 tum ad totum libri processum dicens. qz ip
 se exorsus et incipiens a facie sedentis sup so
 lium excelsum. i. ab ipsa deitate trinitatis de
 qua in primo libro egit procedit per media
 que de duratōne mundi aguntur. que sunt
 creature et peccata de quibus egit in secundo
 reparatio et vites de quibus egit in tertio
 libro et ecclesiastica sacramenta de quibus egit
 in prima parte huius quarti libri. duce
 xpo qui est via perueniendi vsq ad pedes. i.
 vsq ad ea que in fine mundi et etia que post
 mundum aguntur. sicut resurrectio corporū.
 dūmno damnatoruz et gloria bonozum que
 in dilectōne et cognitōne dei consistit. ut sic
 a deo incipiens eius doctrina terminetur in
 deo. qui est causa qua omnia et finis ad que
 omnia ordinantur. Cui est honor et gloria
 decus et imperium in secula seculozum. Amen.

Conclusiones sententiarum Petri garricki
 sacre Theologie doctoris. sumunt feliciter.

Ex p̄p̄rio b̄p̄no
 1. p̄p̄rio b̄p̄no
 2. p̄p̄rio b̄p̄no
 3. p̄p̄rio b̄p̄no
 4. p̄p̄rio b̄p̄no
 5. p̄p̄rio b̄p̄no
 6. p̄p̄rio b̄p̄no
 7. p̄p̄rio b̄p̄no
 8. p̄p̄rio b̄p̄no
 9. p̄p̄rio b̄p̄no
 10. p̄p̄rio b̄p̄no

